

№ 26/1 «18» травня 2026.

**Голові Верховної Ради
України
Руслану Стефанчуку**

Шановний Руслане Олексійовичу!

Нотаріальна палата України (далі – НПУ) висловлює Вам свою повагу і повідомляє, що нами було надіслано пропозиції та зауваження до Книги 1-ої та 2-ої проекту Цивільного кодексу України (лист НПУ від 08.05.2026, вих.№ 23/4).

Наразі, ми продовжуємо проводити правовий аналіз проекту реєстр. №15150 і просимо предметно розглянути наступні наші пропозиції та зауваження до положень Книги 3-ої проекту.

Пропозиції, зауваження, доповнення чи висновки до інших книг будуть подані НПУ окремо, по мірі опрацювання запропонованих положень проекту Цивільного кодексу України (Кодексу приватного права).

Додатки : Пропозиції та зауваження на 34 арк.

Порівняльна таблиця на 313 арк.

**Президент
Нотаріальної палати України**

Болодимир Марченко

НОТАРІАЛЬНА ПАЛАТА УКРАЇНИ

Пропозиції та зауваження

до Книги 3 Проекту Цивільного кодексу України (Кодексу права приватного) №15150 від 28 квітня 2026 року

У проєкті з'являються нові поняття та змінюється термінологія, також частково структура.

«Підвалини»

«Панувати» (повно і не повно)

«Посідати» (безпосередньо і опосередковано)

«Домірно/Недомірно/Рівнодомірно»

«які» - пропонується замінити на «що їх»

«зокрема, наприклад» - пропонується замінити на «як-от»

«Складники речі»

«Безвідносно»

«Поведінка» - дії/бездіяльність

«Домінуюче нерухоме майно»

«Правоможність»

«Право очікування»

«Титул»

«приписи»

«бізнес, як єдиний майновий комплекс»

«єдиний нерухомий комплекс»

«невідчужуваність речі»

«соціальний узурфрукт»

«Припиняються» змінюється на «припиняють» (в частині виникнення/зміни/припинення прав та їх обтяжень)(Обидва слова є дієсловами теперішнього, але мають різне граматичне значення та застосування. Відмінність між словами «припиняються» та «припиняють» полягає в напрямку дії (зворотна вона чи направлена на інший об'єкт) та в тому, хто виконує цю дію (активний суб'єкт чи сам предмет процесу або процесу, явища. В законодавстві щодо прав, обов'язків чи юридичних станів завжди використовують зворотні дієслова. Фраза «речові права припиняють...» граматично незавершена — вона змушує шукати відповідь на питання: «припиняють що?», «припиняють хто?» та не враховує того, що права можуть виникати, змінюватися та припинятися не тільки за активною дією певного суб'єкта чи органу, але з

підстав наприклад смерті, знищення тощо. Такі зміни є ґрунтовними та потребують дослідження та розуміння правових наслідків, які будуть ними спричинені).

Новий понятійний апарат оцінюється як складний для розуміння та правозастосування, враховуючи випрацьовану теорію цивільного права та термінологію інших галузей права, яка не змінюється, судову практику, яка напрацьована.

Ця термінологія не вживається однаково по всіх книгах.

Важливо відмітити різні формулювання, що стосуються державної реєстрації прав та їх обтяжень на нерухоме майно, державної (відомчої реєстрації) рухомого майна, та прав та обтяжень, найменування реєстрів, від зазначення яких потрібно відійти у проекті ЦК (так як це зроблено у діючому ЦК), віднісши це для врегулювання відповідними законами, адже реєстри на разі є такими, що будуть об'єднуватися, модернізуватися, перейменовуватися тощо, що обумовить необхідність частих змін до кодифікованого законодавчого акту.

Оскільки з цієї Книги розпочинаються основні норми, які формуватимуть систему державної реєстрації прав на нерухомість в Україні, та з урахуванням змісту Книги 9 проекту варто зазначити наступне.

Реформа системи державної реєстрації прав ще у 2013 році відбулася з певною правовою невизначеністю щодо того: що таке правостановлення (набуття права, виникнення права), а що таке фіксація державою права (офіційне визнання державою), і далі продовжується вектор перетворення правофіксуючої ролі держави у питаннях виникнення/зміни/припинення прав на нерухомість та їх обтяжень у правостановлювальну, що є непритаманним для приватно-правових відносин та продовжить породжувати правову невизначеність.

Запровадження неспівмірного домінування державної реєстрації прав та їх обтяжень над «природнім виникненням, зміною чи припиненням прав» є надмірним, перетворює справжню роль державної реєстрації (офіційного визнання державою та технічної фіксації), **як похідної щодо права, яке вже набуто, - у правостановлюючу.** Право власності на нерухоме майно виникає не з процедури державної реєстрації права суб'єктом державної реєстрації прав у відповідному реєстрі, а з правовідносин.

На підставі правового аналізу пропонуються до обговорення та врахування такі зауваження та пропозиції.

1) Щодо статті 355 проекту.

«Стаття 355. Поняття речових прав

*1. Речовим визнається право (*jus in rem*), яке дозволяє особі **панувати** над річчю, зокрема здійснювати безпосередній вплив на неї без сприяння інших осіб.»*

Поняття «панувати» є новим та не має визначення в українському законодавстві, у тлумачному словнику має багато значень, що не дає можливості у повній мірі зрозуміти зміст поняття речового права за визначенням, в тому числі розмежувати зміст «панування» при праві власності та зміст «панування» для права оренди наприклад. Повне панування та неповне панування.

Якщо з дефініції статті зробити висновок, то «панувати над річчю» - здійснювати безпосередній вплив на неї без сприяння інших осіб. Чи є «впливом на земельну ділянку» право її оренди. «Безпосередній вплив без сприяння інших осіб» як співвідноситься з залученням представника, а також суборендаря. Чи є сприянням звичайна допомога, або послуга.

Всі ці питання постануть перед правниками при запровадженні такої основоположної новації.

«jus in rem» перекладається простіше - **право на майно, річ.**

Пропозиція

Стаття 355. Поняття речових прав

1. Речовим визнається право **на річ** (jus in rem),

2) Щодо статті 360 проекту. Посідачі речей.

«Стаття 360. Посідачі речей.

Посідачами речей, тобто особами, які фактично контролюють речі, можуть бути суб'єкти речових прав, а також особи, які таких прав не мають, але посідають речі на відмінному від речового права юридичному титулі або без юридичного титулу.)»

Новий термін сприймається навіть правниками для розуміння досить важко, доцільність запровадження невідома. У самій нормі вжито словосполучення «фактично контролюють», що відрізняється за змістом з усталеним «володінням», вносить значну правову невизначеність, в розумінні фактичного і нефактичного контролю, а також важливо зауважити, що функція «контролю» є вужчою та іншою за змістом від «володію».

У великій кількості статей проекту кодексу збережено термін **володільці (володілець) та «володіння».**

Частиною першою статті 397 ЦКУ визначається «володільцем чужого майна є особа, яка фактично тримає його у себе». Вбачається незрозумілим чим відрізняється посідач чужої речі від володільця чужою річчю. Цією статтею закріплено презумпцію правомірності фактичного володіння чужим майном: «Фактичне володіння майном вважається правомірним, якщо інше не впливає із закону або не встановлено рішенням суду». Відповідно до статті 398 ЦКУ право володіння виникає на підставі договору з власником або особою, якій майно було передане власником, а також на інших підставах, встановлених законом.

Посідання ж передбачається можливим як для суб'єкта речового права, так і для осіб, які таких прав не мають, але посідають речі на відмінному від речового права юридичному титулі або без юридичного титулу. Незрозумілим є поняття «відмінний від речового права юридичний титул».

Посідач, фактично, це той же володілець, який є або не є суб'єктом речового права, володіє майном, правом в тому числі без жодних правових підстав (проживання в будинку, обробіток землі, утримання майна). Посідання може перерости у власність за набувальною давністю за наявності певних умов.

Тож слід зауважити, що запроваджуючи нове поняття «**посідач**» та «**посідання**», необхідно у проекті одразу розкрити співвідношення **посідання та володіння, володіння та контроль над річчю, посідання та речове право.** Чи обмежується посідання лише функцією контролю над річчю, розмежувати поняття «посідач» та «володілець», або ж зробити застереження, що «посідач» та «володілець» є тотожними поняттями і в якій частині, а також визначитись посідання це стан чи речове право.

Вбачається, що користь від новації не перевищує тягар розуміння та переосмислення норм не тільки правниками, але і простими громадянами, які використовуватимуть норми приватного права у повсякденному житті.

Загалом у проекті велику увагу (не меншу ніж для права власності та інших речових прав) присвячено інституту «посідання», у розділі IX книги третьої проекту, ПОСІДАННЯ Глава 39. Загальні приписи про посідання, §1. Поняття та види посідання, §2. Суб'єкти та об'єкти посідання, §3. Набуття і втрата посідання, Глава 40. Захист посідання.

Вбачається, що розвиток такого інституту сприятиме розширенню випадків посідання майна без належних правових підстав та без юридичного оформлення при наявності високого юридичного захисту.

Посідач, який володітиме майном без жодних правових підстав, отримує статус добросовісного посідання, поки не буде доведено протилежне, та отримає досить високий перелік прав (презумпцію добросовісності посідання, право на плоди та доходи від речі, право на тримання нерухомої речі, яка належить іншій особі, право на самозахист, право позову на усунення перешкод у посіданні майном, особливий порядок визнання недобросовісності - це отримання письмової вимоги про заперечення його посідання, право на компенсацію витрат, які посідач поніс за час посідання за збереження речі, право забрати від'ємні поліпшення речі, значний юридичний захист посідання, через позови до суду, на відшкодування шкоди).

Приписи про посідання пропонується застосовувати також до особи, яка добросовісно вважає, що набула право на річ або право на її посідання, **але перехід або набуття відповідного речового права ще не настав** через невчинення дій, встановлених законом для такого переходу або набуття. У такому разі державна реєстрація прав на нерухому річ вбачається не такою необхідною.

Факт чи право посідання нерухомої речі (прямого чи опосередкованого) не підлягає державній реєстрації, а відповідно буде невідомим ні власнику, ні третім особам, ні державі, але надійно захищатися державою та законом.

Посідачу надано право захищати посідання способами, встановленими цим Кодексом для захисту цивільних прав та правомірних інтересів, у тому числі через: 1) вимогу про повернення посідання; 2) вимогу про усунення перешкод у здійсненні посідання; 3) відшкодування шкоди; 4) застосування інших способів захисту, встановлених законом.

Новація передбачає юридично значимий та охоронюваний законом контроль над річчю, в тому числі нерухомою, який не визначається окремим видом речового права, не підлягає державній реєстрації або іншій фіксації.

Посідання потребує ретельного дослідження у контексті практичної реалізації та правових наслідків від запровадження у життя.

З важливих для дослідження при прийнятті рішення щодо запровадження такої новації є питання щодо посідання державного та комунального майна, певної легалізації самовільного зайняття земельних ділянок, житла, посідання майна приватної власності, дітей та недієздатних/обмежено дієздатних осіб, вразливих верств населення, а також посідання (прямого чи опосередкованого) майна окупантами на тимчасово окупованих Російською Федерацією

територіях України, на територіях активних та можливих бойових дій, майна власників, які тривалий час за кордоном тощо, посідання майна підсанкційними особами, впливу посідачів на речові права їх власників, а також співіснування посідання та власності, посідання та оренди, користування житлом, інших речових прав, посідання та зберігання, посідання та управління, також ролі посідання для виникнення права власності за набувальною давністю, **що є тектонічними змінами у цивільному праві та має прямий вплив на гарантії та захист права власності, інших речових прав в Україні.**

Пропозиція.

Відкласти запровадження «посідання» у проекті, виключивши на цьому етапі ці норми.

Зберегти «право володіння річчю», володілець (добросовісний та недобросовісний), володіння, яке є зрозумілим та усталеним.

3) Щодо статті 361 проекту. Виникнення та припинення речових прав

*«1. Речові права виникають та їх **припиняють** з підстав, визначених статтею 11 цього Кодексу, та порядком, встановленим цим Кодексом та/або іншим законом щодо окремих видів речових прав.*

*2. Речові права на нерухомі речі **виникають** з моменту їх державної реєстрації відповідно до закону, якщо іншого не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом.*

*3. Умови правочину, що визначають виникнення, **перехід**, зміну, припинення речового права, яке підлягає державній реєстрації, є чинними у відносинах між сторонами з моменту вчинення такого правочину, якщо іншого не встановлено законом, а для третіх осіб – з моменту державної реєстрації відповідного речового права, його **переходу**, зміни або припинення.*

*~~4. У разі **переходу** зареєстрованого в публічному електронному реєстрі речового права від одного суб'єкта до іншого державній реєстрації підлягає одночасно виникнення цього права в одного суб'єкта та припинення цього права в іншого суб'єкта.»~~*

Пропозиція

1. Речові права виникають, змінюються та **припиняються** з підстав, визначених статтею 11 цього Кодексу, та порядком, встановленим цим Кодексом та/або іншим законом щодо окремих видів речових прав.

2. Речові права на нерухомі речі виникають, **змінюються та припиняються** з моменту їх державної реєстрації відповідно до закону, якщо іншого не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом.

Зауваження.

1. По всьому проекту застосовано різні підходи та формулювання щодо динаміки прав «виникнення та припинення», «виникають та їх припиняють», «виникають», «виникнення, зміна, перехід, припинення», зміна «припиняються» на «припиняють», що наперед закладає колізії та різночитання.

Потрібно визначитися з єдиною термінологією «виникають, змінюються, припиняються».

Оскільки «перехід» поглинається «виникненням-припиненням» і не є самостійним

станом. А право оренди, іпотеки змінюється, наприклад, у разі продовження строку.

2. Крім того, права не **«припиняють»**, вони **«припиняються» з підстав, визначених кодексом та законом, а також припиняються в силу настання обставин та фактів, визначених законом.**

Наприклад, право власності **припиняється** внаслідок смерті власника.

У разі вжиття **«припиняють»** слово читається у контексті необхідності додаткової розпорядчої чиєїсь дії.

«Припиняються» змінюється на **«припиняють»** (в частині виникнення/зміни/припинення прав та їх обтяжень)(Обидва слова є дієсловами теперішнього, але мають різне граматичне значення та застосування. Відмінність між словами «припиняються» та «припиняють» полягає в напрямку дії (зворотна вона чи направлена на інший об'єкт) та в тому, хто виконує цю дію (активний суб'єкт чи сам предмет процесу або процеси, явища. В законодавстві щодо прав, обов'язків чи юридичних станів завжди використовують зворотні дієслова. Фраза «речові права припиняють...» граматично незавершена — вона змушує шукати відповідь на питання: **«припиняють що?»**, **«припиняють хто?»** та не враховує того, що права можуть виникати, змінюватися та припинятися не тільки за активною дією певного суб'єкта чи органу, але з підстав наприклад смерті, знищення тощо. Такі зміни є ґрунтовними та потребують дослідження та розуміння правових наслідків, які будуть ними спричинені).

Можливо, такі зміни обумовлені посиленням та надання абсолютного характеру факту державної реєстрації права чи обтяження на нерухому річ, однак створюють правову невизначеність через необхідність для **«виникнення природного права»** додаткової розпорядчої чиєїсь дії. Таким чином державна реєстрація прав на нерухомість перетворюється з офіційного визнання державою права на його підставу виникнення, хоча підстави виникнення зовсім інші.

Пропозиція 1 (до першої частини).

Замінити у першій частині слово **«ПРИПИНЯЮТЬ»** на **«ЗМІНЮЮТЬСЯ ТА ПРИПИНЯЮТЬСЯ»**.

Пропозиція 2 (до другої частини).

2. Речові права на нерухомі речі виникають, змінюються та припиняються з моменту їх державної реєстрації відповідно до закону, якщо іншого не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом

Пропозиція 3 (до третьої частини)

У частині 3 слово **«перехід»** двічі виключити».

Пропозиція 4. (до четвертої частини)

Виключити частину четверту, це положення належить до реєстраційного процесу і достатньо буде відсильної норми частини першої цієї статті до Закону.

4) Щодо статті 371. Захист посідання

«1. Захист посідання здійснюють за приписами розділу IX цього Кодексу.»

Посідання, попри можливість бути посідачем особою, яка не є суб'єктом речового права, підлягає захисту як право володіння.

Пропозиція:

Виключити цю норму.

5)Щодо статті 373. Нерухомі та рухомі речі.

«...»

2. До рухомих речей належать речі, які можна вільно переміщувати у просторі і які не належать до нерухомих речей. Реєстрації прав на рухомі речі не вимагають, крім випадків, встановлених законом.»

Щодо рухомих речей можлива як реєстрація прав на них, так і державна реєстрація безпосередньо рухомої речі. Так, державній реєстрації підлягають транспортні засоби, а не права на них.

Пропозиція.

Друге речення частини другої викласти в такій редакції:

«Рухомі речі, права на рухомі речі не підлягають реєстрації, крім випадків, встановлених законом».

б) Щодо статті 374. Державна реєстрація речових прав на нерухоме майно

«1. Право власності та обмежені речові права на нерухомі речі, обтяження цих прав, їх виникнення, перехід і припинення підлягають державній реєстрації.

2. Державна реєстрація речових прав на нерухоме майно є публічною. Інформацію про реєстрацію та зареєстровані права надають порядком, визначеним законом.

3. Відмова у державній реєстрації речового права на нерухоме майно, ухилення від державної реєстрації, відмова від надання інформації про державну реєстрацію можуть бути оскаржені до суду.

4. Порядок проведення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та підстави відмови в державній реєстрації встановлює закон.»

Зауваження.

1. Поняття «ухилення від реєстрації» відсутнє на реєстраційній практиці та в реєстраційному законодавстві не знайшло реалізації, відповідно недоцільно створювати або переносити у новий кодекс.

Пропозиція 1.

Виключити слова «ухилення від реєстрації». Реєстратор не може ухилятися, може відмовити законно або незаконно. Оскільки реєстрація прав не є примусовою, то і особа, не може від неї ухилятися чи не ухилятися.

Пропозиція 2.

Частину 4. доповнити словами «та їх обтяжень».

4. Порядок проведення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень та підстави відмови в ній встановлює закон.

В тексті проекту необхідно уніфікувати термінологію щодо державної реєстрації прав та їх обтяжень – в окремих нормах йдеться про **реєстрацію**, в інших – **про державну реєстрацію, в одних про «державну реєстрацію прав», а інших про «державну реєстрацію прав та їх обтяжень».**

Пропозиція 3 викласти статтю у новій редакції

1. Право власності та обмежені речові права на нерухомі речі, обтяження цих прав, їх зміна та припинення підлягають державній реєстрації.

2. Державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень здійснюється відповідно до закону.»

7) Щодо статті 384. Бізнес як єдиний майновий комплекс

«1. Бізнес є єдиним майновим комплексом, що його використовують для провадження підприємницької діяльності.

2. До складу бізнесу входять усі види майна, призначені для його функціонування, як-от: земельні ділянки, будівлі, споруди, устаткування, інвентар, сировина, продукція, право вимоги, борги, а також право на торговельну марку або інше позначення та інші права, якщо іншого не визначено договором або законом.

3. Бізнес або його частина можуть бути об'єктом купівлі-продажу, оренди та інших правочинів.

4. Заставу окремих об'єктів цивільних прав, що входять до складу бізнесу, здійснюють відповідно до закону.

5. До відносин щодо бізнесу як єдиного майнового комплексу застосовують приписи цього Кодексу про речі, якщо іншого не встановлено законом.»

У законодавстві України відсутнє визначення поняття «бізнес». За загальним розумінням **бізнес** — це ініціативна економічна діяльність, що здійснюється на власний ризик з метою отримання прибутку або іншої вигоди. Юридичне поняття бізнесу тотожне терміну підприємництво.

Натомість, статтею 384 проекту бізнес відноситься до речей, та визначається як **єдиний майновий комплекс, який використовують для підприємницької діяльності**, при тому, що це і є сама підприємницька діяльність. **Бізнес це не майно чи річ, а діяльність.**

Важливо звернути увагу на діючу статтю 191 ЦКУ, яка визначає як **єдиний майновий комплекс -підприємство.**

«1. Підприємство є єдиним майновим комплексом, що використовується для здійснення підприємницької діяльності.

2. До складу підприємства як єдиного майнового комплексу входять усі види майна, призначені для його діяльності, включаючи земельні ділянки, будівлі, споруди, устаткування, інвентар, сировину, продукцію, права вимоги, борги, а також право на торговельну марку або інше позначення та інші права, якщо інше не встановлено договором або законом.

4. Підприємство або його частина можуть бути об'єктом купівлі-продажу, застави, оренди та інших правочинів.»

Очевидно ця стаття стала підґрунтям для перетворення її в проекті у статтю 384.

Водночас варто врахувати, що стаття 191 ЦКУ була **мертвою** у реалізації на практиці через те, що в Україні відсутня реєстрація підприємства, як ЄМК, у ДРРП або ЄДР. А оскільки державна реєстрація прав на нерухомість проводиться у ДРРП, державна реєстрація окремих видів рухомого майна проводиться різними відомствами у різних порядках та реєстрах, а державна реєстрація юридичних осіб та змін до відомостей про них проводиться у ЄДР тощо, то підприємство, як ЄМК, практично ніколи по ст. 191 ЦКУ не виступало самостійним об'єктом продажу, застави тощо. Підприємство розпоряджалося належним йому майном самостійно.

Майнові права учасника підприємства, що пов'язані з часткою у статутному (складеному капіталі) реалізовувались окремо від майна підприємства. Права підприємства інтелектуальної власності – теж окремо.

Запропонована стаття 384 проекту не тільки не усунула проблему статті 191 ЦКУ, але поглибила її у правовій невизначеності.

Якщо визначати бізнес річчю, то потрібно визначати і вид речі «бізнес»: рухома чи нерухома, права на яку підлягають державній реєстрації чи не підлягають, якщо підлягають, то створювати новий реєстр, та визначитись із процедурами розпорядження бізнесом, як об'єктом цивільних прав, для уникнення правової невизначеності та паралельних подвійних процедур (продажу бізнесу/продажу окремих його складових: нерухомості, рухомого майна, прав тощо).

Запропонована редакція частини 3 статті 384 проекту та частини 4 демонструє наявну проблему наглядно.

Якщо в третій частині прописується, що **«бізнес або його частина можуть бути об'єктом купівлі-продажу, оренди та інших правочинів»**, то четверта частина передбачає, що **«заставу окремих об'єктів цивільних прав, що входять до складу бізнесу, здійснюють відповідно до закону»**.

Такі різні підходи до відчуження/правочинів та застави (*відчуження бізнес або його частина, а застава - окремих об'єктів цивільних прав, що є складовими бізнесу*) які виникають внаслідок наявності розуміння тощо, що є різні правила відчуження нерухомих та рухомих речей, корпоративних прав тощо, які не вдається застосувати для «бізнесу», як об'єкта нерухомого чи рухомого майна в цілому.

Постане питання оформлення права власності на «бізнес» та його державної реєстрації, форми договору купівлі-продажу бізнесу, оцінки, реєстрації прав на «бізнес» в цілому та на всі його складові (нерухоме/рухоме майно, транспортні засоби, майнових прав, прав інтелектуальної власності, прав вимог, боргів тощо).

Крім того, в Україні наявна значна кількість об'єктів нерухомого майна з ідентичною назвою – єдиних майнових комплексів, які включають у собі лише комплекси будівель та споруд, устаткування тощо, права на які були зареєстровані до та після 2013 року у ДРРП, і ототожнювати ці об'єкти з поняттям «підприємство» або «бізнес» неможливо. Стаття 389 проекту при цьому містить поняття «єдиного нерухомого комплексу», однак перейменовувати наявні ЄМК/ЦМК ніхто не буде.

Пропозиція.

1. Виключити або доопрацювати цю статтю та не створювати об'єкт цивільних прав, подібний діючому мертвому у практиці «підприємству, як ЄМК».

8) Щодо статті 387. Земельна ділянка як нерухома річ.

«1. Земельна ділянка – це просторово обмежена частина земної поверхні, з установленими межами, певним місцем розташування, а також з визначеними щодо неї правами, що має бути зареєстрована у Державному земельному кадастрі та мати присвоєний кадастровий номер».

Щодо першої частини.

ЗКУ у статті 79 земельна ділянка визначена, як об'єкт права власності -це частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами.

ЗКУ у статті 79¹ земельна ділянка, визначена як об'єкт цивільних прав, - може бути об'єктом цивільних прав виключно з моменту її формування (крім випадків суборенди, сервітуту щодо частин земельних ділянок) та державної реєстрації права власності на неї, вважається сформованою з моменту присвоєння їй кадастрового номера.

Зважаючи на запропоновану редакцію частини першої статті 387, важливо з'ясувати чи міститимуть перехідні положення застереження про земельні ділянки, які сформовані за старим законодавством без присвоєння кадастрового номера та внесення до ДЗК.

Пропозиція редакції

«1. Земельна ділянка – це просторово обмежена частина земної поверхні, з установленими межами, певним місцем розташування, а також з визначеними щодо неї правами, яка підлягає державній реєстрації порядком, визначеним законом.

Земельна ділянка є об'єктом цивільних прав виключно з моменту її формування (крім випадків суборенди, сервітуту щодо частин земельних ділянок) та державної реєстрації **порядком, визначеним законом.**

Щодо другої частини

Зважаючи на те, що назва статті та параграф 2 має назву «Нерухомі речі», частина 2, яка визначає, що земельна ділянка є нерухомою річчю, є зайвою.

Зауваження

Згідно статті 79 ЗКУ право власності на земельну ділянку поширюється на простір, що знаходиться над та під поверхнею ділянки на висоту і на глибину, необхідні для зведення житлових, виробничих та інших будівель і споруд.

Що означає «просторово-обмежена частина земної поверхні» та за якими критеріями не є зрозумілим.

Пропозиція

Виключити частину 2.

9) Щодо статті 389. Будівлі, споруди як нерухомі речі.

«1. Будівля є покритою дахом спорудою, призначеною для перебування в ній та/або використання майна.

Споруда є розташованим на земельній ділянці архітектурним об'єктом, який призначений для

провадження визначеної діяльності.

*2. Будівлі, споруди як нерухомі речі створюють внаслідок **будівництва** існуючої нерухомої речі.*

3. Будівлі, споруди можуть бути створені внаслідок поділу нерухомої речі (будівлі, споруди, єдиного нерухомого комплексу, всіх приміщень і машиномісць, розташованих в одній будівлі, споруді).

4. Зміна характеристик будівлі, споруди не тягне за собою створення нової будівлі, споруди, якщо іншого не встановлено законом.»

Зауваження

1. Визначення «будівлі» відповідно до національного класифікатора НК 018:2023, затвердженого Наказом Мінекономіки 16.05.2023 № 3573, зазначено як криті споруди, **які можуть використовуватися окремо, побудовані для постійних цілей, які утворюють наземні**

або підземні приміщення, призначені для проживання або перебування людей, розміщення устаткування, тварин, рослин, а також предметів.

Визначення «споруди» – структури, пов'язані із землею, які створені з будівельних матеріалів і комплектуючих та/або для яких виконуються будівельні роботи.

Пропозиція

Доопрацювати визначення будівлі та споруди у проекті.

2. Частиною 2 цієї статті, передбачено, що будівлі, споруди як нерухомі речі створюють внаслідок будівництва існуючої нерухомої речі.

Слід зауважити, що в цьому контексті вірним є застосування не слова «будівництва», а слова «забудови», якщо ми говоримо, про забудову земельної ділянки. В іншому випадку речення не має сенсу. Не може бути будівництво вже існуючої речі.

Пропозиція:

викласти частину в наступній редакції:

«2. Будівлі, споруди як нерухомі речі створюють внаслідок **забудови** існуючої нерухомої речі».

3. Частиною 3 цієї статті передбачено викласти ч. 3 ст. 389 в такій редакції:

*3. Будівлі, споруди можуть бути створені внаслідок **поділу** нерухомої речі (будівлі, споруди, єдиного нерухомого комплексу, всіх приміщень і машиномісць, розташованих в одній будівлі, споруді).*

Слід зауважити, що нерухома річ може бути створена також внаслідок об'єднання існуючих нерухомих речей.

Пропозиція.

«3. Будівлі, споруди можуть бути створені внаслідок поділу (**виділу**) нерухомої речі (будівлі, споруди, єдиного нерухомого комплексу, всіх приміщень і машиномісць, розташованих в одній будівлі, споруді) **та внаслідок об'єднання нерухомих речей (будівель, споруд, єдиних нерухомих комплексів, всіх приміщень і машиномісць, розташованих в одній будівлі, споруді).**»

У статті 390 є об'єднання але немає виділу, поповнити «виділу».

10) Щодо ст. 391. Складники земельної ділянки, як нерухомої речі.

*«1. Складниками земельної ділянки як нерухомої речі є ґрунтовий шар, багаторічні насадження, **незібраний урожай**, відокремлені водойми та інші природні утворення в межах земельної ділянки, які не можуть бути відокремлені від неї без її пошкодження або істотного знецінення, якщо іншого не встановлено законом.*

2. Будівлі, споруди, підземні споруди, об'єкти незавершеного будівництва, а також інші речі, розміщені на земельній ділянці, не є її складниками, крім випадків, встановлених законом.

3. Речі, пов'язані із земельною ділянкою для тимчасових цілей, не є її складниками.

4. Юридичний режим будівель, споруд, підземних споруд, об'єктів незавершеного будівництва та прав на земельну ділянку, на якій вони розміщені, визначають цей Кодекс та/або інший закон.»

Зауваження.

Складниками земельної ділянки не може бути незібраний урожай. На підставі статті 79 ЗКУ на нього поширюється право власності, але урожай є самостійним об'єктом цивільних прав.

«Водні об'єкти» замінено на «відокремлені водойми», що є незрозумілим, а також не включено «ліси та багаторічні насадження», не зрозуміло чи це охоплює нове поняття «інші природні утворення».

Пропозиція.

Доопрацювати статтю.

11) Щодо статті 393. Одиниця кондомініуму.

Зауваження. Стаття потребує доопрацювання в частині встановлення виду спільної власності.

Застосовано різне регулювання в різних нормах.

В цій частині 4 статті визначено, що спільне майно належить на праві спільної часткової власності, у частині 5 вже йдеться про спільну сумісну власність. Так само у ст. 455 визначено, що власникам приміщень, машиномісць належать частки у праві спільної **часткової** власності на спільне майно.

Суперечність між частиною 4, у якій вказано: «(спільне майно) є у спільній частковій власності членів кондомініума» та частиною 5, у якій вказано: «відповідну частку права спільної сумісної власності на спільне майно».

Натомість стаття 455 (Спільне майно співвласників приміщень, машиномісць у будівлі або споруді) проекту встановлює спільну часткову власність на спільне майно. Відтак, частини 4 та 5 статті потребують уточнення, оскільки ці види спільної власності мають різний режим. У частині 3 статті 393 також мова йде про частку.

У статті 390 проекту йдеться про те, що приміщення, призначене для обслуговування інших приміщень у будівлі, споруді, є спільним майном у такій будівлі, споруді, що належить власникам на праві спільної сумісної власності, та не є самостійною нерухомою річчю, крім випадків, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом.

Пропозиція.

Визначитись у всіх випадках щодо виду власності: **спільна сумісна власність чи спільна часткова**. Якщо спільна часткова то у частині 5 статті 393 проекту слова «спільної сумісної власності» замінити на слова «спільної часткової власності», а також узгодити зі статтею 390 проекту.

У разі визначення режиму спільної часткової власності необхідно буде внести зміни до статті 5 Закону України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку».

12) Щодо статті 394. Єдині нерухомі майнові комплекси

«1. Єдиним нерухомим майновим комплексом як об'єктом цивільних прав є сукупність об'єднаних єдиним призначенням будівель, споруд та інших речей, нерозривно пов'язаних фізично або технологічно, зокрема лінійних об'єктів (залізниці, лінії електропередачі, трубопроводи тощо), або розташованих на одній земельній ділянці, якщо в Державному реєстрі речових прав

на нерухоме майно зареєстровано право власності на сукупність зазначених об'єктів як одну нерухому річ.

2. До єдиних нерухомих майнових комплексів застосовують приписи цього Кодексу про **неподільні речі**, якщо іншого не встановлено цим Кодексом.»

Зауваження 1.

ЄНМК може бути розташовано на кількох суміжних земельних ділянках.

Зауваження 2.

Не можна імперативно відносити комплекс до неподільних речей, адже часто комплекс є такою сукупністю будівель та споруд, яка дозволяє виокремити одну або кілька з таких будівель, споруд в окремі самостійні об'єкти нерухомості, що не спричиняє втрати їх цільового призначення. Щодо визначення подільності речі існує визначена законодавством процедура.

Пропозиція: виключити частину 2 цієї статті.

13) Щодо статті 490 (Види житлових приміщень) «Власники квартир та нежитлових приміщень у багатоквартирному будинку є співвласниками на праві спільної сумісної власності спільного майна багатоквартирного будинку.» Окрім того, **стаття 490 та статті 495** частково дублюють положення статті 455. Можливо варто їх об'єднати.

У разі визначення режиму спільної часткової власності необхідно буде внести зміни до статті 5 Закону України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку».

14) Щодо поняття та змісту ПРАВА ВЛАСНОСТІ.

«Стаття 400. Поняття права власності

Правом власності визначається «повне панування» особи над річчю у межах, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом.

Незрозумілим є відмінність понять «повного панування» та «панування» над річчю. І самого "панування", що ускладнює розуміння поняття права власності.»

Пропозиція

Не вдаватись до визначення права власності через поняття «панування» та прийняти таку редакцію для обговорення.

«1. Правом власності є право особи на річ (майно), яке вона здійснює за своєю волею, незалежно від волі інших осіб, у межах, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом.»

«Стаття 401. Зміст права власності

Власник має право за своїм розсудом вчиняти щодо належного йому майна все, що не заборонено, та усувати будь-який вплив з боку інших осіб. У встановлених законом випадках власник має право вчиняти лише дії, дозволені законом та/або договором.»

Щодо статті 401. Зміст права власності.

Втрачено акцент на важливі, чіткі та повні складові змісту права власності – **володіння, користування та розпорядження належним йому майном.**

Запропонована дефініція права власності та розкриття його змісту через «панування» не відповідає статті 41 Конституції України, у якій закладено зміст «Кожен має право **володіти, користуватися і розпоряджатися** своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності.

Частина друга підлягає виключенню, не відповідає послідовністю «дозволено те, що не заборонено законом», незрозуміло на кого вплив і що за вплив.

Пропозиція викласти ст. 401 в такій редакції:

«Власник володіє, користується та розпоряджається своїм майном на власний розсуд»

15). Щодо статті 403. Здійснення права власності

1. Під час здійснення своїх прав та виконання обов'язків власник зобов'язаний додержувати доброзвичайності.

Зауваження.

Не підтримується така редакція проекту та підлягає **виключенню.**

Діючою статтею 319 ЦКУ Здійснення права власності, визначено

«1. Власник володіє, користується, розпоряджається своїм майном на власний розсуд.

2. Власник має право вчиняти щодо свого майна будь-які дії, які не суперечать закону.

При здійсненні своїх прав та виконанні обов'язків власник зобов'язаний додержуватися моральних засад

3. Усім власникам забезпечуються рівні умови здійснення своїх прав.

4. Власність зобов'язує.

5. Власник не може використовувати право власності на шкоду правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію та природні якості землі.

6. Держава не втручається у здійснення власником права власності.

7. Діяльність власника може бути обмежена чи припинена або власника може бути зобов'язано допустити до користування його майном інших осіб **лише у випадках і в порядку, встановлених законом.**

8. Особливості здійснення права власності на культурні цінності встановлюються законом.»

Пропозиція.

Зберегти зміст діючої статті 319 ЦКУ, зокрема про те, що здійснення права власності реалізується через **володіння, користування, розпорядження та власний розсуд з урахуванням діючих норм ЦКУ та законів.**

16) Щодо статті 404. Обмежування права власності.

«1. Право власності може бути обмежено порядком, встановленим законом. Жодна особа не може бути позбавлена права власності, якщо лише цього не вимагає публічний інтерес, встановлений законом або на підставі закону, із справедливою компенсацією.

2. Власник має право з метою, що не заборонена, обмежувати або обтяжувати ~~його~~ своє право.

3. Якщо власник правочином встановить заборону відчужувати нерухоме майно або обтяжувати його, така заборона є чинною щодо третіх осіб, якщо вона ~~вона~~ обтяження заборонаю зареєстровано в Державному реєстрі прав.

4.-Обтяження права власності на рухоме майно з метою забезпечення вимоги є чинним щодо третіх осіб, якщо воно зареєстроване у відповідному публічному електронному реєстрі або якщо третя особа знала або могла знати про це.»

Пропозиція.

Змінити місцями зі статтею 406. Непорушність права власності. Технічні правки.

Дискусійною є норма «Жодна особа не може бути позбавлена права власності, якщо лише цього не вимагає публічний інтерес, встановлений законом або на підставі закону, із справедливою компенсацією».

17) Щодо статті 409. Права, набуті до передання права власності

«1. Зміна власника не впливає на права третіх осіб щодо речі, яку добросовісно набуто до передання права власності.»

Викладення статті в такій редакції закладає підстави для неоднозначного тлумачення та може бути небезпечною для законного власника. Пропозиція викласти ст. 409 в такій редакції:

«Стаття 409. Обмежені речові права, набуті до передання права власності

1. Зміна власника не впливає на обмежені речові права третіх осіб щодо речі, які добросовісно набуто до передання права власності.»

18) Щодо статті 410. Застереження про невідчужуваність речі

«1. Договором ~~або~~ ~~заповітом~~ може бути встановлено застереження про невідчужуваність речі на строк, що не перевищує п'ятдесяти років, якщо воно зумовлене істотним і правомірним інтересом.

2. Перебіг строку застереження про невідчужуваність речі розпочинається з дня набуття речі.

3. Набувач має право одержати за рішенням суду дозвіл на розпорядження річчю, якщо правомірний інтерес, що зумовив застереження про невідчужуваність, відпав або якщо цього вимагає більш істотний правомірний інтерес.

4. Застереження про невідчужуваність може бути встановлено також у договорі, який породжує обов'язок передати річ у власність у майбутньому визначеній особі.

5. Недійсність застереження про невідчужуваність не спричиняє недійсності договору або заповіту, якщо іншого не встановлено договором або не впливає із змісту заповіту.

б. Застереження про невідчужуваність не перешкоджає переходу речі порядком спадкування.»

Досить дискусійна новація.

Конституцією гарантується недоторканість права власності.

Якщо встановлення обмеження/заборони відчуження у зв'язку з укладенням договору, за згодою сторін, є цивілізованим шляхом. То встановлення такої заборони (невідчужуваності) в заповіті є неправомірним втручанням в право власності.

Окрім того, запровадження такої новації в воєнний та після воєнний період матиме наслідки подібні до ситуації з заповітами подружжя, накладеними заборонами за договорами довічного утримання чи спадковими, де обтяжене майно не дає можливості внутрішнього переміщення чи міграції, отримання житлових сертифікатів у разі знищення, та спонукають звертатися до суду з позовами про визнання недійсним заповіту подружжя, зняття заборони накладеної за заповітом подружжя, розірвання договорів довічного утримання чи спадкових, тощо. Застереження про невідчужуваність речі прогнозується, що будуть застосовувати без наявних для того підстав, без доведеності обумовлення істотного і правомірного інтересу, без обґрунтування та доцільності, що негативно позначиться на реалізації власником своїх правомочностей щодо користування, володіння та розпорядження своєю власністю, та спонукатиме звертатися до суду. Важливо звернути увагу, що у більшості випадків такий обмежувач не зможе прогнозувати обставини та події, у яких опиниться майбутній власник.

В процедурі спадкування не відбувається передачі речі, адже процес передачі містить в собі як передачу попереднім власником, так і прийняття речі набувачем. В порядку спадкування право власності набувається внаслідок настання факту смерті особи (власника).

Крім того, вказаний інструмент може використовуватись для зловживань через унеможливлення або ускладнення звернення стягнення та майно.

Окрім того, якщо право власності на річ виникає з встановленого моменту, заборона не може поширюватись на період, коли право власності у особи не виникло.

Пропозиція:

Виключити цю статтю, як передчасну.

Не запроваджувати цю новацію, користь від запровадження буде меншою аніж проблематика та кількість судових спорів.

19) Щодо статті 412. Юридичні наслідки невиконання застереження про невідчужуваність речі.

У першій частині необхідно врахувати, що **спадкодавець не є відчужувачем** та як особа, яка померла та правоздатність якої припинилася, точно не може вимагати визнання заповіту недійсним та повернення собі майна у власність.

У третій частині існує правова невизначеність норми. Відповідно до ст. 34 ЗУ «Про правотворчу діяльність» норми права, що містяться у нормативно-правовому акті, мають відповідати таким вимогам:

- 1) однозначності їх розуміння (ясність, точність, доступність для розуміння та реалізації);
- 2) передбачуваності (прогнозованості) результатів їх реалізації; тощо.

Пропозиція

Виключити цю статтю та ст. 411 проекту, як передчасні.

20) Стаття 421. Недобросовісне набуття новоствореної нерухомої речі.

1. Нерухома річ, створена внаслідок формального поділу, прив'язки до вже наявної нерухомої речі з використанням її функціональних елементів, в інших випадках недобросовісної поведінки набувача, не є новоствореною нерухомою річчю.

Зауваження.

Не зрозуміло, що автори закладали у зміст цієї норми, яка створює правову невизначеність, що таке «формальний поділ», формальний чи фіктивний, які інші випадки недобросовісної поведінки набувача можуть на це впливати, які правові наслідки, хто це встановлює або визнає.

Пропозиція.

Виключити цю статтю.

21) Щодо статті 423. Набуття права власності внаслідок об'єднання та змішування речей

Загалом регулювання цієї статті поширюється на всі речі, не лише рухомі. Тому нелогічною є вказівка у частині 1 лише на рухомі речі.

Пропозиція

Доопрацювати частину 1.

22) Щодо статті 426. Багаторазове відчуження.

Державний реєстр прав в Україні це скорочена назва Державного реєстру речових прав та обтяжень на **нерухоме майно**.

На сьогодні в Україні відсутній Державний реєстр **прав на рухоме майно** та відсутні НПА, якими передбачено створення такого реєстру. Незрозуміло, ця норма є помилковою чи створення Державного реєстру прав на рухоме майно є концепцією нового ЦК. Якщо останнє відповідає дійсності, тоді створення такого реєстру є додатковим навантаженням на державний бюджет країни, яка живе в умовах повномасштабної військової агресії.

Крім того, таке рухоме майно як ТЗ, сг техніка, реєструються не права, а об'єкти у відомчих реєстрах.

Пропозиція

Доопрацювати або виключити цю статтю
У статті 427 інша назва реєстру.

23) Щодо статті 428. Добросовісний набувач зареєстрованого права.

Загальна позиція.

Природа набуття кожного права є своя, воно має свою юридичну природу та є «**живе**», не технічне, і «народжується» незалежно від роботи машин чи створення записів про його наявність. Працюють реєстри чи вони будуть знищені **право існує, оскільки правовідносини відбулися. Державна реєстрація має не правофіксуюче, а не правовстановлювальне значення.**

У концепції проекту нівелюється «**живе право**» та зводиться залежність його існування до запису у публічному реєстрі, який з відомостями може бути знищено, пошкоджено, змінено через

несанкціоноване втручання або інший злочин, проект поглиблює цей неправильний шлях через умову «існування набутого права» наявністю технічного запису у реєстрах. У зв'язку з цим варто звернути увагу на те, що **виникнення права та його технічна фіксація (державна реєстрація), навіть якщо з нею пов'язують офіційне визнання державою права, є різні речі.** Технічна та адміністративна функція не може стати пріоритетною над «живим правом» та призведе до порушення приватно-правових відносин, принципів цивільного права, свободи договору.

У зв'язку з цим підлягають доопрацюванню усі норми проекту задля виправлення концепції виникнення/офіційного визнання прав на майно, які підлягають державній реєстрації.

Добросовісний набувач не може розглядатися лише у контексті зареєстрованого права. В такому випадку, кожен набувач права, яке є не зареєстроване є автоматично в повній мірі або частині недобросовісним, і не матиме його належного захисту. **Фактично перетвориться - у посідача.**

Наприклад.

1. Громадянин купує квартиру, укладає договір купівлі-продажу, досягає згоди з покупцем щодо усіх істотних та додаткових умов договору купівлі-продажу, сплачує повну ціну, приймає квартиру конклюдентними діями, нотаріус посвідчує договір та зобов'язаний провести державну реєстрацію. У разі, якщо нотаріус з залежних або незалежних від нього причин (не працює реєстр) не провів державну реєстрацію, або ж відбулося несанкціоноване втручання і запис виключено або змінено дані, який статус має покупець квартири? Можливо, того ж посідача з юридичним титулом....?

2. Рішенням суду визнано право власності у порядку спадкування на будинок на громадянином, яке право виникає у громадянина з моменту набрання чинності судовим рішенням?.

Ці та безліч інших питань постають сьогодні і їх кількість зростає після прийняття проекту ЦК, оскільки державній реєстрації прав надається надміру

Щодо статті, то наявність запису в реєстрі робить зареєстроване право абсолютним, що є надміру не виправданим та таким, що не відповідає дійсності, оскільки у реєстрах на разі зареєстровано значна кількість прав з порушеннями законодавства, процедури або з подробками документів.

Вказану норму потрібно доопрацьовувати разом з концепцією державної реєстрації прав.

24) Щодо статті 432. Припинення прав, що засновані на приписах про безпідставне збагачення та відповідальність за шкоду.

Відсутнє визначення терміну «безпідставне збагачення».

25) Щодо статті 455. Спільне майно співвласників приміщень, машиномісць у будівлі або споруді.

Різне регулювання в різних нормах.

В ст. 455 йдеться про належність часток в праві власності. Натомість у частині 1 статті 393 визначено, що спільне майно належить на праві спільної часткової власності, у частині 5 цієї ж статті вже йдеться про спільну сумісну власність.

26) Щодо статті 463. Виділ частки із майна, що є у спільній частковій власності.

Частину 4 залишити у діючій на сьогодні редакції.

27) Щодо статті 467. Право власності фермерського господарства

1. Майно фермерського господарства належить його членам на праві спільної часткової

власності.

2. **На праві спільної часткової власності** членам фермерського господарства належать земельна ділянка, господарські й інші будівлі, меліоративні й інші споруди, продуктивна та робоча худоба, птахи, сільськогосподарська й інша техніка та обладнання, транспортні засоби, інвентар й інше майно, набуте для господарства на спільні кошти його членів.

3. Плоди, продукція і доходи, отримані внаслідок діяльності фермерського господарства, є спільним майном членів фермерського господарства, що його використовують за домовленістю між ними.

Пропозиція. Майно ФГ є майном ФГ, юридичної особи, та не вносити суперечності та правову невизначеність.

Майно фермерського господарства, що є юридичною особою, набуте на його ім'я або передане до складеного капіталу такого ФГ, є власністю фермерського господарства, при цьому членам, засновникам фермерського господарства можуть належати лише частки в складеному капіталі такого господарства.

Статті 467,468 необхідно доопрацювати у зв'язку з цим. Інакше у майна ФГ буде подвійна власність, з одного боку власником по реєстрах буде юридична особа ФГ, з іншого усі члени господарства співвласники у спільній частковій власності. Потрібна правова визначеність. Якщо ФГ створено без створення юридичної особи може бути спільна часткова власність членів, якщо вже створена юридична особа ФГ, то ФГ є одноосібним власником, а засновник та члени – мають права у ФГ.

Вказана редакція поглибить існуючу велику проблему з ФГ на практиці.

28) Щодо статті 473. Поділ майна, що є у спільній сумісній власності.

Договір посвідчується нотаріусом, а не сторонами такого договору, тому використане формулювання не є коректним. Пропонуємо залишити норму в діючій редакції.

29) Щодо статей Стаття 483. Основні приписи про право власності на будівлю або споруду, 484. Користування чужою земельною ділянкою власником будівлі або споруди.

Наявні питання чи планується так, що сервітут буде постійним, без можливості строкового, а також чому виключний перелік речових прав на землю.

30) Щодо статті 483. Основні приписи про право власності на будівлю або споруду.

«1. Право власності на будівлю або споруду може належати власникові земельної ділянки, на якій розміщена будівля або споруда, або іншій особі.

2. Право власності на будівлю або споруду виникає на підставах, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом, з моменту державної реєстрації, якщо іншого не встановлено законом.

*3. Власник будівлі або споруди має право передати у **постійне** володіння та користування (сервітут) або у тимчасове користування (**оренду**) частину будівлі або споруди **за умови індивідуалізації такої частини в договорі.**»*

Незрозуміла логіка обмеження власника та користувача лише строковим сервітутом, адже за домовленістю сторін сервітут може бути також і строковим.

Пропозиція

У частині третій виключити слово «**постійне**». Доповнити тимчасове користування (оренду) – **позичкою**.

Слова «**індивідуалізації такої частини**» замінити «**визначення такої частини**».

31) Щодо статті 485. Основні приписи про право власності на об'єкт незавершеного будівництва

*«1. Право власності на об'єкт незавершеного будівництва належить власнику земельної ділянки, якщо іншого не встановлює **закон або договір**.*

2. Право власності на об'єкт незавершеного будівництва виникає з моменту державної реєстрації такого права. Власник має право звернутися із заявою про державну реєстрацію права власності на об'єкт незавершеного будівництва, якщо відповідний об'єкт відповідає ознакам нерухомого майна, визначеним статтею 373 цього Кодексу.

*3. Власник об'єкта незавершеного будівництва **зобов'язаний у розумний строк завершити будівництво такого об'єкта**.*

У разі невиконання цього обов'язку орган місцевого самоврядування має право попередити власника про необхідність завершення будівництва об'єкта нерухомості, а також встановити розумний строк для його завершення.

4. Якщо власник без поважних причин не завершить будівництво об'єкта нерухомого майна у встановлений строк, суд за позовом органу місцевого самоврядування може ухвалити рішення про продаж на публічних торгах такого об'єкта незавершеного будівництва з виплатою коштів, отриманих від продажу, за вирахуванням витрат на виконання рішення суду.»

Право власності на об'єкт незавершеного будівництва має належати власнику земельної ділянки, якщо іншого не встановлює не тільки **договір, але, можливо, і рішення суду**.

Частинами 3,4 цієї статті проекту передбачається, що власник об'єкта незавершеного будівництва зобов'язаний у розумний строк завершити будівництво зазначеного об'єкта.

У разі невиконання цього обов'язку орган місцевого самоврядування має право попередити власника про необхідність завершити будівництво об'єкта нерухомості, а також призначити власнику розумний строк для його завершення.

Якщо власник без поважних причин не завершить будівництво нерухомого майна у встановлений строк, суд за позовом органу місцевого самоврядування може ухвалити рішення про продаж із публічних торгів такого об'єкта незавершеного будівництва з виплатою отриманих від продажу коштів за вирахуванням витрат на виконання рішення суду.

Якщо земельна ділянка перебуває у **приватній власності, і навіть довгостроковій оренді**, застосування цієї норми призведе до порушення принципу **єдиної правової долі**, суть якого, перш за все, полягає у поєднанні в одній особі власника земельної ділянки та розташованого на ній нерухомого майна. А також суперечить конституційному принципу про непорушність права власності у випадках, коли земельна ділянка перебуває у приватній власності, оскільки внаслідок її застосування на земельній ділянці власника всупереч його волі буде розташований об'єкт нерухомого майна, що належить іншій особі.

Пропозицію примусу добудови об'єкта незавершеного будівництва під загрозою реалізації та прилюдних торгів та грубе втручання у право власності землевласника, право користування землекористувача, не підтримуємо.

Пропозиція

Доповнити першу частину цієї статті словами «рішення суду»»

Виключити частину третю та четверту цієї статті.

32) Стаття 486. Житловий будинок як об'єкт права власності.

«1. Житловим будинком є будівля капітального типу, споруджена з дотриманням вимог, встановлених законодавством, і призначена для постійного у ній проживання.

*2. Власник житлового будинку має право використовувати **помешкання** для особистого проживання, проживання членів своєї сім'ї, інших осіб і не має права використовувати його для промислового виробництва.*

Пропозиція

«Помешкання» замінити на «житло», проживає, а не мешкає застосовано у проєкті.

33) Щодо статті 487. Садиба як об'єкт права власності

«1. Садибою є земельна ділянка разом з розміщеними на ній житловим будинком, господарсько-побутовими будівлями, наземними і підземними комунікаціями, багаторічними насадженнями.

2. У разі відчуження житлового будинку відчуженою є вся садиба, якщо іншого не встановлено договором або законом.

3. Особливості юридичного режиму інших житлових будівель може встановлювати закон.»

Поняття **садиби** в практичному застосуванні не прижилось за більш ніж 22 років дії ЦКУ через побудовану систему державної реєстрації прав.

Державні реєстри не дають можливості державної реєстрації прав на садиби, оскільки для цього необхідно об'єднання ДРРП та ДЗК в один реєстр. Норма про садиби є мертвою нормою, яку не варто переносити у новий кодекс, поняття гарне лише в теорії.

Пропозиція

Виключити статтю 487 проєкту.

34) Щодо статті 489. Основні приписи про право власності на житлові приміщення.

Частиною третьою цієї статті передбачено, що користування житловим приміщенням для цілей, не пов'язаних із проживанням фізичних осіб, дозволено лише після переведення такого приміщення у нежитлове. Переведення приміщень із житлових у нежитлові проводиться порядком, визначеним законодавством.

Пропозиція. Викласти з урахуванням принципу, що закладено у ст. 383 чинного ЦКУ та у ст. 486 цього проєкту, відповідно до якого для власника житла встановлено обмеження щодо використання його лише для промислового виробництва, а не для будь-якого використання, відмінного від проживання. Інакше ця норма ставить в нерівні умови власників будинків та власників квартир.

У проєкті варто зберегти статтю діючого ЦКУ

«379. *Поняття житла*

1. *Житлом фізичної особи є житловий будинок, квартира, інше жиле приміщення, призначені та придатні для постійного або тимчасового проживання в них.»*

Врегулювати питання садових будинків, дачних будинків, апартаментів, що є сучасним видом ОНМ та можуть використовуватися як житло.

35)Щодо статті 490. Види житлових приміщень.

«1. *Житловими приміщеннями є квартира та кімната.*

2. *Квартира – це житлове приміщення, що включає одну або кілька кімнат і допоміжні приміщення, має окремий вхід та становить відокремлену частину будівлі. Право власності на квартиру виникає з моменту його державної реєстрації.*

Власники квартир та нежитлових приміщень у багатоквартирному будинку є співвласниками на праві спільної сумісної власності спільного майна багатоквартирного будинку. Спільним майном багатоквартирного будинку є приміщення загального користування (у тому числі допоміжні), несучі та огорожувальні конструкції будинку, механічне, електричне, сантехнічне та інше обладнання, встановлене всередині або за межами будинку, що обслуговує більше одного житлового або нежитлового приміщення, будівлі і споруди, призначені для задоволення потреб усіх співвласників багатоквартирного будинку та розміщені на прибудинковій території, а також права на земельну ділянку, на якій розміщений багатоквартирний будинок та його прибудинкова територія, у разі державної реєстрації таких прав.»

3. *Кімната – це житлове приміщення, розташоване у квартирі.*

Право власності на кімнату виникає з моменту його державної реєстрації. Державна реєстрація права власності на кімнату припиняє право власності на квартиру, в якій розташована ця кімната. Власник квартири не має права вимагати державної реєстрації права власності на розташовані в ній кімнати, якщо іншого не встановлено законом.

4. *Квартира, що включає кімнати, щодо яких зареєстровано право власності, є комунальною. Комунальна квартира не є об'єктом цивільних прав і не може бути предметом правочину. Допоміжні приміщення комунальної квартири є спільним майном власників кімнат.»*

Пропозиції.

1. Визначаючи, що житловими приміщеннями є квартира та кімната, можливо варто зробити перелік не виключним, доповнивши словами «**інше приміщення, придатне для проживання у ньому**».

2. У частині другій цієї статті передбачено, що власники квартир та нежитлових приміщень у багатоквартирному будинку є співвласниками **на праві спільної сумісної власності спільного майна багатоквартирного будинку...** при цьому стаття 455 проекту (Спільне майно співвласників приміщень, машиномісць у будівлі або споруді) проекту встановлює **спільну часткову власність на спільне майно. Потрібно узгодити норми щодо виду спільної власності.**

Те ж стосується статті 492.

36) Щодо статті 491. Права членів сім'ї власника житлового приміщення

«1. Члени сім'ї власника, який проживає в належному йому житловому приміщенні, мають право користування таким приміщенням на праві соціального узуфрукта.

2. Відчуження житлового приміщення, в якому проживають члени сім'ї власника цього житлового приміщення, які перебувають під його опікою або піклуванням, або позбавлені батьківського піклування неповнолітні члени сім'ї власника (про що відомо органу опіки та піклування), якщо при цьому порушено права або правомірні інтереси зазначених осіб, дозволено лише за згодою органу опіки та піклування.»

Зауваження.

Запровадження **соціального узуфрукта** є досить дискусійним та обтяжливим для власника. З одного боку, наче покликано впорядкувати права проживання, а з іншого дуже ускладнить правомочність розпорядження квартирами їх власниками та зробить уразливими для визнання недійсними договори відчуження. Крім того, є непослідовним встановлення соціального узуфрукта для лиш квартир, без житлових будинків.

Щодо терміну «узуфрукт», який є в діючих нормах ЦКУ, то варто констатувати повне **нерозуміння та несприйняття чужорідного слова громадянами**, які у практичній реалізації не спроможні його усвідомити та перекласти на зрозумілий термін «користування», на практиці це виглядає знущанням та уповільнює усвідомлення правочину, його змісту та правових наслідків.

При запровадженні соціального узуфрукта має враховуватись наступне. При відчуженні нотаріусу доведеться перевіряти не просто зареєстрованих осіб у житлі, а **склад членів сім'ї** власника та кожного співвласника (якщо спільна власність), це можуть бути різні склади, довідки про склад членів сім'ї відмінено, отримання відомостей про осіб, зареєстроване місце проживання яких за адресою такого житла досить ускладнено, реєстру осіб, які знаходяться під опікою/піклуванням або позбавлені батьківського піклування не існує, як і реєстру осіб недієздатних та обмежено дієздатних, органи опіки та піклування володіють лиш територіально інформацією.

Відчуження житла, якщо при цьому порушено права або правомірні інтереси зазначених осіб, не мало б допускатися апріорі, як і орган опіки та піклування не може давати дозвіл на вчинення правочинів щодо житла, якщо завідомо порушуються інтереси проживаючих, тобто дозволяти порушити чиєсь право чи правомірний інтерес.

Вказана стаття підлягає виключенню або доопрацюванню, оскільки право користування житлом за своєю природою ближче до сервітуту.

Зважаючи за зміст соціального узуфрукта у статті 505 проекту, автоматичне застосування його для усіх членів сім'ї є обтяженням прав кожного власника, яким має сім'ю.

37) Щодо статті 395. Види речових прав на чуже майно.

«Стаття 498. Види обмежених речових прав

«1. Обмеженими речовими правами є:

- 1) право узуфрукта;*
- 2) право сервітуту;*
- 3) право емфітевзису;*

4) право суперфіцію;

- 5) речове право очікування;*
- 6) право переважної купівлі нерухомої речі;*
- 7) забезпечувальні речові права.*

2. Закон може встановити й інші обмежені речові права.»

Зауваження

Виключено «право володіння», чи слід це розуміти як заміну його посіданням, що не є речовим правом.

Виключено назви обмежених речових прав доступною мовою, залишивши наукові терміни.

Не зрозуміло правову природу посідання, визначену через контроль над річчю, у співвідношення з правом володіння, а також це «стан» чи «право», оскільки ознаки права наявні, що викликає питання чи може бути посідання речових правом та бути включеним до цього переліку.

Пропозиція.

З урахуванням діючого ЦКУ та необхідності доступності норм кодексу для розуміння не тільки науковцям, а і простим людям, які не мають з глави в главу переходити щоб щось зрозуміти.

Стаття 498. Види обмежених речових прав **на чуже майно**

1. Обмеженими речовими правами **на чуже майно** є:

- 1) право володіння; (*залишити*)
- 2) **право володіння для користування, одержання плодів, продукції і доходів від користування нею на тих самих умовах, що й власник, але з обов'язком збереження призначення речі (узуфрукт);**
- 3) **право користування (сервітут);**
- 4) **право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис);**
- 5) **право за будови земельної ділянки (суперфіцій).**
- 6) речове право очікування;
- 7) право переважної купівлі нерухомої речі;
- 8) забезпечувальні речові права

2. Законом може встановити і інші обмежені речові права **на чуже майно.»**

38) Щодо статті 499. Спільні обмежені речові права.

Важливо передбачити можливість поділу/виділу за згодою суб'єкта обмеженого речового права.

39) Щодо статті 500. Здійснення обмежених речових прав

«1. Суб'єкт обмеженого речового права реалізує свої повноваження переважно перед відповідними повноваженнями власника.

2. Якщо на одну річ обмежені речові права належать одночасно двом і більше особам, переважно перед іншими здійснює свої повноваження та особа, яка раніше набула обмежене

речове право, якщо іншого не встановлено цим Кодексом.

3. Речове право, що має забезпечення (забезпечене право), може бути здійснене позачергово лише тією частиною і в той спосіб, якими воно забезпечене.»

Враховуючи, що проектом до обмежених речових прав віднесено також в переважне право купівлі нерухомого майна, частина 2 цієї статті поширюється також і на реалізацію переважних прав. При цьому не враховано, що відповідно до статей 548, 461 проекту продавцеві нерухомого майна (частки в праві власності на нього) надається право вибору покупця, а статтею 130-1 Земельного кодексу України встановлено 2 черги суб'єктів переважного права купівлі земельної ділянки сільськогосподарського призначення та передбачено, що право переважної купівлі здійснюється ними по чергово.

У зв'язку з зазначеним частина 2 статті 500 потребує доопрацювання.

40) Щодо статті Стаття 503. Встановлення узуфрукта

*«1. Узуфрукт може встановлювати закон, договір або **заповіт**. У встановлених законом випадках узуфрукт може встановлювати рішення суду.*

*2. Узуфрукт може бути встановлено щодо будь-якої неспоживної рухомої або нерухомої речі, **єдиного майнового комплексу**, що можуть приносити плоди, продукцію, доходи.*

Узуфрукт, що входить до складу спадщини дітей, може бути обтяжений на підставі закону іншим узуфруктом в інтересах батьків.

3. Узуфрукт поширюють на всі належності речі та інше майно, включене до її складу.

4. Споживна річ, передана на праві узуфрукта, є власністю узуфруктарія. Після припинення узуфрукта узуфруктарій зобов'язаний у розумний строк передати у власність особі, яка встановила узуфрукт, споживну річ такого самого роду, такої самої якості та в такій самій кількості, яку він отримав на праві узуфрукта. Якщо передання речі таких самих роду, якості та кількості є неможливим, узуфруктарій зобов'язаний сплатити вартість переданої йому речі за ціною, яка існує на такі або аналогічні речі станом на день повернення.»

Зауваження

1. Єдиного майнового комплексу доповнити словом «**нерухомого**».

2. Словосполучення «складу спадщини дітей» читається як після смерті дітей.

3. Конституцією гарантується недоторканість права власності. У частині першій статті 503, а також у **статті 506** проекту передбачено можливість встановлення узуфрукта **заповітом**. Логічним є встановлення узуфрукта за взаємною згодою сторін – договором. Проте у разі встановлення заповітом, спадкоємець набуваючи таке майно фактично буде позбавлений права володіння та користування належним йому майном поза своєю волею. Вважаємо, що встановлення узуфрукта заповітом може бути втручанням у право власності особи.

Пропозиція:

У частині 1 статті 503, у статті 506 виключити слово «заповіт».

41) Щодо статті 505. Соціальний узуфрукт

«1. Соціальний узуфрукт можуть встановлювати для забезпечення соціально значущих інтересів.

2. Коло осіб, стосовно яких можуть встановлювати соціальний узуфрукт, визначає закон.

3. Соціальний узуфрукт діє довічно, якщо іншого не встановлено рішенням суду.

4. На відносини за соціальним узуфруктом поширюють приписи цього Кодексу про сервітут з урахуванням приписів цієї глави та суті соціального узуфрукта.»

Зауваження

Поширення на соціальний узуфрукт приписів цього Кодексу про сервітут підкреслює правову природу користування житлом сервітуту, тому не вбачається доцільним запроваджувати подібний інститут у цивільному законодавстві. Крім цього, єдиним випадком, де це можливо запроваджувати можна розглядати соціальний узуфрукт майна державної та комунальної власності.

Пропозиція

Виключити цю норму або поширити її виключно щодо майна державної та комунальної власності.

42) Щодо статті 508. Визначення стану майна.

Пропозиція. Засвідчується не підпис, а справжність підпису. Уточнити хто і на якому документі засвідчує чий підписи. Якщо застосовується засвідчення справжності підпису нотаріусом то правильне формулювання (за засвідчення справжності підпису нотаріусом).

Норма створює правову невизначеність.

43) Щодо статті 512. Права та обов'язки власника.

Якщо йдеться про припинення узуфрукта, встановленого договором, припинитися він може також за згодою сторін договором, але не в односторонньому порядку.

44) Щодо статті 513. Припинення узуфрукта

1. Узуфрукт є припиненим у разі:

...

4) зловживання узуфруктарієм своїм правом, що встановлено рішенням суду;

45) Щодо статті Стаття 514. Юридичні наслідки припинення узуфрукта.

Пропозиція. Частину четверту виправити.

4. Припинення узуфрукта підлягає державній реєстрації у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно

46) Щодо ст. 515 проекту ЦК України СЕРВІТУТ

У статті відсутнє визначення особистого сервітуту, що є у чинному ЦК ст. 401.

Пропозиція:

-у частині другій слово «обтяження» замінити на слово «обмеження» або «обмежене речове право», оскільки застосування терміну «обтяження» може призвести до ототожнення сервітуту як обтяження речових прав на нерухоме майно відповідно до ЗУ «Про державну реєстрацію

речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», в той час, як за своєю правовою природою сервітут є обмеженим речовим правом.

47) Щодо статті 516. Встановлення сервітуту

«1. Сервітут може бути встановлений договором, законом, заповітом, рішенням суду або його можуть набути за набувальною давністю.»

Зауваження.

Досить дискусійним є набуття сервітуту за набувальною давністю на нерухоме майно, в такому разі має бути норма - виключно на підставі рішення суду

48) Щодо статті 517. Зміст сервітуту

«1. Сервітут визначає обсяг прав власника домінуючого нерухомого майна щодо користування майном, обтяженим обмеженим речовим правом, та/або встановлює заборону власнику такого майна користуватися ним у певний спосіб.»

Діюча стаття 403 ЦКУ зміст сервітуту визначає наступним чином

«1. Сервітут визначає обсяг прав щодо користування особою чужим майном.»

Пропозиція.

Залишити діючу норму

«1. Сервітут визначає обсяг прав щодо користування особою чужим майном.»

49) Щодо статті 519. Права власника домінуючого нерухомого майна.

Не можна погодитись з запровадженням терміну «домінуюче нерухоме майно» адже держава гарантує рівність прав всіх учасників цивільних відносин і право власності на один об'єкт не може домінувати над правом власності іншого суб'єкта на інший об'єкт.

З норми не вбачаються жодних критеріїв для визначення нерухомого майна «домінуючим». Окрім того, для встановлення сервітуту в ряді випадків не буде існувати іншого майна, в тому числі домінуючого.

Пропозиція. Виключити дискримінуючі норми.

50) Проект передбачає виключення діючої статті 405 ЦКУ. Право членів сім'ї власника житла на користування цим житлом, на правах сервітуту, та замінює поняттям соціальний узуфрукт на підставі закону.

«1. Члени сім'ї власника житла, які проживають разом з ним, мають право на користування цим житлом відповідно до закону.

Житлове приміщення, яке вони мають право займати, визначається його власником.

2. Член сім'ї власника житла втрачає право на користування цим житлом у разі відсутності члена сім'ї без поважних причин понад один рік, якщо інше не встановлено домовленістю між ним і власником житла або законом.»

Пропозиція.

Зберегти статтю 405 «Право членів сім'ї власника житла на користування цим житлом», не замінювати її соціальним узуфруктом.

51) Щодо статті 523. Поняття та підстави встановлення емфітевзису.

«1. Емфітевзисом є право володіння та користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб у повному обсязі, що належить її власнику, якщо це не призводить до знецінення земельної ділянки.»

Зауваження

Наявність встановленого емфітевзису на земельну ділянку, особливо довгострокового, зменшує в разі її вартість для продажу, такі земельні ділянки не цікаві для придбання. Чи може це вважатись тим чинником, який призводить до певного знецінення...напевно так.

Можливо, малось на увазі знищення показників/характеристик ЗД, тоді це потрібно перефразувати.

52) Щодо статті 530. Підстави виникнення суперфіцію

*«1. Суперфіціїй виникає на підставі договору, закону або заповіту і підлягає **реєстрації в Державному реєстрі прав.**»*

Пропозиція:

Викласти статтю 530 в такій редакції:

«1. Суперфіціїй виникає на підставі договору, закону або заповіту і підлягає державній реєстрації в порядку, встановленому законом.»

53) Щодо речового права очікування. Глава 36. Речове право очікування.

Теоретично глава 36 виписана чітко та зрозуміло, але запізніла в силу того, що в Україні нещодавно відбулась реформа містобудування, запуск у роботу містобудівельного кадастру та ЄДЕССБ (Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва) запрацював ринок майбутніх об'єктів нерухомого майна, запроваджено спеціальне майнове право, як обтяження, збудована нова система державної реєстрації прав на майбутні об'єкти нерухомості, значна кількість новобудов та спеціальних майнових прав уже зареєстровано та в процесі автоматичної та іншої реєстрації. Особливості цивільного обороту об'єктів незавершеного будівництва і майбутніх об'єктів нерухомості та спрямований на гарантування речових прав на такі об'єкти визначає Закон України «Про гарантування речових прав на об'єкти нерухомого майна, які будуть споруджені в майбутньому», який набрав чинності **10 жовтня 2022 року**.

Запроваджуючи новацію – право очікування варто зрозуміти про необхідність зміни всіх напрацювань та велике доопрацювання державних реєстрів, з урахуванням того, що буде зареєстровано до набрання чинності кодексом. Адаптація нових понять під діючі процедури є надскладною, а можливо і нереальною. Ці висновки, як і питання наявності/відсутності бюджетних коштів під час війни на такого обсягу зміни, мають надати профільні міністерства та відомства.

Водночас, по змісту застосовані різні підходи до формулювання «внесення записів до Державного реєстру прав», «реєстрація у Державному реєстрі прав», «внесення змін до записів у Державному реєстрі прав», на що потрібно зауважити необхідність по всьому проекту відійти від назв публічних чи державних реєстрів, адже вони будуть змінюватись.

У проекті відсутнє визначення МАЙБУТНЬОГО ОБ'ЄКТА НЕРУХОМОГО МАЙНА, спеціального майнового права, подільного і неподільного об'єкта незавершеного

будівництва У ЗВ'ЯЗКУ З ЦИМ. Але непослідовно наводиться далі у статті 554 (Окремі види застав)

Зауваження.

Реалізація цієї новації зважаючи на реформу містобудування, що відбулась дуже складна, об'ємна та затратна, підлягає окремому дослідженню. Необхідно врахувати наявність майбутніх об'єктів нерухомого майна, спеціального майнового права, подільних та неподільних об'єктів незавершеного будівництва

Для статті 540

Застосувати правильне формулювання «його державній реєстрації». Назви реєстрів будуть змінюватися, це має бути все в законі, у ЦК – не повинно бути назв реєстрів.

Для частини першої статті 541

Застосувати правильне формулювання «особа, за якою проведено державну реєстрацію права». Назви реєстрів будуть змінюватися, це має бути все в законі, у ЦК – не повинно бути назв реєстрів.

Для частини 2 статті 542

У разі знищення (знесення або руйнування) об'єкта незавершеного будівництва, щодо якого зареєстроване речове право очікування, таке право є припиненим з моменту державної реєстрації його припинення.

54) Щодо Глави 37. Переважне право купівлі нерухомої речі.

Частиною першою статті 546 визначено.

«Переважне право купівлі нерухомої речі є обмеженим речовим правом, яке можуть встановлювати на користь ~~уповноваженої~~ особи у разі відчуження нерухомої речі переважно перед іншими особами на рівних умовах і за ціною, за якою таку річ продають.»

Вбачається, що слово «уповноваженої» вжито хибно та потребує заміни на «суб'єкта переважного права».

55) Щодо статті 547. Підстави встановлення переважного права купівлі нерухомої речі.

«1. Переважне право купівлі нерухомої речі виникає на підставі договору, закону або заповіту.

2. Переважне право купівлі нерухомої речі підлягає реєстрації у Державному реєстрі прав.

3. Переважне право купівлі нерухомої речі виникає з моменту внесення відповідного запису до Державного реєстру прав.»

Зауваження.

Переважні права на купівлю нерухомої речі є різні, купівлі речі та частки у праві власності на річ. Так, переважне право купівлі частки у праві власності будинку, відрізняється від переважного права купівлі земельної ділянки сільськогосподарського призначення. У другому

випадку воно виникає на підставі закону (ЗКУ), і може бути передано на підставі відповідного правочину. І лише передача такого права підлягає державній реєстрації, і реєструється у статусі обтяження у ДРРП.

Для переважних прав, які виникають на підставі закону державна реєстрація такого права є зайвою і обтяжливою. Інакше щодо усіх об'єктів нерухомого майна, які перебувають у спільній власності потрібно реєструвати переважні права у ДРРП.

Якщо сусіди, наприклад, бажають домовитись, що у разі продажу будинку сусіда чи земельної ділянки, встановлюється переважне право купівлі, у такому разі на підставі договору можливо і необхідно щоб таке переважне право було зареєстровано.

У зв'язку з цим цю статтю потрібно доопрацювати.

Наприклад

2. Переважне право купівлі нерухомої речі або частки у праві власності на неї **підлягає державній реєстрації у випадках, встановлених цим Кодексом або законом.**

3. Переважне право купівлі нерухомої речі або частки у праві власності на неї, **у разі, якщо воно підлягає державній реєстрації, виникає з моменту державної реєстрації.**

56) Щодо статті 548. Здійснення переважного права купівлі нерухомої речі

*«1. Особа, якій належить переважне право купівлі нерухомої **речі** (уповноважена особа), має право на її придбання перед іншими особами за ціною, оголошеною для продажу, та на інших рівних умовах, **крім випадку продажу речі на публічних торгах.***

*2. Власник (продавець) нерухомої **речі** зобов'язаний письмово повідомити **уповноважену особу** про намір продати нерухому річ, визначивши ціну та інші умови, на яких річ продають.*

*3. Якщо **уповноважена особа** відмовиться від здійснення переважного права або не здійснить його протягом одного місяця з дня отримання повідомлення від продавця, продавець має право продати нерухому **річ** іншій особі.*

*4. Якщо бажання придбати нерухому **річ** виявили кілька **уповноважених осіб, наділених переважним правом** купівлі, продавець має право вибору покупця.*

*5. У разі порушення права переважної купівлі нерухомої речі **уповноважена особа** має право подати до суду позов про переведення на неї прав та обов'язків покупця. Водночас позивач зобов'язаний внести на депозитний рахунок суду грошову суму, яку за договором купівлі-продажу нерухомої речі повинен сплатити покупець.*

*6. Передача права переважної купівлі нерухомої речі **заборонена.**»*

Зауваження.

У тексті статті некоректно вживається поняття «**уповноважена особа**» замість «**суб'єкт переважного права**».

У частині першій статті проекту не враховано, що відповідно до закону в деяких випадках переважне право може бути реалізовано також і на торгах, наприклад, Земельним кодексом України закріплено положення та процедуру щодо реалізації переважного права купівлі земельної ділянки на земельних торгах.

Частиною шостою статті проекту не враховано, що законом суб'єкт переважного права купівлі може наділятися правом передачі належного йому переважного права, зокрема у випадках, коли він не може бути набувачем відповідного майна (ст. 130-1 Земельного кодексу України).

Слід також зауважити, що частиною 2 статті 500 проекту встановлюється пріоритет обмежених речових прав, до яких відноситься і переважне право купівлі нерухомого майна, в залежності від часу набуття такого речового права. В той час, як частина 4 коментованої статті наділяє продавця правом вибору покупця, якщо бажання придбати нерухому річ виявили кілька суб'єктів переважного права, не застерігаючи при цьому про незастосування пріоритету, передбаченого частиною 2 статті 500. Таким чином, окремі норми проекту можуть суперечити одна одній.

Пропозиція:

Статтю 548, частину другу статті 500 доопрацювати.

57) Щодо частини 1 статті 549. Обтяження частки у праві власності на нерухому річ

«1. Частка у праві власності на нерухому річ може бути обтяжена переважним правом купівлі лише у разі, якщо вона є часткою співвласника у праві спільної часткової власності.»

Зазначена норма призведе до зловживань у сфері відчуження земель сільськогосподарського призначення, адже дозволить власнику земельної ділянки в порушення переважного права суб'єкта першої або другої черги (орендаря або власника спецдозволу) відчужити частку в праві власності на таку земельну ділянку (частку від цілого) з метою «обійти» переважне право та в подальшому відчужити іншу свою частку такому покупцю вже як співвласнику земельної ділянки.

58) Щодо статті 550. Застосування права переважної купівлі нерухомої речі до її приналежності.

«1. Право переважної купівлі нерухомої речі можуть поширювати на її приналежності, які продають разом із нерухомою річчю, якщо іншого не встановлено договором, законом або заповітом».

Зауваження.

Приналежність нерухомої речі не може бути самостійним об'єктом цивільних прав.

Пропозиція.

Виключити статтю 550.

59) Щодо статті 551. Припинення права переважної купівлі нерухомої речі.

«1. Право переважної купівлі нерухомої речі є припиненим у разі:

1) відмови уповноваженої особи від належного їй права у спосіб подання заяви **про виключення відповідного запису з Державного реєстру прав;**

2) нездійснення уповноваженою особою права переважної купівлі у строки і порядку, що встановлені цим Кодексом, за умови що продавець належним чином повідомив уповноважену особу про умови продажу нерухомої речі;

3) знищення (знесення або руйнування) нерухомої речі, щодо якої встановлено право переважної купівлі;

4) в інших випадках, встановлених законом.».

Зауваження.

В процедурі державної реєстрації здійснюється державна реєстрація набуття, зміни та припинення прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Законодавство у сфері державної реєстрації не містить поняття «**виключення запису**».

Нездійснення особою свого переважного права не призводить до його припинення, оскільки переважне право не існує само по собі, воно завжди є похідним від наявності відповідного речового права на майно – права спільної власності або права користування. Нездійснення переважного права ніколи не призводить до припинення у суб'єкта права власності або права користування на відповідний об'єкт нерухомого майна, відповідно, і переважне право не може з цих підстав припинитися.

Пропозиція.

Викласти статтю 551 в такій редакції:

«1. Право переважної купівлі нерухомої речі **припиняється** у разі:

1) відмови уповноваженої особи від належного їй права **шляхом подання заяви про державну реєстрацію припинення переважного права;**

2) знищення (знесення або руйнування) нерухомої речі, щодо якої встановлено право переважної купівлі;

3) в інших випадках, встановлених законом.»

60) Щодо § 1. Застава.

Потрібно залишити предметне правове регулювання Законом України «Про заставу», «Про іпотеку», правильно вживати застava та іпотека застava(іпотека).

61) Щодо статті 555 проекту. Предмет застави.

Законопроектом пропонується викласти ч. 1 ст. 355 в такій редакції:

«Стаття 555. Предмет застави

1. Предметом застави може бути будь-яке майно (зокрема, річ, цінні папери, майнові права), що може бути відчужене заставодавцем і на яке може бути звернене стягнення.»

Слід зауважити, що такий перелік об'єктів, які можуть бути предметом застави не узгоджується з попередніми приписами. Не враховано право очікування. Оскільки раніше у проекті цінні папери названо видом речей, а майнові права названо безтілесними речами.

Пропозиція:

викласти частину в наступній редакції: **«Предметом застави може бути будь-яке майно, що може бути відчужене заставодавцем і на яке може бути звернене стягнення.»**

61) Щодо статті 556. Форма договору застави.

Іпотека підлягає обов'язковому нотаріальному посвідченню, тому виправити неоднозначне формулювання.

Пропозиція. Виключити у частині 2 слова «крім випадків, встановлених законом».

«2. Якщо предметом застави є нерухоме майно, об'єкт незавершеного будівництва, майбутній об'єкт нерухомості, а також в інших випадках, встановлених законом, договір застави підлягає нотаріальному посвідченню.

Частини 4,5 викласти так.

«4. Застава рухомого майна підлягає державній реєстрації у випадках та порядку, що їх встановлено законом.»

5. Моментом виникнення застави для черги пріоритету є момент державної реєстрації застави.»

62) Щодо ст. 570. Титульне та безтитульне посідання.

Законопроект пропонується викласти ч. 1 ст. 570 в такій редакції:

Стаття 570. Титульне та безтитульне посідання

«1. Якщо посідання речі здійснюють на підставі юридичного титулу (речового, зобов'язального тощо) на нього, таке посідання є титульним (юридичним). Посідання є юридичним, якщо іншого не встановлено рішенням суду.

Якщо посідання речі наявне без юридичного титулу на неї, таке посідання є безтитульним.»

Слід зауважити, що в другому реченні першого абзацу краще вживати термін «титульним», оскільки в першому реченні «юридичним» вжито в дужках. І далі є поняття безтитульного посідання.

Пропозиція:

викласти частину в наступній редакції:

«1. Якщо посідання речі здійснюють на підставі юридичного титулу (речового, зобов'язального тощо) на нього, таке посідання є титульним (юридичним). Посідання є титульним, якщо іншого не встановлено рішенням суду.

Якщо посідання речі наявне без юридичного титулу на неї, таке посідання є безтитульним.»

63) Щодо ст. 572 проекту.

Законопроект пропонується викласти ч. 2 ст. 572 в такій редакції:

«2. Посідача речі та кожного його попередника презюмують її власниками. Ця презумпція не діє у випадку, **коли якщо із законом право власності набувають внаслідок реєстрації в державному реєстрі речових прав.»**

Зауваження.

Слід зауважити, у цьому випадку слід вжити слово **якщо та виправити юридично.**

Запропонована у статті 572 конструкція є некоректною та такою, що не відповідає закону. Адже право власності набувається з підстав, визначених законом, а виникає з моменту державної реєстрації. Таким чином сам факт державної реєстрації не є тим правовстановлюючим фактом, з якого набуваються відповідні права на нерухому річ. На це також неодноразово звертав увагу і Верховний Суд у своїх правових позиціях, зазначаючи, що державна реєстрація прав – це **офіційне визнання і підтвердження державою фактів набуття, зміни або припинення речових прав на нерухоме майно, обтяжень** таких прав шляхом внесення відповідних відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, та **не є підставою набуття права власності, а є лише засвідченням державою вже набутого особою права власності**, що унеможлиблює ототожнення факту набуття права власності з фактом його державної реєстрації

Пропозиція:

викласти частину в наступній редакції:

«Ця презумпція не діє **якщо** відповідно до приписів закону **право власності підлягає державній реєстрації в Державному реєстрі речових прав».**

Щодо глави про Посідання Позиція НПУ наведена вище.

<p>КНИГА ТРЕТЯ ПРАВО ВЛАСНОСТІ ТА ІНШІ РЕЧОВІ ПРАВА Розділ I. ПРАВО ВЛАСНОСТІ</p>	<p>КНИГА ТРЕТЯ ПРАВО РЕЧОВЕ Розділ VI. ЗАГАЛЬНІ ПРИПИСИ ПРО РЕЧОВІ ПРАВА <i>Приписи розділу "Право власності" перенесено до нового розділу VII "Право власності"</i></p>	
<p><i>Глава відсутня</i></p>	<p>Глава 21. Підвалини речових прав</p>	<p>Підвалини (принципи, засади) новий термін...</p>
<p><i>Параграф відсутній</i></p>	<p>§ 1. Поняття, види та засади речових прав</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 355. Поняття речових прав 1. Речовим визнається право (jus in rem), яке дозволяє особі панувати над річчю, зокрема здійснювати безпосередній вплив на неї без сприяння інших осіб.</p>	<p>Щодо статті 355 проекту. Стаття 355. Поняття речових прав 1. Речовим визнається право (jus in rem), яке дозволяє особі панувати над річчю, зокрема здійснювати безпосередній вплив на неї без сприяння інших осіб. Поняття «панувати» є новим та не має визначення, що не дає можливості у повній мірі зрозуміти зміст поняття речового права за визначенням, в тому числі розмежувати зміст «панування» при праві власності та зміст «панування» для права оренди наприклад. Повне панування та неповне панування. Якщо з дефініції статті зробити висновок, то «панувати над річчю» - здійснювати безпосередній вплив на неї без сприяння інших осіб. Чи є «впливом на земельну ділянку» право її оренди. «Безпосередній вплив без сприяння інших осіб» як співвідноситься з залученням представника, а також суборендаря. «jus in rem» право на майно, річ. Пропозиція</p>

		Стаття 355. Поняття речових прав 1. Речовим визнається право на річ (jus in rem),
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 356. Види речових прав 1. Речовими правами є: 1) право власності; 2) обмежені речові права, що їх встановлюють на річ, яку має або матиме в майбутньому власник. 2. Види речових прав, а також речових прав, що підлягають державній реєстрації, встановлюють цей Кодекс та/або інший закон.	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 357. Зasadничі приписи речових прав 1. Речове право обтяжує річ і слідує за нею, якщо іншого не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом. 2. Речові права встановлюють щодо окремих речей і припиняють з моменту знищення речі або припинення її існування як об'єкта цивільних прав, якщо іншого не встановлено цим Кодексом. 3. Речові права є безстроковими, якщо іншого не встановлено цим Кодексом. 4. Втрата володіння річчю не припиняє речового права на неї. 5. Перехід права власності на річ не припиняє інших	

	<p>речових прав на неї, якщо іншого не встановлено законом або договором.</p> <p>6. Речове право підлягає захисту від його порушення будь-якою особою.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 358. Об'єкти речових прав</p> <p>1. Об'єктами речових прав є:</p> <p>1) речі, визначені індивідуальними або родовими ознаками, якщо іншого не визначено цим Кодексом або не впливає із суті речі;</p> <p>2) майнові права як безтілесні речі, якщо такі права визначені як речові цим Кодексом або законом.</p> <p>2. Коло речей окремих видів речових прав може бути обмежено цим Кодексом та/або іншим законом.</p> <p>3. Об'єкти речових прав мають відповідати цьому Кодексу та/або іншому закону щодо їх індивідуалізації (ідентифікації).</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 359. Суб'єкти речових прав</p> <p>1. Суб'єктами речових прав є особи. У випадках, встановлених цим Кодексом, суб'єктами речових прав можуть бути інші суб'єкти приватних відносин.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 360. Посідачі речей	Щодо статті 360 проекту. Посідачі речей.

1. Посідачами речей, тобто особами, які фактично контролюють речі, можуть бути суб'єкти речових прав, а також особи, які таких прав не мають, але посідають речі на відмінному від речового права юридичному титулі або без юридичного титулу.

«Стаття 360. Посідачі речей.

Посідачами речей, тобто особами, які фактично контролюють речі, можуть бути суб'єкти речових прав, а також особи, які таких прав не мають, але посідають речі на відмінному від речового права юридичному титулі або без юридичного титулу.)»

«Стаття 360. Посідачі речей.

Посідачами речей, тобто особами, які фактично контролюють речі, можуть бути суб'єкти речових прав, а також особи, які таких прав не мають, але посідають речі на відмінному від речового права юридичному титулі або без юридичного титулу.)»

Новий термін сприймається навіть правниками для розуміння досить важко, доцільність запровадження невідома. У самій нормі вжито словосполучення «фактично контролюють», що відрізняється за змістом з усталеним «володінням», вносить значну правову невизначеність, в розумінні фактичного і нефактичного контролю, а також важливо зауважити, що функція «контролю» є вужчою та іншою за змістом від «володію».

У великій кількості статей проекту кодексу збережено термін **володільці (володілець) та «володіння»**.

Частиною першою статті 397 ЦКУ визначається «володільцем чужого майна є особа, яка фактично тримає його у себе». Вбачається незрозумілим чим відрізняється посідач чужої речі від володільця чужою річчю. Цією статтею закріплено презумпцію правомірності фактичного володіння чужим майном: «Фактичне володіння майном вважається

правомірним, якщо інше не випливає із закону або не встановлено рішенням суду». Відповідно до статті 398 ЦКУ право володіння виникає на підставі договору з власником або особою, якій майно було передане власником, а також на інших підставах, встановлених законом.

Посідання ж передбачається можливим як для суб'єкта речового права, так і для осіб, які таких прав не мають, але посідають речі на відмінному від речового права юридичному титулі або без юридичного титулу. Незрозумілим є поняття «відмінний від речового права юридичний титул».

Посідач, фактично, це той же володілець, який є або не є суб'єктом речового права, володіє майном, правом в тому числі без жодних правових підстав (проживання в будинку, обробіток землі, утримання майна). Посідання може перерости у власність за набувальною давністю за наявності певних умов.

Тож слід зауважити, що запроваджуючи нове поняття «**посідач**» та «**посідання**», необхідно у проекті одразу розкрити співвідношення **посідання та володіння, володіння та контроль над річчю, посідання та речове право**. Чи обмежується посідання лише функцією контролю над річчю, розмежувати поняття «посідач» та «володілець», або ж зробити застереження, що «посідач» та «володілець» є тотожними поняттями і в якій частині, а також визначитись посідання це стан чи речове право.

Вбачається, що користь від новачки не перевищує тягар розуміння та переосмислення норм не тільки правниками, але і простими

		<p>громадянами, які використовуватимуть норми приватного права у повсякденному житті.</p>
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 361. Виникнення та припинення речових прав 1. Речові права виникають та їх припиняють з підстав, визначених статтею 11 цього Кодексу, та порядком, встановленим цим Кодексом та/або іншим законом щодо окремих видів речових прав.</p>	<p>Щодо статті 361 проекту. Виникнення та припинення речових прав 1. Речові права виникають, змінюються та припиняються з підстав, визначених статтею 11 цього Кодексу, та порядком, встановленим цим Кодексом та/або іншим законом щодо окремих видів речових прав. 2. Речові права на нерухомі речі виникають, змінюються та припиняються з моменту їх державної реєстрації відповідно до закону, якщо іншого не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом.</p> <p>Зауваження. По всьому проекту застосовано різні підходи та формулювання щодо динаміки прав «виникнення та припинення», «виникають та їх припиняють», «виникають», «виникнення, зміна, перехід, припинення», зміна «припиняються» на «припиняють», що наперед створює коізії та різночитання. Потрібно визначитися з єдиною термінологією «виникають, змінюються, припиняються». Оскільки перехід поглинається «виникненням-припиненням» і не є самостійним станом. А право оренди, іпотеки змінюється наприклад у разі продовження строку. Крім того, права не припиняють, вони припиняються з підстав, визначених</p>

	<p>2. Речові права на нерухомі речі виникають з моменту державної реєстрації відповідно до закону, якщо іншого не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом.</p> <p>3. Умови правочину, що визначають виникнення, нерехід, зміну, припинення речового права, яке підлягає державній реєстрації, є чинними у відносинах між сторонами з моменту вчинення такого правочину, якщо іншого не встановлено законом, а для третіх осіб – з моменту державної реєстрації відповідного речового права, його нереходу, зміни, припинення.</p> <p>4. У разі нереходу зареєстрованого в публічному електронному реєстрі речового права від одного суб'єкта до іншого державній реєстрації підлягає</p>	<p>кодексом та законом, а також припиняються в силу настання обставин та фактів, визначених законом.</p> <p>Наприклад, право власності припиняється внаслідок смерті власника.</p> <p>У разі вжиття «припиняють» слово читається у контексті необхідності додаткової розпорядчої чиєїсь дії.</p> <p>Пропозиція. Замінити у першій частині слово «ПРИПИНЯЮТЬ» на «ЗМІНЮЮТЬСЯ ТА ПРИПИНЯЮТЬСЯ».</p> <p>2. Речові права на нерухомі речі не тільки виникають з моменту державної реєстрації, але і змінюються і припиняються.</p> <p>Пропозиція. 2. Речові права на нерухомі речі виникають, змінюються та припиняються з моменту їх державної реєстрації відповідно до закону, якщо іншого не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом</p> <p>У частині 3 слово «перехід» виключити»</p> <p>Виключити частину четверту, це положення належить до реєстраційного процесу і достатньо буде відсильної норми частини</p>
--	--	--

	одночасно виникнення цього права в одного суб'єкта та припинення цього права в іншого суб'єкта.	першої цієї статті до Закону.
<i>Параграф відсутній</i>	§ 2. Здійснення та захист речових прав	
<i>Стаття відсутня</i> <i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 362. Загальні приписи щодо здійснення речових прав</p> <p>1. Речові права здійснюються відповідно до цього Кодексу та інших джерел приватного права.</p> <p>2. Зміна встановлених приписів щодо здійснення речових прав за домовленістю сторін допустима у випадках, встановлених цим Кодексом та іншими джерелами приватного права.</p> <p>3. Речові права, які не мають переваги одне перед одним (виникли або зареєстровані одночасно, не мають забезпечення тощо), здійснюються за принципом рівного задоволення вимог суб'єктів цих речових прав.</p> <p>Стаття 363. Соціальна функція речових прав</p> <p>1. Речове право зобов'язує.</p> <p>2. Здійснюючи речове право, його суб'єкт має дбати про національну безпеку держави, охорону довкілля та/або культурної спадщини.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 364. Добросусідство	

1. Суб'єкт речового права реалізує свої повноваження з дотриманням приписів цього Кодексу та інших джерел приватного права щодо добросусідства.

2. Добросусідство – це правовідносини між володільцями сусіднього нерухомого майна на засадах взаємної поваги і припустимого негативного впливу.

3. Володільці сусідніх земельних ділянок, іншого сусіднього нерухомого майна несуть обов'язок діяти на засадах взаємної поваги, мають сприймати припустимий негативний вплив на своє майно (незначні пошкодження, нависання, посягання на плоди, надбудова тощо), а також діяти обачливо та дбайливо задля уникнення неприпустимого негативного впливу.

4. Сусідніми вважають земельні ділянки або інше нерухоме майно, здійснення прав щодо яких може справляти взаємний вплив.

5. Володілець сусідньої земельної ділянки, іншого нерухомого майна після письмового або усного повідомлення зобов'язаний надати сусідові доступ до майна, якщо це необхідно для утримання сусідського

	<p>майна. Якщо внаслідок такого доступу сусід, який його надав, зазнав шкоди, він має право на її відшкодування і на відновлення речі в первісному стані.</p> <p>6. Інші приписи щодо добросусідства визначають земельне, житлове, будівельне, водне, санітарне законодавство та інші джерела приватного права.</p>	
Стаття відсутня	<p>Стаття 365. Способи захисту речових прав</p> <p>1. Речові права підлягають захисту способами, встановленими цим Кодексом, зокрема у спосіб:</p> <p>1) витребування речі з чужого незаконного володіння (віндикаційний позов);</p> <p>2) усунення перешкод у здійсненні речового права, не пов'язаних із позбавленням володіння річчю (негаторний позов);</p> <p>3) визнання речового права.</p> <p>2. Особа, яка звертається за захистом речового права, повинна довести наявність у неї речового права та факт його порушення, невизнання, оспорювання.</p>	Які особливості захисту речових права на річ, у якої є посідач.
Стаття відсутня	<p>Стаття 366. Витребування речі з чужого незаконного володіння (віндикаційний позов)</p> <p>1. Суб'єкт речового права може витребувати річ від</p>	

	<p>особи, яка незаконно, без відповідної юридичної підстави, заволоділа нею (віндикаційний позов).</p> <p>2. Власник також має право витребувати річ із чужого незаконного володіння на користь суб'єкта обмеженого речового права, який має повноваження володіння.</p> <p>3. Власник не має права витребувати річ із володіння суб'єкта обмеженого речового права на цю річ, якщо іншого не встановлено цим Кодексом.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 367. Витребування речі від добросовісного набувача</p> <p>1. Якщо річ на оплатних засадах набута в особи, яка не мала права її відчужувати, про що набувач не знав і не міг знати (добросовісний набувач), суб'єкт речового титулу має право витребувати її від набувача у разі, якщо річ:</p> <p>1) була загублена суб'єктом або особою, якій передано річ;</p> <p>2) була викрадена у суб'єкта або особи, якій передано річ, або вибула з їхнього володіння всупереч їхній волі.</p>	

	<p>2. Річ не може бути витребувана від добросовісного набувача, якщо вона перейшла до нього порядком, встановленим для:</p> <ol style="list-style-type: none">1) виконання рішення суду;2) приватизації державного або комунального майна. <p>3. Якщо річ набута безоплатно в особи, яка не мала права її відчужувати, суб'єкт речового права може витребувати її від добросовісного набувача у всіх випадках.</p> <p>4. Гроші та цінні папери на пред'явника (крім колекційних монет та купюр) не можуть бути витребувані від добросовісного набувача, навіть якщо вони вибули з володіння суб'єкта речового права або особи, якій вони були передані у володіння, всупереч їхній волі.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 368. Розрахунки при витребуванні речі з чужого незаконного володіння</p> <ol style="list-style-type: none">1. У разі витребування речі з чужого незаконного володіння суб'єкт речового права може також вимагати: <ol style="list-style-type: none">1) від особи, яка знала або мала знати, що його	

володіння незаконне (недобросовісний набувач), –
передання або відшкодування всіх доходів, які ця особа одержала або могла одержати за весь час володіння;

2) від добросовісного набувача – передання або
відшкодування всіх доходів, які він одержав або міг одержати з моменту, коли дізнався або міг дізнатися про неправомірність **володіння** або отримав повідомлення про пред'явлення до нього віндикаційного позову.

2. Добросовісний або недобросовісний набувач має
право вимагати від суб'єкта речового права відшкодування здійснених необхідних витрат на річ за час добросовісного або недобросовісного володіння.

3. Добросовісний набувач має право
залишити собі здійснені ним поліпшення речі, якщо вони можуть бути відокремлені від неї без завдання їй шкоди. Якщо поліпшення не можуть бути відокремлені від речі, добросовісний набувач має право на відшкодування здійснених витрат у сумі, на яку збільшилася її вартість.

4. Суд одночасно із задоволенням позову органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування або прокурора про витребування нерухомої речі від добросовісного набувача на користь держави, Автономної Республіки Крим, територіальної громади вирішує питання про здійснення державою, Автономною Республікою Крим, територіальною громадою компенсації вартості такої речі добросовісному набувачеві. Суд ухвалює рішення про витребування нерухомої речі від добросовісного набувача на користь держави, Автономної Республіки Крим, територіальної громади, за умови попереднього внесення органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим, органом місцевого самоврядування або прокурором вартості такої речі на депозитний рахунок суду. Перерахування грошових коштів як компенсації вартості нерухомої речі з депозитного рахунку суду

	<p>здійснюють без пред'явлення добросовісним набувачем окремого позову до держави, Автономної Республіки Крим, територіальної громади. Держава, Автономна Республіка Крим, територіальна громада, яка на підставі рішення суду компенсувала добросовісному набувачеві вартість речі, набуває право вимоги про стягнення виплачених грошових коштів як компенсації вартості речі до особи, з вини якої така річ незаконно вибула з володіння власника. Порядок компенсації, встановлений цією частиною, не застосовують до об'єктів приватизації, визначених Законом України "Про приватизацію державного житлового фонду". Для цілей цієї статті під вартістю речі розуміють вартість майна, оцінку (експертно-грошову оцінку земельної ділянки) якого здійснено порядком, визначеним законом, чинним на дату подання позовної заяви.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 369. Усунення перешкод у здійсненні речового</p>	

права, не пов'язаних із позбавленням володіння річчю (негаторний позов)

1. Суб'єкт речового права може вимагати усунення перешкод у здійсненні ним його права, не пов'язаних із позбавленням володіння річчю (негаторний позов).

2. Суб'єкт речового права може вимагати відшкодування завданих збитків. Вимога про відшкодування збитків може бути пред'явлена також у разі, якщо не пред'явлена вимога про усунення перешкод, зокрема припинення порушення, або якщо виконати таку вимогу неможливо.

3. Правовий акт органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування, що не відповідає закону та порушує речове право особи, за позовом такої особи суд визнає протиправним і нечинним. Якщо речове право особи порушено внаслідок ухвалення правового акта органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим, органом місцевого самоврядування, вона має право вимагати

відновлення становища, що існувало до видання такого акта. У разі неможливості відновлення становища, що існувало до видання такого акта, особа має право на відшкодування майнової шкоди та компенсацію моральної шкоди.

4. Суб'єкт речового права може вимагати усунення перешкод у здійсненні його прав через заборону можливого втручання у майбутньому, заборону існуючого втручання, а також усунення наслідків втручання.

5. Власник майна має право пред'являти негативні позови до суб'єктів обмежених речових прав, якщо вони під час здійснення своїх прав виходять за межі своїх повноважень.

6. У разі порушення обмеженого речового права його суб'єкт має право пред'являти негативні позови до власника або до інших суб'єктів речового права.

7. Набувач за договором, на підставі якого має виникнути речове право, має право пред'явити

	<p>негаторний позов до власника або до іншого суб'єкта обмеженого речового права, якщо дії таких осіб погіршують умови, на яких має виникнути речове право такого набувача.</p> <p>8. Негаторний позов не може бути подано, якщо наявні підстави для подання віндикаційного позову.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 370. Визнання речового права</p> <p>1. Суб'єкт речового права може пред'явити позов про визнання його речового права, якщо це право оспорує або не визнає інша особа, а також за необхідності усунення будь-якої іншої юридичної невизначеності щодо цього речового права.</p> <p>2. Відповідачем за позовом про визнання речового права є особа, права якої можуть бути пов'язані з речовим правом позивача.</p> <p>3. Позов про визнання речового права не може бути подано, якщо наявні підстави для подання віндикаційного позову.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 371. Захист посідання</p> <p>1. Захист посідання здійснюють за приписами розділу IX цього Кодексу.</p>	<p>Посідання, попри можливість бути посідачем особою, яка не є суб'єктом речового права, підлягає захисту як право володіння.</p>
<i>Глава відсутня</i>	Глава 22. Речі	

<i>Параграф відсутній</i>	§ 1. Класифікація речей	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 372. Тілесні і безтілесні речі</p> <p>1. Тілесні речі – це речі, що мають матеріальну (фізичну) сутність.</p> <p>2. Безтілесні речі – це явища (феномени), що не мають матеріальної (фізичної) сутності, але можуть бути об’єктом цивільних прав та цивільних обов’язків, можуть перебувати у цивільному обороті.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 373. Нерухомі і рухомі речі</p> <p>1. Річ може бути нерухомою або рухомою. До нерухомих речей (нерухоме майно) належать земельні ділянки, а також об’єкти, розташовані на земельній ділянці, переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни їх призначення, зокрема будівлі, споруди, об’єкти незавершеного будівництва. До нерухомих речей належать житлові та нежитлові приміщення, а також призначені для розміщення транспортних засобів частини будівель або споруд (машиномісця).</p> <p>До нерухомих речей можуть належати й інші речі, встановлені цим Кодексом та/або іншим законом.</p> <p>Юридичний режим нерухомої речі може бути</p>	

	<p>поширений законом на повітряні та морські судна, судна внутрішнього плавання, космічні об'єкти, а також на інші речі, права на які підлягають державній реєстрації.</p> <p>2. До рухомих речей належать речі, які можна вільно переміщувати у просторі і які не належать до нерухомих речей. Реєстрації прав на рухомі речі не вимагають, крім випадків, встановлених законом.</p>	<p>Щодо рухомих речей можлива як реєстрація прав на них, так і державна реєстрація безпосередньо рухомої речі. Так, державній реєстрації підлягають транспортні засоби, а не права на них.</p> <p>Пропозиція.</p> <p>До нерухомих речей також належать об'єкти незавершеного будівництва, майбутні об'єкти нерухомості (нерухомі речі, які будуть споруджені в майбутньому) з урахуванням особливостей, визначених законом.</p> <p>Врахувати у проекті те, що на ТЗ не права реєструються, а відбувається державна реєстрація ТЗ.</p> <p>Друге речення частини другої викласти в такій редакції:</p> <p>«Рухомі речі, права на рухомі речі не підлягають реєстрації, крім випадків, встановлених законом».</p>
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 374. Державна реєстрація речових прав на нерухоме майно</p> <p>1. Право власності та обмежені речові права на рухомі речі, обтяження цих прав, їх виникнення,</p>	<p>Зауваження.</p> <p>1. Поняття «ухилення від реєстрації» відсутнє на реєстраційній практиці та в реєстраційному законодавстві не знайшло реалізації, відповідно недоцільно створювати або переносити у новий кодекс.</p> <p>Пропозиція.</p> <p>Виключити слова «ухилення від реєстрації».</p>

	<p>перехід і припинення підлягають державній реєстрації.</p> <p>2. Державна реєстрація речових прав на нерухоме майно є публічною. Інформацію про реєстрацію та зареєстровані права надають порядком, визначеним законом.</p> <p>3. Відмова у державній реєстрації речового права на нерухоме майно, ухилення від державної реєстрації, відмова від надання інформації про державну реєстрацію можуть бути оскаржені до суду.</p> <p>4. Порядок проведення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та підстави відмови в державній реєстрації встановлює закон.</p>	<p>Реєстратор не може ухилятися, може відмовити законно або незаконно. Оскільки реєстрація прав не є примусовою, то і особа, не може від неї ухилятися чи не ухилятися. Слово «перехід» замінити «зміна».</p> <p>Пропозиція. Частина 4. доповнити словами «та їх обтяжень».</p> <p>4. Порядок проведення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень та підстави відмови в ній встановлює закон.</p> <p>В тексті проекту необхідно уніфікувати термінологію щодо державної реєстрації прав та їх обтяжень – в окремих нормах йдеться про реєстрацію, в інших – про державну реєстрацію, в одних про «державну реєстрацію прав», а інших про «державну реєстрацію прав та їх обтяжень».</p> <p>Пропозиція. 1. Право власності та обмежені речові права на нерухомі речі, обтяження цих прав, їх зміна і припинення підлягають державній реєстрації. 2. Державна реєстрація речових прав на нерухоме майно здійснюється відповідно до закону.».</p>
<p>Стаття відсутня</p>	<p>Стаття 375. Речі подільні та неподільні 1. Подільною є річ, яку можна поділити без зміни її цільового призначення.</p>	

	<p>2. Неподільною є річ, яку не можна поділити без втрати її цільового призначення.</p> <p>3. Заміна одних складників неподільної речі іншими складниками не тягне за собою виникнення іншої речі, якщо при цьому збережені і наявні істотні властивості речі.</p> <p>4. Стягнення може бути звернено на неподільну річ лише в цілому, <u>якщо законом або рішенням суду не встановлена можливість виділення з речі її складника,</u> зокрема з метою продажу його окремо.</p> <p>5. Відносини щодо часток у праві власності на неподільну річ регулюють приписи статті 463 цього Кодексу.</p>	<p>2. Неподільною є річ, яку не можна поділити без втрати її цільового призначення, крім випадків, встановлених цим Кодексом.</p>
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 376. Речі, визначені індивідуальними або родовими ознаками</p> <p>1. Річ є визначеною індивідуальними ознаками, якщо вона наділена лише її властивими ознаками, що вирізняють її з-поміж інших однорідних речей, індивідуалізуючи її. Річ, визначена індивідуальними ознаками, є незамінною.</p> <p>2. Річ є визначеною родовими ознаками, якщо вона має ознаки, властиві усім речам того самого роду, які вимірюють числом, вагою, мірою. Річ, визначена лише родовими ознаками, є змінною.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 377. Речі споживні та неспоживні</p> <p>1. Споживною є річ, яка внаслідок одноразового її використання є знищеною або припиняє існування у первісному вигляді.</p>	

	2. Неспоживною є річ, призначена для неодноразового використання, яка зберігає при цьому свій первісний вигляд протягом тривалого часу.	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 378. Головна річ і приналежність 1. Річ, призначена для обслуговування іншої (головної) речі і пов'язана з нею спільним призначенням, є її приналежністю. 2. Приналежність слідує за головною річчю, якщо іншого не встановлено договором або законом.	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 379. Складники речі 1. Складником речі є все те, що не може бути відокремлено від речі без її пошкодження або істотного знецінення. 2. Під час переходу права на річ її складники не підлягають відокремленню.	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 380. Складні речі 1. Якщо кілька речей утворюють єдине ціле, що дає змогу використовувати його за призначенням, вони є однією річчю (складна річ). 2. Правочин, вчинений щодо складної речі, поширюють на всі її складники, якщо іншого не встановлено законом або договором.	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 381. Продукція, плоди та доходи 1. Продукцією, плодами та доходами є все те, що виробляють, добувають, одержують з речі, або це приносить річ.	

	<p>2. Продукція, плоди та доходи належать власникові речі, якщо іншого не встановлено договором або законом.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 382. Публічні та приватні речі</p> <p>1. Публічною є річ, яка відповідно до Конституції України, цього Кодексу та/або іншого закону належить до публічної сфери у зв'язку з її призначенням для загального користування, забезпечення здійснення публічних функцій або охорони публічного інтересу.</p> <p>2. Приватною є річ, яка не є публічною.</p> <p>3. Підстави та порядок віднесення речей до публічних, зміни їх належності до публічної сфери, а також особливості юридичного режиму окремих видів публічних речей визначають Конституція України, цей Кодекс та/або інший закон.</p> <p>4. Якщо іншого не встановлено законом, публічні речі не можуть бути відчужені, на них не може бути звернено стягнення, їх юридичний режим не може бути змінений інакше як на підставі закону.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i> <i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 383. Рухомі та нерухомі культурні цінності</p>	

	<p>1. Рухомими та нерухомими культурними цінностями визнають речі, які згідно із законом належать до рухомих і нерухомих об'єктів культурної спадщини, а також речі, які віднесені правом, що підлягає застосуванню, до юридичного режиму відповідної речі згідно з приписами книги восьмої цього Кодексу.</p> <p>2. Рухомі та нерухомі культурні цінності, що належать державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, відносять до їхніх публічних речей.</p> <p>3. Юридичний режим рухомих і нерухомих культурних цінностей, а також умови та межі здійснення права власності на них визначають міжнародний договір, однією із сторін якого є держава Україна, цей Кодекс та/або інший закон.</p>	
	<p>Стаття 384. Бізнес як єдиний майновий комплекс</p> <p>1. Бізнес є єдиним майновим комплексом, що його використовують для провадження підприємницької діяльності.</p> <p>2. До складу бізнесу входять усі види майна, призначені для його функціонування, як-от: земельні</p>	<p>Щодо статті 384. Бізнес як єдиний майновий комплекс</p> <p><i>«1. Бізнес є єдиним майновим комплексом, що його використовують для провадження підприємницької діяльності.</i></p> <p><i>2. До складу бізнесу входять усі види майна, призначені для його функціонування, як-от: земельні ділянки, будівлі, споруди, устаткування, інвентар, сировина, продукція, право вимоги, борги, а також право на</i></p>

ділянки, будівлі, споруди, устаткування, інвентар, сировина, продукція, право вимоги, борги, а також право на торговельну марку або інше позначення та інші права, якщо іншого не визначено договором або законом.

3. Бізнес або його частина можуть бути об'єктом купівлі-продажу, оренди та інших правочинів.

4. Заставу окремих об'єктів цивільних прав, що входять до складу бізнесу, здійснюють відповідно до закону.

5. До відносин щодо бізнесу як єдиного майнового комплексу застосовують приписи цього Кодексу про речі, якщо іншого не встановлено законом.

торговельну марку або інше позначення та інші права, якщо іншого не визначено договором або законом.

3. Бізнес або його частина можуть бути об'єктом купівлі-продажу, оренди та інших правочинів.

4. Заставу окремих об'єктів цивільних прав, що входять до складу бізнесу, здійснюють відповідно до закону.

5. До відносин щодо бізнесу як єдиного майнового комплексу застосовують приписи цього Кодексу про речі, якщо іншого не встановлено законом.»

У законодавстві України відсутнє визначення поняття «бізнес». За загальним розумінням **бізнес** — це ініціативна економічна діяльність, що здійснюється на власний ризик з метою отримання прибутку або іншої вигоди. Юридичне поняття бізнесу тотожне терміну підприємництво.

Натомість, статтею 384 проекту **бізнес** відноситься до речей, та визначається як **єдиний майновий комплекс, який використовують для підприємницької діяльності**, при тому, що це і є сама підприємницька діяльність. **Бізнес це не майно чи річ, а діяльність.**

Важливо звернути увагу на діючу статтю 191 ЦКУ, яка визначає як **єдиний майновий комплекс -підприємство.**

«1. Підприємство є єдиним майновим комплексом, що використовується для здійснення підприємницької діяльності.

2. До складу підприємства як єдиного майнового комплексу входять усі види майна,

призначені для його діяльності, включаючи земельні ділянки, будівлі, споруди, устаткування, інвентар, сировину, продукцію, права вимоги, борги, а також право на торговельну марку або інше позначення та інші права, якщо інше не встановлено договором або законом.

4. Підприємство або його частина можуть бути об'єктом купівлі-продажу, застави, оренди та інших правочинів.»

Очевидно ця стаття стала підґрунтям для перетворення її в проекті у статтю 384.

Водночас варто врахувати, що стаття 191 ЦКУ була **мертвою** у реалізації на практиці через те, що в Україні відсутня реєстрація підприємства, як ЄМК, у ДРРП або ЄДР. А оскільки державна реєстрація прав на нерухомість проводиться у ДРРП, державна реєстрація окремих видів рухомого майна проводиться різними відомствами у різних порядках та реєстрах, а державна реєстрація юридичних осіб та змін до відомостей про них проводиться у ЄДР тощо, то підприємство, як ЄМК, практично ніколи по ст. 191 ЦКУ не виступало самостійним об'єктом продажу, застави тощо. Підприємство розпоряджалося належним йому майном самостійно. Майнові права учасника підприємства, що пов'язані з часткою у статутному (складеному капіталі) реалізовувались окремо від майна підприємства. Права підприємства інтелектуальної власності – теж окремо.

Запропонована стаття 384 проекту не тільки не усунула проблему статті 191 ЦКУ, але поглибила її у правовій невизначеності.

Якщо визначати бізнес річчю, то потрібно визначати і вид речі «бізнес»: рухома чи нерухома, права на яку підлягають державній реєстрації чи не підлягають, якщо підлягають, то створювати новий реєстр, та визначитись із процедурами розпорядження бізнесом, як об'єктом цивільних прав, для уникнення правової невизначеності та паралельних подвійних процедур (продажу бізнесу/продажу окремих його складових: нерухомості, рухомого майна, прав тощо).

Запропонована редакція частини 3 статті 384 проекту та частини 4 демонструє наявну проблему наглядно.

Якщо в третій частині прописується, що **«бізнес або його частина можуть бути об'єктом купівлі-продажу, оренди та інших правочинів»**, то четверта частина передбачає, що **«заставу окремих об'єктів цивільних прав, що входять до складу бізнесу, здійснюють відповідно до закону»**.

Такі різні підходи до відчуження/правочинів та застави (*відчуження бізнес або його частина, а застава - окремих об'єктів цивільних прав, що є складовими бізнесу*) які виникають внаслідок наявності розуміння тощо, що є різні правила відчуження нерухомих та рухомих речей, корпоративних прав тощо, які не вдається застосувати для «бізнесу», як об'єкта нерухомого чи рухомого майна в цілому.

Постане питання оформлення права власності на «бізнес» та його державної реєстрації, форми договору купівлі-продажу бізнесу, оцінки, реєстрації прав на «бізнес» в цілому та на всі його складові (нерухоме/рухоме майно,

		<p>транспортні засоби, майнових прав, прав інтелектуальної власності, прав вимог, боргів тощо).</p> <p>Крім того, в Україні наявна значна кількість об'єктів нерухомого майна з ідентичною назвою – єдиних майнових комплексів, які включають у собі лише комплекси будівель та споруд, устаткування тощо, права на які були зареєстровані до та після 2013 року у ДРРП, і утотожнювати ці об'єкти з поняттям «підприємство» або «бізнес» неможливо. Стаття 389 проекту при цьому містить поняття «єдиного нерухомого комплексу», однак перейменовувати наявні ЄМК/ЦМК ніхто не буде.</p> <p>Пропозиція.</p> <p>1. Виключити або доопрацювати цю статтю та не створювати об'єкт цивільних прав, подібний діючому мертвому у практиці «підприємству», як ЄМК».</p>
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 385. Гроші (грошові кошти)</p> <p>1. Законним платіжним засобом, обов'язковим до приймання за номінальною вартістю на всій території України, є грошова одиниця України – гривня.</p> <p>2. Іноземну валюту можуть використовувати в Україні порядком, встановленим законом.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 386. Валютні цінності</p> <p>1. Види майна, що їх вважають валютними цінностями, та порядок вчинення правочинів з ними</p>	

	встановлює закон.	
<i>Стаття відсутня</i>	§ 2 Нерухомі речі	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 387. Земельна ділянка як нерухома річ</p> <p>1. Земельна ділянка – це просторово обмежена частина земної поверхні, з установленими межами, певним місцем розташування, а також з визначеними щодо неї правами, що має бути зареєстрована у Державному земельному кадастрі та мати присвоєний кадастровий номер.</p> <p>2. Земельна ділянка є нерухомою реччю.</p>	<p>Щодо першої частини.</p> <p>ЗКУ у статті 79 земельна ділянка визначена, як об'єкт права власності -це частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами.</p> <p>ЗКУ у статті 79¹ земельна ділянка, визначена як об'єкт цивільних прав, - може бути об'єктом цивільних прав виключно з моменту її формування (крім випадків суборенди, сервітуту щодо частин земельних ділянок) та державної реєстрації права власності на неї, вважається сформованою з моменту присвоєння їй кадастрового номера.</p> <p>Зважаючи на запропоновану редакцію частини першої статті 387, важливо з'ясувати чи міститимуть перехідні положення застереження про земельні ділянки, які сформовані за старим законодавством без присвоєння кадастрового номера та внесення до ДЗК.</p> <p>Пропозиція редакції</p> <p>«1. Земельна ділянка – це просторово обмежена частина земної поверхні, з установленими межами, певним місцем розташування, а також з визначеними щодо неї правами, яка підлягає державній реєстрації порядком, визначеним законом.</p> <p>Земельна ділянка є об'єктом цивільних прав виключно з моменту її формування (крім випадків суборенди, сервітуту щодо частин земельних ділянок) та державної реєстрації порядком, визначеним законом.</p>

		<p>Щодо другої частини Зважаючи на те, що назва статті та параграф 2 має назву «Нерухомі речі», частина 2, яка визначає, що земельна ділянка є нерухомою річчю, є зайвою.</p>
Стаття відсутня	<p>Стаття 388. Об'єкт, створений у водоймі штучним способом 1. Об'єкт, створений у водоймі внаслідок намиву, відсіпки ґрунту, днопоглиблювальних робіт або із застосуванням інших технологій, є нерухомим майном у випадках, встановлених законом. 2. Створення такого об'єкта не змінює юридичного режиму водойми, земель водного фонду та прибережних захисних смуг і не є підставою для набуття речових прав інакше як на умовах та порядку, встановлених законом.</p>	
Стаття відсутня	<p>Стаття 389. Будівлі, споруди як нерухомі речі 1. Будівля є покритою дахом спорудою, призначеною для перебування в ній та/або використання майна. Споруда є розташованим на земельній ділянці архітектурним об'єктом, який призначений для провадження визначеної діяльності. 2. Будівлі, споруди як нерухомі речі створюють внаслідок будівництва існуючої нерухомої речі.</p>	<p>Щодо статті 389. Будівлі, споруди як нерухомі речі. «1. Будівля є покритою дахом спорудою, призначеною для перебування в ній та/або використання майна. Споруда є розташованим на земельній ділянці архітектурним об'єктом, який призначений для провадження визначеної діяльності. 2. Будівлі, споруди як нерухомі речі створюють внаслідок будівництва існуючої нерухомої речі.</p>

3. Будівлі, споруди можуть бути створені внаслідок поділу нерухомої речі (будівлі, споруди, єдиного нерухомого комплексу, всіх приміщень і машиномісць, розташованих в одній будівлі, споруді).
4. Зміна характеристик будівлі, споруди не тягне за собою створення нової будівлі, споруди, якщо іншого не встановлено законом.

3. Будівлі, споруди можуть бути створені внаслідок поділу нерухомої речі (будівлі, споруди, єдиного нерухомого комплексу, всіх приміщень і машиномісць, розташованих в одній будівлі, споруді).
4. Зміна характеристик будівлі, споруди не тягне за собою створення нової будівлі, споруди, якщо іншого не встановлено законом.»

Зауваження

1. Визначення «будівлі» відповідно до національного класифікатора НК 018:2023, затвердженого Наказом Мінекономіки 16.05.2023 № 3573, зазначено як криті споруди, **які можуть використовуватися окремо, побудовані для постійних цілей, які утворюють наземні або підземні приміщення, призначені для проживання або перебування людей, розміщення устаткування, тварин, рослин, а також предметів.**

Визначення «споруди» – структури, пов’язані із землею, які створені з будівельних матеріалів і комплектуючих та/або для яких виконуються будівельні роботи.

Пропозиція

Доопрацювати визначення будівлі та споруди у проекті.

2. Частиною 2 цієї статті, передбачено, що будівлі, споруди як нерухомі речі створюють внаслідок будівництва існуючої нерухомої речі.

Слід зауважити, що в цьому контексті вірним є застосування не слова «будівництва», а слова «забудови», якщо ми говоримо, про забудову

		<p>земельної ділянки. В іншому випадку речення не має сенсу. Не може бути будівництво вже існуючої речі.</p> <p>Пропозиція: викласти частину в наступній редакції: «2. Будівлі, споруди як нерухомі речі створюють внаслідок забудови існуючої нерухомої речі».</p> <p>3. Частиною 3 цієї статті передбачено викласти ч. 3 ст. 389 в такій редакції: <i>3. Будівлі, споруди можуть бути створені внаслідок поділу нерухомої речі (будівлі, споруди, єдиного нерухомого комплексу, всіх приміщень і машиномісць, розташованих в одній будівлі, споруді).</i></p> <p>Слід зауважити, що нерухома річ може бути створена також внаслідок об'єднання існуючих нерухомих речей.</p> <p>Пропозиція. «3. Будівлі, споруди можуть бути створені внаслідок поділу (виділу) нерухомої речі (будівлі, споруди, єдиного нерухомого комплексу, всіх приміщень і машиномісць, розташованих в одній будівлі, споруді) та внаслідок об'єднання нерухомих речей (будівель, споруд, єдиних нерухомих комплексів, всіх приміщень і машиномісць, розташованих в одній будівлі, споруді.»</p>
Стаття відсутня	Стаття 390. Приміщення, машиномісця як нерухомі речі	

1. Приміщенням є частина будівлі або споруди, що обмежена тривимірним замкненим контуром і придатна для проживання (житлове приміщення) або для не пов'язаного із проживанням використання (нежитлове приміщення).

2. Приміщення, призначене для обслуговування інших приміщень у будівлі, споруді, є спільним майном у такій будівлі, споруді, що належить власникам на праві спільної сумісної власності, та не є самостійною нерухомою річчю, крім випадків, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом.

3. Машиномісцем є розташований у будівлі, споруді спеціальний майданчик, призначений для стоянки автомобільного чи іншого транспорту. Машиномісце є нерухомим майном.

4. Приміщення, машиномісця як нерухомі речі можуть бути створені, зокрема, внаслідок поділу нерухомої речі (будівлі, споруди, в яких їх створюють, приміщення), об'єднання складних нерухомих речей (приміщень, машиномісць) або внаслідок реконструкції будівлі, споруди, машиномісця як нові нерухомі речі.

5. В одній будівлі, споруді може бути створено не менше двох приміщень та/або машиномісць, якщо іншого не встановлено законом.

6. У разі перепланування приміщення, машиномісця можуть бути створені нові приміщення, машиномісця через об'єднання

4. Приміщення, машиномісця як нерухомі речі можуть бути створені, зокрема, внаслідок поділу (виділу) нерухомої речі (будівлі, споруди, в яких їх створюють, приміщення), об'єднання складних нерухомих речей (приміщень, машиномісць) або внаслідок реконструкції будівлі, споруди, машиномісця як нові нерухомі речі.

	<p>суміжних приміщень, машиномісць або поділ приміщень, машиномісць. В інших випадках здійснені перепланування приміщення, машиномісця є нерухомими речами, зокрема у змінених межах.</p> <p>7. Створення приміщень і машиномісць в об'єктах незавершеного будівництва заборонено.</p> <p>8. Приписи цієї статті про приміщення застосовують до житлових приміщень, якщо іншого не встановлено законом.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i> <i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 391. Складники земельної ділянки як нерухомої речі</p> <p>1. Складниками земельної ділянки як нерухомої речі є ґрунтовий шар, багаторічні насадження, <u>незібраний урожай, відокремлені водойми та інші природні утворення</u> в межах земельної ділянки, які не можуть бути відокремлені від неї без її пошкодження або істотного знецінення, якщо іншого не встановлено законом.</p> <p>2. Будівлі, споруди, підземні споруди, об'єкти незавершеного будівництва, а також інші речі, розміщені на земельній ділянці, не є її складниками, крім випадків, встановлених законом.</p> <p>3. Речі, пов'язані із земельною ділянкою для тимчасових цілей, не є її складниками.</p> <p>4. Юридичний режим будівель, споруд, підземних споруд, об'єктів незавершеного будівництва та прав на земельну ділянку, на якій вони розміщені, визначають</p>	<p>Щодо ст. 391. Складники земельної ділянки, як нерухомої речі.</p> <p>Зауваження.</p> <p>Складниками земельної ділянки не може бути незібраний урожай. На підставі статті 79 ЗКУ на нього поширюється право власності, але урожай є самостійним об'єктом цивільних прав. «Водні об'єкти» замінено на «відокремлені водойми», що є незрозумілим, а також не включено «ліси та багаторічні насадження», не зрозуміло чи це охоплює нове поняття «інші природні утворення».</p> <p>Пропозиція.</p> <p>Доопрацювати статтю.</p>

	цей Кодекс та/або інший закон.	
	<p>Стаття 392. Складники будівлі, споруди</p> <p>1. Складником будівлі, споруди є речі, з яких споруджено будівлю, споруду, або такі, що їх не можна відокремити без їх знецінення та зміни їхнього призначення (невідокремлювані поліпшення будівлі, споруди).</p> <p>Річ, пов'язана з будівлею, спорудою для тимчасових цілей, не є складником будівлі, споруди.</p>	
Стаття відсутня	<p>Стаття 393. Одиниця кондомініуму</p> <p>1. Нерухомою річчю є одиниця кондомініуму разом із відповідною часткою права власності або права суперфіцію на земельну ділянку, іншою частиною будівлі, ніж одиниці кондомініуму, та інше спільне майно кондомініуму.</p> <p>2. Одиницею кондомініуму є особисте право власності члена кондомініуму на квартиру та/або нежитлове приміщення, що розташовані в кондомініумі.</p> <p>3. Частку члена кондомініуму у спільному майні кондомініуму становить площа квартири та/або нежитлового приміщення члена кондомініуму у загальній площі всіх квартир та нежитлових приміщень, розташованих у кондомініумі.</p>	<p>Щодо статті 393 проекту. Стаття 393. Одиниця кондомініуму.</p> <p>Зауваження. Стаття потребує доопрацювання.</p> <p>Застосовано різне регулювання в різних нормах.</p> <p>В цій частині 4 статті визначено, що спільне майно належить на праві спільної часткової власності, у частині 5 вже йдеться про спільну сумісну власність. Так само у ст. 455 визначено, що власникам приміщень, машиномісць належать частки у праві спільної часткової власності на спільне майно.</p> <p>Суперечність між частиною 4, у якій вказано: «(спільне майно) є у спільній частковій власності членів кондомініуму» та частиною 5, у якій вказано: «відповідну частку права спільної сумісної власності на спільне майно».</p> <p>Натомість стаття 455 (Спільне майно співвласників приміщень, машиномісць у будівлі або споруді) проекту встановлює спільну часткову власність на спільне майно. Відтак, частини 4 та 5 статті потребують уточнення, оскільки ці види спільної власності</p>

4. Кондомініум є єдиним комплексом нерухомого майна об'єднання членів кондомініуму, що містить земельну ділянку у встановлених межах, розташовані на ній будівлю, інші об'єкти нерухомого майна, в якому окремі частини, призначені для житлових або інших цілей (приміщення), перебувають у власності фізичних осіб, юридичних осіб, держави, Автономної Республіки Крим, територіальної громади, а інші частини (спільне майно) – у спільній частковій власності членів кондомініуму.

5. Спільне майно кондомініуму не може бути поділено між його членами, члени кондомініуму не мають права на виділення в натурі частки із спільного майна кондомініуму. Одиниця кондомініуму та відповідна частка права спільної сумісної власності на спільне майно не може бути відчужена або обтяжена інакше, ніж спільно.

6. Особливості юридичного режиму одиниці кондомініуму, спільного майна кондомініуму та частки

мають різний режим. У частині 3 статті 393 також мова йде про частку.

У статті 390 проекту йдеться про те, що приміщення, призначене для обслуговування інших приміщень у будівлі, споруді, є спільним майном у такій будівлі, споруді, що належить власникам на праві спільної сумісної власності, та не є самостійною нерухомою річчю, крім випадків, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом.

Пропозиція.

Визначитись у всіх випадках щодо виду власності: **спільна сумісна власність чи спільна часткова.** Якщо спільна часткова то у частині 5 статті 393 проекту слова «спільної сумісної власності» замінити на слова «спільної часткової власності», а також узгодити зі статтею 390 проекту.

У разі визначення режиму спільної часткової власності необхідно буде внести зміни до статті 5 Закону України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку».

	<p>члена кондомініуму на спільне майно кондомініуму встановлює закон.</p>	
<p>Стаття відсутня</p>	<p>Стаття 394. Єдині нерухомі майнові комплекси 1. Єдиним нерухомим майновим комплексом як об'єктом цивільних прав є сукупність об'єднаних єдиним призначенням будівель, споруд та інших речей, нерозривно пов'язаних фізично або технологічно, зокрема лінійних об'єктів (залізниці, лінії електропередачі, трубопроводи тощо), або розташованих на одній земельній ділянці, якщо в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно зареєстровано право власності на сукупність зазначених об'єктів як одну нерухому річ. 2. До єдиних нерухомих майнових комплексів застосовують приписи цього Кодексу про неподільні речі, якщо іншого не встановлено цим Кодексом.</p>	<p>Щодо статті 394. Єдині нерухомі майнові комплекси <i>«1. Єдиним нерухомим майновим комплексом як об'єктом цивільних прав є сукупність об'єднаних єдиним призначенням будівель, споруд та інших речей, нерозривно пов'язаних фізично або технологічно, зокрема лінійних об'єктів (залізниці, лінії електропередачі, трубопроводи тощо), або розташованих на одній земельній ділянці, якщо в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно зареєстровано право власності на сукупність зазначених об'єктів як одну нерухому річ.</i> <i>2. До єдиних нерухомих майнових комплексів застосовують приписи цього Кодексу про неподільні речі, якщо іншого не встановлено цим Кодексом.»</i> Зауваження 1. ЄНМК може бути розташовано на кількох суміжних земельних ділянках. Зауваження 2. Не можна імперативно відносити комплекс до неподільних речей, адже часто комплекс є такою сукупністю будівель та споруд, яка дозволяє виокремити одну або кілька з таких будівель, споруд в окремі самостійні об'єкти нерухомості, що не спричиняє втрати їх цільового призначення. Щодо визначення подільності речі існує визначена законодавством процедура. Пропозиція: виключити частину 2 цієї статті.</p>

<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 395. Створення нерухомих речей 1. Заборони або обмеження на створення окремих видів нерухомих речей, умови, з дотриманням яких дозволено створення таких нерухомих речей, можуть бути встановлені цим Кодексом та/або іншим законом. 2. Обтяження, встановлені щодо первинної нерухомої речі, зберігають щодо всіх створених нерухомих речей, якщо іншого не встановлено цим Кодексом або договором між власником первинної нерухомої речі та особою, на користь якої встановлено обтяження. 3. У разі поділу лінійного об'єкта, зокрема під час здійснення якого не проводять його реконструкцію, може бути створено один або кілька лінійних об'єктів, включаючи лінійний об'єкт, поділ якого здійснено, із зміненими параметрами.	
<i>Стаття відсутня</i> <i>Стаття відсутня</i>	§ 3. Цінні папери Стаття 396. Поняття цінного папера 1. Цінний папір як об'єкт цивільних прав, форму існування якого встановлює закон, посвідчує грошове або інше майнове право, визначає взаємовідносини	

	<p>емітента цінного папера (особи, яка видала цінний папір) та особи, яка має права на цінний папір, передбачає виконання зобов'язань за таким цінним папером, а також можливість передання іншим особам прав на цінний папір та прав за цінним папером або обмеження такої можливості порядком, визначеним законом.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 397. Групи та види цінних паперів 1. В Україні у цивільному обороті можуть перебувати такі групи цінних паперів: 1) пайові цінні папери, що засвідчують участь власника таких цінних паперів (інвестора) у статутному капіталі та/або активах емітента (зокрема активах, що перебувають в управлінні емітента) та надають власнику таких цінних паперів (інвестору) право на отримання частини прибутку (доходу), зокрема у вигляді дивідендів, та інші права, встановлені законодавством, а також проспектом цінних паперів або рішенням про емісію цінних паперів;</p>	

	<p>2) боргові цінні папери, що засвідчують відносини позики і передбачають зобов'язання емітента сплатити у визначений строк кошти, передати товари або надати послуги відповідно до зобов'язання;</p> <p>3) деривативні цінні папери – цінні папери, що посвідчують право власника вимагати від емітента порядком, визначеним проспектом (рішенням про емісію цінних паперів), придбання або продажу базового активу та/або реалізації встановлених проспектом (рішенням про емісію цінних паперів) прав щодо базового активу та/або здійснення платежу (платежів) залежно від значення базового показника;</p> <p>4) товаророзпорядчі цінні папери, що надають держателю таких цінних паперів право розпорядження зазначеним у них майном.</p> <p>Закон може визначати також інші групи цінних паперів.</p> <p>2. Види цінних паперів та порядок їх обігу встановлює закон.</p>	
<p>Стаття відсутня</p>	<p>Стаття 398. Права за цінним папером та права на</p>	

	<p>цінний папір</p> <p>1. До особи, яка набула право на цінний папір, одночасно переходять у сукупності всі права, що посвідчені цінним папером (права за цінним папером).</p> <p>2. Цінні папери за формою випуску (видачі) можуть бути на пред'явника, іменні або ордерні.</p> <p>3. Права на цінний папір та права за цінним папером, що існують у паперовій формі, належать:</p> <p>1) пред'явникові цінного папера (цінний папір на пред'явника);</p> <p>2) особі, зазначеній у цінному папері (іменний цінний папір);</p> <p>3) особі, зазначеній у цінному папері, яка може самостійно реалізувати такі права або своїм наказом призначити для цього іншу уповноважену особу (ордерний цінний папір).</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 399. Виконання за цінним папером</p> <p>1. Особа, яка розмістила (видала) ордерний цінний папір, та індосанти ордерного цінного папера відповідають перед його законним володільцем солідарно, якщо іншого не встановлено законом. У разі</p>	

	<p>задоволення вимоги законного володільця ордерного цінного папера про виконання посвідченого цим папером зобов'язання однією або кількома особами з числа тих, хто є зобов'язаним за цінним папером, вони набувають право зворотної вимоги (регресу) стосовно інших осіб, які є зобов'язаними за цінним папером.</p> <p>2. Відмова від виконання зобов'язання, посвідченого цінним папером, з посиланням на відсутність підстави виникнення такого зобов'язання або на недійсність правочину, з якого воно виникло, заборонена.</p> <p>Володільць незаконно виготовленого або підробленого цінного папера має право пред'явити особі, яка передала йому такий папір, вимогу про виконання зобов'язання, посвідченого цим папером, та про відшкодування майнової шкоди.</p>	
Розділ І. ПРАВО ВЛАСНОСТІ	Розділ VII. ПРАВО ВЛАСНОСТІ	
Глава 23. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПРАВО ВЛАСНОСТІ	Глава 23. Загальні приписи про право власності	
Стаття 316. Поняття права власності	Стаття 400. Поняття права власності	Щодо поняття та змісту ПРАВА ВЛАСНОСТІ.

<p>1. Правом власності є право особи на річ (майно), яке вона здійснює відповідно до закону за своєю волею, незалежно від волі інших осіб.</p> <p>Особливим видом права власності є право довірчої власності, яке виникає внаслідок закону або договору.</p>	<p>1. Правом власності є повне панування особи над річчю у межах, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом.</p>	<p><i>Незрозумілим є відмінність понять «повного панування» та «панування» над річчю. І самого "панування", що ускладнює розуміння поняття права власності.»</i></p> <p>Пропозиція</p> <p>Не вдаватись до визначення права власності через поняття «панування» та прийняти таку редакцію для обговорення.</p> <p>«1. Правом власності є право особи на річ (майно), яке вона здійснює за своєю волею, незалежно від волі інших осіб, у межах, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом.»</p>
<p>Стаття 317. Зміст права власності</p> <p>1. Власникові належать права володіння, користування та розпорядження своїм майном.</p> <p>2. На зміст права власності не впливають місце проживання власника та місцезнаходження майна.</p>	<p>Стаття 401. Зміст права власності</p> <p>1. Власник має право на власний розсуд вчиняти щодо належного йому майна все, що не заборонено, та усувати будь-який вплив з боку інших осіб. У встановлених законом випадках власник має право вчиняти лише дії, дозволені законом та/або договором.</p>	<p>Щодо статті 401. Зміст права власності.</p> <p>Втрачено акцент на важливі, чіткі та повні складові змісту права власності – <u>володіння, користування та розпорядження належним йому майном.</u></p> <p>Запропонована дефініція права власності та розкриття його змісту через «панування» не відповідає статті 41 Конституції України, у якій закладено зміст «Кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності.</p> <p>Частина друга підлягає виключенню, не відповідає послідовністю «дозволено те, що не заборонено законом», незрозуміло н кого вплив і що так вплив.</p>

		Пропозиція викласти ст. 401 в такій редакції: «Власник володіє, користується та розпоряджається своїм майном на власний розсуд»
Стаття 318. Суб'єкти права власності 1. Суб'єктами права власності є Український народ та інші учасники цивільних відносин, визначені статтею 2 цього Кодексу. 2. Усі суб'єкти права власності є рівними перед законом.	Стаття 402. Суб'єкти права власності 1. Суб'єктами права власності є Український народ та інші суб'єкти приватних відносин, визначені статтею 2 цього Кодексу. 2. Усі суб'єкти права власності є рівними перед законом.	
Стаття 319. Здійснення права власності 1. Власник володіє, користується, розпоряджається своїм майном на власний розсуд. 2. Власник має право вчиняти щодо свого майна будь-які дії, які не суперечать закону. При здійсненні своїх прав та виконанні обов'язків власник зобов'язаний додержуватися моральних засад суспільства. 3. Усім власникам забезпечуються рівні умови здійснення своїх прав. 4. Власність зобов'язує. 5. Власник не може використовувати право власності на шкоду правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію та природні	Стаття 403. Здійснення права власності 1. Під час здійснення своїх прав та виконання обов'язків власник зобов'язаний додержувати доброзвичайності.	Щодо статті 403. Здійснення права власності 1. Під час здійснення своїх прав та виконання обов'язків власник зобов'язаний додержувати доброзвичайності. Зауваження. Не підтримується така редакція проекту та підлягає виключенню . Діючою статтею 319 ЦКУ Здійснення права власності, визначено «1. Власник володіє, користується, розпоряджається своїм майном на власний розсуд. 2. Власник має право вчиняти щодо свого майна будь-які дії, які не суперечать закону. При здійсненні своїх прав та виконанні обов'язків власник зобов'язаний додержуватися моральних засад 3. Усім власникам забезпечуються рівні умови здійснення своїх прав. 4. Власність зобов'язує. 5. Власник не може використовувати право власності на шкоду правам, свободам та

<p>якості землі.</p> <p>6. Держава не втручається у здійснення власником права власності.</p> <p>7. Діяльність власника може бути обмежена чи припинена або власника може бути зобов'язано допустити до користування його майном інших осіб лише у випадках і в порядку, встановлених законом.</p> <p>8. Особливості здійснення права власності на культурні цінності встановлюються законом.</p>		<p>гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію та природні якості землі.</p> <p>6. Держава не втручається у здійснення власником права власності.</p> <p>7. Діяльність власника може бути обмежена чи припинена або власника може бути зобов'язано допустити до користування його майном інших осіб лише у випадках і в порядку, встановлених законом.</p> <p>8. Особливості здійснення права власності на культурні цінності встановлюються законом.»</p> <p>Пропозиція.</p> <p>Зберегти зміст діючої статті 319 ЦКУ, зокрема про те, що здійснення права власності реалізується через володіння, користування, розпорядження та власний розсуд з урахуванням діючих норм ЦКУ та законів.</p>
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 404. Обмежування права власності</p> <p>1. Право власності може бути обмежено порядком, встановленим законом. Жодна особа не може бути позбавлена права власності, якщо лише цього не вимагає публічний інтерес, встановлений законом або на підставі закону, із справедливою компенсацією.</p> <p>2. Власник має право з метою, що не заборонена, обмежувати або обтяжувати його право.</p>	<p>Щодо статті 404. Обмежування права власності.</p> <p>«1. Право власності може бути обмежено порядком, встановленим законом.</p> <p>2. Власник має право з метою, що не заборонена, обмежувати або обтяжувати його своє право.</p> <p>3. Якщо власник правочином встановить заборону відчужувати нерухоме майно або обтяжувати його, така заборона є чинною щодо третіх осіб, якщо вона обтяження заборонаю зареєстровано в Державному реєстрі прав.</p> <p>4. Обмеження Обтяження права власності на рухоме майно з метою забезпечення вимоги є чинним щодо третіх осіб, якщо воно</p>

	<p>3. Якщо власник правочином встановить заборону відчужувати нерухоме майно або обтяжувати його, така заборона є чинною щодо третіх осіб, якщо вона зареєстрована в Державному реєстрі прав.</p> <p>4. Обмеження права власності на рухоме майно з метою забезпечення вимоги є чинним щодо третіх осіб, якщо воно зареєстроване у відповідному публічному електронному реєстрі або якщо третя особа знала або могла знати про це.</p>	<p>зареєстроване у відповідному публічному електронному реєстрі або якщо третя особа знала або могла знати про це.»</p> <p>Пропозиція. Змінити місцями зі статтею 406. Непорушність права власності. Технічні правки. Дискусійною є норма «Жодна особа не може бути позбавлена права власності, якщо лише цього не вимагає <u>публічний інтерес</u>, встановлений законом або на підставі закону, із справедливою компенсацією».</p>
<p>Стаття 320. Використання власником свого майна для здійснення підприємницької діяльності</p>	<p>Стаття 405. Використання власником свого майна для провадження підприємницької діяльності</p>	
<p>1. Власник має право використовувати своє майно для здійснення підприємницької діяльності, крім випадків, встановлених законом.</p> <p>2. Законом можуть бути встановлені умови використання власником свого майна для здійснення підприємницької діяльності.</p>	<p>1. Власник має право використовувати своє майно для провадження підприємницької діяльності, крім випадків, встановлених законом.</p> <p>2. Закон може встановлювати умови використання власником свого майна для провадження підприємницької діяльності.</p>	
<p>Стаття 321. Непорушність права власності</p> <p>1. Право власності є непорушним. Ніхто не може бути</p>	<p>Стаття 406. Непорушність права власності</p> <p>1. Право власності є непорушним. Ніхто не може бути</p>	<p>Змінити місцями статтю 406 та 404 проекту, непорушність вище.</p>

<p>протиправно позбавлений цього права чи обмежений у його здійсненні.</p> <p>2. Особа може бути позбавлена права власності або обмежена у його здійсненні лише у випадках і в порядку, встановлених законом.</p> <p>3. Примусове відчуження об'єктів права власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього та повного відшкодування їх вартості, крім випадків, встановлених частиною другою статті 353 цього Кодексу.</p>	<p>протиправно позбавлений цього права чи обмежений у його здійсненні.</p> <p>2. Особа може бути позбавлена права власності або обмежена у його здійсненні лише у випадках, визначених законом, і порядком, встановленим законом.</p> <p>3. Примусове відчуження об'єкта права власності може бути застосоване лише як виняток, з мотивів суспільної необхідності, на підставі, визначеній законом, і порядком, встановленим законом, та за умови попереднього і повного відшкодування його вартості, крім випадків, встановлених частиною другою статті 451 цього Кодексу.</p>	
<p>Стаття 322. Тягар утримання майна</p> <p>1. Власник зобов'язаний утримувати майно, що йому належить, якщо інше не встановлено договором або законом.</p>	<p>Стаття 407. Тягар утримання майна</p> <p>1. Власник зобов'язаний утримувати майно, що йому належить, якщо іншого не встановлено договором або законом.</p>	
<p>Стаття 323. Ризик випадкового знищення та випадкового пошкодження майна</p> <p>1. Ризик випадкового знищення та випадкового пошкодження (псування) майна несе його власник, якщо інше не встановлено договором або законом.</p>	<p>Стаття 408. Ризик випадкового знищення та випадкового пошкодження речі</p> <p>1. Ризик випадкового знищення та випадкового пошкодження (псування) речі несе її власник, якщо іншого не встановлено договором або законом.</p>	

	<p>2. Щодо речі, переданої на підставі договору купівлі-продажу або договору підряду із збереженням права власності, договору лізингу чи іншого договору, згідно з яким перехід права власності залежить від відкладальної умови, ризик переходить на набувача в момент прийняття ним володіння річчю, якщо іншого не встановлено цим Кодексом, іншим законом або договором.</p>	
Стаття відсутня	<p>Стаття 409. Права, набуті до передання права власності 1. Зміна власника не впливає на права третіх осіб щодо речі, яку добросовісно набуто до передання права власності.</p>	Можливо виправити на «які»
Стаття відсутня	<p>Стаття 410. Застереження про невідчужуваність речі 1. Договором або заповітом може бути встановлено застереження про невідчужуваність речі на строк, що не перевищує п'ятдесяти років, якщо воно зумовлене істотним і правомірним інтересом. 2. Перебіг строку застереження про невідчужуваність речі розпочинається з дня набуття речі. 3. Набувач має право одержати за рішенням суду дозвіл на розпорядження річчю, якщо правомірний</p>	<p>Щодо статті 410. Застереження про невідчужуваність речі <i>«1. Договором або заповітом може бути встановлено застереження про невідчужуваність речі на строк, що не перевищує п'ятдесяти років, якщо воно зумовлене істотним і правомірним інтересом.</i> <i>2. Перебіг строку застереження про невідчужуваність речі розпочинається з дня набуття речі.</i> <i>3. Набувач має право одержати за рішенням суду дозвіл на розпорядження річчю, якщо правомірний інтерес, що зумовив застереження про невідчужуваність, віднав або якщо цього вимагає більш істотний правомірний інтерес.</i></p>

інтерес, що зумовив застереження про невідчужуваність, відпав або якщо цього вимагає більш істотний правомірний інтерес.

4. Застереження про невідчужуваність може бути встановлено також у договорі, який породжує обов'язок передати річ у власність у майбутньому визначеній особі.

5. Недійсність застереження про невідчужуваність не спричиняє недійсності договору або заповіту, якщо іншого не встановлено договором або не впливає із змісту заповіту.

6. Застереження про невідчужуваність не перешкоджає переходу речі порядком спадкування.

4. Застереження про невідчужуваність може бути встановлено також у договорі, який породжує обов'язок передати річ у власність у майбутньому визначеній особі.

5. Недійсність застереження про невідчужуваність не спричиняє недійсності договору або заповіту, якщо іншого не встановлено договором або не впливає із змісту заповіту.

6. Застереження про невідчужуваність не перешкоджає переходу речі порядком спадкування.»

Досить дискусійна новація.

Конституцією гарантується недоторканість права власності.

Якщо встановлення обмеження/заборони відчуження у зв'язку з укладенням договору, за згодою сторін, є цивілізованим шляхом. То встановлення такої заборони (невідчужуваності) в заповіті є неправомірним втручанням в право власності.

Окрім того, запровадження такої новації в воєнний та після воєнний період матиме наслідки подібні до ситуації з заповітами подружжя, накладеними заборонами за договорами довічного утримання чи спадковими, де обтяжене майно не дає можливості внутрішнього переміщення чи міграції, отримання житлових сертифікатів у разі знищення, та спонукають звертатися до суду з позовами про визнання недійсним заповіту подружжя, зняття заборони накладеної за заповітом подружжя, розірвання договорів довічного утримання чи спадкових, тощо. Застереження про невідчужуваність речі прогнозується, що будуть застосовувати без

		<p>наявних для того підстав, без доведеності обумовлення істотного і правомірного інтересу, без обґрунтування та доцільності, що негативно позначиться на реалізації власником своїх правомочностей щодо користування, володіння та розпорядження своєю власністю, та спонукатиме звертатися до суду. Важливо звернути увагу, що у більшості випадків такий обмежувач не зможе прогнозувати обставини та події, у яких опиниться майбутній власник. В процедурі спадкування не відбувається передачі речі, адже процес передачі містить в собі як передачу попереднім власником, так і прийняття речі набувачем. В порядку спадкування право власності набувається внаслідок настання факту смерті особи (власника).</p> <p>Крім того, вказаний інструмент може використовуватись для зловживань через унеможливлення або ускладнення звернення стягнення та майно.</p> <p>Окрім того, якщо право власності на річ виникає з встановленого моменту, заборона не може поширюватись на період, коли право власності у особи не виникло.</p> <p>Пропозиція: Виключити цю статтю, як передчасну. Не запроваджувати цю новацію, користь від запровадження буде меншою ніж проблематика та кількість судових спорів.</p>
Стаття відсутня	Стаття 411. Протиставність третім особам застереження про невідчужуваність речі	Виключити

- 1. Застереження про невідчужуваність речі може бути пред'явлене набувачеві речі або кредиторіві власника лише за умови, що воно є чинним щодо третьої особи.**
- 2. Застереження про невідчужуваність речі, право на яку підлягає державній реєстрації, є чинним щодо третіх осіб з моменту його державної реєстрації у відповідному публічному електронному реєстрі.**
- 3. Застереження про невідчужуваність рухомої речі, право на яку не набувають у спосіб державної реєстрації, є чинним щодо третьої особи, якщо вона знала або могла знати про таке застереження.**
- 4. Якщо застереження про невідчужуваність встановлено у договорі, що є підставою безоплатного переходу права власності, воно може бути пред'явлене також кредиторам набувача, вимоги яких виникли до набуття ним речі.**
- 5. Невиконання умов чинності застереження про невідчужуваність щодо третьої особи не позбавляє особу, на користь якої встановлено таке застереження, права вимагати від особи, яка його порушила, відшкодування**

	збитків.	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 412. Юридичні наслідки порушення застереження про невідчужуваність речі</p> <p>1. У разі відчуження речі з порушенням застереження про невідчужуваність, яке є чинним щодо набувача, особа, на користь якої встановлено таке застереження, а також відчужувач за договором, мають право вимагати визнання недійсним правочину щодо відчуження речі.</p> <p>2. Якщо річ відчужено з порушенням застереження про невідчужуваність, яке не є чинним щодо набувача або кредитора, особа, на користь якої встановлено таке застереження, має право вимагати від особи, яка його порушила, відшкодування збитків.</p> <p>3. Якщо застереження про невідчужуваність встановлено у договорі, що є підставою безоплатного переходу права власності, на річ не може бути звернено стягнення тією мірою, якою таке застереження є чинним щодо кредиторів набувача, якщо іншого не встановлено законом.</p>	<p>Виключити</p> <p>У першій частині необхідно врахувати, що спадкодавець не є відчужувачем та як особа, яка померла та правоздатність якої припинилася, точно не може вимагати визнання заповіту недійсним та повернення собі майна у власність.</p> <p>У третій частині існує правова невизначеність норми. Відповідно до ст. 34 ЗУ «Про правотворчу діяльність» норми права, що містяться у нормативно-правовому акті, мають відповідати таким вимогам:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) однозначності їх розуміння (ясність, точність, доступність для розуміння та реалізації); 2) передбачуваності (прогнозованості) результатів їх реалізації; тощо. <p>Пропозиція</p> <p>Виключити цю статтю та ст. 411 проекту, як передчасні</p>
Стаття 324. Право власності Українського народу	Стаття 413. Право власності Українського народу	

<p>1. Земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу.</p> <p>2. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, встановлених Конституцією України.</p> <p>3. Кожен громадянин має право користуватися природними об'єктами права власності Українського народу відповідно до закону.</p>	<p>1. Земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, наявні в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу.</p> <p>2. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, встановлених Конституцією України.</p> <p>3. Кожний громадянин має право користуватися природними об'єктами права власності Українського народу відповідно до закону.</p>	
<p>Стаття 325. Право приватної власності</p> <p>1. Суб'єктами права приватної власності є фізичні та юридичні особи.</p> <p>2. Фізичні та юридичні особи можуть бути власниками будь-якого майна, за винятком окремих видів майна, які відповідно до закону не можуть їм належати.</p> <p>3. Склад, кількість та вартість майна, яке може бути у власності фізичних та юридичних осіб, не є обмеженими.</p>	<p>Стаття 414. Право приватної власності</p> <p>1. Суб'єктами права приватної власності є фізичні та юридичні особи.</p> <p>2. Фізичні та юридичні особи можуть бути власниками будь-якого майна, крім окремих видів майна, які відповідно до закону не можуть їм належати.</p> <p>3. Склад, кількість та вартість майна, що може перебувати у власності фізичних та юридичних осіб, не є обмеженими.</p>	

<p>Законом може бути встановлено обмеження розміру земельної ділянки, яка може бути у власності фізичної та юридичної особи.</p>	<p>Закон може встановлювати обмеження сукупного розміру земельних ділянок, що можуть перебувати у власності фізичної або юридичної особи.</p>	
<p>Стаття 326. Право державної власності 1. У державній власності є майно, у тому числі грошові кошти, яке належить державі Україна. 2. Від імені та в інтересах держави Україна право власності здійснюють відповідно органи державної влади. 3. Управління майном, що є у державній власності, здійснюється державними органами, а у випадках, передбачених законом, може здійснюватися іншими суб'єктами.</p>	<p>Стаття 415. Право державної власності 1. У державній власності перебуває майно, зокрема грошові кошти, що належить державі Україна. 2. Від імені та в інтересах держави Україна право власності здійснюють відповідно органи державної влади. 3. Управління майном, що перебуває у державній власності, здійснюють державні органи, а у випадках, встановлених законом, – також інші суб'єкти.</p>	
<p>Стаття 327. Право комунальної власності 1. У комунальній власності є майно, у тому числі грошові кошти, яке належить територіальній громаді. 2. Управління майном, що є у комунальній власності, здійснюють безпосередньо територіальна громада та утворені нею органи місцевого самоврядування.</p>	<p>Стаття 416. Право комунальної власності 1. У комунальній власності перебуває майно, зокрема грошові кошти, що належить територіальній громаді. 2. Управління майном, що перебуває у комунальній власності, здійснюють безпосередньо територіальна громада та утворені нею органи місцевого самоврядування.</p>	
<p>Глава 24. НАБУТТЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ</p>	<p>Глава 24. Набуття права власності</p>	

<p>Стаття 328. Підстави набуття права власності</p> <p>1. Право власності набувається на підставах, що не заборонені законом, зокрема із правочинів.</p> <p>2. Право власності вважається набутим правомірно, якщо інше прямо не випливає із закону або незаконність набуття права власності чи необґрунтованість активів, які перебувають у власності, не встановлені судом.</p>	<p>Стаття 417. Підстави набуття права власності</p> <p>1. Право власності набувають на підставах, не заборонених законом, зокрема із правочинів.</p> <p>2. Право власності є набутим правомірно, якщо іншого не випливає безпосередньо із закону, а також якщо незаконність набуття права власності чи необґрунтованість активів, що перебувають у власності, не встановлена судом.</p>	
<p>Стаття 329. Набуття права власності юридичною особою публічного права</p> <p>1. Юридична особа публічного права набуває право власності на майно, передане їй у власність, та на майно, набуте нею у власність на підставах, не заборонених законом.</p>	<p>Стаття 418. Набуття права власності юридичною особою публічного права</p> <p>1. Юридична особа публічного права набуває право власності на майно, передане їй у власність, та на майно, набуте нею у власність, на підставах, не заборонених законом.</p>	
<p>Стаття 330. Набуття добросовісним набувачем права власності на майно, відчужене особою, яка не мала на це права</p> <p>1. Якщо майно відчужене особою, яка не мала на це права, добросовісний набувач набуває право власності на нього, якщо відповідно до статті 388 цього Кодексу майно не може</p>	<p>Стаття 419. Загальні приписи про добросовісне набуття права власності</p> <p>1. Добросовісний набувач набуває право власності на майно, відчужене особою, яка не мала на це права, у випадках і на умовах, встановлених цим Кодексом.</p> <p>2. Добросовісність набувача презюмується, якщо не</p>	

бути витребуване у нього.	доведено іншого.	
<p>Стаття 331. Набуття права власності на новостворене майно та об'єкти незавершеного будівництва</p> <p>1. Право власності на нову річ, яка виготовлена (створена) особою, набувається нею, якщо інше не встановлено договором або законом.</p> <p>Особа, яка виготовила (створила) річ зі своїх матеріалів на підставі договору, є власником цієї речі.</p> <p>2. Право власності на новостворене нерухоме майно (житлові будинки, будівлі, споруди тощо) виникає з моменту завершення будівництва (створення майна).</p> <p>Якщо договором або законом передбачено прийняття нерухомого майна до експлуатації, право власності виникає з моменту його прийняття до експлуатації.</p> <p>Якщо право власності на нерухоме майно відповідно до закону підлягає державній реєстрації, право власності виникає з моменту державної реєстрації.</p> <p>3. До завершення будівництва (створення майна) особа вважається власником матеріалів, обладнання тощо, які</p>	<p>Стаття 420. Набуття права власності на новостворене майно та об'єкти незавершеного будівництва</p> <p>1. Право власності на нову річ, що вироблена (створена) особою, є набути такою особою, якщо іншого не встановлено договором або законом.</p> <p>Особа, яка виробила (створила) річ із своїх матеріалів на підставі договору, є власником цієї речі.</p> <p>2. Право власності на новостворене нерухоме майно (житлові будинки, будівлі, споруди тощо) виникає з моменту завершення будівництва (створення майна).</p> <p>Якщо договором або законом встановлено прийняття нерухомого майна в експлуатацію, право власності виникає з моменту прийняття його в експлуатацію.</p> <p>Якщо право власності на нерухоме майно відповідно до закону підлягає державній реєстрації, право власності виникає з моменту його державної реєстрації.</p> <p>3. До завершення будівництва (створення майна) особа є власником матеріалів, обладнання тощо, що були використані у процесі такого будівництва</p>	

<p>були використані в процесі цього будівництва (створення майна). У разі необхідності особа, зазначена в абзаці першому цієї частини, може укласти договір щодо об'єкта незавершеного будівництва після проведення державної реєстрації права власності або спеціального майнового права на нього відповідно до закону.</p>	<p>(створення майна). За потреби особа, визначена абзацом першим цієї частини, може укласти договір щодо об'єкта незавершеного будівництва після проведення державної реєстрації права власності або спеціального майнового права на нього відповідно до закону.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 421. Недобросовісне набуття новоствореної нерухомої речі 1. Нерухома річ, створена внаслідок формального поділу, прив'язки до вже наявної нерухомої речі з використанням її функціональних елементів, в інших випадках недобросовісної поведінки набувача, не є новоствореною нерухомою річчю.</p>	<p>Стаття 421. Недобросовісне набуття новоствореної нерухомої речі. Зауваження. Не зрозуміло, що автори закладали у зміст цієї норми, яка створює правову невизначеність, що таке «формальний поділ», формальний чи фіктивний, які інші випадки недобросовісної поведінки набувача можуть на це впливати, які правові наслідки, хто це встановлює або визнає. Пропозиція. Виключити цю статтю.</p>
<p>Стаття 332. Набуття права власності на перероблену річ 1. Переробкою є використання однієї речі (матеріалу), в результаті чого створюється нова річ. 2. Особа, яка самочинно переробила чужу річ, не набуває право власності на нову річ і зобов'язана відшкодувати власникові матеріалу його вартість.</p>	<p>Стаття 422. Набуття права власності на перероблену річ 1. Переробкою є використання речі (матеріалу), в результаті якого створено нову річ. 2. Особа, яка самочинно переробила чужу річ, не набуває право власності на нову річ і зобов'язана</p>	

<p>3. Право власності на рухому річ, створену особою шляхом переробки з матеріалу, що їй не належить, набувається власником матеріалу за його бажанням, якщо інше не встановлено договором або законом.</p> <p>4. Якщо вартість переробки і створеної нової речі істотно перевищує вартість матеріалу, право власності на нову річ набуває за її бажанням особа, яка здійснила таку переробку. У цьому разі особа, яка здійснила переробку, зобов'язана відшкодувати власникові матеріалу моральну шкоду.</p> <p>5. Власник матеріалу, який набув право власності на виготовлену з нього річ, зобов'язаний відшкодувати вартість переробки особі, яка її здійснила, якщо інше не встановлено договором.</p>	<p>відшкодувати її вартість власникові матеріалу.</p> <p>3. Право власності на рухому річ, створену особою через переробку з матеріалу, що їй не належить, набуває власник матеріалу за його бажанням, якщо іншого не встановлено договором або законом.</p> <p>4. Якщо вартість переробки і створеної нової речі істотно перевищує вартість матеріалу, право власності на нову річ набуває за її бажанням особа, яка здійснила таку переробку. У такому разі особа, яка здійснила переробку, зобов'язана компенсувати завдану моральну шкоду власникові матеріалу.</p> <p>5. Власник матеріалу, який набув право власності на річ, вироблену з матеріалу, зобов'язаний відшкодувати вартість переробки особі, яка її здійснила, якщо іншого не встановлено договором.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 423. Набуття права власності внаслідок об'єднання та змішування речей</p> <p>1. У разі об'єднання кількох рухомих речей, що належать різним власникам, кожний із них має право вимагати поділу речей, якщо цим не буде завдано шкоди іншому власнику.</p> <p>2. Якщо кілька речей, що належать різним власникам,</p>	<p>Щодо статті 423. Набуття права власності внаслідок об'єднання та змішування речей</p> <p>Загалом регулювання цієї статті поширюється на всі речі, не лише рухомі. Тому нелогічною є вказівка у частині 1 лише на рухомі речі.</p> <p>Пропозиція</p> <p>Доопрацювати частину 1.</p>

об'єднані таким чином, що їх поділ є неможливим без пошкодження або без невиправдано значних зусиль чи витрат, нова річ належить власнику, який вирішально сприяв створенню речі своєю працею або вартістю первинної (головної) речі. Такий власник зобов'язаний сплатити іншому власнику вартість другорядної речі, яку приєднано до головної речі. Якщо жодна з об'єднаних речей не є головною річчю, їхні власники стають співвласниками нової речі домірно вартості первинних речей на момент об'єднання.

3. Якщо другорядна річ більш цінна за головну річ та приєднана до головної речі без відома її власника, власник другорядної речі має право вимагати поділу та повернення другорядної речі навіть у випадку, якщо поділ може спричинити певне пошкодження головної речі.

4. Якщо річ створена внаслідок змішування кількох речей (матеріалів), що належать різним власникам, і жодна з цих речей (матеріалів) не є головною

	<p>(змішування), власник, який не знав про змішування, має право вимагати поділу речей (матеріалів), якщо це можливо. Якщо змішані речі (матеріали) неможливо поділити без шкоди, створена річ належить власникам первинних речей (матеріалів) домірно їхній кількості, якості та вартості.</p> <p>5. Якщо річ (матеріал) одного добросовісного власника перевищує за вартістю та кількістю річ (матеріал) іншого, такий власник має право вимагати передання йому речі (матеріалу) або повернення йому речі (матеріалу) такого самого виду, кількості, ваги, розміру та якості, або виплати йому еквіваленту речі (матеріалу).</p> <p>6. Приписи цієї статті застосовують, якщо іншого не встановлено законом або договором.</p>	
<p>Стаття 333. Привласнення загальнодоступних дарів природи</p> <p>1. Особа, яка збрала ягоди, лікарські рослини, зловила рибу або здобула іншу річ у лісі, водоймі тощо, є їхнім власником, якщо вона діяла відповідно до закону, місцевого</p>	<p>Стаття 424. Привласнення загальнодоступних дарів природи</p> <p>1. Особа, яка збрала ягоди, лікарські рослини, виловила рибу або здобула іншу річ у лісі, водоймі тощо, є їх власником, якщо вона діяла відповідно до закону,</p>	

<p>звичаю або загального дозволу власника відповідної земельної ділянки.</p>	<p>місцевого звичаю або загального дозволу власника відповідної земельної ділянки.</p>	
<p>Стаття 334. Момент набуття права власності за договором</p> <p>1. Право власності у набувача майна за договором виникає з моменту передання майна, якщо інше не встановлено договором або законом.</p> <p>2. Переданням майна вважається вручення його набувачеві або перевізникові, організації зв'язку тощо для відправлення, пересилання набувачеві майна, відчуженого без зобов'язання доставки. До передання майна прирівнюється вручення коносаменту або іншого товарно-розпорядчого документа на майно.</p> <p>3. Право власності на майно за договором, який підлягає нотаріальному посвідченню, виникає у набувача з моменту такого посвідчення або з моменту набрання законної сили рішенням суду про визнання договору, не посвідченого нотаріально, дійсним.</p> <p>4. Права на нерухоме майно, які підлягають державній</p>	<p>Стаття 425. Момент набуття права власності за договором</p> <p>1. Право власності на рухому річ виникає у набувача з моменту передання речі, якщо іншого не встановлено договором або законом.</p> <p>2. Переданням речі є вручення її набувачеві або перевізникові, організації зв'язку тощо для відправлення, пересилання набувачеві речі, відчуженої без зобов'язання доставки. До передання речі прирівнюються вручення коносаменту або іншого товарно-розпорядчого документа на річ.</p> <p>3. Право власності на річ за договором, що підлягає нотаріальному посвідченню, виникає у набувача з моменту такого посвідчення або з моменту набрання чинності рішенням суду про визнання дійсним договору, не посвідченого нотаріально.</p> <p>4. Права на нерухому річ, що підлягають державній реєстрації, виникають з моменту державної реєстрації.</p>	

реєстрації, виникають з дня такої реєстрації відповідно до закону.

5. Якщо іншого не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом, право власності на цифрову річ переходить до набувача за договором з моменту фіксації розпорядження цим майном у системі реєстрації відповідної цифрової речі. Право власності на віртуальний актив переходить до набувача за договором з моменту фіксації в системі обігу віртуальних активів операції, внаслідок якої такий актив зараховано (віднесено) на публічну адресу чи інший ідентифікатор набувача, що відповідає волі відчужувача на його відчуження, якщо іншого не встановлено законом або правилами відповідної системи. Належність права власності на віртуальний актив презюмують за особою, яка відповідно до правил функціонування відповідної системи обігу віртуальних активів правомірно контролює засоби доступу чи авторизації, що надають можливість розпорядження таким активом. Зарахування віртуального активу на адресу

	<p>(ідентифікатор) смарт-контракту з метою виконання договору або забезпечення виконання договору не є зарахуванням (віднесенням) такого активу на публічну адресу чи інший ідентифікатор набувача, якщо іншого не впливає з умов договору або правил відповідної системи обігу віртуальних активів.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 426. Багаторазове відчуження 1. За наявності кількох правочинів про відчуження тієї самої рухомої речі особою, яка передає право власності, право власності набуває набувач, який першим вступив у володіння рухомою річчю. 2. Якщо рухома річ не була передана, переважне право має кредитор, на користь якого зобов'язання виникло раніше, а якщо неможливо встановити, на чию користь виникло зобов'язання, переважне право має особа, яка першою подала позов до суду. 3. Приписи цієї статті не застосовують до рухомих речей, право власності на які набувають згідно із законом внаслідок реєстрації в Державному реєстрі прав.</p>	<p>Щодо статті 426. Багаторазове відчуження. Державний реєстр прав в Україні це скорочена назва Державного реєстру речових прав та обтяжень на нерухоме майно. На сьогодні в Україні відсутній Державний реєстр прав на рухоме майно та відсутні НПА, якими передбачено створення такого реєстру. Незрозуміло, ця норма є помилковою чи створення Державного реєстру прав на рухоме майно є концепцією нового ЦК. Якщо останнє відповідає дійсності, тоді створення такого реєстру є додатковим навантаженням на державний бюджет країни, яка живе в умовах повномасштабної військової агресії. Крім того, таке рухоме майно як ТЗ, сг техніка, реєструються не права, а об'єкти у відомчих реєстрах. Пропозиція Доопрацювати або виключити цю статтю У статті 427 інша назва реєстру.</p>

<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 427. Добросовісне набуття зареєстрованого права</p> <p>1. Добросовісний набувач набуває право, що підлягає державній реєстрації, якщо на його користь на підставі відплатного правочину зареєстровано перехід цього права, хоча відчужувач не мав такого права або повноваження на його відчуження, або правочин, на підставі якого зареєстровано перехід права, є недійсним.</p> <p>2. Добросовісність набувача оцінюють станом на момент подання заяви про державну реєстрацію права.</p> <p>3. Приписи цієї статті не застосовують, якщо право набуто безоплатно.</p>	<p>Наявність запису в реєстрі робить право абсолютним, що є надміру невиправданим та таким, що не відповідає дійсності, оскільки у реєстрах на разі зареєстровано значна кількість прав з порушеннями законодавства або з підробками документів.</p> <p>З іншого боку, багато прав в Україні, які підлягають державній реєстрації ще не зареєстровано, це не позбавляє їх формально статусу добросовісних набувачів.</p> <p>Незрозуміло обмеження випадками відплатного набуття за правочинами, упускаючи інші підстави набуття.</p> <p>Вказану норму потрібно доопрацювати разом з концепцією державної реєстрації прав. Поняття «правопередник» не має місце для кодексу.</p> <p>Пропозиція</p> <p>Виключити цю статтю або доопрацювати.</p>
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 428. Добросовісний набувач зареєстрованого права</p> <p>1. Добросовісним набувачем зареєстрованого права є особа, яка набуває право, що підлягає державній реєстрації, покладаючись на відомості публічного електронного реєстру та не знаючи і не маючи обов'язку знати про недостовірність цих відомостей або про</p>	<p>Щодо статті 428. Добросовісний набувач зареєстрованого права.</p> <p>Загальна позиція.</p> <p>Природа набуття кожного права є своя, воно живе, не технічне, і народжується незалежно від роботи машин чи створення записів про його наявність. Працюють реєстри чи вони будуть знищені право існує, оскільки правовідносини відбулися.</p> <p>У концепції проекту нівелюється «живе право» та зводиться залежність його існування до запису у публічному реєстрі, проект поглиблює цей неправильний шлях через умову</p>

	<p>відсутність у відчужувача права або повноваження на відчуження такого права.</p> <p>2. Добросовісність набувача презюмується, якщо не доведено іншого.</p> <p>3. Юридичні наслідки добросовісного набуття зареєстрованого права встановлює цей Кодекс.</p>	<p>«існування набутого права» наявністю технічного запису у реєстрах. У зв'язку з цим варто звернути увагу на те, що виникнення права та його технічна фіксація (державна реєстрація), навіть якщо з нею пов'язують офіційне визнання державою права, є різні речі. Технічна та адміністративна функція не може стати пріоритетною над «живим правом» та призведе до порушення приватно-правових відносин, принципів цивільного права, свободи договору.</p> <p>У зв'язку з цим підлягають доопрацюванню усі норми проекту задля виправлення концепції виникнення/офіційного визнання прав на майно, які підлягають державній реєстрації.</p> <p>Добросовісний набувач не може розглядатися лише у контексті зареєстрованого права. В такому випадку, кожен набувач права, яке є не зареєстроване є автоматично недобросовісним, і не матиме його належного захисту. Фактично перетвориться у посідача.</p> <p>Щодо статті, то наявність запису в реєстрі робить зареєстроване право абсолютним, що є надміру невиправданим та таким, що не відповідатиме дійсності, оскільки у реєстрах на разі зареєстровано значна кількість прав з порушеннями законодавства, процедури або з підробками документів.</p> <p>Вказану норму потрібно доопрацьовувати разом з концепцією державної реєстрації прав.</p>
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 429. Добросовісне набуття права власності на рухому річ</p>	

	<p>1. Добросовісний набувач набуває право власності на рухому річ з моменту вступу у володіння нею, якщо річ передано йому за відплатним правочином особою, яка не була її власником або не мала повноваження на її відчуження, якщо іншого не встановлено цим Кодексом.</p> <p>2. Добросовісність набувача оцінюють станом на момент вступу у володіння річчю.</p> <p>3. Приписи цієї статті не застосовують:</p> <p>1) до рухомих речей, право власності на які набувають відповідно до закону після державної реєстрації;</p> <p>2) до рухомих культурних цінностей.</p> <p>4. Особливості витребування рухомої речі від добросовісного набувача встановлює цей Кодекс.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i> <i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 430. Добросовісне набуття права власності на річ, вільну від обмежених речових прав</p> <p>1. Якщо рухома річ обтяжена обмеженим речовим правом третьої особи і відчужувач не має права або повноваження передати її вільною від такого права, добросовісний набувач, який за відплатним правочином вступив у володіння річчю, набуває право власності на</p>	

неї вільною від такого обмеженого речового права, якщо він не знав і не міг знати про відсутність у відчужувача такого права або повноваження.

2. Добросовісність набувача оцінюють станом на момент вступу у володіння річчю.

3. Приписи цієї статті не застосовують у випадках, коли цей Кодекс не допускає добросовісного набуття права власності на відповідну річ.

Стаття 431. Вплив добросовісного набуття або набувальної давності на право власності та його обтяження

1. Право власності попереднього власника речі є припиненим з моменту, коли будь-яка особа набула його відповідно до закону через добросовісне набуття або за набувальною давністю.

2. Якщо той, хто набуває право власності через добросовісне набуття або за набувальною давністю, знав або міг знати, що право, яке він набуває, обтяжене обмеженим речовим правом третьої особи, обтяження продовжує існувати відповідно до умов, встановлених цим обтяженням.

	<p>3. У разі визнання недійсним договору, на підставі якого власник набув речове право за набувальною давністю, він має право на відмову від обов'язку повернення права з посиланням на набувальну давність відповідно до закону. У такому разі друга сторона договору має право на відмову від обов'язку повернення збагачення, одержаного від володільця за набувальною давністю.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 432. Припинення прав, що засновані на приписах про безпідставне збагачення та відповідальність за шкоду 1. З моменту, коли особа відповідно до закону набула право через добросовісне набуття або за набувальною давністю, є припиненими всі права попереднього власника щодо вимоги від набувача грошової вартості втраченого права, а також вартості користування цим правом набувачем після спливу набувальної давності, що можуть ґрунтуватися на приписах про безпідставне збагачення або відповідальність за шкоду.</p>	

Стаття 335. Набуття права власності на безхазяйну річ

1. Безхазяйною є річ, яка не має власника або власник якої невідомий.

2. Безхазяйні нерухомі речі беруться на облік органом, що здійснює державну реєстрацію прав на нерухоме майно, за заявою органу місцевого самоврядування, на території якого вони розміщені. Про взяття безхазяйної нерухомої речі на облік робиться оголошення у друкованих медіа.

Після спливу одного року з дня взяття на облік безхазяйної нерухомої речі вона за заявою органу, уповноваженого управляти майном відповідної територіальної громади, може бути передана за рішенням суду у комунальну власність.

3. Безхазяйні рухомі речі можуть набуватися у власність за набувальною давністю, крім випадків, встановлених статтями 336, 338, 341 і 343 цього Кодексу.

4. Особливості набуття організацією водокористувачів права власності на безхазяйні об'єкти меліоративних систем визначаються законом.

Стаття 433. Набуття права власності на безхазяйну річ

1. Безхазяйною є річ, що не має власника або власник якої невідомий.

2. Безхазяйну нерухому річ бере на облік орган, що здійснює державну реєстрацію прав на нерухоме майно, за заявою органу місцевого самоврядування, на території якого вона розміщена.

Повідомлення про взяття безхазяйної нерухомої речі на облік публікується у друкованих медіа.

Після спливу одного року з дня взяття на облік безхазяйна нерухома річ за заявою органу, уповноваженого управляти майном відповідної територіальної громади, відповідно до рішення суду

може бути передана у комунальну власність.
3. Безхазяйні рухомі речі можуть бути набуті у власність за набувальною давністю, крім випадків, встановлених статтями 434, 436, 439 і 441 цього Кодексу.

4. Особливості набуття організацією водокористувачів права власності на безхазяйні об'єкти меліоративних систем визначає закон.

5. Особливості набуття права власності на безхазяйні

<p>5. Особливості набуття права власності на безхазяйні гідротехнічні споруди для цілей аквакультури визначаються законом.</p>	<p>гідротехнічні споруди для цілей аквакультури визначає закон.</p>	
<p>Стаття 336. Набуття права власності на рухому річ, від якої власник відмовився</p> <p>1. Особа, яка заволоділа рухомою річчю, від якої власник відмовився (стаття 347 цього Кодексу), набуває право власності на цю річ з моменту заволодіння нею.</p>	<p>Стаття 434. Набуття права власності на рухому річ, від якої власник відмовився</p> <p>1. Особа, яка заволоділа рухомою річчю, від якої власник відмовився (стаття 445 цього Кодексу), набуває право власності на цю річ з моменту заволодіння нею.</p>	
<p>Стаття 337. Знахідка</p> <p>1. Особа, яка знайшла загублену річ, зобов'язана негайно повідомити про це особу, яка її загубила, або власника речі і повернути знайдену річ цій особі. Особа, яка знайшла загублену річ у приміщенні або транспортному засобі, зобов'язана передати її особі, яка представляє володільця цього приміщення чи транспортного засобу. Особа, якій передана знахідка, набуває прав та обов'язків особи, яка знайшла загублену річ.</p> <p>2. Якщо особа, яка має право вимагати повернення загубленої речі, або місце її перебування невідомі, особа,</p>	<p>Стаття 435. Знахідка</p> <p>1. Особа, яка знайшла загублену річ, зобов'язана невідкладно повідомити про це особу, яка її загубила, або власника речі і повернути знайдену річ одній із таких осіб.</p> <p>Особа, яка знайшла загублену річ у приміщенні або транспортному засобі, зобов'язана передати її особі, яка представляє володільця такого приміщення або транспортного засобу. Особа, якій передано знахідку, набуває прав та обов'язків особи, яка знайшла загублену річ.</p> <p>2. Якщо особа, яка має право вимагати повернення</p>	

<p>яка знайшла загублену річ, зобов'язана заявити про знахідку Національній поліції або органів місцевого самоврядування.</p> <p>3. Особа, яка знайшла загублену річ, має право зберігати її у себе або здати на зберігання Національній поліції, або органів місцевого самоврядування, або передати знахідку особі, яку вони вказали.</p> <p>Річ, що швидко псується, або річ, витрати на зберігання якої є непропорційно великими порівняно з її вартістю, може бути продана особою, яка її знайшла, з одержанням письмових доказів, що підтверджують суму виторгу. Сума грошей, одержана від продажу знайденої речі, підлягає поверненню особі, яка має право вимагати її повернення.</p> <p>4. Особа, яка знайшла загублену річ, відповідає за її втрату, знищення або пошкодження в межах її вартості лише в разі свого умислу або грубої необережності.</p>	<p>загубленої речі, або місце перебування такої особи невідомі, особа, яка знайшла загублену річ, зобов'язана заявити про знахідку до органу Національної поліції України чи органу місцевого самоврядування.</p> <p>3. Особа, яка знайшла загублену річ, має право зберігати її у себе або передати на зберігання до органу Національної поліції України чи органу місцевого самоврядування, або передати знахідку особі, на яку вказав такий орган.</p> <p>Особа, яка знайшла загублену річ, що швидко псується, або річ, витрати на зберігання якої є невідомі порівняно з її вартістю, може продати таку річ з одержанням письмового доказу, що підтверджує суму виторгу. Кошти, одержані від продажу знайденої речі, підлягають поверненню особі, яка має право вимагати її повернення.</p> <p>4. Особа, яка знайшла загублену річ, несе відповідальність за її втрату, знищення або пошкодження в межах вартості такої речі лише у разі свого умислу або грубої необережності.</p>	
---	--	--

Стаття 338. Набуття права власності на знахідку

1. Особа, яка знайшла загублену річ, набуває право

власності на неї після спливу шести місяців з моменту

заявлення про знахідку Національній поліції або органів

місцевого самоврядування, якщо:

1) не буде встановлено власника або іншу особу, яка має

право вимагати повернення загубленої речі;

2) власник або інша особа, яка має право вимагати

повернення загубленої речі, не заявить про своє право на річ

особі, яка її знайшла, Національній поліції або органів

місцевого самоврядування.

2. Якщо особа, яка знайшла загублену річ, подасть

органів місцевого самоврядування

письмову заяву про

відмову від набуття права власності на неї, ця річ

переходить у власність територіальної громади.

3. Знайдені транспортні засоби передаються на зберігання

Національній поліції, про що робиться оголошення в

друкованих медіа.

Якщо протягом шести місяців від дня опублікування

Стаття 436. Набуття права власності на знахідку

1. Особа, яка знайшла загублену річ, набуває право

власності на неї після спливу шести місяців з моменту

заявлення про знахідку до органу Національної поліції

України чи органу місцевого

самоврядування, якщо:

1) не буде встановлено власника або іншу особу, яка

має право вимагати повернення загубленої речі;

2) власник або інша особа, яка має право вимагати

повернення загубленої речі, не заявить про своє право на

річ особі, яка її знайшла, органу Національної поліції

України чи органу місцевого самоврядування.

2. Якщо особа, яка знайшла загублену річ, подасть до

органу місцевого самоврядування письмову заяву про

відмову від набуття права власності на неї, така річ

переходить у власність територіальної громади.

3. Знайдені транспортні засоби передають на зберігання до органу Національної поліції

України,

повідомлення про це публікується в друкованих медіа.

<p>цього оголошення власник або інша особа, яка має право вимагати повернення транспортного засобу, не будуть виявлені або вони не заявлять про свої права на транспортний засіб, Національна поліція має право продати його, а суму виторгу внести на спеціальний рахунок у банку. Якщо протягом трьох років колишній власник транспортного засобу не вимагатиме передання йому суми виторгу, ця сума переходить у власність територіальної громади, на території якої було знайдено транспортний засіб.</p> <p>Стаття 339. Право особи, яка знайшла загублену річ, на винагороду та відшкодування витрат, пов'язаних із знахідкою</p> <p>1. Особа, яка знайшла загублену річ, має право вимагати від особи, якій вона повернута, або особи, яка набула право власності на неї, відшкодування необхідних витрат, пов'язаних із знахідкою (зберігання, розшук власника, продаж речі тощо).</p> <p>2. Особа, яка знайшла загублену річ, має право вимагати</p>	<p>Якщо протягом шести місяців з дня опублікування такого повідомлення власник або інша особа, яка має право вимагати повернення транспортного засобу, не будуть виявлені або не заявлять про свої права на транспортний засіб, орган Національної поліції України має право продати його, а суму виторгу внести на спеціальний рахунок у банку. Якщо протягом трьох років колишній власник транспортного засобу не вимагатиме передання йому суми виторгу, ця сума переходить у власність територіальної громади, на території якої знайдено транспортний засіб.</p> <p>Стаття 437. Право особи, яка знайшла загублену річ, на винагороду та відшкодування витрат, пов'язаних із знахідкою</p> <p>1. Особа, яка знайшла загублену річ, має право вимагати від особи, якій повернуто таку річ, або особи, яка набула право власності на таку річ, відшкодування необхідних витрат, пов'язаних із знахідкою (зберігання, розшук власника, продаж речі тощо).</p>	
---	--	--

<p>від її власника (володільця) винагороду за знахідку в розмірі до двадцяти відсотків вартості речі.</p> <p>3. Якщо власник (володілець) публічно обіцяв винагороду за знахідку, винагорода виплачується на умовах публічної обіцянки.</p> <p>4. Право на одержання винагороди не виникає, якщо особа, яка знайшла загублену річ, не заявила про знахідку або вчинила спробу приховати її.</p>	<p>2. Особа, яка знайшла загублену річ, має право вимагати від її власника (володільця) винагороду за знахідку в розмірі до двадцяти відсотків вартості речі.</p> <p>3. Якщо власник (володілець) публічно обіцяв винагороду за знахідку, винагорода виплачується на умовах публічної обіцянки.</p> <p>4. Право на одержання винагороди не виникає, якщо особа, яка знайшла загублену річ, не заявила про знахідку або вчинила спробу приховати її.</p>	
<p>Стаття 340. Бездоглядна домашня тварина</p> <p>1. Особа, яка затримала бездоглядну домашню тварину, зобов'язана негайно повідомити про це власника і повернути її. Якщо власник бездоглядної домашньої тварини або місце його перебування невідомі, особа, яка затримала тварину, зобов'язана протягом трьох днів заявити про це органам місцевого самоврядування, який вживає заходів щодо розшуку власника.</p> <p>2. Особа, яка затримала бездоглядну домашню тварину, може на час розшуку власника залишити її у себе на</p>	<p>Стаття 438. Бездоглядна домашня тварина</p> <p>1. Особа, яка затримала бездоглядну домашню тварину, зобов'язана невідкладно повідомити про це власника і повернути таку тварину. Якщо власник бездоглядної домашньої тварини або місце перебування власника невідомі, особа, яка затримала тварину, зобов'язана протягом трьох днів заявити про це до органу місцевого самоврядування, який вживає заходів для розшуку власника.</p> <p>2. Особа, яка затримала бездоглядну домашню</p>	

<p>утриманні та в користуванні або передати іншій особі, якщо ця особа може забезпечити утримання та догляд за твариною з дотриманням ветеринарних правил, або передати її органіві місцевого самоврядування.</p> <p>3. Особа, у якої залишена бездоглядна домашня тварина, відповідає за її загибель або пошкодження у межах її вартості лише у разі свого умислу або грубої необережності.</p>	<p>тварину, на час розшуку власника може залишити тварину у себе на утриманні та в користуванні або передати іншій особі, яка спроможна забезпечити утримання та догляд за твариною з дотриманням ветеринарних правил, або передати тварину до органу місцевого самоврядування.</p> <p>3. Особа, яка утримує бездоглядну домашню тварину відповідно до частини другої цієї статті, несе відповідальність за її загибель або ушкодження в межах вартості такої тварини лише у разі свого умислу або грубої необережності.</p>	
<p>Стаття 341. Набуття права власності на бездоглядну домашню тварину</p> <p>1. Якщо протягом шести місяців з моменту заявлення про затримання бездоглядної робочої або великої рогатої худоби і протягом двох місяців - щодо інших домашніх тварин не буде виявлено їхнього власника або він не заявить про своє право на них, право власності на ці тварини переходить до особи, у якої вони були на утриманні та в користуванні.</p>	<p>Стаття 439. Набуття права власності на бездоглядну домашню тварину</p> <p>1. Якщо протягом шести місяців з моменту заявлення про затримання бездоглядної домашньої тварини, що належить до робочих тварин або до великої рогатої худоби, і протягом двох місяців – іншої домашньої тварини не буде виявлено власника тварини або він не заявить про своє право на тварину, право власності на</p>	

<p>2. У разі відмови особи, у якої бездоглядна домашня тварина була на утриманні та в користуванні, від набуття права власності на неї ця тварина переходить у власність територіальної громади, на території якої її було виявлено.</p>	<p>бездоглядну домашню тварину переходить до особи, у якої вона перебувала на утриманні та в користуванні. 2. У разі відмови особи, у якої бездоглядна домашня тварина перебувала на утриманні та в користуванні, від набуття права власності на неї така тварина переходить у власність територіальної громади, на території якої її було виявлено.</p>	
<p>Стаття 342. Відшкодування витрат на утримання бездоглядної домашньої тварини та виплата винагороди 1. У разі повернення бездоглядної домашньої тварини власникові особа, яка затримала тварину, та особа, якій вона була передана на утримання та в користування, мають право на відшкодування витрат, пов'язаних з утриманням тварини, з вирахуванням вигод, здобутих від користування нею. 2. Особа, яка затримала бездоглядну домашню тварину, має право на винагороду відповідно до статті 339 цього Кодексу.</p>	<p>Стаття 440. Відшкодування витрат на утримання бездоглядної домашньої тварини та виплата винагороди 1. У разі повернення бездоглядної домашньої тварини власникові особа, яка затримала тварину, та особа, у якої бездоглядна домашня тварина перебувала на утриманні та в користуванні, мають право на відшкодування витрат, пов'язаних з утриманням тварини, за вирахуванням вигод, отриманих від користування нею. 2. Особа, яка затримала бездоглядну домашню тварину, має право на винагороду відповідно до статті 437 цього Кодексу.</p>	

Стаття 343. Набуття права власності на скарб

1. Скарбом є закопані у землі чи приховані іншим способом гроші, валютні цінності, інші цінні речі, власник яких невідомий або за законом втратив на них право власності.

2. Особа, яка виявила скарб, набуває право власності на нього.

Якщо скарб був прихований у майні, що належить на праві власності іншій особі, особа, яка виявила його, та власник майна, у якому скарб був прихований, набувають у рівних частках право спільної часткової власності на нього.

3. У разі виявлення скарбу особою, яка здійснювала розкопки чи пошук цінностей без згоди на це власника майна, в якому він був прихований, право власності на скарб набуває власник цього майна.

4. У разі виявлення скарбу, що становить культурну цінність відповідно до закону, право власності на нього набуває держава.

Особа, яка виявила такий скарб, має право на одержання від держави винагороди у розмірі до двадцяти відсотків від

Стаття 441. Набуття права власності на скарб

1. Скарбом є закопані в землі чи приховані в інший спосіб гроші, валютні цінності, інші цінні речі, власник яких невідомий або за законом втратив право власності на них.

2. Особа, яка виявила скарб, набуває право власності на нього.

Якщо скарб був прихований у майні, що належить на праві власності іншій особі, особа, яка виявила скарб, та власник майна, у якому скарб був прихований, набувають у рівних частках право спільної часткової власності на нього.

3. У разі виявлення скарбу особою, яка проводила розкопки чи пошук цінностей, без згоди на це власника майна, в якому скарб був прихований, право власності на скарб набуває власник такого майна.

4. У разі виявлення скарбу, що становить культурну цінність відповідно до закону, право власності на скарб набуває держава.

Особа, яка виявила скарб, що становить культурну

<p>його вартості на момент виявлення, якщо вона негайно повідомила Національній поліції або органів місцевого самоврядування про скарб і передала його відповідному державному органу або органу місцевого самоврядування.</p> <p>Якщо скарб, що становить культурну цінність, був виявлений у майні, що належить іншій особі, ця особа, а також особа, яка виявила скарб, мають право на винагороду у розмірі до десяти відсотків від вартості скарбу кожна.</p> <p>5. Положення цієї статті не поширюються на осіб, які виявили скарб під час розкопок, пошуків, що проводилися відповідно до їхніх трудових або договірних обов'язків.</p>	<p>цінність, має право на одержання від держави винагороди у розмірі до 20 відсотків його вартості станом на момент виявлення, за умови що вона невідкладно повідомила про скарб до органу Національної поліції України чи органу місцевого самоврядування і передала його відповідному органу державної влади чи органу місцевого самоврядування.</p> <p>Якщо скарб, що становить культурну цінність, виявлено у майні, що належить іншій особі, особа – власник такого майна та особа, яка виявила скарб, мають право на винагороду в розмірі до 10 відсотків вартості скарбу кожна.</p> <p>5. Приписи цієї статті не поширюють на осіб, які виявили скарб під час розкопок чи пошуку цінностей, які вони проводили відповідно до своїх трудових або договірних обов'язків.</p>	
<p>Стаття 344. Набувальна давність</p> <p>1. Особа, яка добросовісно заволоділа чужим майном і продовжує відкрито, безперервно володіти нерухомим</p>	<p>Стаття 442. Набувальна давність</p> <p>1. Особа, яка добросовісно заволоділа чужим майном і продовжує відкрито, безперервно володіти таким</p>	

майном протягом десяти років або рухомим майном - протягом п'яти років, набуває право власності на це майно (набувальна давність), якщо інше не встановлено цим Кодексом.

Набуття права власності на земельну ділянку за набувальною давністю регулюється законом.

Право власності на нерухоме майно, що підлягає державній реєстрації, виникає за набувальною давністю з моменту державної реєстрації.

2. Особа, яка заявляє про давність володіння, може приєднати до часу свого володіння увесь час, протягом якого цим майном володіла особа, чийм спадкоємцем (правонаступником) вона є.

3. Якщо особа заволоділа майном на підставі договору з його власником, який після закінчення строку договору не пред'явив вимоги про його повернення, вона набуває право власності за набувальною давністю на нерухоме майно через п'ятнадцять, а на рухоме майно - через п'ять років з часу спливу позовної давності.

Втрата не з своєї волі майна його володільцем не

нерухомим майном протягом десяти років або рухомим майном – протягом п'яти років, набуває право власності на це майно (набувальна давність), якщо іншого не встановлено цим Кодексом.

Особливості набуття права власності на земельну ділянку за набувальною давністю встановлює закон.

Право власності на нерухоме майно, що підлягає державній реєстрації, виникає за набувальною давністю з моменту державної реєстрації.

2. Особа, яка заявляє про давність володіння, може приєднати до часу свого володіння весь час, протягом якого цим майном володіла особа, чийм спадкоємцем (правонаступником) вона є.

3. Якщо особа заволоділа майном на підставі договору з його власником, який після закінчення строку договору не пред'явив вимоги про його повернення, така особа набуває право власності за набувальною давністю на таке нерухоме майно через п'ятнадцять років, а на рухоме майно – через п'ять років з моменту спливу позовної давності.

<p>перериває набувальної давності у разі повернення майна протягом одного року або пред'явлення протягом цього строку позову про його витребування. 4. Право власності за набувальною давністю на нерухоме майно, транспортні засоби, цінні папери набувається за рішенням суду.</p>	<p>Втрата не з своєї волі майна його володільцем не перериває набувальної давності у разі повернення майна протягом одного року або пред'явлення протягом цього строку позову про витребування майна. 4. Право власності за набувальною давністю на нерухоме майно, транспортні засоби, цінні папери набувають за рішенням суду.</p>	
<p>Стаття 345. Набуття права власності у разі приватизації державного майна та майна, що є в комунальній власності 1. Фізична або юридична особа може набути право власності у разі приватизації державного майна та майна, що є в комунальній власності. У результаті придбання єдиного майнового комплексу державного (комунального) підприємства у процесі приватизації до покупця переходять всі його права та обов'язки. 2. Приватизація здійснюється у порядку, встановленому законом.</p>	<p>Стаття 443. Набуття права власності у разі приватизації державного майна, майна, що перебуває в комунальній власності 1. Фізична або юридична особа може набути право власності у разі приватизації державного майна, майна, що перебуває в комунальній власності. У результаті придбання єдиного майнового комплексу державного (комунального) підприємства у процесі приватизації до покупця переходять усі права та обов'язки такого підприємства. 2. Приватизацію здійснюють порядком, встановленим законом.</p>	
<p>Глава 25. ПРИПИНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ</p>	<p>Глава 25. Припинення права власності Стаття 444. Підстави припинення права власності 1. Право власності припиняють у разі:</p>	

<p>Стаття 346. Підстави припинення права власності</p> <p>1. Право власності припиняється у разі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) відчуження власником свого майна; 2) відмови власника від права власності; 3) припинення права власності на майно, яке за законом не може належати цій особі; 4) знищення майна; 5) викупу пам'яток культурної спадщини; 6) примусового відчуження земельних ділянок приватної власності, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності відповідно до закону; 8) звернення стягнення на майно за зобов'язаннями власника; 9) реквізиції; 10) конфіскації; 11) припинення юридичної особи чи смерті власника; 12) визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави. <p>2. Право власності може бути припинене в інших випадках, встановлених законом.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) відчуження власником свого майна; 2) відмови власника від права власності; 3) припинення права власності на майно, яке за законом не може належати цій особі; 4) знищення майна; 5) викупу пам'ятки культурної спадщини; 6) примусового відчуження земельної ділянки приватної власності, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності відповідно до закону; 7) звернення стягнення на майно за зобов'язаннями власника; 7) реквізиції; 9) конфіскації; 10) припинення юридичної особи чи смерті власника; 11) визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави. <p>2. Право власності може бути припинено також в інших випадках, встановлених законом.</p>	
<p>Стаття 347. Відмова від права власності</p> <p>1. Особа може відмовитися від права власності на майно,</p>	<p>Стаття 445. Відмова від права власності</p> <p>1. Особа може відмовитися від права власності на</p>	

<p>заявивши про це або вчинивши інші дії, які свідчать про її відмову від права власності.</p> <p>2. У разі відмови від права власності на майно, права на яке не підлягають державній реєстрації, право власності на нього припиняється з моменту вчинення дії, яка свідчить про таку відмову.</p> <p>3. У разі відмови від права власності на майно, права на яке підлягають державній реєстрації, право власності на нього припиняється з моменту внесення за заявою власника відповідного запису до державного реєстру.</p>	<p>майно, заявивши про це або вчинивши інші дії, які свідчать про її відмову від права власності.</p> <p>2. У разі відмови від права власності на майно, права на яке не підлягають державній реєстрації, право власності на майно припиняють з моменту вчинення дії, що свідчить про таку відмову.</p> <p>3. У разі відмови від права власності на майно, права на яке підлягають державній реєстрації, право власності на нього припиняють з моменту внесення за заявою власника відповідного запису до публічного електронного реєстру.</p>	
<p>Стаття 348. Припинення права власності особи на майно, яке не може їй належати</p> <p>1. Якщо з підстав, що не були заборонені законом, особа набула право власності на майно, яке за законом, який був прийнятий пізніше, не може їй належати, це майно має бути відчужене власником протягом строку, встановленого законом.</p> <p>Якщо майно не відчужене власником у встановлені законом строки, це майно з урахуванням його характеру і</p>	<p>Стаття 446. Припинення права власності особи на майно, яке не може їй належати</p> <p>1. Якщо з підстав, що не були заборонені законом, особа набула право власності на майно, яке згідно із законом, що набрав чинності пізніше, не може їй належати, таке майно має бути відчужене власником протягом строку, встановленого законом. Якщо власник не відчужив майно, визначене абзацом першим цієї частини, у строк, встановлений законом,</p>	

<p>призначення за рішенням суду на підставі заяви відповідного органу державної влади підлягає примусовому продажу. У разі примусового продажу майна його колишньому власникові передається сума виторгу з вирахуванням витрат, пов'язаних з відчуженням майна. Якщо майно не було продане, воно за рішенням суду передається у власність держави. У цьому разі колишньому власникові майна виплачується сума, визначена за рішенням суду.</p> <p>2. Якщо з підстав, що не були заборонені законом, особа набула право власності на майно, на набуття якого за законом, який був прийнятий пізніше, потрібен особливий дозвіл, а в його видачі цій особі було відмовлено, це майно підлягає відчуженню у порядку, встановленому частиною першою цієї статті.</p>	<p>таке майно з урахуванням його характеру і призначення за рішенням суду на підставі заяви відповідного органу державної влади підлягає примусовому продажу. У разі примусового продажу колишньому власникові майна передають суму виторгу за вирахуванням витрат, пов'язаних з відчуженням майна. Якщо майно не продано, його за рішенням суду передають у власність держави, а колишньому власникові майна виплачують суму, визначену за рішенням суду.</p> <p>2. Якщо з підстав, що не були заборонені законом, особа набула право власності на майно, для набуття якого згідно із законом, що набрав чинності пізніше, потрібний особливий дозвіл, і такій особі відмовлено у наданні відповідного дозволу, таке майно підлягає відчуженню порядком, встановленим частиною першою цієї статті.</p>	
<p>Стаття 349. Припинення права власності внаслідок знищення майна</p>	<p>Стаття 447. Припинення права власності внаслідок знищення майна</p>	

<p>1. Право власності на майно припиняється в разі його знищення.</p>	<p>1. Право власності на майно припиняють у разі його знищення.</p>	
<p>Стаття 350. Викуп земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, приватної власності для суспільних потреб чи їх примусове відчуження з мотивів суспільної необхідності</p> <p>1. Викуп земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, приватної власності для суспільних потреб чи їх примусове відчуження з мотивів суспільної необхідності здійснюються в порядку, встановленому законом.</p>	<p>Стаття 448. Викуп земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, які на них розміщені, що перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи їх примусове відчуження з мотивів суспільної необхідності</p> <p>1. Викуп земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, які на них розміщені, що перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи їх примусове відчуження з мотивів суспільної необхідності здійснюють порядком, встановленим законом.</p>	
<p>Стаття 351. Припинення права власності на нерухоме майно у зв'язку з викупом для суспільних потреб чи примусовим відчуженням з мотивів суспільної необхідності земельної ділянки, на якій воно розміщене</p> <p>1. Право власності на житловий будинок, інші будівлі, споруди, багаторічні насадження може бути припинене за згодою власника у разі викупу земельної ділянки, на якій</p>	<p>Стаття 449. Припинення права власності на нерухоме майно у зв'язку з викупом для суспільних потреб чи примусовим відчуженням з мотивів суспільної необхідності земельної ділянки, на якій воно розміщене</p> <p>1. Право власності на житловий будинок, інші будівлі, споруди, багаторічні насадження може бути припинено за згодою власника у разі викупу земельної ділянки, на</p>	

вони розміщені, для суспільних потреб чи за рішенням суду в разі її примусового відчуження з мотивів суспільної необхідності з обов'язковим попереднім і повним відшкодуванням їх вартості.

2. Особа, право власності якої підлягає припиненню, має право вимагати надання їй в межах території, на яку поширюються повноваження відповідного органу місцевого самоврядування або органу виконавчої влади, іншої земельної ділянки, вартість якої враховується при визначенні викупної ціни.

3. У разі якщо власник земельної ділянки, що підлягає примусовому відчуженню з мотивів суспільної необхідності, є власником житлового будинку, інших будівель, споруд, багаторічних насаджень, що на ній розміщені, вимога про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності розглядається разом із вимогою про припинення права власності на такі об'єкти.

4. У разі якщо власник земельної ділянки, що підлягає

якій вони розміщені, для суспільних потреб чи за рішенням суду в разі її примусового відчуження з мотивів суспільної необхідності з обов'язковим попереднім і повним відшкодуванням їхньої вартості.

2. Особа, право власності якої підлягає припиненню, має право вимагати надання їй у межах території, на яку поширені повноваження відповідного органу місцевого самоврядування або органу державної влади, іншої земельної ділянки, вартість якої враховують під час визначення викупної ціни.

3. У разі якщо власник земельної ділянки, що підлягає примусовому відчуженню з мотивів суспільної необхідності, є власником житлового будинку, інших будівель, споруд, багаторічних насаджень, які на ній розміщені, вимогу про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності розглядають разом із вимогою про припинення права власності на такі об'єкти.

4. У разі якщо власник земельної ділянки, що підлягає

примусовому відчуженню з мотивів суспільної необхідності, не є власником житлового будинку, інших будівель, споруд, багаторічних насаджень, що на ній розміщені, питання про відчуження розглядається з кожним власником окремо.

5. До набрання законної сили рішенням суду про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності власник має право на власний розсуд розпоряджатися житловим будинком, іншими будівлями, спорудами, багаторічними насадженнями, що розміщені на такій земельній ділянці.

6. Власник земельної ділянки в разі її відчуження на користь іншої особи зобов'язаний попередити таку особу про рішення, прийняте органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування про викуп земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, для суспільних потреб, та в десятиденний строк повідомити орган, що прийняв таке рішення, про відчуження земельної ділянки на користь іншої особи.

примусовому відчуженню з мотивів суспільної необхідності, не є власником житлового будинку, інших будівель, споруд, багаторічних насаджень, які на ній розміщені, питання про відчуження розглядають з кожним власником окремо.

5. До набрання чинності рішенням суду про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності власник має право на власний розсуд розпоряджатися житловим будинком, іншими будівлями, спорудами, багаторічними насадженнями, які розміщені на такій земельній ділянці.

6. Власник земельної ділянки у разі її відчуження на користь іншої особи зобов'язаний попередити таку особу про ухвалене органом державної влади чи органом місцевого самоврядування рішення про викуп земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, які на ній розміщені, для суспільних потреб та в десятиденний строк повідомити орган, що ухвалив таке рішення, про відчуження земельної ділянки на користь іншої особи.

Рішення про викуп земельної ділянки для суспільних потреб зберігає свою чинність для нового власника земельної ділянки.

Стаття 352. Викуп пам'ятки культурної спадщини

1. Якщо в результаті дій або бездіяльності власника пам'ятки культурної спадщини їй загрожує пошкодження або знищення, відповідний орган охорони культурної спадщини робить власнику пам'ятки відповідне попередження.
2. Якщо власник пам'ятки культурної спадщини не вживе заходів щодо її збереження, зокрема у зв'язку з неможливістю створення необхідних для цього умов, суд за позовом відповідного органу охорони культурної спадщини може постановити рішення про її викуп.
3. У разі невідкладної необхідності забезпечення умов для збереження пам'ятки культурної спадщини позов про її викуп може бути пред'явлено без попередження.
4. Викуплена пам'ятка культурної спадщини переходить у власність держави.
5. Викупна ціна пам'ятки культурної спадщини

Рішення про викуп земельної ділянки для суспільних потреб зберігає чинність для нового власника земельної ділянки.

Стаття 450. Викуп пам'ятки культурної спадщини

- 1. Якщо в результаті поведінки власника пам'ятці культурної спадщини загрожує пошкодження або знищення, відповідний орган охорони культурної спадщини робить попередження такому власнику.**
- 2. Якщо власник, який одержав попередження, не вживе заходів для збереження пам'ятки культурної спадщини, зокрема у зв'язку з неможливістю створення необхідних для цього умов, суд за позовом відповідного органу охорони культурної спадщини може ухвалити рішення про викуп пам'ятки культурної спадщини.**
- 3. У разі невідкладної необхідності забезпечення умов для збереження пам'ятки культурної спадщини позов про її викуп може бути пред'явлено без попередження.**
- 4. Викуплена пам'ятка культурної спадщини переходить у власність держави.**

<p>визначається за згодою сторін, а в разі спору - судом.</p>	<p>5. Викупну ціну пам'ятки культурної спадщини визначають за згодою сторін, а в разі спору таку ціну визначає суд.</p>	
<p>Стаття 353. Реквізиція 1. У разі стихійного лиха, аварії, епідемії, епізоотії та за інших надзвичайних обставин, з метою суспільної необхідності майно може бути примусово відчужене у власника на підставі та в порядку, встановлених законом, за умови попереднього і повного відшкодування його вартості (реквізиція). 2. В умовах воєнного або надзвичайного стану майно може бути примусово відчужене у власника з наступним повним відшкодуванням його вартості. 3. Реквізоване майно переходить у власність держави або знищується. 4. Оцінка, за якою попередньому власникові була відшкодована вартість реквізованого майна, може бути оскаржена до суду. 5. У разі реквізиції майна його попередній власник може вимагати взамін надання йому іншого майна, якщо це можливо.</p>	<p>Стаття 451. Реквізиція 1. У разі стихійного лиха, аварії, епідемії, епізоотії та за інших надзвичайних обставин майно може бути примусово відчужене у власника з метою суспільної необхідності на підставі та порядком, що встановлені законом, за умови попереднього і повного відшкодування його вартості (реквізиція). 2. В умовах воєнного або надзвичайного стану майно може бути примусово відчужене у власника з наступним повним відшкодуванням його вартості. 3. Реквізоване майно переходить у власність держави або підлягає знищенню. 4. Оцінка, за якою попередньому власникові була відшкодована вартість реквізованого майна, може бути оскаржена до суду. 5. У разі реквізиції майна його попередній власник може вимагати надання йому взамін іншого майна, якщо це можливо.</p>	

<p>6. Якщо після припинення надзвичайної обставини реквізоване майно збереглося, особа, якій воно належало, має право вимагати його повернення у судовому порядку. У разі повернення майна особі у неї поновлюється право власності на це майно, одночасно вона зобов'язується повернути грошову суму або річ, яка була нею одержана у зв'язку з реквізицією, з вирахуванням розумної плати за використання цього майна.</p>	<p>6. Якщо після припинення надзвичайних обставин реквізоване майно є збереженим, особа, якій воно належало, має право вимагати його повернення у судовому порядку. У разі повернення реквізованого майна особі її право власності на таке майно є поновленим, водночас вона зобов'язана повернути грошові кошти або річ, надану їй взамін, за вирахуванням розумної плати за використання цього майна.</p>	
<p>Стаття 354. Конфіскація 1. До особи може бути застосовано позбавлення права власності на майно за рішенням суду як санкція за вчинення правопорушення (конфіскація) у випадках, встановлених законом. Конфісковане майно переходить у власність держави безоплатно, крім випадків, визначених законом. 2. Обсяг та порядок конфіскації майна встановлюються законом.</p>	<p>Стаття 452. Конфіскація 1. До особи може бути застосовано позбавлення права власності на майно за рішенням суду як санкція за вчинення правопорушення (конфіскація) у випадках, встановлених законом. Конфісковане майно переходить у власність держави безоплатно, крім випадків, визначених законом. 2. Обсяг та порядок конфіскації майна встановлює закон.</p>	
<p>Глава 26. ПРАВО СПІЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ</p>	<p>Глава 26. Право спільної власності</p>	
<p>Стаття 355. Поняття і види права спільної власності</p>	<p>Стаття 453. Поняття і види права спільної власності</p>	

<p>1. Майно, що є у власності двох або більше осіб (співвласників), належить їм на праві спільної власності (спільне майно).</p> <p>2. Майно може належати особам на праві спільної часткової або на праві спільної сумісної власності.</p> <p>3. Право спільної власності виникає з підстав, не заборонених законом.</p> <p>4. Спільна власність вважається частковою, якщо договором або законом не встановлена спільна сумісна власність на майно.</p>	<p>1. Майно, що перебуває у власності двох або більше осіб (співвласників), належить їм на праві спільної власності (спільне майно).</p> <p>2. Майно може належати особам на праві спільної часткової або на праві спільної сумісної власності.</p> <p>3. Право спільної власності виникає з підстав, не заборонених законом.</p> <p>4. Спільна власність є частковою, якщо договором або законом не встановлена спільна сумісна власність на майно.</p>	
<p>Стаття 356. Право спільної часткової власності</p> <p>1. Власність двох чи більше осіб із визначенням часток кожного з них у праві власності є спільною частковою власністю.</p> <p>2. Суб'єктами права спільної часткової власності можуть бути фізичні особи, юридичні особи, держава, територіальні громади.</p>	<p>Стаття 454. Право спільної часткової власності</p> <p>1. Власність двох або більше осіб із визначенням часток кожної з них у праві власності є спільною частковою власністю.</p> <p>2. Суб'єктами права спільної часткової власності можуть бути фізичні особи, юридичні особи, держава, Автономна Республіка Крим, територіальні громади.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 455. Спільне майно співвласників приміщень, машиномісць у будівлі або споруді</p> <p>1. Власникам приміщень, машиномісць належать</p>	<p>Щодо статті 455. Спільне майно співвласників приміщень, машиномісць у будівлі або споруді.</p> <p>Різне регулювання в різних нормах.</p> <p>В ст. 455 йдеться про належність часток в праві</p>

частки у праві спільної власності на спільне майно.

Призначення майна для задоволення спільних потреб власників приміщень, машиномісць може впливати, зокрема, з його розташування та призначення, визначених під час будівництва будівлі або споруди, або з рішення співвласників приміщень, машиномісць про набуття, створення або про формування спільного майна.

2. До спільного майна належать, зокрема, допоміжні приміщення (технічний поверх, горище, технічний підвал, в яких розміщені інженерні комунікації, що обслуговують більше ніж одне приміщення, машиномісця в будівлях або спорудах), дахи, обмежувальні конструкції будівель або споруд, механічне, електричне, санітарно-технічне та інше обладнання, встановлене за межами або всередині приміщень, машиномісць і таке, що обслуговує більше одного приміщення, машиномісця.

Особливості віднесення майна до спільного майна встановлює закон.

власності. Натомість у частині 1 статті 393 визначено, що спільне майно належить на праві спільної часткової власності, у частині 5 цієї ж статті вже йдеться про спільну сумісну власність.

Уточнити

	<p>3. У випадках, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом, земельна ділянка з елементами для її користування також входить до складу спільного майна, належного власникам приміщень, машиномісць, і належить таким власникам <u>на праві спільної часткової власності</u>.</p> <p>4. Якщо іншого не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом або не впливає з суті відносин, приписи статті 490 цього Кодексу застосовують до спільного майна власників кімнат у комунальній квартирі.</p>	
<p>Стаття 357. Визначення часток у праві спільної часткової власності</p> <p>1. Частки у праві спільної часткової власності вважаються рівними, якщо інше не встановлено за домовленістю співвласників або законом.</p> <p>2. Якщо розмір часток у праві спільної часткової власності не встановлений за домовленістю співвласників або законом, він визначається з урахуванням вкладу кожного з співвласників у придбання (виготовлення,</p>	<p>Стаття 456. Визначення часток у праві спільної часткової власності</p> <p>1. Частки у праві спільної часткової власності є рівними, якщо іншого не встановлено за домовленістю співвласників або законом.</p> <p>2. Якщо розмір часток у праві спільної часткової власності не встановлений за домовленістю співвласників або законом, його визначають з урахуванням внеску кожного із співвласників у</p>	<p>Доповнити</p> <p>Договір про визначення часток у праві спільної власності укладають в письмовій формі та нотаріально посвідчують.</p>

<p>спорудження) майна. 3. Співвласник має право на відповідне збільшення своєї частки у праві спільної часткової власності, якщо поліпшення спільного майна, які не можна відокремити, зроблені ним своїм коштом за згодою всіх співвласників, з додержанням встановленого порядку використання спільного майна. 4. Співвласник житлового будинку, іншої будівлі, споруди може зробити у встановленому законом порядку за свій рахунок добудову (прибудову) без згоди інших співвласників, якщо це не порушує їхніх прав. Така добудова (прибудова) є власністю співвласника, який її зробив, і не змінює розміру часток співвласників у праві спільної часткової власності. 5. Поліпшення спільного майна, які можна відокремити, є власністю того з співвласників, який їх зробив, якщо інше не встановлено домовленістю співвласників.</p>	<p>придбання (виробництво, спорудження) майна. 3. Співвласник має право на відповідне збільшення своєї частки у праві спільної часткової власності, якщо поліпшення спільного майна, які неможливо відокремити, він зробив своїм коштом за згодою всіх співвласників, з додержанням встановленого порядку використання спільного майна. 4. Співвласник житлового будинку, іншої будівлі, споруди може за власний рахунок зробити добудову (прибудову) порядком, встановленим законом, без отримання згоди інших співвласників, за умови що це не порушує прав інших співвласників. Така добудова (прибудова) є власністю співвласника, який її зробив, і не змінює розміру часток співвласників у праві спільної часткової власності. 5. Поліпшення спільного майна, які можливо відокремити, є власністю співвласника, який їх зробив, якщо іншого не встановлено за домовленістю співвласників.</p>	
<p>Стаття 358. Здійснення права спільної часткової власності</p>	<p>Стаття 457. Здійснення права спільної часткової власності</p>	

1. Право спільної часткової власності здійснюється співвласниками за їхньою згодою.

2. Співвласники можуть домовитися про порядок володіння та користування майном, що є їхньою спільною частковою власністю.

3. Кожен із співвласників має право на надання йому у володіння та користування тієї частини спільного майна в натурі, яка відповідає його частці у праві спільної часткової власності. У разі неможливості цього він має право вимагати від інших співвласників, які володіють і користуються спільним майном, відповідної матеріальної компенсації.

4. Якщо договір між співвласниками про порядок володіння та користування спільним майном відповідно до їхніх часток у праві спільної часткової власності посвідчений нотаріально, він є обов'язковим і для особи, яка придбає згодом частку в праві спільної часткової власності на це майно.

1. Право спільної часткової власності здійснюють співвласники за їхньою згодою.

2. Співвласники можуть домовитися про порядок володіння та користування майном, що перебуває у їхній спільній частковій власності.

3. Кожний із співвласників має право на надання йому у володіння та користування тієї частини спільного майна в натурі, яка відповідає його частці у праві спільної часткової власності. У разі неможливості надання частини спільного майна співвласник має право вимагати від інших співвласників, які володіють і користуються спільним майном, відповідного відшкодування.

4. Якщо договір, укладений між співвласниками, про порядок володіння та користування спільним майном відповідно до їхніх часток у праві спільної часткової власності посвідчений нотаріально, він є обов'язковим і для особи, яка згодом придбає частку у праві спільної часткової власності на таке майно.

<p>Стаття 359. Плоди, продукція та доходи від використання майна, що є у спільній частковій власності</p> <p>1. Плоди, продукція та доходи від використання майна, що є у спільній частковій власності, надходять до складу спільного майна і розподіляються між співвласниками відповідно до їхніх часток у праві спільної часткової власності, якщо інше не встановлено домовленістю між ними.</p>	<p>Стаття 458. Плоди, продукція та доходи від використання майна, що перебуває у спільній частковій власності</p> <p>1. Плоди, продукція та доходи від використання майна, що перебуває у спільній частковій власності, надходять до складу спільного майна і їх розподіляють між співвласниками відповідно до їхніх часток у праві спільної часткової власності, якщо іншого не встановлено за домовленістю співвласників.</p>	
<p>Стаття 360. Утримання майна, що є у спільній частковій власності</p> <p>1. Співвласник відповідно до своєї частки у праві спільної часткової власності зобов'язаний брати участь у витратах на управління, утримання та збереження спільного майна, у сплаті податків, зборів (обов'язкових платежів), а також нести відповідальність перед третіми особами за зобов'язаннями, пов'язаними із спільним майном.</p>	<p>Стаття 459. Утримання майна, що перебуває у спільній частковій власності</p> <p>1. Співвласник відповідно до своєї частки у праві спільної часткової власності зобов'язаний брати участь у витратах на управління, утримання та збереження спільного майна, у сплаті податків, зборів (обов'язкових платежів), а також нести відповідальність перед третіми особами за зобов'язаннями, пов'язаними із спільним майном.</p>	
<p>Стаття 361. Право співвласника розпорядитися своєю часткою у праві спільної часткової власності</p>	<p>Стаття 460. Право співвласника розпоряджатися своєю часткою у праві спільної часткової власності</p>	

<p>1. Співвласник має право самостійно розпорядитися своєю часткою у праві спільної часткової власності.</p>	<p>1. Співвласник має право самостійно розпоряджатися своєю часткою у праві спільної часткової власності.</p>	
<p>Стаття 362. Переважне право купівлі частки у праві спільної часткової власності</p> <p>1. У разі продажу частки у праві спільної часткової власності співвласник має переважне право перед іншими особами на її купівлю за ціною, оголошеною для продажу, та на інших рівних умовах, крім випадку продажу з публічних торгів.</p> <p>2. Продавець частки у праві спільної часткової власності зобов'язаний письмово повідомити інших співвласників про намір продати свою частку, вказавши ціну та інші умови, на яких він її продає. Якщо інші співвласники відмовилися від здійснення переважного права купівлі чи не здійснять цього права щодо нерухомого майна протягом одного місяця, а щодо рухомого майна - протягом десяти днів від дня отримання ними повідомлення, продавець має право продати свою частку іншій особі.</p>	<p>Стаття 461. Переважне право купівлі частки у праві спільної часткової власності</p> <p>1. У разі продажу частки у праві спільної часткової власності співвласник має переважне право перед іншими особами на її купівлю за ціною, оголошеною для продажу, та на інших рівних умовах, крім випадку продажу на публічних торгах.</p> <p>2. Продавець частки у праві спільної часткової власності зобов'язаний письмово повідомити інших співвласників про намір продати свою частку, зазначивши ціну та інші умови, на яких він її продає. Якщо інші співвласники відмовилися від здійснення переважного права купівлі чи не здійснять цього права щодо нерухомого майна протягом одного місяця, а щодо рухомого майна – протягом десяти днів з дня отримання ними повідомлення, продавець має право продати свою частку іншій особі.</p>	

<p>3. Якщо бажання придбати частку у праві спільної часткової власності виявили кілька співвласників, продавець має право вибору покупця.</p> <p>4. У разі продажу частки у праві спільної часткової власності з порушенням переважного права купівлі співвласник може пред'явити до суду позов про переведення на нього прав та обов'язків покупця. Одночасно позивач зобов'язаний внести на депозитний рахунок суду грошову суму, яку за договором повинен сплатити покупець. До таких вимог застосовується позовна давність в один рік.</p> <p>5. Передача співвласником свого переважного права купівлі частки у праві спільної часткової власності іншій особі не допускається.</p>	<p>3. Якщо бажання придбати частку у праві спільної часткової власності виявили кілька співвласників, продавець має право вибору покупця.</p> <p>4. У разі продажу частки у праві спільної часткової власності з порушенням переважного права купівлі співвласник може пред'явити до суду позов про переведення на нього прав та обов'язків покупця. Водночас позивач зобов'язаний внести на депозитний рахунок суду грошову суму, яку за договором повинен сплатити покупець. До таких вимог застосовують позовну давність в один рік.</p> <p>5. Передання співвласником свого переважного права купівлі частки у праві спільної часткової власності іншій особі заборонено.</p>	
<p>Стаття 363. Момент переходу частки у праві спільної часткової власності до набувача за договором</p> <p>1. Частка у праві спільної часткової власності переходить до набувача за договором з моменту укладення договору,</p>	<p>Стаття 462. Момент переходу частки у праві спільної часткової власності до набувача за договором</p> <p>1. Частка у праві спільної часткової власності переходить до набувача за договором з моменту укладення договору, якщо іншого не встановлено за</p>	

<p>якщо інше не встановлено домовленістю сторін. 2. Частка у праві спільної часткової власності за договором, який підлягає нотаріальному посвідченню та (або) державній реєстрації, переходить до набувача відповідно до статті 334 цього Кодексу.</p>	<p>домовленістю сторін. 2. Частка у праві спільної часткової власності за договором, який підлягає нотаріальному посвідченню та/або державній реєстрації, переходить до набувача відповідно до статті 425 цього Кодексу.</p>	
<p>Стаття 364. Виділ частки із майна, що є у спільній частковій власності 1. Співвласник має право на виділ у натурі частки із майна, що є у спільній частковій власності. 2. Якщо виділ у натурі частки із спільного майна не допускається згідно із законом або є неможливим (частина друга статті 183 цього Кодексу), співвласник, який бажає виділу, має право на одержання від інших співвласників грошової або іншої матеріальної компенсації вартості його частки. Компенсація співвласникові може бути надана лише за його згодою. Право на частку у праві спільної часткової власності у співвласника, який отримав таку компенсацію, припиняється з дня її отримання.</p>	<p>Стаття 463. Виділ частки з майна, що перебуває у спільній частковій власності 1. Співвласник має право на виділ у натурі частки з майна, що перебуває у спільній частковій власності. 2. Якщо виділ у натурі частки із спільного майна недопустимий згідно із законом або є неможливим (частина друга статті 375 цього Кодексу), співвласник, який прагне здійснити такий виділ, має право на одержання від інших співвласників відшкодування вартості його частки. Відшкодування співвласникові може бути надане лише за його згодою. Право на частку у праві спільної часткової власності співвласника, який отримав відшкодування, є</p>	

<p>3. У разі виділу співвласником у натурі частки із спільного майна для співвласника, який здійснив такий виділ, право спільної часткової власності на це майно припиняється. Така особа набуває право власності на виділене майно, і у випадку, встановленому законом, таке право підлягає державній реєстрації.</p>	<p>припиненим з дня отримання відшкодування. 3. У разі виділу співвласником у натурі частки із спільного майна право спільної часткової власності на це майно такого співвласника є припиненим. Така особа набуває право власності на виділене майно, яке у випадку, встановленому законом, підлягає державній реєстрації.</p>	
<p>4. Договір про виділ у натурі частки з нерухомого спільного майна укладається у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню.</p>	<p>4. Договір про виділ у натурі частки з нерухомого спільного майна укладають письмово і посвідчують нотаріально.</p>	<p>Частину 4 залишити у діючій на сьогодні редакції.</p>
<p>Стаття 365. Припинення права на частку у спільному майні за вимогою інших співвласників 1. Право особи на частку у спільному майні може бути припинене за рішенням суду на підставі позову інших співвласників, якщо: 1) частка є незначною і не може бути виділена в натурі; 2) річ є неподільною; 3) спільне володіння і користування майном є неможливим; 4) таке припинення не завдасть істотної шкоди інтересам співвласника та членам його сім'ї.</p>	<p>Стаття 464. Припинення права на частку у спільному майні за вимогою інших співвласників 1. Право особи на частку у спільному майні може бути припинено за рішенням суду на підставі позову інших співвласників, якщо: 1) частка є незначною і не може бути виділена в натурі; 2) річ є неподільною; 3) спільне володіння і користування майном є неможливим; 4) таке припинення не завдасть істотної шкоди</p>	

<p>2. Суд постановляє рішення про припинення права особи на частку у спільному майні за умови попереднього внесення позивачем вартості цієї частки на депозитний рахунок суду.</p>	<p>інтересам співвласника та членів його сім'ї. 2. Суд ухвалює рішення про припинення права особи на частку у спільному майні, за умови попереднього внесення позивачем вартості такої частки на депозитний рахунок суду.</p>	
<p>Стаття 366. Звернення стягнення на частку у майні, що є у спільній частковій власності</p> <p>1. Кредитор співвласника майна, що є у спільній частковій власності, у разі недостатності у нього іншого майна, на яке може бути звернене стягнення, може пред'явити позов про виділ частки із спільного майна в натурі для звернення стягнення на неї. Якщо виділ в натурі частки із спільного майна має наслідком зміну його призначення або проти цього заперечують інші співвласники, спір вирішується судом.</p> <p>2. У разі неможливості виділу в натурі частки із спільного майна або заперечення інших співвласників проти такого виділу кредитор має право вимагати продажу боржником своєї частки у праві спільної часткової власності з направленням суми виторгу на погашення боргу.</p>	<p>Стаття 465. Звернення стягнення на частку у майні, що перебуває у спільній частковій власності</p> <p>1. Кредитор співвласника майна, що належить до спільної часткової власності, у разі недостатності у такого співвласника іншого майна, на яке може бути звернено стягнення, може подати до суду позов про виділ частки із спільного майна в натурі для звернення стягнення на неї. Якщо виділ у натурі частки із спільного майна має наслідком зміну його призначення або проти такого виділу заперечують інші співвласники, спір вирішує суд.</p> <p>2. У разі неможливості виділу в натурі частки із спільного майна або наявності заперечень інших співвласників проти такого виділу кредитор має право вимагати продажу боржником своєї частки у праві</p>	

<p>У разі відмови боржника від продажу своєї частки у праві спільної часткової власності або відмови інших співвласників від придбання частки боржника кредитор має право вимагати продажу цієї частки з публічних торгів або переведення на нього прав та обов'язків співвласника-боржника, з проведенням відповідного перерахунку.</p>	<p>спільної часткової власності із спрямуванням суми виторгу на погашення боргу. У разі відмови боржника від продажу своєї частки у праві спільної часткової власності або відмови інших співвласників від придбання частки боржника кредитор має право вимагати продажу цієї частки на публічних торгах або переведення на нього прав і обов'язків співвласника-боржника з проведенням відповідного перерахунку.</p>	
<p>Стаття 367. Поділ майна, що є у спільній частковій власності 1. Майно, що є у спільній частковій власності, може бути поділене в натурі між співвласниками за домовленістю між ними. 2. У разі поділу спільного майна між співвласниками право спільної часткової власності на нього припиняється. 3. Договір про поділ нерухомого майна, що є у спільній частковій власності, укладається у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню.</p>	<p>Стаття 466. Поділ майна, що перебуває у спільній частковій власності 1. Майно, що перебуває у спільній частковій власності, може бути поділено в натурі між співвласниками за домовленістю між ними. 2. У разі поділу спільного майна між співвласниками право спільної часткової власності на нього є припиненим. 3. Договір про поділ нерухомого майна, що перебуває у спільній частковій власності, укладають письмово і посвідчують нотаріально.</p>	<p>підлягає нотаріальному посвідченню.</p>
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 467. Право власності фермерського господарства</p>	<p>Щодо статті 467. Право власності фермерського господарства</p>

1. Майно фермерського господарства належить його членам на праві спільної часткової власності.

2. На праві спільної часткової власності членам фермерського господарства належать земельна ділянка, господарські та інші будівлі, меліоративні та інші споруди, продуктивна і робоча худоба, птахи, сільськогосподарська та інша техніка і обладнання, транспортні засоби, інвентар та інше майно, набуте для господарства за спільні кошти його членів.

3. Плоди, продукція і доходи, отримані внаслідок діяльності фермерського господарства, є спільним майном членів фермерського господарства, які його використовують за домовленістю.

1. Майно фермерського господарства належить його членам на праві спільної часткової власності.

2. На праві спільної часткової власності членам фермерського господарства належать земельна ділянка, господарські й інші будівлі, меліоративні й інші споруди, продуктивна та робоча худоба, птахи, сільськогосподарська й інша техніка та обладнання, транспортні засоби, інвентар й інше майно, набуте для господарства на спільні кошти його членів.

3. Плоди, продукція і доходи, отримані внаслідок діяльності фермерського господарства, є спільним майном членів фермерського господарства, що його використовують за домовленістю між ними.

Пропозиція. Майно ФГ є майном ФГ, юридичної особи, та не вносити суперечності та правову невизначеність.

Майно фермерського господарства, що є юридичною особою, набуте на його ім'я або передане до складеного капіталу такого ФГ, є власністю фермерського господарства, при цьому членам, засновникам фермерського господарства можуть належати лише частки в складеному капіталі такого господарства. Статті 467,468 необхідно доопрацювати у зв'язку з цим. Інакше у майна ФГ буде подвійна власність, з одного боку власником по реєстрах буде юридична особа ФГ, з іншого усі члени господарства співвласники у спільній частковій власності. Потрібна правова визначеність. Якщо ФГ створено без створення юридичної особи може бути спільна часткова власність членів, якщо вже створена юридична особа ФГ, то ФГ є одноосібним власником, а

		засновник та члени – мають права у ФГ. Вказана редакція поглибить існуючу велику проблему з ФГ на практиці.
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 468. Поділ майна фермерського господарства</p> <p>1. У разі припинення фермерського господарства у зв'язку з виходом із нього всіх його членів або з інших підстав спільне майно підлягає поділу згідно з приписами статті 466 цього Кодексу.</p> <p>2. Земельна ділянка та засоби виробництва, що належать фермерському господарству, у разі виходу з господарства одного з його членів не підлягають поділу.</p> <p>Особа, яка вийшла з фермерського господарства, має право на отримання грошового відшкодування, домірного її частці у праві власності на майно такого господарства.</p> <p>3. Частки членів фермерського господарства у праві власності на майно господарства є рівними, якщо іншого не встановлено за домовленістю між ними.</p>	
<p>Стаття 368. Право спільної сумісної власності</p> <p>1. Спільна власність двох або більше осіб без визначення</p>	<p>Стаття 469. Право спільної сумісної власності</p> <p>1. Спільна власність двох або більше осіб без</p>	

<p>часток кожного з них у праві власності є спільною сумісною власністю.</p> <p>2. Суб'єктами права спільної сумісної власності можуть бути фізичні особи, юридичні особи, а також держава, територіальні громади, якщо інше не встановлено законом.</p> <p>3. Майно, набуте подружжям за час шлюбу, є їхньою спільною сумісною власністю, якщо інше не встановлено договором або законом.</p> <p>4. Майно, набуте в результаті спільної праці та за спільні грошові кошти членів сім'ї, є їхньою спільною сумісною власністю, якщо інше не встановлено договором, укладеним у письмовій формі.</p>	<p>визначення часток кожної з них у праві власності є спільною сумісною власністю.</p> <p>2. Суб'єктами права спільної сумісної власності можуть бути фізичні особи, юридичні особи, а також держава, Автономна Республіка Крим, територіальні громади, якщо іншого не встановлено законом.</p> <p>3. Майно, набуте подружжям під час шлюбу, є спільною сумісною власністю обох із подружжя, права щодо якої здійснюють з урахуванням приписів книги шостої цього Кодексу, якщо іншого не встановлено договором або законом.</p> <p>4. Майно, набуте в результаті спільної праці та за спільні грошові кошти членів сім'ї, є їхньою спільною сумісною власністю, якщо іншого не встановлено договором, укладеним письмово.</p>	<p>Доповнити Співвласники мають право визначити частки у праві спільної сумісної власності. Договір про визначення розміру часток у праві спільної сумісної власності укладають письмово та нотаріально посвідчують.</p>
<p>Стаття 369. Здійснення права спільної сумісної власності</p>	<p>Стаття 470. Здійснення права спільної сумісної власності</p>	

1. Співвласники майна, що є у спільній сумісній власності, володіють і користуються ним спільно, якщо інше не встановлено домовленістю між ними.

2. Розпорядження майном, що є у спільній сумісній власності, здійснюється за згодою всіх співвласників, якщо інше не встановлено законом. У разі вчинення одним із співвласників правочину щодо розпорядження спільним майном вважається, що він вчинений за згодою всіх співвласників, якщо інше не встановлено законом. Згода співвласників на вчинення правочину щодо розпорядження спільним майном, який підлягає нотаріальному посвідченню та (або) державній реєстрації, має бути висловлена письмово і нотаріально посвідчена.

3. Співвласники мають право уповноважити одного з них на вчинення правочинів щодо розпорядження спільним майном.

4. Правочин щодо розпорядження спільним майном, вчинений одним із співвласників, може бути визнаний

1. Співвласники майна, що перебуває у спільній сумісній власності, володіють і користуються таким майном спільно, якщо іншого не встановлено за домовленістю між ними.

2. Розпорядження майном, що перебуває у спільній сумісній власності, здійснюють за згодою всіх співвласників, якщо іншого не встановлено законом. У разі вчинення одним із співвласників правочину щодо розпорядження спільним майном такий правочин є вчиненим за згодою всіх співвласників, якщо іншого не встановлено законом. Згоду співвласників на вчинення правочину щодо розпорядження спільним майном, який підлягає нотаріальному посвідченню та/або державній реєстрації, викладають письмово і посвідчують нотаріально.

3. Співвласники мають право уповноважити одного з них на вчинення правочинів щодо розпорядження спільним майном.

4. Правочин щодо розпорядження спільним майном, вчинений одним із співвласників, суд може визнати

<p>судом недійсним за позовом іншого співвласника у разі відсутності у співвласника, який вчинив правочин, необхідних повноважень.</p>	<p>недійсним за позовом іншого співвласника, якщо співвласник, який вчинив правочин, не має на це повноважень. 5. Особливості здійснення подружжям права спільної сумісної власності встановлює книга шоста цього Кодексу.</p>	
<p>Стаття 370. Виділ частки із майна, що є у спільній сумісній власності 1. Співвласники мають право на виділ у натурі частки із майна, що є у спільній сумісній власності, крім випадків, установлених законом. 2. У разі виділу частки із майна, що є у спільній сумісній власності, вважається, що частки кожного із співвласників у праві спільної сумісної власності є рівними, якщо інше не встановлено домовленістю між ними, законом або рішенням суду. 3. Виділ частки із майна, що є у спільній сумісній власності, здійснюється у порядку, встановленому статтею 364 цього Кодексу.</p>	<p>Стаття 471. Виділ частки з майна, що перебуває у спільній сумісній власності 1. Співвласники мають право на виділ у натурі частки з майна, що перебуває у спільній сумісній власності, крім випадків, установлених законом. 2. У разі виділу частки з майна, що перебуває у спільній сумісній власності, частки кожного із співвласників є рівними, якщо іншого не встановлено за домовленістю між ними, законом або рішенням суду. 3. Виділ частки з майна, що перебуває у спільній сумісній власності, здійснюють порядком, встановленим статтею 463 цього Кодексу.</p>	
<p>Стаття 371. Звернення стягнення на частку майна, що є у</p>	<p>Стаття 472. Звернення стягнення на частку майна, що</p>	

<p>спільній сумісній власності</p> <p>1. Кредитор співвласника майна, що є у спільній сумісній власності, у разі недостатності у нього іншого майна, на яке може бути звернене стягнення, може пред'явити позов про виділ частки із спільного майна в натурі для звернення стягнення на неї, крім випадків, установлених законом.</p> <p>2. Виділ частки із майна, що є у спільній сумісній власності, для звернення стягнення на неї здійснюється у порядку, встановленому статтею 366 цього Кодексу.</p>	<p>перебуває у спільній сумісній власності</p> <p>1. Кредитор співвласника майна, що належить до спільної сумісної власності, у разі недостатності у такого співвласника іншого майна, на яке може бути звернено стягнення, може подати до суду позов про виділ частки із спільного майна в натурі для звернення стягнення на неї, крім випадків, установлених законом.</p> <p>2. Виділ частки з майна, що є у спільній сумісній власності, для звернення стягнення на неї здійснюють порядком, встановленим статтею 465 цього Кодексу.</p>	
<p>Стаття 372. Поділ майна, що є у спільній сумісній власності</p> <p>1. Майно, що є у спільній сумісній власності, може бути поділене між співвласниками за домовленістю між ними, крім випадків, установлених законом.</p> <p>2. У разі поділу майна, що є у спільній сумісній власності, вважається, що частки співвласників у праві спільної сумісної власності є рівними, якщо інше не встановлено домовленістю між ними або законом. За рішенням суду частка співвласника може бути</p>	<p>Стаття 473. Поділ майна, що перебуває у спільній сумісній власності</p> <p>1. Майно, що перебуває у спільній сумісній власності, може бути поділене між співвласниками за домовленістю між ними, крім випадків, установлених законом.</p> <p>2. У разі поділу майна, що перебуває у спільній сумісній власності, частки співвласників є рівними, якщо іншого не встановлено за домовленістю між ними або законом.</p>	

<p>збільшена або зменшена з урахуванням обставин, які мають істотне значення.</p> <p>3. У разі поділу майна між співвласниками право спільної сумісної власності на нього припиняється.</p> <p>4. Договір про поділ нерухомого майна, що є у спільній сумісній власності, укладається у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню.</p>	<p>За рішенням суду частка співвласника може бути збільшена або зменшена з урахуванням обставин, які мають істотне значення.</p> <p>3. У разі поділу майна між співвласниками право спільної сумісної власності на нього є припиненим.</p> <p>4. Договір про поділ нерухомого майна, що є у спільній сумісній власності, укладають письмово і посвідчують нотаріально.</p>	
<p>Глава 27. ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ (ЗЕМЕЛЬНУ ДІЛЯНКУ)</p>	<p>Глава 27. Право власності на землю (земельну ділянку)</p>	
<p>Стаття 373. Земля (земельна ділянка) як об'єкт права власності</p> <p>1. Земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави.</p> <p>2. Право власності на землю гарантується Конституцією України.</p> <p>Право власності на землю (земельну ділянку) набувається і здійснюється відповідно до закону.</p> <p>3. Право власності на земельну ділянку поширюється на поверхневий (грунтовий) шар у межах цієї ділянки, на водні</p>	<p>Стаття 474. Земля (земельна ділянка) як об'єкт права власності</p> <p>1. Земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави.</p> <p>2. Право власності на землю гарантує Конституція України.</p> <p>Право власності на землю набувають і здійснюють відповідно до закону.</p> <p>3. Право власності на земельну ділянку поширюють на поверхневий (грунтовий) шар у межах цієї ділянки, на водні об'єкти, ліси, багаторічні насадження, які на ній</p>	

<p>об'єкти, ліси, багаторічні насадження, які на ній знаходяться, а також на простір, що є над і під поверхнею ділянки, висотою та глибиною, які необхідні для зведення житлових, виробничих та інших будівель і споруд.</p> <p>4. Власник земельної ділянки має право використовувати її на свій розсуд відповідно до її цільового призначення.</p> <p>5. Власник земельної ділянки може використовувати на свій розсуд все, що знаходиться над і під поверхнею цієї ділянки, якщо інше не встановлено законом та якщо це не порушує прав інших осіб.</p>	<p>розміщені, а також на простір над і під поверхнею ділянки, висотою та глибиною, які необхідні для зведення житлових, виробничих та інших будівель і споруд.</p> <p>4. Власник земельної ділянки має право використовувати її на власний розсуд відповідно до цільового призначення земельної ділянки.</p> <p>5. Власник земельної ділянки може використовувати на власний розсуд усе, що розміщено над і під поверхнею ділянки, якщо іншого не встановлено законом та якщо це не порушує прав інших осіб.</p>	
<p>Стаття 374. Суб'єкти права власності на землю (земельну ділянку)</p> <p>1. Суб'єктами права власності на землю (земельну ділянку) є фізичні особи, юридичні особи, держава, територіальні громади.</p> <p>2. Іноземці, особи без громадянства можуть набувати право власності на землю (земельні ділянки) відповідно до закону.</p> <p>3. Іноземні юридичні особи, іноземні держави та</p>	<p>Стаття 475. Суб'єкти права власності на землю (земельну ділянку)</p> <p>1. Суб'єктами права власності на землю (земельну ділянку) є фізичні особи, юридичні особи, держава, Автономна Республіка Крим, територіальні громади.</p> <p>2. Іноземці, особи без громадянства можуть набувати право власності на землю (земельні ділянки) відповідно до закону.</p> <p>3. Іноземні юридичні особи, іноземні держави та</p>	

<p>міжнародні організації можуть бути суб'єктами права власності на землю (земельну ділянку) у випадках, встановлених законом.</p> <p>4. Права та обов'язки суб'єктів права власності на землю (земельну ділянку) встановлюються законом.</p>	<p>міжнародні організації можуть бути суб'єктами права власності на землю (земельну ділянку) у випадках, встановлених законом.</p> <p>4. Права та обов'язки суб'єктів права власності на землю (земельну ділянку) встановлює закон.</p>	
<p>Стаття 375. Право власника на забудову земельної ділянки</p> <p>1. Власник земельної ділянки має право зводити на ній будівлі та споруди, створювати закриті водойми, здійснювати перебудову, а також дозволяти будівництво на своїй ділянці іншим особам.</p> <p>2. Власник земельної ділянки набуває право власності на зведені ним будівлі, споруди та інше нерухоме майно.</p> <p>3. Право власника на забудову здійснюється ним за умови додержання архітектурних, будівельних, санітарних, екологічних та інших норм і правил, а також за умови використання земельної ділянки за її цільовим призначенням.</p> <p>4. Правові наслідки самочинної забудови, здійсненої</p>	<p>Стаття 476. Право власника на забудову земельної ділянки</p> <p>1. Власник земельної ділянки має право зводити на ній будівлі та споруди, створювати закриті водойми, здійснювати перебудову, а також дозволяти іншим особам вести будівництво на своїй ділянці.</p> <p>2. Власник земельної ділянки набуває право власності на зведені ним будівлі, споруди та інше нерухоме майно.</p> <p>3. Право на забудову власник здійснює за умови додержання архітектурних, будівельних, санітарних, екологічних та інших норм і правил, а також за умови використання земельної ділянки за її цільовим призначенням.</p> <p>4. Юридичні наслідки самочинної забудови, здійсненої</p>	

<p>власником на його земельній ділянці, встановлюються статтею 376 цього Кодексу.</p>	<p>власником на його земельній ділянці, встановлює стаття 478 цього Кодексу.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 477. Земельні ділянки загального користування. Доступ до земельної ділянки 1. Фізичні особи мають право без будь-яких дозволів перебувати на земельних ділянках державної або комунальної власності, доступ до яких не обмежений, та використовувати наявні на цих ділянках природні об'єкти в межах, визначених законодавством, а також власником відповідної земельної ділянки. 2. Якщо земельна ділянка, що перебуває у власності фізичної або юридичної особи, не огорожена або її власник в інший спосіб явно не позначив, що вхід на ділянку без його дозволу заборонено, будь-яка особа має право пройти через ділянку, за умови що це не завдає шкоди власнику. 3. Смуга землі уздовж берегової лінії водойми загального користування (берегова смуга) призначена для загального користування. Фізичні особи мають право на вільне використання берегової смуги для</p>	

	пересування та перебування біля водойм загального користування.	
<p>Стаття 376. Самочинне будівництво</p> <p>1. Житловий будинок, будівля, споруда, інше нерухоме майно вважаються самочинним будівництвом, якщо вони збудовані або будуються на земельній ділянці, що не була відведена для цієї мети, або без відповідного документа, який дає право виконувати будівельні роботи чи належно затвердженого проекту, або з істотними порушеннями будівельних норм і правил.</p> <p>2. Особа, яка здійснила або здійснює самочинне будівництво нерухомого майна, не набуває права власності на нього.</p> <p>3. Право власності на самочинно збудоване нерухоме майно може бути за рішенням суду визнане за особою, яка здійснила самочинне будівництво на земельній ділянці, що не була їй відведена для цієї мети, за умови надання земельної ділянки у встановленому порядку особі під уже збудоване нерухоме майно.</p> <p>4. Якщо власник (користувач) земельної ділянки</p>	<p>Стаття 478. Самочинне будівництво</p> <p>1. Житловий будинок, будівля, споруда, інше нерухоме майно є самочинно збудованим нерухомим майном, якщо їх збудовано або будують на земельній ділянці, що не була відведена для цієї мети, або без відповідного документа, який дає право виконувати будівельні роботи, або без належно затвердженого проекту, або з істотним порушенням будівельних норм і правил (самочинне будівництво).</p> <p>2. Особа, яка здійснила або здійснює самочинне будівництво нерухомого майна, не набуває права власності на нього.</p> <p>3. Право власності на самочинно збудоване нерухоме майно за рішенням суду може бути визнане за особою, яка здійснила самочинне будівництво на земельній ділянці, що не була відведена їй для цієї мети, за умови надання земельної ділянки у встановленому порядку</p>	

<p>заперечує проти визнання права власності на нерухоме майно за особою, яка здійснила (здійснює) самочинне будівництво на його земельній ділянці, або якщо це порушує права інших осіб, майно підлягає знесенню особою, яка здійснила (здійснює) самочинне будівництво, або за її рахунок.</p> <p>5. На вимогу власника (користувача) земельної ділянки суд може визнати за ним право власності на нерухоме майно, яке самочинно збудоване на ній, якщо це не порушує права інших осіб.</p> <p>6. Особа, яка здійснила самочинне будівництво, має право на відшкодування витрат на будівництво, якщо право власності на нерухоме майно визнано за власником (користувачем) земельної ділянки, на якій воно розміщене.</p> <p>7. У разі істотного відхилення від проекту, що суперечить суспільним інтересам або порушує права інших осіб, істотного порушення будівельних норм і правил суд за позовом відповідного органу державної влади або органу місцевого самоврядування може постановити рішення,</p>	<p>особі під уже збудоване нерухоме майно.</p> <p>4. Якщо власник (користувач) земельної ділянки заперечує проти визнання права власності на нерухоме майно за особою, яка здійснила (здійснює) самочинне будівництво на його земельній ділянці, або якщо це порушує права інших осіб, майно підлягає знесенню особою, яка здійснила (здійснює) самочинне будівництво, або за її рахунок.</p> <p>5. На вимогу власника (користувача) земельної ділянки суд може визнати за ним право власності на нерухоме майно, яке самочинно збудоване на його земельній ділянці, якщо це не порушує права інших осіб.</p> <p>6. Особа, яка здійснила самочинне будівництво, має право на відшкодування витрат на будівництво, якщо право власності на нерухоме майно визнано за власником (користувачем) земельної ділянки, на якій воно розміщене.</p> <p>7. У разі істотного відхилення від проекту, що суперечить суспільним інтересам або порушує права інших осіб, істотного порушення будівельних норм і</p>	
---	---	--

<p>яким зобов'язати особу, яка здійснила (здійснює) будівництво, провести відповідну перебудову. Якщо проведення такої перебудови є неможливим або особа, яка здійснила (здійснює) будівництво, відмовляється від її проведення, таке нерухоме майно за рішенням суду підлягає знесенню за рахунок особи, яка здійснила (здійснює) будівництво. Особа, яка здійснила (здійснює) самочинне будівництво, зобов'язана відшкодувати витрати, пов'язані з приведенням земельної ділянки до попереднього стану.</p>	<p>правил суд за позовом відповідного органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування може ухвалити рішення, яким зобов'язати особу, яка здійснила (здійснює) самочинне будівництво, провести відповідну перебудову. Якщо проведення перебудови є неможливим або особа, яка здійснила (здійснює) самочинне будівництво, відмовляється від її проведення, таке нерухоме майно за рішенням суду підлягає знесенню за рахунок особи, яка здійснила (здійснює) самочинне будівництво. Особа, яка здійснила (здійснює) самочинне будівництво, зобов'язана відшкодувати витрати, пов'язані з приведенням земельної ділянки до попереднього стану.</p>	
<p>Стаття 377. Перехід права на земельну ділянку у разі набуття права власності на об'єкт нерухомого майна (житловий будинок (крім багатоквартирного), іншу будівлю або споруду), об'єкт незавершеного будівництва, що розміщені на ній</p>	<p>Стаття 479. Перехід права на земельну ділянку у разі набуття права власності на розміщений на ній об'єкт нерухомого майна (житловий будинок (крім багатоквартирного), іншу будівлю або споруду), об'єкт незавершеного будівництва</p>	

1. До особи, яка набула право власності на об'єкт нерухомого майна (житловий будинок (крім багатоквартирного), іншу будівлю або споруду), об'єкт незавершеного будівництва, право власності на який зареєстровано у визначеному законом порядку, або частку у праві спільної власності на такий об'єкт, одночасно переходить право власності (частка у праві спільної власності) або право користування земельною ділянкою, на якій розміщений такий об'єкт, без зміни її цільового призначення в обсязі та на умовах, встановлених для відчужувача (попереднього власника) такого об'єкта, у порядку та на умовах, визначених Земельним кодексом України. Істотною умовою договору, який передбачає перехід права власності на об'єкт нерухомого майна (житловий будинок (крім багатоквартирного), іншу будівлю або споруду), об'єкт незавершеного будівництва, який розміщений на земельній ділянці і перебуває у власності відчужувача, є умова щодо одночасного переходу права

1. До особи, яка набула право власності на об'єкт нерухомого майна (житловий будинок (крім багатоквартирного), іншу будівлю або споруду), об'єкт незавершеного будівництва, право власності на який зареєстровано у визначеному законом порядку, або частку у праві спільної власності на такий об'єкт, одночасно переходить право власності (частка у праві спільної власності) або право користування земельною ділянкою, на якій розміщений такий об'єкт, без зміни її цільового призначення в обсязі та на умовах, встановлених для відчужувача (попереднього власника) такого об'єкта, у порядку та на умовах, що їх визначає Земельний кодекс України. Істотною умовою договору, що передбачає перехід права власності на об'єкт нерухомого майна (житловий будинок (крім багатоквартирного), іншу будівлю або споруду), об'єкт незавершеного будівництва, який розміщений на земельній ділянці і перебуває у власності відчужувача, є умова про одночасний перехід права власності на таку

<p>власності на таку земельну ділянку (частку у праві спільної власності на неї) від відчужувача (попереднього власника) відповідного об'єкта до набувача такого об'єкта.</p>	<p>земельну ділянку (частку у праві спільної власності на неї) від відчужувача (попереднього власника) до набувача такого об'єкта.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 480. Набуття права власності на природно створювану земельну ділянку 1. Прирощення земельної ділянки до берегів водойми належить власнику прибережної земельної ділянки лише у разі його поступового утворення. Власник прибережної земельної ділянки набуває також земельну ділянку, яка залишена водоймою, що поступово відійшла від відповідного берега. 2. Власник земельної ділянки, яка оточена ставками, озерами, каналами або іншими водоймами, не стає власником земельних ділянок, що виникли внаслідок тимчасового зменшення рівня цих водойм нижче рівня спуску. Власник таких водойм не набуває будь-яких прав щодо земельної ділянки, затопленої внаслідок тимчасового розливу. 3. Власник земельної ділянки, від якої водойма</p>	

	<p>раптово відокремила частину берега, приєднавши його до земельної ділянки іншого власника, не втрачає права власності на відокремлену частину, за умови її витребування протягом одного року з дня вступу у володіння власника земельної ділянки, до якої приєднана відокремлена частина.</p> <p>4. Якщо водойма, що створила новий рукав, оточує земельну ділянку власника прибережної ділянки, такий власник є власником створеного таким чином острова.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 481. Набуття права власності на об'єкт, створений у водоймі штучним способом</p> <p>1. Право власності на об'єкт, створений у водоймі штучним способом, може бути набуто лише у випадках, на умовах та порядку, встановлених законом.</p> <p>2. Створення такого об'єкта не є підставою для набуття права власності на нього.</p> <p>3. Право власності на такий об'єкт виникає з моменту, встановленого законом.</p>	
<p>Стаття 378. Припинення права власності на земельну ділянку</p>	<p>Стаття 482. Припинення права власності на земельну ділянку</p>	

<p>1. Право власності особи на земельну ділянку може бути припинене за рішенням суду у випадках, встановлених законом.</p>	<p>1. Право власності особи на земельну ділянку може бути припинене за рішенням суду у випадках, встановлених законом.</p>	
<p><i>Глава відсутня</i></p>	<p>Глава 28. Право власності на будівлю або споруду</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 483. Основні приписи про право власності на будівлю або споруду 1. Право власності на будівлю або споруду може належати власникові земельної ділянки, на якій розміщена будівля або споруда, або іншій особі. 2. Право власності на будівлю або споруду виникає на підставах, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом, з моменту державної реєстрації, якщо іншого не встановлено законом. 3. Власник будівлі або споруди має право передати у постійне володіння та користування (сервітут) або у тимчасове користування (оренду) частину будівлі або споруди за умови індивідуалізації такої частини в договорі.</p>	<p>Щодо статті 483. Основні приписи про право власності на будівлю або споруду. <i>«1. Право власності на будівлю або споруду може належати власникові земельної ділянки, на якій розміщена будівля або споруда, або іншій особі.</i> <i>2. Право власності на будівлю або споруду виникає на підставах, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом, з моменту державної реєстрації, якщо іншого не встановлено законом.</i> <i>3. Власник будівлі або споруди має право передати у постійне володіння та користування (сервітут) або у тимчасове користування (оренду) частину будівлі або споруди за умови індивідуалізації такої частини в договорі.»</i> Пропозиція Доповнити тимчасове користування (оренду) – позичкою. Слова «індивідуалізації такої частини» замінити «визначення такої частини»</p>
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 484. Користування чужою земельною ділянкою власником будівлі або споруди</p>	

1. Власник будівлі або споруди, розміщеної на земельній ділянці, що належить іншій особі, користується такою земельною ділянкою на підставі відповідного речового права або договору з власником земельної ділянки на умовах та в обсязі, що впливають із такого права або договору.

2. Власник будівлі або споруди, який не має відповідного речового права або договору з власником земельної ділянки, має право на доступ до будівлі або споруди та на користування земельною ділянкою в обсязі, необхідному для доступу до будівлі або споруди, її утримання, ремонту, реконструкції та відновлення. Власник земельної ділянки має право вимагати домірної плати за таке користування, якщо іншого не встановлено законом.

3. У випадку, визначеному частиною другою цієї статті, власник будівлі або споруди має право вимагати від власника земельної ділянки встановлення сервітуту або укладення договору оренди щодо земельної ділянки чи її частини в обсязі, необхідному для доступу до будівлі

або споруди, її утримання, ремонту, реконструкції та відновлення.

4. Перехід права власності на земельну ділянку не є підставою для припинення або зміни речового права або прав за договором щодо такої земельної ділянки, належних власникові будівлі або споруди, якщо іншого не встановлено законом або договором.

5. Власник будівлі або споруди, розміщеної на чужій земельній ділянці, має право володіти, користуватися та розпоряджатися нею на власний розсуд, зокрема зносити, ремонтувати, реконструювати або відновлювати її, якщо це не суперечить закону та умовам користування земельною ділянкою.

6. Пошкодження або знищення будівлі або споруди, розміщеної на чужій земельній ділянці, не зумовлює припинення речового права або прав за договором щодо такої земельної ділянки, якщо власник будівлі або споруди розпочав її відновлення протягом п'яти років з дня пошкодження або знищення. У разі якщо власник будівлі або споруди не розпочав відновлення у цей строк

	<p>такі права є припиненими, якщо іншого не встановлено законом або договором.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 485. Основні приписи про право власності на об'єкт незавершеного будівництва</p> <p>1. Право власності на об'єкт незавершеного будівництва належить власнику земельної ділянки, якщо іншого не встановлює закон або договір.</p> <p>2. Право власності на об'єкт незавершеного будівництва виникає з моменту державної реєстрації такого права. Власник має право звернутися із заявою про державну реєстрацію права власності на об'єкт незавершеного будівництва, якщо відповідний об'єкт відповідає ознакам нерухомого майна, визначеним статтею 373 цього Кодексу.</p>	<p>Право власності на об'єкт незавершеного будівництва має належати власнику земельної ділянки, якщо іншого не встановлює не тільки договір, але можливо і рішення суду. Доповнити першу частину цієї статті словами «рішення суду»»</p>
	<p>3. Власник об'єкта незавершеного будівництва зобов'язаний у розумний строк завершити будівництво такого об'єкта. У разі невиконання цього обов'язку орган місцевого самоврядування має право попередити власника про необхідність завершення будівництва об'єкта нерухомості, а також встановити розумний строк для</p>	<p>Виключити</p> <p>Частинами 3,4 цієї статті проекту передбачається, що власник об'єкта незавершеного будівництва зобов'язаний у розумний строк завершити будівництво зазначеного об'єкта. У разі невиконання цього обов'язку орган місцевого самоврядування має право попередити власника про необхідність завершити будівництво об'єкта нерухомості, а також призначити власнику розумний строк для його завершення.</p>

його завершення.
4. Якщо власник без поважних причин не завершить будівництво об'єкта нерухомого майна у встановлений строк, суд за позовом органу місцевого самоврядування може ухвалити рішення про продаж на публічних торгах такого об'єкта незавершеного будівництва з виплатою коштів, отриманих від продажу, за вирахуванням витрат на виконання рішення суду.

Якщо власник без поважних причин не завершить будівництво нерухомого майна у встановлений строк, суд за позовом органу місцевого самоврядування може ухвалити рішення про продаж із публічних торгів такого об'єкта незавершеного будівництва з виплатою отриманих від продажу коштів за вирахуванням витрат на виконання рішення суду.

Якщо земельна ділянка перебуває у **приватній власності, і навіть довгостроковій оренді**, застосування цієї норми призведе до порушення принципу **єдиної правової долі**, суть якого, перш за все, полягає у поєднанні в одній особі власника земельної ділянки та розташованого на ній нерухомого майна. А також суперечить конституційному принципу про непорушність права власності у випадках, коли земельна ділянка перебуває у приватній власності, оскільки внаслідок її застосування на земельній ділянці власника всупереч його волі буде розташований об'єкт нерухомого майна, що належить іншій особі.

Пропозицію примусу добудови об'єкта незавершеного будівництва під загрозою реалізації та прилюдних торгах та грубе втручання у право власності землевласника, право користування землекористувача, не підтримуємо.

Пропозиція

Виключити частину третю та четверту цієї статті.

<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 486. Житловий будинок як об'єкт права власності 1. Житловим будинком є будівля капітального типу, споруджена з дотриманням вимог, встановлених законодавством, і призначена для постійного у ній проживання. 2. Власник житлового будинку має право використовувати <u>помешкання</u> для особистого проживання, проживання членів своєї сім'ї, інших осіб і не має права використовувати його для промислового виробництва.</p>	<p>Пропозиція «Помешкання» замінити на «житло», проживає, а не мешкає застосовано у проекті.</p>
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 487. Садиба як об'єкт права власності 1. Садибою є земельна ділянка разом з розміщеними на ній житловим будинком, господарсько-побутовими будівлями, наземними і підземними комунікаціями, багаторічними насадженнями. 2. У разі відчуження житлового будинку відчуженою є вся садиба, якщо іншого не встановлено договором або законом. 3. Особливості юридичного режиму інших житлових будівель може встановлювати закон.</p>	<p>Щодо статті 487. Садиба як об'єкт права власності</p> <p>Поняття садиби в практичному застосуванні не прижилось за більш ніж 22 років дії ЦКУ через побудовану систему державної реєстрації прав.</p> <p>Державні реєстри не дають можливості державної реєстрації прав на садиби, оскільки для цього необхідно об'єднання ДРРП та ДЗК в один реєстр. Норма про садиби є мертвою нормою, яку не варто переносити у новий кодекс, поняття гарне лише в теорії.</p> <p>Пропозиція Виключити статтю 487 проекту.</p>

<p>Глава 28. ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА ЖИТЛО</p>	<p>Глава 29. Право власності на приміщення</p>	
<p>Стаття 379. Поняття житла 1. Житлом фізичної особи є житловий будинок, квартира, інше жиле приміщення, призначені та придатні для постійного або тимчасового проживання в них.</p>	<p>Стаття 488. Основні приписи про право власності на приміщення 1. Право власності на приміщення виникає з моменту його державної реєстрації. Державна реєстрація права власності на приміщення у спорудженій будівлі може бути проведена лише після державної реєстрації права власності на будівлю, в якій розміщене це приміщення.</p>	<p>Зберегти статтю 379 діючого ЦКУ Стаття 379. Поняття житла 1. Житлом фізичної особи є житловий будинок, квартира, інше жиле приміщення, призначені та придатні для постійного або тимчасового проживання в них. Врегулювати питання садових будинків, дачних будинків, апартаментів, що є сучасним видом ОНМ та можуть використовуватися як житло.</p>
	<p>Державна реєстрація права власності на приміщення припиняє право власності на будівлю, в якій розміщене це приміщення. Державна реєстрація права власності на будівлю за власником всіх приміщень у будівлі припиняє право власності такої особи на приміщення. 2. Власнику приміщення належить частка у праві власності на спільне майно будівлі з моменту державної реєстрації його права власності на приміщення. 3. Власник приміщення володіє, користується та</p>	

	<p>розпоряджається належним йому приміщенням відповідно до призначення приміщення.</p> <p>4. Приміщення, призначене переважно для обслуговування інших приміщень, є допоміжним.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 489. Основні приписи про право власності на житлові приміщення</p> <p>1. Житловим приміщенням є приміщення, призначене для постійного або тимчасового проживання фізичних осіб.</p> <p>Фізична особа – власник житлового приміщення може використовувати його для особистого проживання та проживання членів своєї сім'ї. Власник може передати житлове приміщення у користування іншим особам для проживання фізичних осіб на підставі договору.</p> <p>2. До житлового приміщення відносять лише приміщення, придатні для проживання. Придатність приміщення для проживання визначає законодавство.</p> <p>До житлових приміщень не можуть бути віднесені допоміжні приміщення.</p> <p>3. Користування житловим приміщенням для цілей,</p>	<p>Щодо статті 489. Основні приписи про право власності на житлові приміщення.</p> <p>Частиною третьою цієї статті передбачено, що користування житловим приміщенням для цілей, не пов'язаних із проживанням фізичних осіб, дозволено лише після переведення такого приміщення у нежитлове. Переведення приміщень із житлових у нежитлові проводиться порядком, визначеним законодавством.</p> <p>Пропозиція.</p> <p>Викласти з урахуванням принципу, що закладено у ст. 383 чинного ЦКУ та у ст. 486 цього проекту, відповідно до якого для власника житла встановлено обмеження щодо використання його лише для промислового виробництва, а не для будь-якого використання, відмінного від проживання. Інакше ця норма ставить в нерівні умови власників будинків та власників квартир.</p>

	<p>не пов'язаних з проживанням фізичних осіб, дозволено лише після переведення такого приміщення у нежитлове приміщення. Переведення приміщень із житлових у нежитлові проводять порядком, визначеним законодавством.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i> <i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 490. Види житлових приміщень 1. Житловими приміщеннями є квартира та кімната. 2. Квартира – це житлове приміщення, що включає одну або кілька кімнат і допоміжні приміщення, має окремий вхід та становить відокремлену частину будівлі. Право власності на квартиру виникає з моменту його державної реєстрації. Власники квартир та нежитлових приміщень у багатоквартирному будинку є співвласниками <u>на праві спільної сумісної власності спільного майна багатоквартирного будинку</u>. Спільним майном багатоквартирного будинку є приміщення загального користування (у тому числі допоміжні), несучі та огорожувальні конструкції будинку, механічне, електричне, сантехнічне та інше обладнання,</p>	<p>Пропозиції. 1. Визначаючи, що житловими приміщеннями є квартира та кімната, можливо варто зробити перелік не виключним, доповнивши словами «інше приміщення, придатне для проживання у ньому». 2. У частині другій цієї статті передбачено, що власники квартир та нежитлових приміщень у багатоквартирному будинку є співвласниками на праві спільної сумісної власності спільного майна багатоквартирного будинку... при цьому стаття 455 проекту (Спільне майно співвласників приміщень, машиномісце у будівлі або споруді) проекту встановлює спільну часткову власність на спільне майно. Потрібно узгодити норми. Те ж стосується статті 492.</p>

встановлене всередині або за межами будинку, що обслуговує більше одного житлового або нежитлового приміщення, будівлі і споруди, призначені для задоволення потреб усіх співвласників багатоквартирного будинку та розміщені на прибудинковій території, а також права на земельну ділянку, на якій розмішений багатоквартирний будинок та його прибудинкова територія, у разі державної реєстрації таких прав.

3. Кімната – це житлове приміщення, розташоване у квартирі.

Право власності на кімнату виникає з моменту його державної реєстрації. Державна реєстрація права

власності на кімнату припиняє право власності на квартиру, в якій розташована ця кімната. Власник квартири не має права вимагати державної реєстрації права власності на розташовані в ній кімнати, якщо іншого не встановлено законом.

4. Квартира, що включає кімнати, щодо яких зареєстровано право власності, є комунальною.

Комунальна квартира не є об'єктом цивільних прав і

	<p>не може бути предметом правочину. Допоміжні приміщення комунальної квартири є спільним майном власників кімнат.</p>	
	<p>Стаття 491. Права членів сім'ї власника житлового приміщення 1. Члени сім'ї власника, який проживає в належному йому житловому приміщенні, мають право користування таким приміщенням на праві соціального узуфрукта. 2. Відчуження житлового приміщення, в якому проживають члени сім'ї власника цього житлового приміщення, які перебувають під його опікою або піклуванням, або позбавлені батьківського піклування неповнолітні члени сім'ї власника (про що відомо органу опіки та піклування), якщо при цьому порушено права або правомірні інтереси зазначених осіб, дозволено лише за згодою органу опіки та піклування.</p>	<p>Виключити Запровадження соціального узуфрукта є досить дискусійним та обтяжливим для власника. З одного боку, наче покликано впорядкувати права проживання, а з іншого дуже ускладнить правомочність розпорядження квартирами їх власниками та зробить уразливими для визнання недійсними договори відчуження. Крім того, є непослідовним встановлення соціального узуфрукта для лиш квартир, без житлових будинків.</p> <p>Щодо терміну «узуфрукт», який є в діючих нормах ЦКУ, то варто констатувати повне нерозуміння та несприйняття чужорідного слова громадянами, які у практичній реалізації не спроможні його усвідомити та перекласти на зрозумілий термін «користування», на практиці це виглядає знущанням та уповільнює усвідомлення правочину, його змісту та правових наслідків.</p> <p>При запровадженні соціального узуфрукта має враховуватись наступне. При відчуженні нотаріусу доведеться перевіряти не просто зареєстрованих осіб у житлі, а склад членів сім'ї власника та кожного співвласника (якщо спільна власність), це можуть бути різні склади, довідки про склад членів сім'ї відмінено, отримання відомостей про осіб, зареєстроване місце проживання яких за адресою такого</p>

		<p>житла досить ускладнено, реєстру осіб, які знаходяться під опікою/піклуванням або позбавлені батьківського піклування не існує, як і реєстру осіб недієздатних та обмежено дієздатних, органи опіки та піклування володіють лиш територіально інформацією.</p> <p>Відчуження житла, якщо при цьому порушено права або правомірні інтереси зазначених осіб, не мало б допускатися апріорі, як і орган опіки та піклування не може давати дозвіл на вчинення правочинів щодо житла, якщо завідомо порушуються інтереси проживаючих, тобто дозволяти порушити чийсь право чи правомірний інтерес.</p> <p>Вказана стаття підлягає виключенню або доопрацюванню, оскільки право користування житлом за своєю природою ближче до сервітуту.</p> <p>Зважаючи за зміст соціального узурфрукта у статті 505 проекту, автоматичне застосування його для усіх членів сім'ї є обтяженням прав кожного власника, яким має сім'ю.</p>
<p><i>Стаття відсутня</i> <i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 492. Права житлово-будівельного (житлового) кооперативу та його членів на квартиру в будинку кооперативу 1. Усі власники (співвласники) квартир та нежитлових приміщень у будинку, спорудженому або придбаному житлово-будівельним (житловим) кооперативом, є співвласниками спільного майна</p>	

такого будинку на праві спільної сумісної власності.

Спільним майном будинку кооперативу є приміщення загального користування (у тому числі допоміжні), несучі та огорожувальні конструкції будинку, механічне, електричне, сантехнічне та інше обладнання, встановлене всередині або за межами будинку кооперативу, що обслуговує більше одного житлового або нежитлового приміщення, будівлі і споруди, призначені для задоволення потреб усіх співвласників будинку кооперативу та розміщені на прибудинковій території, а також права на земельну ділянку, на якій розміщений будинок кооперативу та його прибудинкова територія, у разі державної реєстрації таких прав.

2. Член житлово-будівельного (житлового) кооперативу має право володіння і користування, а за згодою кооперативу – і розпорядження квартирою, яку він займає в будинку кооперативу, якщо він не викупив її.

3. У разі викупу квартири член житлово-будівельного

	<p>(житлового) кооперативу стає її власником.</p> <p>4. Управління спільним майном будинку кооперативу здійснюють його співвласники (безвідносно до членства в кооперативі) відповідно до закону. Установчі документи кооперативу не можуть включати приписи, що обмежують визначені законом права співвласників будинку кооперативу. Приписи установчих документів кооперативу, що обмежують визначені законом права співвласників будинку кооперативу, є нікчемними.</p> <p>.</p>	
	<p>Стаття 493. Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку</p> <p>1. Власники квартир та нежитлових приміщень у багатоквартирному будинку (будинках) для забезпечення експлуатації такого будинку (будинків), користування квартирами і нежитловими приміщеннями та управління, утримання і використання спільного майна багатоквартирного будинку (будинків) можуть створювати об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (будинків).</p> <p>Таке об'єднання є юридичною особою, що створена та діє відповідно до закону та статуту</p>	

<p>Стаття 380. Поняття житла</p> <p>1. Житлом фізичної особи є житловий будинок, квартира, інше жиле приміщення, призначені та придатні для постійного або тимчасового проживання в них.</p>	<p><i>Виключено</i></p>	<p><i>Зберегти</i></p>
<p>Стаття 381. Садиба як об'єкт права власності</p> <p>1. Садибою є земельна ділянка разом з розташованими на ній житловим будинком, господарсько-побутовими будівлями, наземними і підземними комунікаціями, багаторічними насадженнями.</p> <p>2. У разі відчуження житлового будинку вважається, що відчужується вся садиба, якщо інше не встановлено договором або законом.</p>	<p><i>Виключено</i></p>	
<p>Стаття 382. Квартира як об'єкт права власності</p> <p>1. Квартирою є ізольоване помешкання в житловому будинку, призначене та придатне для постійного у ньому проживання.</p> <p>2. Усі власники квартир та нежитлових приміщень у багатоквартирному будинку є співвласниками на праві спільної сумісної власності спільного майна</p>	<p><i>Виключено</i></p>	

<p>багатоквартирного будинку. Спільним майном багатоквартирного будинку є приміщення загального користування (у тому числі допоміжні), несучі, огорожувальні та несуче-огорожувальні конструкції будинку, механічне, електричне, сантехнічне та інше обладнання всередині або за межами будинку, яке обслуговує більше одного житлового або нежитлового приміщення, а також будівлі і споруди, які призначені для задоволення потреб усіх співвласників багатоквартирного будинку та розташовані на прибудинковій території, а також права на земельну ділянку, на якій розташований багатоквартирний будинок та його прибудинкова територія, у разі державної реєстрації таких прав.</p>		
<p>Стаття 383. Права власника житлового будинку, квартири 1. Власник житлового будинку, квартири має право використовувати помешкання для власного проживання, проживання членів своєї сім'ї, інших осіб і не має права використовувати його для промислового виробництва.</p>	<p><i>Виключено</i></p>	

<p>2. Власник квартири може на свій розсуд здійснювати ремонт і зміни у квартирі, наданій йому для використання як єдиного цілого, - за умови, що ці зміни не призведуть до порушень прав власників інших квартир та нежитлових приміщень у багатоквартирному будинку та не порушать санітарно-технічних вимог і правил експлуатації будинку.</p>		
<p>Стаття 384. Права житлово-будівельного (житлового) кооперативу та їх членів на квартиру в будинку кооперативу</p> <p>1. Усі власники (співвласники) квартир та нежитлових приміщень у будинку, спорудженому або придбаному житлово-будівельним (житловим) кооперативом, є співвласниками на праві спільної сумісної власності спільного майна такого будинку. Спільним майном будинку кооперативу є приміщення загального користування (у тому числі допоміжні), несучі, огороджувальні та несуче-огороджувальні конструкції будинку, механічне, електричне, сантехнічне та інше обладнання всередині або за межами будинку кооперативу,</p>	<p><i>Виключено</i></p>	

яке обслуговує більше одного житлового або нежитлового приміщення, будівлі і споруди, які призначені для задоволення потреб усіх співвласників будинку кооперативу та розташовані на прибудинковій території, а також права на земельну ділянку, на якій розташований будинок кооперативу та його прибудинкова територія, з моменту державної реєстрації таких прав відповідно до закону.

2. Член житлово-будівельного (житлового) кооперативу має право володіння і користування, а за згодою кооперативу - і розпорядження квартирою, яку він займає в будинку кооперативу, якщо він не викупив її.

3. У разі викупу квартири член житлово-будівельного (житлового) кооперативу стає її власником.

4. Управління спільним майном будинку кооперативу здійснюється його співвласниками (незалежно від членства в кооперативі) відповідно до закону. Установчі документи кооперативу не можуть включати норми, які обмежують визначені законом права

<p>співвласників будинку кооперативу. Положення установчих документів кооперативу, що обмежують визначені законом права співвласників будинку кооперативу, є нікчемними.</p>		
<p>Стаття 385. Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку 1. Власники квартир та нежитлових приміщень у багатоквартирному будинку (будинках) для забезпечення експлуатації такого будинку (будинків), користування квартирами та нежитловими приміщеннями та управління, утримання і використання спільного майна багатоквартирного будинку (будинків) можуть створювати об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (будинків). Таке об'єднання є юридичною особою, що створюється та діє відповідно до закону та статуту. 2. Об'єднання власників квартир, житлових будинків є юридичною особою, яка створюється та діє відповідно до статуту та закону.</p>	<p><i>Виключено</i></p>	
<p>Глава 29. ЗАХИСТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ</p>	<p>Глава 30. Захист права власності</p>	

<p>Стаття 386. Засади захисту права власності</p> <p>1. Держава забезпечує рівний захист прав усіх суб'єктів права власності.</p> <p>2. Власник, який має підстави передбачати можливість порушення свого права власності іншою особою, може звернутися до суду з вимогою про заборону вчинення нею дій, які можуть порушити його право, або з вимогою про вчинення певних дій для запобігання такому порушенню.</p> <p>3. Власник, права якого порушені, має право на відшкодування завданої йому майнової та моральної шкоди.</p>	<p>Стаття 494. Засади захисту права власності</p> <p>1. Держава забезпечує рівний захист прав усіх суб'єктів права власності.</p> <p>2. Власник має право на захист права власності відповідно до приписів глави 21 цього Кодексу.</p> <p>3. Власник, права якого порушено, має право на відшкодування завданої йому майнової шкоди та компенсацію моральної шкоди.</p>	
<p>Стаття 387. Право власника на витребування майна із чужого незаконного володіння</p>	<p><i>Перенесено до глави 21</i></p>	
<p>1. Власник має право витребувати своє майно від особи, яка незаконно, без відповідної правової підстави заволоділа ним.</p>		
<p>Стаття 388. Право власника на витребування майна від добросовісного набувача</p> <p>1. Якщо майно за відплатним договором придбане в особи, яка не мала права його відчужувати, про що набувач</p>	<p>Стаття 495. Особливості витребування державного та комунального майна від добросовісного набувача</p> <p>1. Держава, Автономна Республіка Крим, територіальна громада, крім випадків, встановлених</p>	

не знав і не міг знати (добросовісний набувач), власник має право витребувати це майно від набувача лише у разі, якщо майно:

- 1) було загублене власником або особою, якій він передав майно у володіння;
- 2) було викрадене у власника або особи, якій він передав майно у володіння;
- 3) вибуло з володіння власника або особи, якій він передав майно у володіння, не з їхньої волі іншим шляхом.

2. Майно не може бути витребувано від добросовісного набувача, якщо:

- 1) воно було продане або передане у власність у порядку, встановленому для виконання судових рішень;
- 2) воно було продане такому набувачеві на електронному аукціоні у порядку, встановленому для приватизації державного та комунального майна.

3. Держава, територіальна громада, крім випадків, передбачених частиною другою цієї статті, також не може витребувати майно від добросовісного набувача на свою користь, якщо:

- 1) з моменту реєстрації у Державному реєстрі речових

частиною другою статті 367 цього Кодексу, не може витребувати майно від добросовісного набувача на свою користь, якщо:

- 1) з моменту реєстрації у Державному реєстрі прав права власності першого набувача на нерухоме майно, передане йому з державної або комунальної власності у приватну власність, безвідносно до виду майна, минуло більше десяти років;**
 - 2) з дати передачі першому набувачеві з державної або комунальної власності у приватну власність нерухомого майна, щодо якого на момент такої передачі законодавством не була встановлена необхідність державної реєстрації правочину або реєстрації права власності, минуло більше десяти років. Зміна першого та подальших набувачів не змінює порядку обчислення та перебігу граничного строку для витребування майна, встановленого цією частиною.**
- Дію приписів цієї частини не поширюють на випадки, якщо майно на момент вибуття з володіння держави, Автономної Республіки Крим, територіальної громади**

прав на нерухоме майно права власності першого набувача на нерухоме майно, передане такому набувачеві з державної або комунальної власності у приватну власність, незалежно від виду такого майна, минуло більше десяти років;

2) з дати передачі першому набувачеві з державної або комунальної власності у приватну власність нерухомого майна, щодо якого на момент такої передачі законодавством не була встановлена необхідність державної реєстрації правочину або реєстрації права власності, минуло більше десяти років.

Зміна першого та подальших набувачів не змінює порядку обчислення та перебігу граничного строку для витребування майна, передбаченого цією частиною.

Дія положень цієї частини не поширюється на випадки, якщо майно на момент вибуття з володіння держави або територіальної громади належало:

а) до об'єктів критичної інфраструктури;

б) до об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави;

в) до об'єктів та земель оборони;

належало:

а) до об'єктів критичної інфраструктури;

б) до об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави;

в) до об'єктів та земель оборони;

г) до об'єктів або територій природно-заповідного фонду, за умови наявності підтвердних документів про статус таких об'єктів (територій) на момент вибуття з володіння;

г) до гідротехнічних споруд, за умови наявності підтвердних документів про статус таких об'єктів на момент вибуття з володіння;

д) до пам'яток культурної спадщини, які не підлягали приватизації.

<p>г) до об'єктів або територій природно-заповідного фонду, за умови наявності підтвердних документів про статус таких об'єктів (територій) на момент вибуття з володіння; г) до гідротехнічних споруд, за умови наявності підтвердних документів про статус таких об'єктів на момент вибуття з володіння; д) до пам'яток культурної спадщини, які не підлягали приватизації. 4. Якщо майно було набуто безвідплатно в особи, яка не мала права його відчужувати, власник має право витребувати його від добросовісного набувача у всіх випадках.</p>		
<p>Стаття 389. Витребування грошей та цінних паперів 1. Гроші, а також цінні папери на пред'явника, що існують у паперовій формі, не можуть бути витребувані від добросовісного набувача.</p>	<p><i>Перенесено до глави 21</i></p>	
<p>Стаття 390. Розрахунки при витребуванні майна із чужого незаконного володіння 1. Власник майна має право вимагати від особи, яка знала або могла знати, що вона володіє майном незаконно</p>	<p><i>Перенесено до глави 21</i></p>	

(недобросовісного набувача), передання усіх доходів від майна, які вона одержала або могла одержати за весь час володіння ним.

2. Власник майна має право вимагати від добросовісного набувача передання усіх доходів від майна, які він одержав або міг одержати з моменту, коли дізнався чи міг дізнатися про незаконність володіння ним, або з моменту, коли йому було вручено повістку до суду у справі за позовом власника про витребування майна.

3. Добросовісний або недобросовісний набувач (володілець) має право вимагати від власника майна відшкодування необхідних витрат на утримання, збереження майна, здійснених ним з часу, з якого власникові належить право на повернення майна або передання доходів.

4. Добросовісний набувач (володілець) має право залишити собі здійснені ним поліпшення майна, якщо вони можуть бути відокремлені від майна без завдання йому шкоди. Якщо поліпшення не можуть бути відокремлені від

майна, добросовісний набувач (володілець) має право на відшкодування здійснених витрат у сумі, на яку збільшилася його вартість.

5. Суд одночасно із задоволенням позову органу державної влади, органу місцевого самоврядування або прокурора про витребування нерухомого майна від добросовісного набувача на користь держави чи територіальної громади вирішує питання про здійснення органом державної влади або органом місцевого самоврядування компенсації вартості такого майна добросовісному набувачеві.

Суд постановляє рішення про витребування нерухомого майна від добросовісного набувача на користь держави чи територіальної громади, за умови попереднього внесення органом державної влади, органом місцевого самоврядування або прокурором вартості такого майна на депозитний рахунок суду.

Перерахування грошових коштів як компенсації вартості нерухомого майна з депозитного рахунку суду здійснюється без пред'явлення добросовісним

<p>набувачем окремого позову до держави чи територіальної громади. Держава чи територіальна громада, яка на підставі рішення суду компенсувала добросовісному набувачеві вартість майна, набуває право вимоги про стягнення виплачених грошових коштів як компенсації вартості майна до особи, з вини якої таке майно незаконно вибуло з володіння власника. Порядок компенсації, передбачений цією частиною, не застосовується щодо об'єктів приватизації, визначених Законом України "Про приватизацію державного житлового фонду". Для цілей цієї статті під вартістю майна розуміється вартість майна, оцінка (експертно-грошова оцінка земельної ділянки) якого здійснена в порядку, визначеному законом, чинна на дату подання позовної заяви.</p>		
<p>Стаття 391. Захист права власності власника майна 1. Власник майна має право вимагати усунення перешкод у здійсненні ним права користування та розпорядження</p>	<p>Стаття 496. Особливості захисту права власності держави, Автономної Республіки Крим, територіальної громади 1. Якщо орган державної влади, орган влади</p>	

<p>своїм майном. Якщо органом державної влади або органом місцевого самоврядування, незалежно від того, чи мав такий орган відповідні повноваження, вчинялися будь-які дії, спрямовані на відчуження майна, в результаті яких набувачем такого майна став суб'єкт права приватної власності, спори щодо володіння та/або розпорядження, та/або користування таким майном відповідним органом державної влади або органом місцевого самоврядування вирішуються на підставі статей 387 і 388 цього Кодексу.</p>	<p>Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, безвідносно до того, чи мав такий орган відповідні повноваження, вчинив будь-які дії, спрямовані на відчуження майна, в результаті яких набувачем такого майна став суб'єкт права приватної власності, спори щодо окремих повноважень права власності на таке майно відповідного органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування вирішують на підставі віндикаційного позову.</p>	
<p>Стаття 392. Визнання права власності 1. Власник майна може пред'явити позов про визнання його права власності, якщо це право оспорується або не визнається іншою особою, а також у разі втрати ним документа, який засвідчує його право власності.</p>	<p><i>Перенесено до глави 21</i></p>	
<p>Стаття 393. Визнання незаконним правового акта, що порушує право власності 1. Правовий акт органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого</p>	<p><i>Перенесено до глави 21</i></p>	

<p>самоврядування, який не відповідає законові і порушує права власника, за позовом власника майна визнається судом незаконним та скасовується. Якщо інше не встановлено законом, власник майна, права якого порушені внаслідок видання правового акта органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування, має право вимагати відновлення того становища, яке існувало до видання цього акта. У разі неможливості відновлення попереднього становища власник має право на відшкодування майнової та моральної шкоди.</p>		
<p>Стаття 394. Відшкодування шкоди, завданої власникові земельної ділянки, житлового будинку, інших будівель у зв'язку із зниженням їх цінності</p> <p>1. Власник земельної ділянки, житлового будинку, інших будівель має право на компенсацію у зв'язку із зниженням цінності цих об'єктів у результаті діяльності, що призвела до зниження рівня екологічної, шумової захищеності</p>	<p>Стаття 497. Відшкодування шкоди, завданої власникові земельної ділянки, житлового будинку, інших будівель у зв'язку із зменшенням їхньої цінності</p> <p>1. Власник земельної ділянки, житлового будинку, іншої будівлі має право на відшкодування у зв'язку із зменшенням цінності таких об'єктів внаслідок діяльності, що призвела до зниження рівня екологічної,</p>	<p>Та споруд</p>

території, погіршення природних властивостей землі.	шумової захищеності території, погіршення природних властивостей землі.	
Розділ II. РЕЧОВІ ПРАВА НА ЧУЖЕ МАЙНО	Розділ VIII. ОБМЕЖЕНІ РЕЧОВІ ПРАВА	
Глава 30. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО РЕЧОВІ ПРАВА НА ЧУЖЕ МАЙНО	Глава 31. Загальні приписи про обмежені речові права	
<p>Стаття 395. Види речових прав на чуже майно</p> <p>1. Речовими правами на чуже майно є:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) право володіння; 2) право користування (сервітут); 3) право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис); 4) право забудови земельної ділянки (суперфіцій). <p>2. Законом можуть бути встановлені інші речові права на чуже майно.</p>	<p>Стаття 498. Види обмежених речових прав</p> <p>1. Обмеженими речовими правами є:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) право узуфрукта; 2) право сервітуту; 3) право емфітевзису; 4) право суперфіцію; 5) речове право очікування; 6) право переважної купівлі нерухомої речі; 7) забезпечувальні речові права. <p>2. Закон може встановити й інші обмежені речові права.</p>	<p>Щодо статті 395. Види речових прав на чуже майно.</p> <p><i>«Стаття 498. Види обмежених речових прав</i></p> <p><i>«1. Обмеженими речовими правами є:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) право узуфрукта;</i> <i>2) право сервітуту;</i> <i>3) право емфітевзису;</i> <i>4) право суперфіцію;</i> <i>5) речове право очікування;</i> <i>6) право переважної купівлі нерухомої речі;</i> <i>7) забезпечувальні речові права.</i> <p><i>2. Закон може встановити й інші обмежені речові права.»</i></p> <p>Зауваження</p> <p>Виключено «право володіння», чи слід це розуміти як заміну його посіданням, що не є речовим правом.</p> <p>Виключено назви обмежених речових прав доступною мовою, залишивши наукові терміни.</p> <p>Пропозиція.</p> <p>З урахуванням діючого ЦКУ та необхідності доступності норм кодексу для розуміння не тільки науковцям, а і простим людям, які не</p>

		<p>мають з глави в главу переходити щоб щось зрозуміти.</p> <p>Редакція «Стаття 498. Види обмежених речових прав на чуже майно 1. Обмеженими речовими правами на чуже майно є: 1) право володіння; 2) право володіння для користування, одержання плодів, продукції і доходів від користування нею на тих самих умовах, що й власник, але з обов'язком збереження призначення речі (узуфрукт); 3) право користування (сервітут); 4) право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис); 5) право забудови земельної ділянки (суперфіцій). 6) речове право очікування; 7) право переважної купівлі нерухомої речі; 8) забезпечувальні речові права 2. Законом може встановити і інші обмежені речові права на чуже майно.»</p>
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 499. Спільні обмежені речові права 1. До відносин, пов'язаних із належністю одного обмеженого речового права двом і більше особам, застосовують приписи про спільну власність, якщо іншого не встановлено цим Кодексом або не впливає із сутності обмеженого речового права.</p>	<p>Щодо статті 499. Спільні обмежені речові права. Важливо передбачити можливість поділу/виділу за згодою суб'єкта обмеженого речового права.</p>

	<p>2. Поділ речі, на яку встановлено обмежене речове право, і виділ із неї частки в натурі за вимогою осіб, яким належить таке право, заборонені, якщо іншого не встановлено законом або договором, або не впливає із суті відповідного обмеженого речового права.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 500. Здійснення обмежених речових прав 1. Суб'єкт обмеженого речового права реалізує свої повноваження переважно перед відповідними повноваженнями власника. 2. Якщо на одну річ обмежені речові права належать одночасно двом і більше особам, переважно перед іншими здійснює свої повноваження та особа, яка раніше набула обмежене речове право, якщо іншого не встановлено цим Кодексом. 3. Речове право, що має забезпечення (забезпечене право), може бути здійснене позачергово лише тією частиною і в той спосіб, якими воно забезпечене.</p>	
<p>Стаття 396. Захист речових прав на чуже майно 1. Особа, яка має речове право на чуже майно, має право</p>	<p>Стаття 501. Захист обмежених речових прав 1. Суб'єкт обмеженого речового права має право на</p>	

<p>на захист цього права, у тому числі і від власника майна, відповідно до положень глави 29 цього Кодексу.</p>	<p>захист такого права, зокрема від власника майна, відповідно до приписів глави 21 цього Кодексу.</p>	
<p>Глава 31. ПРАВО ВОЛОДІННЯ ЧУЖИМ МАЙНОМ</p>	<p><i>Приписи перенесені до розділу IX</i></p>	
<p><i>Глава відсутня</i></p>	<p>Глава 32. Узуфрукт</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 502. Поняття узуфрукта 1. Власник речі має право надати таку річ фізичній або юридичній особі (узуфруктарію) у володіння для користування, одержання плодів, продукції і доходів від користування нею на тих самих умовах, що й власник, але з обов'язком збереження призначення речі (узуфрукт). 2. Узуфрукт може бути обмежений заборонаю окремих видів користування. 3. Узуфрукт можуть встановлювати одночасно або послідовно на користь кількох осіб. 4. Узуфрукт є безоплатним, якщо іншого не встановлено законом, договором або заповітом. 5. На відносини за узуфруктом поширюють загальні приписи цього Кодексу про речові права, якщо іншого не впливає з приписів цієї глави та сутності узуфрукта.</p>	

	<p>Особливості узуфрукта державного та комунального майна встановлює закон.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 503. Встановлення узуфрукта</p> <p>1. Узуфрукт може встановлювати закон, договір або заповіт. У встановлених законом випадках узуфрукт може встановлювати рішення суду.</p> <p>2. Узуфрукт може бути встановлено щодо будь-якої неспоживної рухомої або нерухомої речі, <u>єдиного</u> майнового комплексу, що можуть приносити плоди, продукцію, доходи. Узуфрукт, що входить до складу спадщини дітей, може бути обтяжений на підставі закону іншим узуфруктом в інтересах батьків.</p> <p>3. Узуфрукт поширюють на всі приналежності речі та інше майно, включене до її складу.</p> <p>4. Споживна річ, передана на праві узуфрукта, є власністю узуфруктарія. Після припинення узуфрукта узуфруктарій зобов'язаний у розумний строк передати у власність особі, яка встановила узуфрукт, споживну річ такого самого роду, такої самої якості та в такій самій</p>	<p>Зауваження</p> <p>1. Єдиного майнового комплексу доповнити словом «нерухомого».</p> <p>2. Словосполучення «складу спадщини дітей» читається як після смерті дітей.</p>

	<p>кількості, яку він отримав на праві узуфрукта. Якщо передання речі таких самих роду, якості та кількості є неможливим, узуфруктарій зобов'язаний сплатити вартість переданої йому речі за ціною, яка існує на такі або аналогічні речі станом на день повернення.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 504. Узуфрукт державного та комунального майна</p> <p>1. Узуфрукт державного або комунального майна встановлює власник для узуфруктарія – юридичної особи публічного права, створеної державою або територіальною громадою.</p> <p>2. Узуфрукт державного або комунального майна може бути встановлено на будь-які види рухомого або нерухомого майна, що перебуває у власності держави або територіальної громади.</p> <p>3. Узуфруктарій зобов'язаний підтримувати цільове призначення, що власник встановив на майно, утримувати передане на праві узуфрукта майно в належному стані, за потреби проводити його поточний</p>	

ремонт, а за попередньої письмової згоди власника – капітальний ремонт.

4. Узуфруктарій зобов'язаний сплачувати податки, роялті, орендну плату за землю та інші платежі.

Узуфруктарій також несе витрати, пов'язані зі зберіганням та звичайним обслуговуванням майна, переданого на праві узуфрукта державного або комунального майна.

5. Узуфруктарій за попередньою письмовою згодою власника може поліпшувати майно, передане на праві узуфрукта державного або комунального майна, без права на вилучення таких поліпшень.

6. Узуфруктарій не може відчужувати майно, передане йому на праві узуфрукта, вносити його до статутного капіталу юридичних осіб, а також вчиняти інші дії, наслідком яких може бути відчуження або зміна призначення майна.

Щодо майна, переданого на праві узуфрукта, узуфруктарій не може встановлювати майнове обтяження. Узуфруктарій не може вносити передане йому майно у спільну власність.

	<p>7. Узуфруктарій має право вживати заходів для відшкодування шкоди, завданої третьою особою майну, яким він користується на праві узуфрукта державного або комунального майна.</p> <p>8. Узуфрукт державного або комунального майна може бути встановлено безстроково або на певний строк, або до настання певної події, або до досягнення певної мети.</p> <p>9. Узуфрукт державного або комунального майна встановлює договір між власником та узуфруктарієм.</p> <p>10. На відносини за узуфруктом державного та комунального майна поширюють приписи статті 511 цього Кодексу, якщо іншого не визначено цією статтею.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 505. Соціальний узуфрукт</p> <p>1. Соціальний узуфрукт можуть встановлювати для забезпечення соціально значущих інтересів.</p> <p>2. Коло осіб, стосовно яких можуть встановлювати соціальний узуфрукт, визначає закон.</p> <p>3. Соціальний узуфрукт діє довічно, якщо іншого не встановлено рішенням суду.</p> <p>4. На відносини за соціальним узуфруктом</p>	<p>Зауваження</p> <p>Поширення на соціальний узуфрукт приписів цього Кодексу про сервітут підкреслює правову природу користування житлом сервітуту, тому не вбачається доцільним запроваджувати подібний інститут у цивільному законодавстві. Крім цього, єдиним випадком, де це можливо запроваджувати можна розглядати соціальний узуфрукт майна державної та комунальної власності.</p>

	поширюють приписи цього Кодексу про сервітут з урахуванням приписів цієї глави та суті соціального узуфрукта.	Пропозиція Виключити цю норму або поширити її виключно щодо майна державної та комунальної власності.
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 506. Строк узуфрукта 1. Узуфрукт може встановлювати закон, договір, заповіт або рішення суду безстроково або на певний строк.	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 507. Відчуження узуфрукта 1. Відчуження узуфрукта заборонено. 2. Відчуження власником майна, переданого на праві узуфрукта, не припиняє права узуфруктарія на таке майно.	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 508. Визначення стану майна 1. Узуфруктарій приймає речі, інше майно в тому стані, в якому вони є. 2. У разі встановлення узуфрукта щодо сукупності речей узуфруктарій і власник зобов'язані сприяти оформленню інвентарного опису майна. 3. Кожна сторона має право звернутися за оформленням інвентарного опису майна до уповноважених органів державної влади. Сторона, яка звернулася за оформленням інвентарного опису майна відповідно до приписів цієї	Пропозиція. Засвідчується не підпис, а справжність підпису. Уточнити хто і на якому документі засвідчує чий підписи. Якщо застосовується засвідчення справжності підпису нотаріусом то правильне формулювання (за засвідчення справжності підпису нотаріусом). Норма створює правову невизначеність.

	<p>статті або за засвідченням підпису на такому описі, несе пов'язані з цим витрати.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 509. Обтяження і витрати, пов'язані з узуфруктом, права кредиторів 1. Витрати та обтяження, пов'язані з узуфруктом, несе власник, якщо іншого не встановлено законом, договором або заповітом. 2. Кредитори узуфруктарія мають право звернути стягнення на його права з урахуванням прав, що належать власнику. Кредитори власника мають право звернути стягнення на його права з урахуванням прав, що належать узуфруктарію.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 510. Права узуфруктарія 1. Узуфруктарій має право на одержання доходів, продукції, плодів, отриманих від користування предметом узуфрукта, якщо іншого не встановлено законом, договором або заповітом. 2. Право власності на доходи, продукцію, плоди виникає в узуфруктарія з моменту їх одержання (вироблення, збирання). 3. Плоди, не зібрані на момент встановлення</p>	

узуфрукта, належать узуфруктарію, а плоди, не зібрані на момент спливу строку узуфрукта, належать власнику, якщо іншого не встановлено законом, договором або заповітом.

4. Якщо предметом узуфрукта є споживні речі, узуфруктарій має право розпорядження ними і після спливу строку узуфрукта зобов'язаний повернути власнику речі такої самої якості, вартості, і в тій самій кількості, а якщо це неможливо – відшкодувати їхню вартість на момент припинення узуфрукта.

5. Якщо предметом узуфрукта є насадження (дерева), у разі їх знищення (втрати) узуфруктарій зобов'язаний їх замінити відповідно до умов договору або звичаю.

6. Узуфруктарій користується кар'єрами, що перебувають в експлуатації на момент встановлення узуфрукта, порядком, визначеним законом для власника.

Узуфруктарій має право на розробку родовищ на земельній ділянці, переданій йому на праві узуфрукта.

7. Якщо предметом узуфрукта є неспоживні речі, що

	<p>підлягають зношенню, узуфруктарій має користуватися ними добросовісно та відповідно до їхнього цільового призначення.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 511. Обов'язки узуфруктарія</p> <p>1. Узуфруктарій зобов'язаний користуватися майном, на яке встановлено узуфрукт, добросовісно та відповідно до його цільового призначення.</p> <p>2. Якщо річ пошкоджена або знищена, або необхідно виконати роботи з її ремонту, здійснити покращення чи провести заходи із запобігання небезпеці, узуфруктарій зобов'язаний невідкладно повідомити про це власника.</p> <p>Узуфруктарій зобов'язаний невідкладно повідомляти власника про будь-який факт незаконних дій щодо земельної ділянки, оспорування права власності під загрозою стягнення відшкодування завданих у зв'язку з цим збитків.</p> <p>3. Під час здійснення свого права узуфруктарій зобов'язаний зберігати призначення речі, визначені власником.</p> <p>Узуфруктарій зобов'язаний сплачувати обов'язкові</p>	

платежі (податки, мито, збори) за використання узупрукта.

4. Узупруктарій зобов'язаний проводити поточний ремонт, необхідний для утримання майна і подальшого користування ним за цільовим призначенням.

5. Капітальний ремонт майна, на яке встановлено узупрукт, покладають на власника, якщо іншого не визначено законом, договором або заповітом.

6. Якщо узупруктарій провів роботи, необхідні для утримання майна, що виходять за межі поточного ремонту, та здійснив витрати, він має право вимагати від власника їх відшкодування відповідно до глави 88 цього Кодексу.

Про необхідність проведення таких робіт узупруктарій зобов'язаний повідомити власника.

7. У разі знищення або істотного руйнування предмета узупрукта внаслідок природного зношення або з інших причин, що не залежать від сторін, узупруктарій та власник не зобов'язані відновлювати майно, на яке встановлено узупрукт.

8. Якщо майно, на яке встановлено узупрукт,

	<p>застраховане, у період дії узуфрукта страхові внески сплачує узуфруктарій.</p>	
	<p>У разі настання страхового випадку право на страхові виплати має узуфруктарій, якщо іншого не встановлено договором страхування або законом.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 512. Права та обов'язки власника 1. Власник може <u>змінити або через вчинення правочину припинити</u> право узуфрукта лише за згодою узуфруктарія, якщо іншого не встановлено законом, договором або заповітом. 2. Власник має право відчужувати річ або інше майно, на яке встановлено узуфрукт, обтяжувати це майно зобов'язаннями, вживати заходів для захисту права власності, не заборонених законом. 3. Власник зобов'язаний утримуватися від вчинення будь-яких дій, що перешкоджають або порушують здійсненню узуфруктарієм його права, відшкодовувати йому завдані збитки, якщо дії власника призвели до зменшення вартості предмета узуфрукта, убезпечувати узуфруктарія від евікції (стаття 896 цього Кодексу).</p>	<p>Власник може змінити або припинити через вчинення правочину узуфрукта лише за згодою</p> <p>Якщо йдеться про припинення узуфрукта, встановленого договором, припинитися він може також за згодою сторін договором, але не в односторонньому порядку.</p>

	<p>4. Якщо узуфруктарій за вимогою кредитора власника сплачує борги з майна або частини майна, щодо якого встановлено узуфрукт, власник зобов'язаний після припинення узуфрукта відшкодувати сплачені авансом суми без процентів.</p> <p>Якщо узуфруктарій не сплачує борги, визначені абзацом першим цієї частини, власник має право за власним вибором сплатити їх або продати відповідну частину майна, щодо якого встановлено узуфрукт. Якщо такі борги сплачує власник, узуфруктарій зобов'язаний сплатити йому проценти за весь строк узуфрукта.</p> <p>Якщо борги не сплачено порядком, визначеним абзацами першим і другим цієї частини, кредитори мають право звернути стягнення на майно, щодо якого встановлено узуфрукт.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 513. Припинення узуфрукта</p> <p>1. Узуфрукт є припиненим у разі:</p> <p>1) поєднання в одній особі власника та узуфруктарія речі, обтяженої узуфруктом;</p>	<p>Щодо статті 513. Припинення узуфрукта</p> <p>1. Узуфрукт є припиненим у разі:</p> <p>...</p> <p>4)зловживання узуфруктарієм своїм правом, що встановлено рішенням суду;</p>

	<p>2) смерті фізичної особи – узуфруктарія або ліквідації юридичної особи – узуфруктарія; 3) знищення, втрати або припинення існування речі, на яку встановлено узуфрукт, або погіршення її стану, внаслідок чого вона стала непридатною для використання за цільовим призначенням; 4) закінчення строку, на який встановлено узуфрукт; 5) зловживання узуфруктарієм своїм правом; 6) припинення обов'язку власника житлового приміщення, обтяженого соціальним узуфруктом, щодо надання утримання (сплати аліментів) особам, з якими узуфруктарій проживає однією сім'єю.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 514. Юридичні наслідки припинення узуфрукта 1. Після припинення узуфрукта узуфруктарій зобов'язаний повернути власнику річ у тому самому стані, в якому її було отримано від власника, з урахуванням нормального зносу, або у стані, визначеному законом, договором або заповітом. 2. У разі знищення, втрати або пошкодження речі, переданої на праві узуфрукта, з вини узуфруктарія він зобов'язаний відшкодувати власнику завдані збитки.</p>	

	<p>3. Про припинення узуфрукта вносять запис до Державного реєстру прав.</p>	
<p>Глава 32. ПРАВО КОРИСТУВАННЯ ЧУЖИМ МАЙНОМ</p>	<p>Глава 33. Сервітут</p>	
<p>Стаття 401. Поняття користування чужим майном 1. Право користування чужим майном (сервітут) може бути встановлене щодо земельної ділянки, інших природних ресурсів (земельний сервітут) або іншого нерухомого майна для задоволення потреб інших осіб, які не можуть бути задоволені іншим способом. 2. Сервітут може належати власникові (володільцеві) сусідньої земельної ділянки, а також іншій, конкретно визначеній особі (особистий сервітут).</p>	<p>Стаття 515. Поняття і види сервітуту 1. Сервітутом є право користування чужим майном, встановлене щодо земельної ділянки, інших природних ресурсів або іншого нерухомого майна для задоволення потреб інших осіб, що не можуть бути задоволені в інший спосіб. 2. Земельний сервітут як обмежене речове право встановлюють як <u>обтяження</u> земельної ділянки або іншого нерухомого майна (обтяжене сервітутом нерухоме майно), яке надають (встановлюють) власнику іншого нерухомого майна (<u>домінуюче нерухоме майно</u>), користування яким або потреби якого не можуть бути задоволені в інший спосіб. 3. Особистий сервітут як обмежене речове право може бути надано власнику (володільцю) сусідньої ділянки або іншій конкретно визначеній особі.</p>	<p>Щодо ст. 515 проекту ЦК України У статті відсутнє визначення особистого сервітуту, що є у чинному ЦК ст. 401.</p> <p>Пропозиція: -у частині другій слово «обтяження» замінити на слово «обмеження» або «обмежене речове право», оскільки застосування терміну «обтяження» може призвести до ототожнення сервітуту як обтяження речових прав на нерухоме майно відповідно до ЗУ «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», в той час, як за своєю правовою природою сервітут є обмеженим речовим правом. У ДЗК сервітут реєструється як обмеження, у ДРП як інше речове право, але не обтяження. -у частині другій вжито поняття (домінуюче нерухоме майно), запровадження якого є дуже дискусійним. Також, не завжди майно буде домінуючим при встановленні сервітуту, ця вимога не має підстав. Не можна погодитись з терміном «домінуюче нерухоме майно» адже держава гарантує рівність прав всіх учасників цивільних відносин і право власності на один об'єкт не може домінувати над правом власності іншого суб'єкта на інший об'єкт.</p> <p>Пропозиція. Виключити дискримінуючі</p>

	<p>4. Сервітутом можуть обтяжувати будівлі, споруди або інше нерухоме майно, обмежене користування яким необхідно поза зв'язком із користуванням земельною ділянкою.</p> <p>5. На підставі сервітуту власник домінуючого нерухомого майна має право самостійно користуватися нерухомим майном, обтяженим сервітутом, та/або заборонити власнику такого майна користуватися ним у певний спосіб.</p>	<p>норми.</p>
<p>Стаття 402. Встановлення сервітуту</p> <p>1. Сервітут може бути встановлений договором, законом, заповітом або рішенням суду.</p> <p>2. Земельний сервітут може бути встановлений договором між особою, яка вимагає його встановлення, та власником (володільцем) земельної ділянки або особою, яка використовує земельну ділянку на праві емфітевзису, суперфіцію.</p> <p>Земельний сервітут підлягає державній реєстрації в порядку, встановленому для державної реєстрації прав на нерухоме майно.</p> <p>3. У разі недосягнення домовленості про встановлення</p>	<p>Стаття 516. Встановлення сервітуту</p> <p>1. Сервітут може бути встановлений договором, законом, заповітом, рішенням суду або його можуть набути за набувальною давністю.</p> <p>2. Сервітут може бути встановлений договором між особою, яка вимагає його надання, та власником (володільцем) нерухомого майна. Сервітут підлягає державній реєстрації порядком, встановленим для державної реєстрації речових прав на нерухоме майно.</p> <p>3. У разі недосягнення домовленості про встановлення сервітуту та про його умови спір вирішує суд за позовом</p>	<p>Зауваження.</p> <p>Досить дискусійним є набуття сервітуту за набувальною давністю на нерухоме майно, в такому разі має бути норма - виключно на підставі рішення суду</p>

<p>сервітуту та про його умови спір вирішується судом за позовом особи, яка вимагає встановлення сервітуту.</p>	<p>особи, яка вимагає надання сервітуту. 4. Сервітут можуть набувати за набувальною давністю порядком, встановленим цим Кодексом. 5. На умовах та порядком, що визначені частинами першою – третьою цієї статті, сервітут може бути встановлено також в інтересах і на вимогу особи, якій земельна ділянка надана на праві постійного (безстрокового) користування, або інших осіб у випадках, встановлених законом.</p>	
<p>Стаття 403. Зміст сервітуту 1. Сервітут визначає обсяг прав щодо користування особою чужим майном. 2. Сервітут може бути встановлений на певний строк або без визначення строку. 3. Особа, яка користується сервітутом, зобов'язана вносити плату за користування майном, якщо інше не встановлено договором, законом, заповітом або рішенням суду. 4. Сервітут не підлягає відчуженню. У разі встановлення земельного сервітуту для спорудження лінійного об'єкта енергетичної інфраструктури, іншого об'єкта законом або договором про</p>	<p>Стаття 517. Зміст сервітуту 1. Сервітут визначає обсяг прав власника домінуючого нерухомого майна щодо користування майном, обтяженим обмеженим речовим правом, та/або встановлює заборону власнику такого майна користуватися ним у певний спосіб. Сервітут можуть встановлювати для забезпечення проходу та проїзду через сусідню земельну ділянку, будівництва, реконструкції та/або експлуатації лінійних об'єктів, що не перешкоджають використанню земельної ділянки відповідно до умов дозволеного користування, а також інших потреб власника</p>	<p>Пропозиція. Залишити діючу норму «1.Сервітут визначає обсяг прав щодо користування особою чужим майном.».</p>

<p>встановлення земельного сервіту може бути встановлена умова щодо переходу права земельного сервіту до нового власника такого об'єкта при переході права власності на нього.</p> <p>5. Сервітут не позбавляє власника майна, щодо якого він встановлений, права володіння, користування та розпоряджання цим майном.</p> <p>6. Сервітут зберігає чинність у разі переходу до інших осіб права власності на майно, щодо якого він встановлений.</p> <p>7. Збитки, завдані власникові (володільцеві) земельної ділянки або іншого нерухомого майна, особою, яка користується сервітутом, підлягають відшкодуванню на загальних підставах.</p>	<p>нерухомого майна, що не можуть бути забезпечені без встановлення сервітуту.</p> <p>2. Сервітут може бути встановлено на певний строк або безстроково.</p> <p>3. Особа, яка користується сервітутом, зобов'язана вносити плату за користування майном, якщо іншого не встановлено договором, законом, заповітом або рішенням суду.</p> <p>4. Сервітут не підлягає відчуженню.</p> <p>5. Сервітут не позбавляє власника майна, щодо якого він встановлений, права володіння, користування та розпоряджання таким майном.</p> <p>6. Сервітут зберігає чинність у разі переходу до інших осіб права власності на майно, щодо якого він встановлений.</p> <p>7. Збитки, що їх завдала власнику (володільцю) земельної ділянки або іншого нерухомого майна особою, якій надано сервітут, підлягають відшкодуванню на загальних підставах.</p> <p>8. Якщо на одне майно встановлено два і більше сервітути або інших обмежених речових прав, що не</p>	
---	--	--

	<p>можуть бути здійснені одночасно (в сукупності або окремо), кожний із суб'єктів обмежених речових прав може вимагати встановлення такого порядку здійснення прав, який однаковою мірою задовольнить всіх заінтересованих осіб.</p>	
<p>Стаття 404. Право користування чужою земельною ділянкою або іншим нерухомим майном</p> <p>1. Право користування чужою земельною ділянкою або іншим нерухомим майном полягає у можливості проходу, проїзду через чужу земельну ділянку, прокладання та експлуатації ліній електропередачі, зв'язку і трубопроводів, забезпечення водопостачання, меліорації тощо.</p> <p>2. Особа має право вимагати від власника (володільця) сусідньої земельної ділянки, а в разі необхідності - від власника (володільця) іншої земельної ділянки надання земельного сервітуту.</p> <p>3. Право користування чужим майном може бути встановлено щодо іншого нерухомого майна (будівлі, споруди тощо).</p>	<p>Стаття 518. Право користування чужою земельною ділянкою або іншим нерухомим майном</p> <p>1. Право користування чужою земельною ділянкою або іншим нерухомим майном полягає у можливості проходу, проїзду через чужу земельну ділянку, прокладання та експлуатації ліній електропередачі, зв'язку і трубопроводів, забезпечення водопостачання, меліорації тощо.</p> <p>2. Особа має право вимагати від власника (володільця) сусідньої земельної ділянки, а в разі необхідності – від власника (володільця) іншої земельної ділянки надання земельного сервітуту.</p> <p>3. Право користування чужим майном може бути встановлено щодо іншого нерухомого майна (будівлі, споруди тощо).</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 519. Права власника домінуючого нерухомого</p>	<p>Щодо статті 519. Права власника домінуючого нерухомого майна.</p>

	<p>майна 1. Власник домінуючого нерухомого майна має право вимагати від власника сусідньої земельної ділянки надання сервітуту, якщо він не може користуватися домінуючим нерухомим майном в інший спосіб. 2. Власник домінуючого нерухомого майна має право користуватися сервітутом, вчиняти щодо майна, обтяженого сервітутом, будь-які дії, необхідні та достатні для здійснення права сервітуту. 3. Витрати, пов'язані із вчиненням дій, необхідних і достатніх для здійснення права сервітуту, несе власник домінуючого нерухомого майна, якщо іншого не встановлено законом, договором або заповітом.</p>	<p>Не можна погодитись з терміном «домінуюче нерухоме майно» адже держава гарантує рівність прав всіх учасників цивільних відносин і право власності на один об'єкт не може домінувати над правом власності іншого суб'єкта на інший об'єкт.</p> <p>З норми не вбачаються жодних критеріїв для визначення нерухомого майна «домінуючим». Окрім того, для встановлення сервітуту в ряді випадків не буде існувати іншого майна, в тому числі домінуючого.</p> <p>Пропозиція. Виключити дискримінуючі норми.</p>
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 520. Права та обов'язки власника домінуючого нерухомого майна і власника нерухомого майна, обтяженого сервітутом 1. Власник домінуючого нерухомого майна зобов'язаний дотримувати правомірні інтереси власника майна, обтяженого сервітутом, і здійснювати</p>	<p>Врахувати зауваження</p>

свої права у такий спосіб, щоб завдавати йому якомога менше незручностей.

2. Власник домінуючого нерухомого майна зобов'язаний належним чином утримувати будівлі, споруди і насадження, які він розмістив на праві сервітуту.

3. Власник домінуючого нерухомого майна зобов'язаний відшкодувати збитки, завдані власнику майна, обтяженого сервітутом.

4. Якщо право сервітуту встановлено на користь двох або більше співвласників домінуючого нерухомого майна, обов'язок утримання будівель, споруд і насаджень, розміщених на праві сервітуту, і відшкодування збитків, завданих власнику майна, обтяженого сервітутом, покладається на кожного з таких власників домінуючого нерухомого майна домірно отримуваній ними вигоді, якщо іншого не встановлено законом або договором, яким встановлено сервітут.

5. Власник нерухомого майна, обтяженого сервітутом, зобов'язаний утримуватися від будь-яких дій, що

	<p>обмежують або перешкоджають здійсненню права сервітуту.</p> <p>6. Власник нерухомого майна, обтяженого сервітутом, має право, якщо іншого не встановлено законом, вимагати від осіб, в інтересах яких встановлено сервітут, домірну плату за користування таким майном.</p>	
<p>Стаття 405. Право членів сім'ї власника житла на користування цим житлом</p> <p>1. Члени сім'ї власника житла, які проживають разом з ним, мають право на користування цим житлом відповідно до закону.</p> <p>Житлове приміщення, яке вони мають право займати, визначається його власником.</p> <p>2. Член сім'ї власника житла втрачає право на користування цим житлом у разі відсутності члена сім'ї без поважних причин понад один рік, якщо інше не встановлено домовленістю між ним і власником житла або законом.</p>	<p>Стаття 521. Викуп сервітуту на право проходу і проїзду</p> <p>1. Сервітут на право проходу і проїзду може бути викуплений власником нерухомого майна, обтяженого сервітутом, у разі настання істотних незручностей або знецінення нерухомого майна внаслідок встановлення сервітуту.</p> <p>2. За наявності спору щодо викупу сервітуту суд може ухвалити рішення про примусовий його викуп. При встановленні ціни викупу враховують тривалість сервітуту і зміну вартості нерухомого майна.</p>	<p>Зберегти статтю 405 «Право членів сім'ї власника житла на користування цим житлом», не замінювати її соціальним узурфруктом.</p>
<p>Стаття 406. Припинення сервітуту</p> <p>1. Сервітут припиняється у разі:</p> <p>1) поєднання в одній особі особи, в інтересах якої</p>	<p>Стаття 522. Припинення сервітуту</p> <p>1. Сервітут є припиненим у разі:</p> <p>1) поєднання в одній особі особи, в інтересах якої</p>	

<p>встановлений сервітут, і власника майна, обтяженого сервітутом;</p> <p>2) відмови від нього особи, в інтересах якої встановлений сервітут;</p> <p>3) спливу строку, на який було встановлено сервітут;</p> <p>4) припинення обставини, яка була підставою для встановлення сервітуту;</p> <p>5) невикористання сервітуту протягом трьох років підряд;</p> <p>6) смерті особи, на користь якої було встановлено особистий сервітут.</p> <p>2. Сервітут може бути припинений за рішенням суду на вимогу власника майна за наявності обставин, які мають істотне значення.</p> <p>3. Власник земельної ділянки має право вимагати припинення сервітуту, якщо він перешкоджає використанню цієї земельної ділянки за її цільовим призначенням.</p> <p>4. Сервітут може бути припинений в інших випадках, встановлених законом.</p>	<p>встановлено сервітут, і власника майна, обтяженого сервітутом;</p> <p>2) відмови від нього особи, в інтересах якої встановлено сервітут;</p> <p>3) спливу строку, на який встановлено сервітут;</p> <p>4) припинення обставини, яка була підставою для встановлення сервітуту;</p> <p>5) невикористання сервітуту протягом трьох років поспіль;</p> <p>6) смерті фізичної особи, на користь якої встановлено особистий сервітут.</p> <p>2. Сервітут може бути припинено за рішенням суду на вимогу власника майна за наявності обставин, що мають істотне значення.</p> <p>3. Власник земельної ділянки має право вимагати припинення сервітуту, якщо він перешкоджає використанню такої земельної ділянки за її цільовим призначенням.</p> <p>4. Сервітут може бути припинено в інших випадках, встановлених законом.</p>	
<p>Глава 33. ПРАВО КОРИСТУВАННЯ ЧУЖОЮ ЗЕМЕЛЬНОЮ ДІЛЯНКОЮ ДЛЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПОТРЕБ</p>	<p>Глава 34. Емфітевзис</p>	

<p>Стаття 407. Підстави виникнення права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб</p> <p>1. Право користування чужою земельною ділянкою встановлюється договором між власником земельної ділянки і фізичною особою, юридичною особою (далі – землекористувач).</p> <p>2. Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис) може відчужуватися і передаватися у порядку спадкування, крім випадків, передбачених частиною п'ятою статті 102-1 Земельного кодексу України.</p>	<p>Стаття 523. Поняття та підстави встановлення емфітевзису</p> <p>1. Емфітевзисом є право володіння та користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб у повному обсязі, що належить її власнику, <u>якщо це не призводить до знецінення земельної ділянки.</u></p> <p>2. Емфітевзис може бути відчужений або переданий порядком спадкування.</p> <p>3. Емфітевзис встановлюють договором між власником земельної ділянки та особою, яка виявила бажання користуватися цією нерухомою річчю (емфітевтом), або в разі спадкування на підставі заповіту або закону.</p> <p>4. Емфітевзис, встановлений щодо земельної ділянки державної або комунальної власності, емфітевт не може відчужувати, вносити до статутного капіталу юридичної особи, передавати в заставу, крім випадків, визначених законом.</p>	<p><u>Зауваження</u></p> <p>Наявність встановленого емфітевзису на земельну ділянку, особливо довгострокового, зменшує в разі її вартість для продажу, такі земельні ділянки не цікаві для придбання. Чи може це вважатись тим чинником, який призводить до певного знецінення...напевно так.</p> <p>Можливо, малось на увазі знищення показників, тоді це потрібно перефразувати.</p>
<p>Стаття 408. Строк договору про надання права користування чужою земельною ділянкою для</p>	<p>Стаття 524. Строк емфітевзису</p> <p>1. Строк емфітевзису встановлюється договором і не може перевищувати п'ятдесят років.</p>	

<p>сільськогосподарських потреб 1. Строк договору про надання права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб встановлюється договором і не може перевищувати 50 років.</p>		
<p>Стаття 409. Права та обов'язки власника земельної ділянки, наданої у користування для сільськогосподарських потреб 1. Власник земельної ділянки має право вимагати від землекористувача використання її за призначенням, встановленим у договорі. 2. Власник земельної ділянки має право на одержання плати за користування нею. Розмір плати, її форма, умови, порядок та строки її виплати встановлюються договором. 3. Власник земельної ділянки зобов'язаний не перешкоджати землекористувачеві у здійсненні його прав.</p>	<p>Стаття 525. Права та обов'язки власника земельної ділянки, щодо якої встановлено емфітевзис 1. Власник земельної ділянки має право вимагати від землекористувача, на користь якого встановлено емфітевзис, використання її за призначенням, визначеним у договорі. 2. Власник земельної ділянки має право на одержання плати за користування земельною ділянкою. Розмір плати, її форму, умови, порядок та строки сплати встановлює договір. 3. Власник земельної ділянки зобов'язаний не перешкоджати землекористувачеві у здійсненні ним права емфітевзису. 4. Земельна ділянка, щодо якої укладено договір оренди, не може бути передана її власником іншій особі на праві емфітевзису.</p>	

	<p>5. Всі покращення, будівлі і споруди, зведені на земельній ділянці, переданій на праві емфітевзису, належать власнику, якщо іншого не встановлено договором.</p>	
<p>Стаття 410. Права та обов'язки землекористувача</p> <p>1. Землекористувач має право володіти та користуватися земельною ділянкою в повному обсязі відповідно до умов договору.</p> <p>Землекористувач має право передавати земельну ділянку в оренду.</p> <p>2. Землекористувач зобов'язаний вносити плату за користування земельною ділянкою, а також інші платежі, встановлені законом.</p> <p>3. Землекористувач зобов'язаний ефективно використовувати земельну ділянку відповідно до її цільового призначення, підвищувати її родючість, застосовувати природоохоронні технології виробництва, утримуватися від дій, які можуть призвести до погіршення екологічної ситуації.</p>	<p>Стаття 526. Права та обов'язки емфітевта</p> <p>1. Емфітевт має однакове з власником право користування земельною ділянкою. Власник земельної ділянки, щодо якої встановлено емфітевзис, не може користуватися такою земельною ділянкою, якщо це перешкоджає емфітевту у здійсненні його права. Емфітевт не має права проводити зміни в будівлях та спорудах, що розміщені на земельній ділянці на момент встановлення емфітевзису, та вчиняти інші дії, які можуть призвести до зменшення вартості земельної ділянки.</p> <p>2. Емфітевту належать плоди, доходи, інша продукція, отримані від користування земельною ділянкою, та створені або набуті ним рухомі речі, якщо іншого не встановлено договором.</p> <p>3. Емфітевт може передавати земельну ділянку та</p>	

	<p>розміщені на ній будівлі і споруди у найм (оренду) на строк, що не перевищує строк емфітевзису, якщо це не заборонено договором емфітевзису. Така заборона є обтяженням речових прав на земельну ділянку та підлягає державній реєстрації порядком, встановленим законом.</p> <p>4. Емфітевт зобов'язаний вносити плату за користування земельною ділянкою, а також інші платежі, встановлені законом.</p> <p>5. Емфітевт зобов'язаний ефективно використовувати земельну ділянку відповідно до її цільового призначення, підвищувати її родючість, застосовувати природоохоронні технології виробництва, утримуватися від дій, що можуть призвести до погіршення екологічної ситуації та природного стану земельної ділянки.</p>	
<p>Стаття 411. Відчуження права користування земельною ділянкою</p> <p>1. Землекористувач має право на відчуження права користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб, якщо інше не встановлено законом.</p> <p>2. У разі продажу права користування земельною</p>	<p>Стаття 527. Право емфітевта на відчуження емфітевзису</p> <p>1. Емфітевт має право на відчуження емфітевзису, якщо іншого не встановлено законом.</p> <p>2. У разі продажу емфітевзису власник земельної ділянки, обтяженої емфітевзисом, має переважне право на його придбання за ціною, що оголошена для продажу,</p>	

ділянкою власник цієї земельної ділянки має переважне перед іншими особами право на його придбання, за ціною, що оголошена для продажу, та на інших рівних умовах.

3. Особа, яка здійснює відчуження права користування земельною ділянкою, зобов'язана письмово повідомити власника земельної ділянки про продаж права користування нею. Якщо протягом одного місяця власник не надішле письмової згоди на купівлю, право користування земельною ділянкою може бути продане іншій особі.

4. У разі порушення права переважної купівлі настають наслідки, передбачені статтею 362 цього Кодексу.

5. У разі продажу права користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб іншій особі власник земельної ділянки має право на одержання відсотків від ціни продажу (вартості права), встановлених договором про надання права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб. Розмір та порядок сплати відсотків є істотною умовою

та на інших рівних умовах.

3. Емфітевт зобов'язаний письмово повідомити

власника земельної ділянки про продаж емфітевзису.

Якщо протягом одного місяця власник не надасть

письмової згоди на купівлю, емфітевзис може бути

продано іншій особі.

4. У разі порушення переважного права придбання

настають наслідки, встановлені статтею 461 цього

Кодексу.

5. У разі продажу емфітевтом емфітевзису іншій особі

власник земельної ділянки має право на одержання

частки від ціни продажу (вартості права), встановленої

договором.

6. У разі відчуження емфітевтом емфітевзису іншій

особі до неї переходять усі права та обов'язки емфітевта

з дня державної реєстрації переходу емфітевзису.

<p>договору про надання права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб.</p> <p>6. У разі відчуження права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб іншій особі до неї переходять усі права та обов'язки землекористувача з дня державної реєстрації переходу права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб.</p>		
<p>Стаття 412. Припинення права користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб</p> <p>1. Право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб припиняється у разі:</p> <p>1) поєднання в одній особі власника земельної ділянки та землекористувача;</p> <p>2) спливу строку, на який було надано право користування;</p> <p>3) викупу земельної ділянки у зв'язку із суспільною необхідністю.</p> <p>2. Право користування земельною ділянкою для</p>	<p>Стаття 528. Припинення емфітевзису</p> <p>1. Емфітевзис є припиненим у разі:</p> <p>1) поєднання в одній особі власника земельної ділянки та емфітевта;</p> <p>2) спливу строку, на який встановлено емфітевзис;</p> <p>3) за згодою сторін договору емфітевзису;</p> <p>4) викупу земельної ділянки у зв'язку із суспільною необхідністю;</p> <p>5) ухвалення уповноваженим органом державної влади, органом місцевого самоврядування рішення про використання земельної ділянки державної або комунальної власності для суспільних потреб;</p>	

<p>сільськогосподарських потреб може бути припинене за рішенням суду в інших випадках, встановлених законом.</p>	<p>б) припинення дії договору, укладеного в рамках публічно-приватного партнерства (щодо договору емфітевзису, укладеного у межах публічно-приватного партнерства). Емфітевзис земельної ділянки, що перебуває в заставі (іпотеці), може бути припинено з підстави, визначеної пунктом 3 цієї частини, лише за згодою заставодержателя (іпотекодержателя). 2. Особа, яка використовує земельну ділянку на праві емфітевзису для вирощування багаторічних насаджень (плодових, ягідних, горіхоплідних культур, винограду) та виконує обов'язки за договором, після спливу строку дії договору має переважне право на укладення договору емфітевзису щодо цієї земельної ділянки для вирощування багаторічних насаджень (плодових, ягідних, горіхоплідних культур, винограду) на новий строк порядком, встановленим законом. 3. Емфітевзис може бути припинено за рішенням суду в інших випадках, встановлених законом.</p>	
<p>Глава 34. ПРАВО КОРИСТУВАННЯ ЧУЖОЮ</p>	<p>Глава 35. Суперфіцій</p>	

<p>ЗЕМЕЛЬНОЮ ДІЛЯНКОЮ ДЛЯ ЗАБУДОВИ</p>		
<p>Стаття 413. Підстави виникнення права користування чужою земельною ділянкою для забудови</p> <p>1. Власник земельної ділянки має право надати її в користування іншій особі для будівництва промислових, побутових, соціально-культурних, житлових та інших споруд і будівель (суперфіцій). Таке право виникає на підставі договору або заповіту.</p> <p>2. Право користування земельною ділянкою, наданою для забудови, може відчужуватися або передаватися землекористувачем у порядку спадкування, крім випадків, передбачених частиною третьою цієї статті.</p> <p>3. Право користування земельною ділянкою державної або комунальної власності для забудови не може бути відчужено її землекористувачем іншим особам (крім випадків переходу права власності на будівлі та споруди, що розміщені на такій земельній ділянці), внесено до статутного фонду, передано у заставу.</p>	<p>Стаття 529. Поняття суперфіцію</p> <p>1. Суперфіцієм є право володіння і користування чужою земельною ділянкою з метою зведення нової будівлі чи споруди або обслуговування існуючої будівлі чи споруди суперфіціарія.</p> <p>2. Суперфіцій є обмеженим речовим правом, що може бути передано порядком правонаступництва, зокрема порядком спадкування, крім випадків використання земельної ділянки, що є об'єктом державної або комунальної власності.</p> <p>3. Суперфіцій, встановлений щодо земельної ділянки державної або комунальної власності, суперфіціарій не може відчужувати іншим особам (крім випадків переходу права власності на будівлі та споруди, розміщені на такій земельній ділянці), вносити до статутного капіталу юридичної особи, передавати в заставу.</p> <p>4. Суперфіцій можуть здійснювати лише щодо</p>	<p>Для сервітуту визначено зміст окремо, а для суперфіцію ні. Послідовність відсутня.</p>

<p>4. Право користування чужою земельною ділянкою для забудови може бути встановлено на визначений або на невизначений строк, крім випадків, передбачених частиною п'ятою цієї статті.</p> <p>5. Строк користування земельною ділянкою державної чи комунальної власності для забудови не може перевищувати 50 років.</p>	<p>збудованої площі земельної ділянки та/або площі, на якій планують побудувати будівлю або споруду, а також щодо незабудованої площі, необхідної відповідно до характеру або призначення будівлі чи споруди для забезпечення її нормальної експлуатації, якщо іншого не встановлено договором або законом.</p> <p>5. Права суперфіціарія щодо користування земельною ділянкою для забудови визначають договір та закон.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 530. Підстави виникнення суперфіцію</p> <p>1. Суперфіцій виникає на підставі договору, закону або заповіту і підлягає реєстрації в Державному реєстрі прав.</p>	<p>Застосувати правильне формулювання «підлягає державній реєстрації в порядку, встановленому законом»</p>
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 531. Строк суперфіцію</p> <p>1. Суперфіцій встановлюють на строк, що не може перевищувати п'ятдесят років.</p> <p>2. Після спливу строку, встановленого договором, суперфіцій може бути продовжено в межах максимального строку суперфіцію, встановленого частиною першою цієї статті.</p> <p>3. Договір або заповіт, яким встановлено безстроковий суперфіцій або перехід суперфіцію в</p>	

	порядку спадкування або правонаступництва юридичної особи, є нікчемним.	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 532. Здійснення права суперфіцію 1. Суперфіціарій має право вільно розпоряджатися своїм правом суперфіцію. Суперфіціарій має право на відчуження або обтяження іпотекою суперфіцію разом із будівлею або спорудою. 2. У разі продажу будівлі чи споруди суперфіціарієм власник земельної ділянки має переважне право її придбання.	
Стаття 414. Права та обов'язки власника земельної ділянки, наданої для забудови 1. Власник земельної ділянки, наданої для забудови, має право на одержання плати за користування нею. Якщо на земельній ділянці збудовані промислові об'єкти, договором може бути передбачено право власника земельної ділянки на одержання частки від доходу землекористувача. 2. Власник земельної ділянки має право володіти, користуватися нею в обсязі, встановленому договором із землекористувачем.	Стаття 533. Права та обов'язки власника земельної ділянки, наданої для забудови 1. Власник земельної ділянки, наданої для забудови, має право на одержання плати за користування нею. Якщо на земельній ділянці збудовано промисловий об'єкт, договором може бути встановлено право власника земельної ділянки на одержання частки від доходу суперфіціарія. 2. Власник земельної ділянки має право володіти, користуватися такою земельною ділянкою в обсязі,	

<p>Перехід права власності на земельну ділянку до іншої особи не впливає на обсяг права власника будівлі (споруди) щодо користування земельною ділянкою.</p>	<p>встановленому договором, укладеним із суперфіціарієм. Перехід права власності на земельну ділянку до іншої особи не впливає на обсяг права власника будівлі (споруди) щодо користування земельною ділянкою.</p>	
<p>Стаття 415. Права та обов'язки землекористувача</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Землекористувач має право користуватися земельною ділянкою в обсязі, встановленому договором. 2. Землекористувач має право власності на будівлі (споруди), споруджені на земельній ділянці, переданій йому для забудови. 3. Особа, до якої перейшло право власності на будівлі (споруди), набуває право користування земельною ділянкою на тих же умовах і в тому ж обсязі, що й попередній власник будівлі (споруди). 4. Землекористувач зобов'язаний вносити плату за користування земельною ділянкою, наданою йому для забудови, а також інші платежі, встановлені законом. 5. Землекористувач зобов'язаний використовувати 	<p>Стаття 534. Права та обов'язки суперфіціарія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суперфіціарій має право користуватися земельною ділянкою в обсязі, встановленому договором. 2. Суперфіціарій має право власності на будівлі (споруди), споруджені на земельній ділянці, переданій йому для забудови. 3. Особа, до якої перейшло право власності на будівлі (споруди), набуває право користування земельною ділянкою на тих самих умовах і в тому самому обсязі, що й попередній власник будівлі (споруди). 4. Суперфіціарій зобов'язаний вносити плату за користування земельною ділянкою, наданою йому для забудови, а також інші платежі, встановлені законом. 5. Суперфіціарій зобов'язаний використовувати земельну ділянку відповідно до її цільового призначення. 	

земельну ділянку відповідно до її цільового призначення.		
<p>Стаття 416. Припинення права користування земельною ділянкою для забудови</p> <p>1. Право користування земельною ділянкою для забудови припиняється у разі:</p> <p>1) поєднання в одній особі власника земельної ділянки та землекористувача;</p> <p>2) спливу строку права користування;</p> <p>3) відмови землекористувача від права користування;</p> <p>4) невикористання земельної ділянки для забудови протягом трьох років підряд.</p> <p>2. Право користування земельною ділянкою для забудови може бути припинене за рішенням суду в інших випадках, встановлених законом.</p>	<p>Стаття 535. Припинення суперфіцію</p> <p>1. Суперфіцій є припиненим у разі:</p> <p>1) поєднання власника земельної ділянки та суперфіціарія в одній особі;</p> <p>2) спливу строку права користування або розірвання договору, яким встановлено суперфіцій;</p> <p>3) відмови суперфіціарія від права користування;</p> <p>4) невикористання земельної ділянки для забудови протягом трьох років поспіль;</p> <p>5) знищення (знесення або руйнування) будівлі чи споруди, якщо іншого не встановлено договором.</p> <p>2. Якщо суперфіціарій не спорудив будівлю чи споруду у строк, визначений договором про встановлення суперфіцію, або порушив обов'язок збереження будівлі чи споруди, власник земельної ділянки має право вимагати припинення суперфіцію.</p> <p>3. Право користування земельною ділянкою для забудови може бути припинено за рішенням суду в інших випадках, встановлених законом.</p>	
Стаття 417. Правові наслідки припинення права користування земельною ділянкою	Стаття 536. Юридичні наслідки припинення права користування земельною ділянкою	

1. У разі припинення права користування земельною ділянкою, на якій була споруджена будівля (споруда), власник земельної ділянки та власник цієї будівлі (споруди) визначають правові наслідки такого припинення.
У разі недосягнення домовленості між ними власник земельної ділянки має право вимагати від власника будівлі (споруди) її знесення та приведення земельної ділянки до стану, в якому вона була до надання її у користування.

2. Якщо знесення будівлі (споруди), що розміщена на земельній ділянці, заборонено законом (житлові будинки, пам'ятки культурної спадщини тощо) або є недоцільним у зв'язку з явним перевищенням вартості будівлі (споруди) порівняно з вартістю земельної ділянки, суд може з урахуванням підстав припинення права користування земельною ділянкою постановити рішення про викуп власником будівлі (споруди) земельної ділянки, на якій вона розміщена, або про викуп власником земельної ділянки будівлі (споруди), або визначити умови користування

**1. У разі припинення права користування земельною ділянкою, на якій споруджена будівля (споруда), власник земельної ділянки та власник цієї будівлі (споруди) визначають юридичні наслідки такого припинення.
У разі недосягнення домовленості між власником земельної ділянки та власником будівлі (споруди) власник земельної ділянки має право вимагати від власника будівлі (споруди) її знесення та приведення земельної ділянки до стану, в якому вона була до надання її у користування.**

2. Якщо знесення будівлі (споруди), розміщеної на земельній ділянці, заборонено законом (житлові будинки, пам'ятки культурної спадщини тощо) або є недоцільним у зв'язку з явним перевищенням вартості будівлі (споруди) порівняно з вартістю земельної ділянки, суд може з урахуванням підстав припинення права користування земельною ділянкою ухвалити рішення про викуп власником будівлі (споруди)

<p>земельною ділянкою власником будівлі (споруди) на новий строк.</p>	<p>земельної ділянки, на якій вона розміщена, або про викуп власником земельної ділянки будівлі (споруди), або визначити умови користування земельною ділянкою власником будівлі (споруди) на новий строк.</p>	
<p><i>Глава відсутня</i></p>	<p>Глава 36. Речове право очікування</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 537. Поняття речового права очікування 1. Речовим правом очікування є обмежене речове право, яким суб'єкта наділяють певними правами власника, що засвідчує його правоможність отримати право власності на нерухоме майно або інше обмежене речове право на майно в майбутньому. 2. Особа, наділена речовим правом очікування, має переважне право набути речове право на нерухоме майно в майбутньому. 3. Суб'єктами речового права очікування можуть бути інвестори, забудовники, замовники об'єктів будівництва тощо.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 538. Об'єкт речового права очікування 1. Речове право очікування може бути встановлено на</p>	

	<p>нерухоме майно, що буде збудовано (придбано, набуто) у майбутньому або існує на момент установалення права очікування.</p> <p>2. Речове право очікування поширюють на майно в цілому, його складники, а також на всі приналежності, якщо іншого не встановлює закон або не впливає з особливостей майна.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 539. Підстави встановлення речового права очікування</p> <p>1. Речове право очікування щодо нерухомого майна може бути встановлено договором або законом.</p> <p>2. У випадках, визначених законом, речове право очікування може бути встановлено рішенням суду.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 540. Державна реєстрація речового права очікування</p> <p>1. Речове право очікування підлягає державній реєстрації.</p> <p>2. Речове право очікування виникає з моменту внесення відповідного запису до Державного реєстру прав.</p>	<p>Застосувати правильне формулювання «його державній реєстрації». Назви реєстрів будуть змінюватися, це має бути все в</p>

	<p>3. Підстави та порядок державної реєстрації речового права очікування визначає закон.</p>	<p>законі, у ЦК – не повинно бути назв реєстрів.</p>
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 541. Суб'єкт речового права очікування 1. Суб'єктом речового права очікування є особа, відомості про яку внесені до Державного реєстру прав. 2. Речове право очікування може одночасно належати двом або більше особам, зокрема з визначенням часток у праві, належних кожній з таких осіб.</p>	<p>Застосувати правильне формулювання «особа, за якою проведено державну реєстрацію права». Назви реєстрів будуть змінюватися, це має бути все в законі, у ЦК – не повинно бути назв реєстрів.</p>
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 542. Речове право очікування у разі знищення майна, щодо якого воно встановлено 1. Речове право очікування не є припиненим у разі знищення (знесення або руйнування) об'єкта незавершеного будівництва, щодо якого воно зареєстроване. 2. У разі знищення (знесення або руйнування) об'єкта незавершеного будівництва, щодо якого зареєстроване речове право очікування, таке право є припиненим з моменту внесення за заявою його суб'єкта змін до Державного реєстру прав.</p>	<p>2. У разі знищення (знесення або руйнування) об'єкта незавершеного будівництва, щодо якого зареєстроване речове право очікування, таке право є припиненим з моменту державної реєстрації його припинення.</p>

Стаття відсутня

Стаття 543. Права та обов'язки суб'єкта речового права очікування

1. Суб'єкт речового права очікування має право:

1) набути право власності або обмежене речове право на нерухоме майно, щодо якого встановлено право очікування, на підставі договору або закону;

2) вимагати закінчення будівництва об'єкта (зокрема об'єкта, складником якого є майбутній об'єкт нерухомості) та прийняття його в експлуатацію з метою набуття такою особою права власності на об'єкт нерухомого майна, що відповідає зазначеним у договорі технічним характеристикам відповідного об'єкта.

2. Суб'єкт речового права очікування зобов'язаний вносити платежі, визначені договором, у зв'язку із спорудженням, набуттям нерухомого майна та інші платежі, встановлені законом.

3. До відчуження речового права очікування застосовують приписи про відступлення права вимоги, якщо іншого не встановлено договором або законом.

4. Відчуження майна, щодо якого встановлено речове право очікування, не припиняє такого права.

Стаття відсутня
Стаття відсутня

Стаття 544. Захист речового права очікування

1. Суб'єкт речового права очікування має право на захист такого права у спосіб, встановлений цим Кодексом.

2. Спеціальними способами захисту речового права очікування є вимоги про:

1) закінчення будівництва об'єкта (зокрема об'єкта, складником якого є майбутній об'єкт нерухомості) та прийняття його в експлуатацію;

2) визнання права власності на нерухоме майно, щодо якого встановлено речове право очікування, після прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта.

Стаття 545. Припинення речового права очікування

1. Речове право очікування є припиненим у разі:

1) прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта та державної реєстрації права власності на відповідний об'єкт нерухомого майна, щодо якого встановлено речове право очікування;

2) поєднання в одній особі власника нерухомого майна

	<p>та особи, яка має речове право очікування на майбутнє нерухоме майно;</p> <p>3) відмови від такого права особи, яка має речове право очікування на майбутнє нерухоме майно;</p> <p>4) розірвання договору, яким встановлено речове право очікування.</p> <p>2. Речове право очікування може бути припинено за рішенням суду та в інших випадках, встановлених законом.</p>	
<i>Глава відсутня</i>	Глава 37. Переважне право купівлі нерухомої речі	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 546. Переважне право купівлі нерухомої речі</p> <p>1. Переважне право купівлі нерухомої речі є обмеженим речовим правом, яке можуть встановлювати на користь уповноваженої особи у разі відчуження нерухомої речі переважно перед іншими особами на рівних умовах і за ціною, за якою таку річ продають.</p> <p>2. Переважне право купівлі нерухомої речі може бути встановлено на користь власника іншої земельної ділянки, споруди або будівлі.</p>	Вбачається, що слово «уповноваженої» вжито хибно.

<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 547. Підстави встановлення переважного права купівлі нерухомої речі</p> <p>1. Переважне право купівлі нерухомої речі виникає на підставі договору, закону або заповіту.</p> <p>2. Переважне право купівлі нерухомої речі підлягає реєстрації у Державному реєстрі прав.</p> <p>3. Переважне право купівлі нерухомої речі виникає з моменту внесення відповідного запису до Державного реєстру прав.</p>	<p>2. Переважне право купівлі нерухомої речі підлягає державній реєстрації у випадках, встановлених цим Кодексом або законом.</p> <p>3. Переважне право купівлі нерухомої речі, у разі, якщо воно підлягає державній реєстрації, виникає з моменту державної реєстрації.</p>
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 548. Здійснення переважного права купівлі нерухомої речі</p> <p>1. Особа, якій належить переважне право купівлі нерухомої речі (уповноважена особа), має право на її придбання перед іншими особами за ціною, оголошеною для продажу, та на інших рівних умовах, крім випадку продажу речі на публічних торгах.</p> <p>2. Власник (продавець) нерухомої речі зобов'язаний письмово повідомити уповноважену особу про намір продати нерухому річ, визначивши ціну та інші умови, на яких річ продають.</p> <p>3. Якщо уповноважена особа відмовиться від</p>	

	<p>здійснення переважного права або не здійснить його протягом одного місяця з дня отримання повідомлення від продавця, продавець має право продати нерухому річ іншій особі.</p> <p>4. Якщо бажання придбати нерухому річ виявили кілька уповноважених осіб, наділених переважним правом купівлі, продавець має право вибору покупця.</p> <p>5. У разі порушення права переважної купівлі нерухомої речі уповноважена особа має право подати до суду позов про переведення на неї прав та обов'язків покупця. Водночас позивач зобов'язаний внести на депозитний рахунок суду грошову суму, яку за договором купівлі-продажу нерухомої речі повинен сплатити покупець.</p> <p>6. Передача права переважної купівлі нерухомої речі заборонена.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 549. Обтяження частки у праві власності на нерухому річ</p> <p>1. Частка у праві власності на нерухому річ може бути</p>	

	обтяжена переважним правом купівлі лише у разі, якщо вона є часткою співвласника у праві спільної часткової власності.	
	2. Право переважної купівлі частки у праві спільної часткової власності здійснюють порядком, встановленим цим Кодексом.	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 550. Застосування права переважної купівлі нерухомої речі до її приналежності 1. Право переважної купівлі нерухомої речі можуть поширювати на її приналежності, які продають разом із нерухомою річчю, якщо іншого не встановлено договором, законом або заповітом.	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 551. Припинення права переважної купівлі нерухомої речі 1. Право переважної купівлі нерухомої речі є припиненим у разі: 1) відмови уповноваженої особи від належного їй права у спосіб подання заяви про виключення відповідного запису з Державного реєстру прав; 2) нездійснення уповноваженою особою права переважної купівлі у строки і порядком, що встановлені	Припинення права теж підлягає державній реєстрації

	<p>цим Кодексом, за умови що продавець належним чином повідомив уповноважену особу про умови продажу нерухомої речі;</p> <p>3) знищення (знесення або руйнування) нерухомої речі, щодо якої встановлено право переважної купівлі;</p> <p>4) в інших випадках, встановлених законом.</p>	
<i>Глава відсутня</i>	Глава 38. Забезпечувальні речові права	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 552. Види забезпечувальних речових прав</p> <p>1. Забезпечувальними речовими правами є:</p> <p>1) застава рухомих і нерухомих речей;</p> <p>2) притримання речі.</p>	
<i>Параграф відсутній</i>	§ 1. Застава	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 553. Застава та підстави її виникнення</p> <p>1. Застава є забезпечувальним речовим правом, внаслідок якого кредитор (заставодержатель) має переважне перед іншими кредиторами цього боржника право у разі невиконання боржником (заставодавцем) зобов'язання, забезпеченого заставою, а також в інших випадках, встановлених законом, одержати задоволення за рахунок заставленого майна, якщо іншого не</p>	

	<p>встановлено законом (право застави).</p> <p>2. Заставою може бути забезпечена вимога, що виникне в майбутньому (майбутня вимога).</p> <p>3. Застава виникає на підставі договору, закону або рішення суду.</p> <p>4 До застави, що виникає на підставі закону, застосовують приписи цього Кодексу щодо застави, яка виникає на підставі договору, якщо іншого не встановлено законом.</p>	
Стаття відсутня	<p>Стаття 554. Окремі види застав</p> <p>1. Іпотекою є застава нерухомого майна, яке залишають у володінні заставодавця або третьої особи, а також застава об'єкта незавершеного будівництва, застава майбутнього об'єкта нерухомості. Подільний об'єкт незавершеного будівництва може бути переданий в іпотеку лише у випадках, встановлених законом.</p> <p>2. Застава рухомого майна, яке передають у володіння заставодержателя або за його наказом у володіння третьої особи, є закладом.</p> <p>3. Приписи про іпотеку землі та інші види застави встановлює закон.</p>	<p>Поняття МОН, подільного та неподільного ОНБ відсутнє в цій книзі, натомість є право очікування. Але чи застосовується до нього іпотека не визначено. МОН є предметом іпотеки.</p> <p>Слово «землі» виключити. Іпотка має регулюватися окремим законом.</p>
Стаття відсутня	Стаття 555. Предмет застави	Законопроектом пропонується викласти ч. 1 ст. 355 в такій редакції:

1. Предметом застави може бути будь-яке майно (зокрема річ, цінні папери, майнові права), що може бути відчужене заставодавцем і на яке може бути звернене стягнення.

2. Предметом застави може бути майно, яке заставодавець набуде та/або може набути після виникнення застави (майбутній врожай, приплід худоби тощо).

3. Права заставодержателя (заставні права) на річ, що є предметом застави, поширюють на її приналежності, якщо іншого не встановлено договором. Заставні права поширюють на плоди, продукцію та доходи, одержані від використання заставленого майна, у випадках, встановлених договором.

4. Предметом застави не можуть бути:

1) культурні цінності, що є об'єктом державної чи комунальної власності і внесені чи підлягають внесенню до Державного реєстру національного культурного надбання;

2) пам'ятки культурної спадщини, внесені до Переліку пам'яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації.

«Стаття 555. Предмет застави

1. Предметом застави може бути будь-яке майно (зокрема, річ, цінні папери, майнові права), що може бути відчужене заставодавцем і на яке може бути звернене стягнення.»

Слід зауважити, що такий перелік об'єктів, які можуть бути предметом застави не узгоджується з попередніми приписами. Не враховано право очікування. Оскільки раніше у проекті цінні папери названо видом речей, а майнові права названо безтілесними речами.

Пропозиція:

викласти частину в наступній редакції:
«Предметом застави може бути будь-яке майно, що може бути відчужене заставодавцем і на яке може бути звернене стягнення.»

	<p>5. Предметом застави не можуть бути вимоги, що мають особистий характер, а також вимоги, заставу яких забороняє закон.</p> <p>6. Заставу окремих видів майна може забороняти або обмежувати закон.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 556. Форма договору застави</p> <p>1. Договір застави укладають письмово.</p> <p>2. Якщо предметом застави є нерухоме майно, об'єкт незавершеного будівництва, майбутній об'єкт нерухомості, а також в інших випадках, встановлених законом, договір застави підлягає нотаріальному посвідченню, крім випадків, встановлених законом.</p> <p>3. Застава нерухомого майна, об'єкта незавершеного будівництва, майбутнього об'єкта нерухомості підлягає державній реєстрації у випадках та порядком, що їх встановлено законом.</p> <p>4. Застава рухомого майна <u>може бути</u> зареєстрована на підставі заяви заставодержателя або заставодавця з внесенням відповідного запису до Державного реєстру обтяжень рухомого майна.</p>	<p>Може чи має?</p> <p>4. Застава рухомого майна підлягає державній реєстрації у випадках та порядком, що їх встановлено законом.</p> <p>5. Моментом виникнення застави для черги пріоритету є момент державної реєстрації застави.</p>

	<p>5. Моментом реєстрації застави рухомого майна є дата та час внесення відповідного запису до Державного реєстру обтяжень рухомого майна.</p>	
<p>Стаття відсутня Стаття відсутня</p>	<p>Стаття 557. Сторони у договорі застави 1. Заставодавцем може бути боржник або третя особа (майновий поручитель). 2. Заставодавцем може бути власник речі або особа, якій належить майнове право, або особа, якій власник речі або особа, якій належить майнове право, передали річ або майнове право з правом їх застави. 3. Заставу права на чужу річ здійснюють за згодою власника цієї речі, якщо для відчуження цього права відповідно до договору або закону потрібна згода власника. Стаття 558. Зміст договору застави 1. У договорі застави визначають суть, розмір і строк (термін) виконання зобов'язання, забезпеченого заставою, та/або зазначають посилання на договір чи інший правочин, яким встановлено основне зобов'язання, подають опис предмета застави, а також визначають інші умови, погоджені сторонами договору.</p>	<p>Відсутні істотні умови для іпотечного договору</p>

	2. Опис предмета застави у договорі застави може бути поданий у загальній формі (вказівка на вид заставленого майна тощо).	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 559. Користування та розпорядження предметом застави 1. Заставадавець має право користуватися предметом застави відповідно до його призначення, зокрема одержувати з нього плоди та доходи, якщо іншого не встановлено договором або не впливає із суті застави. 2. Заставадавець має право відчужувати предмет застави, передавати його в користування іншій особі або іншим чином розпоряджатися ним лише за згодою заставодержателя, якщо іншого не встановлено договором або законом. 3. Заставадавець має право заповідати заставлене майно. Правочин, яким обмежують право заставодавця заповідати заставлене майно, є нікчемним. 4. Заставодержатель має право користуватися переданим йому предметом застави лише у випадках, встановлених договором. За договором на	

	<p>заставодержателя може бути покладений обов'язок одержувати з предмета застави плоди та доходи.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 560. Обов'язки володільця предмета застави</p> <p>1. Особа, яка володіє предметом застави, якщо іншого не встановлено договором, зобов'язана:</p> <p>1) вживати заходів, необхідних для збереження предмета застави;</p> <p>2) утримувати предмет застави належним чином;</p> <p>3) невідкладно повідомляти другу сторону договору застави про виникнення загрози знищення або пошкодження предмета застави.</p> <p>2. Заставадавець, який володіє предметом застави, у разі втрати, псування, пошкодження або знищення заставленого майна з його вини зобов'язаний замінити або відновити це майно, якщо іншого не встановлено договором.</p> <p>3. Заставодержатель, який володіє предметом застави, у разі втрати, псування, пошкодження або знищення заставленого майна з його вини зобов'язаний відшкодувати заставадавцю завдані збитки.</p>	

	<p>4. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження предмета застави несе власник майна, якщо іншого не встановлено договором або законом.</p> <p>5. У разі випадкового знищення або випадкового пошкодження предмета застави заставодавець зобов'язаний на вимогу заставодержателя відновити знищений або пошкоджений предмет застави, а якщо це неможливо – надати рівноцінний предмет.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 561. Наступна застава</p> <p>1. Наступну заставу майна, що вже заставлено, допускають, якщо іншого не встановлено попереднім договором застави або законом.</p> <p>2. Наступна застава майна не припиняє право застави попереднього заставодержателя.</p> <p>3. Перший заставодержатель має переважне право перед наступними заставодержателями на задоволення своїх вимог за рахунок заставленого майна. Вимоги наступних заставодержателів задовольняють порядком черговості виникнення права застави, крім випадку, встановленого частиною четвертою цієї статті.</p>	

	<p>4. Якщо предметом застави є рухоме майно, заставодержатель зареєстрованої застави має переважне право на задоволення вимог із заставленого майна перед заставодержателями незареєстрованих застав та застав, зареєстрованих пізніше.</p> <p>5. Заставадавець незареєстрованої застави зобов'язаний надати кожному заставодержателю інформацію про всі попередні застави майна порядком, встановленим законом. У разі невиконання цього обов'язку заставадавець відшкодовує збитки, завдані будь-кому із заставодержателів, пов'язані з таким невиконанням.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 562. Звернення стягнення на предмет застави</p> <p>1. Звернення стягнення на предмет застави здійснюють за рішенням суду, якщо іншого не встановлено договором або законом.</p> <p>2. Заставодержатель набуває право звернення стягнення на предмет застави у разі невиконання зобов'язання у встановлений строк (термін), якщо іншого не встановлено договором або законом.</p>	

3. У разі ліквідації юридичної особи – заставодавця заставодержатель набуває право звернення стягнення на заставлене майно безвідносно до настання строку виконання зобов'язання, забезпеченого заставою.

4. У разі схвалення судом відповідно до законодавства про банкрутство плану санації чи реструктуризації боргів боржника за основним зобов'язанням, якщо він відмінний від заставодавця, заставодержатель, який голосував проти схвалення плану санації боржника – юридичної особи чи плану реструктуризації боргів боржника – фізичної особи, набуває право звернення стягнення на заставлене майно безвідносно до настання строку виконання зобов'язання, забезпеченого заставою.

5. У разі часткового виконання боржником зобов'язання, забезпеченого заставою, право звернення на предмет застави є збереженим у первісному обсязі.

6. Якщо предметом застави є дві або більше речей (два або більше прав), стягнення може бути звернене на всі

	<p>такі речі (права) або на будь-яку з речей (прав) на вибір заставодержателя.</p> <p>Якщо заставодержатель зверне стягнення на одну річ (одне право), але його вимогу не буде задоволено в повному обсязі, він зберігає право застави на інші речі (права), що є предметом застави.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 563. Реалізація предмета застави</p> <p>1. Предмет застави, на який звернене стягнення, реалізують через продаж на публічних торгах, якщо іншого не встановлено договором або законом. Порядок реалізації предмета застави на публічних торгах встановлює закон.</p> <p>2. Початкову ціну предмета застави для його продажу на публічних торгах визначають порядком, встановленим договором або законом. Якщо звернення стягнення здійснюють за рішенням суду, суд у своєму рішенні може визначити початкову ціну предмета застави.</p> <p>3. Якщо публічні торги оголошено такими, що не відбулися, предмет застави за згодою заставодержателя</p>	

	<p>та заставодавця може бути переданий у власність заставодержателя за початковою ціною, якщо іншого не встановлено договором або законом.</p> <p>4. Якщо сума, одержана від реалізації предмета застави, не задовольняє вимогу заставодержателя, він має право отримати суму, якої бракує, з іншого майна боржника порядком черговості відповідно до статті 125 цього Кодексу, якщо іншого не встановлено договором або законом.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 564. Дострокове виконання зобов'язання, забезпеченого заставою</p> <p>1. Заставодержатель має право вимагати дострокового виконання зобов'язання, забезпеченого заставою, у разі:</p> <p>1) передання заставодавцем предмета застави іншій особі без згоди заставодержателя, якщо одержання такої згоди визначено необхідним;</p> <p>2) невиконання заставодавцем приписів про заміну предмета застави;</p> <p>3) втрати предмета застави за обставин, за які заставодержатель не несе відповідальності, якщо</p>	

	<p>заставадавець не змінив або не відновив предмет застави.</p> <p>2. Заставодержатель має право вимагати дострокового виконання зобов'язання, забезпеченого заставою, а якщо його вимога не буде задоволена – звернути стягнення на предмет застави:</p> <p>1) у разі невиконання заставадавцем приписів про наступну заставу;</p> <p>2) у разі невиконання заставадавцем приписів про розпорядження предметом застави;</p> <p>3) в інших випадках, встановлених законом або договором.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 565. Припинення права застави</p> <p>1. Право застави є припиненим у разі:</p> <p>1) припинення зобов'язання, забезпеченого заставою;</p> <p>2) втрати предмета застави, якщо заставадавець не змінив предмет застави;</p> <p>3) реалізації предмета застави;</p> <p>4) набуття заставодержателем права власності на предмет застави.</p> <p>Право застави є припиненим також в інших випадках, встановлених законом.</p> <p>2. У разі припинення права застави на нерухоме майно</p>	

	<p>відповідні відомості вносять до Державного реєстру прав.</p> <p>3. У разі припинення права застави внаслідок виконання забезпеченого заставою зобов'язання заставодержатель, у володінні якого перебувало заставлене майно, зобов'язаний негайно повернути його заставодавцеві.</p> <p>4. Припинення основного зобов'язання внаслідок ліквідації боржника – юридичної особи, що виступає боржником у такому зобов'язанні, не припиняє права застави (іпотеки) на майно, передане в заставу боржником та/або майновим поручителем такого боржника, якщо заставодержатель до ліквідації боржника юридичної особи реалізував своє право щодо звернення стягнення на предмет застави (іпотеки) у спосіб подання позову або пред'явлення вимоги.</p>	
<p><i>Параграф відсутній</i></p>	<p>§ 2. Притримання</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 566. Загальні приписи про притримання</p> <p>1. Притримання є обмеженим речовим правом, на</p>	

підставі якого володілець (притримувач речі), який правомірно володіє річчю, що підлягає переданню ним боржникові або особі, визначеній боржником, у разі невиконання ним у строк зобов'язання щодо оплати цієї речі або відшкодування притримувачу речі пов'язаних з нею витрат та інших збитків має право притримати її у себе до виконання боржником зобов'язання (право притримання).

2. Притриманням речі можуть забезпечувати інші вимоги притримувача речі, якщо іншого не встановлено договором або законом.

3. Притримувач речі має право притримати річ у себе також у разі, якщо права на річ, що виникли після її передачі у володіння притримувача речі, набула третя особа.

4. Право притримання не здійснюють у разі надання боржником притримувачу речі достатнього забезпечення або внесення в депозит витребуваних коштів.

5. Ризик випадкового знищення або випадкового

	<p>пошкодження притриманої речі несе притримувач речі, якщо іншого не встановлено законом.</p> <p>6. Право притримання не здійснюють у випадку, якщо володіння є наслідком неправомірних дій або якщо предметом притримання є річ, на яку не може бути звернено стягнення.</p> <p>7. На право притримання не може посилатися недобросовісний володілець, за винятком випадків, встановлених законом.</p> <p>8. Сплив позовної давності не перешкоджає здійсненню права притримання, якщо позовна давність забезпечуваного права притримувача речі не сплила на момент, коли було б можливе здійснення права притримання.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 567. Права і обов'язки особи, яка притримує річ</p> <p>1. Особа, яка притримує річ (притримувач), має право вимагати від боржника, якому вона зобов'язана передати цю річ, належної її оплати.</p> <p>2. Притримувач зобов'язаний невідкладно повідомити боржника про притримання речі.</p>	

	<p>3. Притримувач несе відповідальність за втрату, псування або пошкодження речі, яку він притримує, зокрема за збитки, які завдані з його вини.</p> <p>4. До притримувача не переходить право власності на річ, яку він притримує.</p> <p>5. Боржник, річ якого притримують, має право розпорядитися нею, повідомивши набувача про притримання речі та про права притримувача.</p>	
<i>Розділ відсутній</i>	Розділ IX. ПОСІДАННЯ	
<i>Глава відсутня</i>	Глава 39. Загальні приписи про посідання	
<i>Параграф відсутній</i> <i>Стаття відсутня</i>	<p>§1. Поняття та види посідання</p> <p>Стаття 568. Поняття посідання</p> <p>1. Посіданням є здійснення особою фактичного контролю над річчю, що забезпечує їй можливість ефективно панувати над нею, безвідносно до наявності у цієї особи юридичного титулу на річ.</p> <p>2. Посідання охоплює здійснення фактичного контролю безпосередньо або через іншу особу відповідно до статті 569 цього Кодексу.</p> <p>3. Фактичні дії щодо речі, які особа вчиняє виключно як представник, працівник чи інша залучена особа від</p>	<p>Загалом у проекті велику увагу (не меншу ніж для права власності та інших речових прав) присвячено інституту «посідання», у розділі IX книги третьої проекту, ПОСІДАННЯ Глава 39. Загальні приписи про посідання, §1. Поняття та види посідання, §2. Суб'єкти та об'єкти посідання, §3. Набуття і втрата посідання, Глава 40. Захист посідання.</p> <p>Вбачається, що розвиток такого інституту сприятиме розширенню випадків посідання майна без належних правових підстав та без юридичного оформлення при наявності високого юридичного захисту.</p> <p>Посідач, який володітиме майном без жодних правових підстав, отримує статус добросовісного посідання, поки не буде доведено протилежне, та отримає досить</p>

імені іншої особи та в її інтересах, не є самостійним посіданням такої особи.

високий перелік прав (презумпцію добросовісності посідання, право на плоди та доходи від речі, право на тримання нерухомої речі, яка належить іншій особі, право на самозахист, право позов на усунення перешкод у посіданні майном, особливий порядок визнання недобросовісності - це отримання письмової вимоги про заперечення його посідання, право на компенсацію витрат, які посідач поніс за час посідання за збереження речі, право забрати від'ємні поліпшення речі, значний юридичний захист посідання, через позови до суду, на відшкодування шкоди).

Приписи про посідання пропонується застосовувати також до особи, яка добросовісно вважає, що набула право на річ або право на її посідання, **але перехід або набуття відповідного речового права ще не настав** через невчинення дій, встановлених законом для такого переходу або набуття. У такому разі державна реєстрація прав на нерухому річ вбачається не такою необхідною.

Факт чи право посідання нерухомої речі (прямого чи опосередкованого) не підлягає державній реєстрації, а відповідно буде невідомим ні власнику, ні третім особам, ні державі, але надійно захищатися державою та законом.

Посідачу надано правозахищати посідання способами, встановленими цим Кодексом для захисту цивільних прав та правомірних інтересів, у тому числі через: 1) вимогу про повернення посідання; 2) вимогу про усунення перешкод у здійсненні посідання; 3) відшкодування шкоди; 4) застосування інших способів захисту, встановлених законом.

Новація передбачає юридично значимий та охоронюваний законом контроль над річчю, в тому числі нерухомою, який не визначається окремим видом речового права, не підлягає державній реєстрації або іншій фіксації.

Посідання потребує ретельного дослідження у контексті практичної реалізації та правових наслідків від запровадження у життя.

З важливих для дослідження є питання щодо посідання державного та комунального майна, посідання майна приватної власності, дітей та недієздатних/обмежено дієздатних осіб, вразливих верств населення, а також посідання (прямого чи опосередкованого) майна окупантами на тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях України, на територіях активних та можливих бойових дій, майна власників, які тривалий час за кордоном тощо, впливу посідачів на речові права їх власників, а також співіснування посідання та власності, посідання та оренди, користування житлом, інших речових прав, посідання та зберігання, посідання та управління, також ролі посідання для виникнення права власності за набувальною давністю, **що є тектонічними змінами у цивільному праві та має прямий вплив на гарантії та захист права власності, інших речових прав в Україні.**

Пропозиція.

Відкласти запровадження «посідання» у проекті, виключивши на цьому етапі ці норми. Зберегти «право володіння річчю», володілець (добросовісний та недобросовісний), володіння, яке є зрозумілим та усталеним.

<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 569. Безпосереднє та опосередковане посідання 1. Посідання є безпосереднім, якщо особа сама здійснює фактичний контроль над річчю. 2. Посідання є опосередкованим, якщо особа здійснює його через іншу особу – безпосереднього посідача, який зобов'язаний або уповноважений тримати річ для такої особи на підставі договору або закону. 3. Одна і та сама річ може перебувати у безпосередньому посіданні однієї особи та водночас – в опосередкованому посіданні іншої особи.</p>	<p>Складно уявити реалізацію опосередкованого посідання, захист прав безпосереднього і опосередкованого посідача та їх втручання у власність та чуже майно без речового права та правової підстави. Доцільність такої новації невідома. Підсанкційні особи можуть бути посідачами.</p>
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 570. Титульне та безтитульне посідання 1. Якщо посідання здійснюють на підставі юридичного титулу (речового, зобов'язального тощо) та в межах такого титулу, таке посідання є титульним. 2. Якщо посідання здійснюють без юридичного титулу або з виходом за межі титулу, таке посідання є безтитульним. 3. Наявність у посідача правомірної підстави посідання презюмується, якщо не доведено іншого.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i> <i>Параграф відсутній</i></p>	<p>Стаття 571. Добросовісне посідання 1. Посідання є добросовісним, якщо на момент його</p>	

	<p>набуття посідач не знав і не повинен був знати, що він не має права на посідання речі або що особа, від якої він набув посідання, не була уповноважена передати річ або надати посідання.</p> <p>2. Добросовісність презюмують, якщо не доведено іншого.</p> <p>3. Посідач є недобросовісним з моменту, коли він дізнався або повинен був дізнатися про відсутність у нього права на посідання, зокрема з дня одержання письмової вимоги уповноваженої особи, у якій заперечено його право на посідання речі, або з дня одержання копії позовної заяви чи іншого процесуального документа, з яких випливає така вимога.</p> <p>§2. Суб'єкти та об'єкти посідання</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 572. Суб'єкти посідання</p> <p>1. Посідачем є особа, яка здійснює безпосереднє або опосередковане посідання речі. Особа, яка здійснює безпосереднє посідання, є безпосереднім посідачем, а особа, яка здійснює опосередковане посідання, –</p>	

опосередкованим посідачем. Якщо кілька осіб посідають річ спільно, вони є співпосідачами.

2. Для рухомих речей безпосередній посідач та кожен його попередник презюмуються такими, що посідають річ як свою, якщо не доведено іншого.

3. Для речей, право власності на які набувається, переходить або припиняється внаслідок державної реєстрації, власником презюмується особа, зазначена у відповідному публічному електронному реєстрі. Сам по собі факт безпосереднього посідання такої речі не породжує презумпції права власності, але презюмує наявність правомірної підстави її тримання, якщо не доведено іншого.

4. Посідач, який не посідає річ як свою, може посилатися на презумпцію того, що особа, від якої він добросовісно отримав посідання, була уповноважена передати йому посідання, якщо не доведено іншого.

5. Якщо особа, яка здійснює посідання, посилається на обмежене речове право, яке за своєю природою може здійснюватися фактично, існування такого права

	<p>презюмується, якщо не доведено іншого.</p> <p>6. Якщо посідач передає річ іншій особі для здійснення нею обмеженого речового права, яке за своєю природою може здійснюватися фактично, обидві особи є посідачами речі відповідно до статті 569 цього Кодексу.</p> <p>7. Посідачем обмеженого речового права, яке за своєю природою може здійснюватися фактично, є особа, яка фактично його здійснює.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 573. Права та обов'язки добросовісного посідача і власника при поверненні речі</p> <p>1. Добросовісний посідач зобов'язаний повернути власнику річ у тому стані, в якому вона перебуває на момент повернення, і не відповідає за її випадкове знищення або випадкове пошкодження, що сталися під час звичайного користування річчю, якщо не доведено, що він діяв умисно або з грубою необережністю.</p> <p>2. Добросовісному посідачеві належать плоди, відокремлені ним під час посідання, а також доходи, фактично одержані від речі за цей період.</p> <p>3. Власник, який вимагає повернення речі від</p>	

добрсовісного посідача або приймає її, зобов'язаний відшкодувати добросовісному посідачеві необхідні витрати на утримання та збереження речі.

4. Корисні витрати, які збільшили вартість речі або її корисність, відшкодовують в межах збільшення вартості речі на момент її повернення, якщо іншого не встановлено законом або договором.

5. Витрати на поліпшення, що можуть бути відокремлені без шкоди для речі, добросовісний посідач має право вилучити, якщо власник не відшкодовує їх вартість.

6. До моменту відшкодування витрат, визначених частинами третьою–п'ятою цієї статті, добросовісний посідач має право утримувати річ, якщо іншого не встановлено законом.

7. Приписи цієї статті застосовують також до особи, яка добросовісно вважає, що набула право на річ або право на її посідання, але перехід або набуття відповідного речового права ще не настав через невчинення дій, встановлених законом для такого переходу або набуття.

<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 574. Права та обов'язки недобросовісного посідача і власника при поверненні речі 1. Недобросовісний посідач зобов'язаний повернути власнику річ, а також усі плоди, відокремлені під час посідання, і всі доходи, одержані або такі, що могли бути одержані за звичайних умов, якщо іншого не встановлено законом. 2. Недобросовісний посідач відповідає за знищення або пошкодження речі, що сталися під час його посідання, крім випадків, коли він доведе, що знищення або пошкодження настали б і за умови перебування речі у власника. 3. Недобросовісний посідач має право вимагати від власника відшкодування лише необхідних витрат на збереження речі в межах, у яких власник збагатився внаслідок таких витрат, якщо іншого не встановлено законом.	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 575. Об'єкти посідання 1. Об'єктами посідання є тілесні речі. 2. Фактичне здійснення обмеженого речового права, яке за своєю природою може здійснюватися фактично,	

	<p>охороняють за приписами цього розділу як посідання такого права.</p> <p>3. Приписи цього розділу не застосовують до майнових прав, які не можуть здійснюватися фактично.</p> <p>4. Факт посідання нерухомої речі не підлягає державній реєстрації.</p> <p>5. Передання ключів, документів, кодів або інших засобів доступу, що забезпечують можливість ефективного контролю над річчю, є способом встановлення або передання посідання цієї речі і не означає, що такі засоби є самостійним об'єктом посідання.</p>	
<i>Параграф відсутній</i>	§3. Набуття і втрата посідання	
<i>Стаття відсутня</i> <i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 576. Набуття посідання</p> <p>1. Посідання набувають через:</p> <p>1) первісне встановлення посідання;</p> <p>2) передання речі або ключів, документів, кодів чи інших засобів доступу (контролю), які забезпечують набувачеві можливість здійснювати ефективний контроль над річчю;</p> <p>3) надходження речі в посідання набувача в інший спосіб, встановлений законом, договором або такий, що впливає із суті відносин сторін.</p> <p>2. Набуття посідання може підтверджуватися</p>	

передавальним актом або іншим документом. Особа, зазначена в такому документі як набувач, презюмується посідачем, якщо не доведено іншого.

3. У випадках, встановлених законом, договором або таких, що впливають із суті відносин сторін, набуття посідання може підтверджуватися переданням ключів, документів, кодів чи інших засобів доступу (контролю), що забезпечують ефективний контроль над річчю.

Стаття 577. Первісне встановлення посідання

1. Посідання набувають шляхом первісного встановлення посідання, коли особа встановлює фактичний контроль над річчю з наміром посідати її для себе.

2. Первісне встановлення посідання є вчиненням, коли дії особи щодо речі з урахуванням характеру речі та обставин свідчать про встановлення ефективного контролю над нею, зокрема:

1) щодо рухомої речі – через фізичне заволодіння або інші дії, що забезпечують ефективний контроль;

2) щодо нерухомої речі – через зайняття, огороження,

	<p>обробку або інші дії, що забезпечують ефективний контроль;</p> <p>3) щодо обмеженого речового права, яке може здійснюватися фактично, – через фактичне здійснення такого права.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 578. Набуття посідання внаслідок передання речі</p> <p>1. Посідання набувають внаслідок передання речі, коли попередній посідач створює набувачеві можливість здійснювати ефективний контроль над річчю за своєю згодою.</p> <p>2. Передання може бути здійснене через:</p> <p>1) фактичне вручення речі;</p> <p>2) передання ключів, документів, кодів або інших засобів доступу (контролю);</p> <p>3) передання товаророзпорядчих або інших документів, що дають можливість отримати річ;</p> <p>4) домовленість сторін про те, що набувач набуває посідання без фактичного переміщення речі, якщо він уже здійснює фактичний контроль над нею;</p> <p>5) домовленість сторін про те, що попередній посідач надалі тримає річ для набувача на іншій юридичній</p>	

	<p>підставі. 3. Передання є завершеним з моменту, коли набувач отримав реальну можливість здійснювати ефективний контроль над річчю.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 579. Набуття посідання внаслідок універсального правонаступництва 1. У разі універсального правонаступництва правонаступник набуває посідання в тому стані та з тими юридичними наслідками, які існували у правопередника на момент переходу. 2. Правонаступник має право на захист посідання, втраченого правопередником, якщо на момент переходу зберігалось право на такий захист. 3. Для цілей обчислення строку посідання, встановленого законом, правонаступник може включати строк посідання правопередника, якщо іншого не встановлено законом.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 580. Презумпція безперервності посідання 1. Якщо особа здійснювала посідання речі на початку і в кінці певного періоду часу, презюмується, що вона здійснювала його безперервно протягом цього періоду, якщо не доведено іншого. 2. Тимчасові перерви у здійсненні фактичного</p>	

	<p>контролю не переривають безперервності, якщо з урахуванням характеру речі та обставин вони не свідчать про остаточну втрату посідання.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 581. Втрата посідання 1. Посідання є втраченим, коли посідач остаточно втрачає можливість здійснювати ефективний контроль над річчю, зокрема у разі: 1) передавання речі іншій особі; 2) відмови від посідання рухомої речі або фактичного припинення здійснення обмеженого речового права, яке може здійснюватися фактично; 3) знищення або втрати речі; 4) позбавлення посідача фактичного контролю третьою особою. 2. Тимчасова неможливість здійснення фактичного контролю не тягне втрати посідання, якщо з урахуванням характеру речі та обставин вона не свідчить про остаточну втрату посідання. 3. Особа, яка була позбавлена посідання проти своєї волі, є такою, що має право на захист посідання відповідно до статей 586–587 цього Кодексу, протягом строку, встановленого частиною другою статті 586 цього</p>	

	Кодексу.	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 582. Набуття права власності у разі здійснення безтитульного посідання</p> <p>1. У випадках і за умов, встановлених законом, особа, яка здійснює безтитульне посідання речі як своєї, набуває право власності після спливу встановленого законом строку посідання (набувальна давність).</p> <p>2. Особа, яка виконує вимоги для набуття права власності за набувальною давністю, може включати до строку свого посідання строк посідання правопередника, якщо посідання правопередника:</p> <p>1) було безтитульним того самого характеру;</p> <p>2) було передане або перейшло до набувача порядком, встановленим цим Кодексом.</p> <p>3. Особа, яка здійснює безтитульне посідання, не набуває права витребування речі як власник до моменту набуття права власності за набувальною давністю. Вона може захищати посідання порядком, встановленим главою 40 цього Кодексу.</p> <p>4. У разі втрати посідання до набуття права власності</p>	

	<p>за набувальною давністю особа зберігає право на захист посідання протягом строку, встановленого частиною другою статті 586 цього Кодексу, проти особи, яка неправомірно позбавила її посідання, але не має права вимагати повернення речі від власника або від добросовісного набувача, якщо іншого не встановлено законом.</p>	
<i>Глава відсутня</i>	Глава 40. Захист посідання	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 583. Право на захист посідання</p> <p>1. Право на захист посідання має будь-який посідач.</p> <p>2. Захист посідання спрямований на відновлення або збереження фактичного стану та не вирішує спору про право на річ. Подання або розгляд позову про захист посідання не перешкоджає поданню та розгляду позову про право.</p> <p>3. Не допускається захист посідання проти попереднього посідача або особи, від якої було втрачено посідання, якщо посідання набуто шляхом насильства, таємного заволодіння, зловживання довірою або самовільного зайняття речі.</p>	

	<p>4. Самовільним зайняттям речі є встановлення посідання щодо речі, яка перебувала у посіданні іншої особи, без її волі та без підстави, встановленої законом або договором.</p> <p>5. Особа, яка самовільно зайняла земельну ділянку, будівлю, споруду, інше нерухоме майно або їх частину, не користується захистом посідання проти власника, титульного володільця чи особи, за якою зареєстроване речове право на відповідний об'єкт.</p> <p>6. Для речей, право на які підлягає державній реєстрації, захист посідання застосовують з урахуванням презумпцій, встановлених частиною третьою статті 572 цього Кодексу. Такий захист не може підміняти захист зареєстрованого права і не застосовується для обходу приписів про реєстрацію речових прав.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 584. Способи захисту посідання</p> <p>1. Посідач може захищати посідання способами, встановленими цим Кодексом для захисту цивільних прав та правомірних інтересів, у тому числі через:</p> <p>1) вимогу про повернення посідання;</p>	

	<p>2) вимогу про усунення перешкод у здійсненні посідання;</p> <p>3) відшкодування шкоди;</p> <p>4) застосування інших способів захисту, встановлених законом.</p> <p>2. Особа, яка звертається за захистом посідання, несе тягар доказування факту посідання та факту його порушення.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 585. Самозахист посідача</p> <p>1. Посідач має право на самозахист від протиправного втручання у посідання лише у межах необхідних і домірних дій, спрямованих на негайне відвернення посягання або негайне відновлення посідання.</p> <p>2. Самозахист не може завдавати іншій особі шкоди, що є явно недомірною характеру посягання та обставинам його вчинення.</p> <p>3. Здійснення самозахисту не позбавляє посідача права на судовий захист.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i> <i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 586. Позов про повернення посідання та позов про усунення перешкод</p> <p>1. Посідач у разі втрати посідання проти його волі або</p>	

	<p>у разі втручання у посідання може подати позов про:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повернення посідання; 2) усунення перешкод у здійсненні посідання. <p>2. Позови, визначені частиною першою цієї статті, можуть бути подані протягом одного року з моменту втрати або порушення посідання, якщо іншого не встановлено законом.</p> <p>Стаття 587. Повернення посідання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особа, яка неправомірно позбавила іншу особу посідання, зобов'язана повернути об'єкт посідання, навіть якщо вона посилається на наявність у неї права на такий об'єкт. 2. Відповідач не зобов'язаний повертати об'єкт посідання, якщо він доведе наявність хоча б однієї з таких підстав: <ol style="list-style-type: none"> 1) позивач здійснював посідання для відповідача і був зобов'язаний повернути річ відповідачу; 2) позивач набув посідання у спосіб, який відповідно до частини третьої статті 583 цього Кодексу не користується захистом проти відповідача. 	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 588. Спеціальні приписи про повернення рухомої речі, втраченої проти волі посідача</p>	

- 1. Якщо рухома річ була викрадена, загублена або іншим чином вибула з посідання проти волі посідача, попередній посідач має право вимагати її повернення від теперішнього посідача, якщо іншого не встановлено цим Кодексом.**
- 2. Право, встановлене частиною першою цієї статті, не може бути здійснене проти власника, а також проти добросовісного набувача у випадках, коли цей Кодекс не допускає витребування речі від такого набувача.**
- 3. Вимога про повернення рухомої речі у випадках, визначених частиною першою цієї статті, може бути заявлена протягом п'яти років з дня вибуття речі з посідання проти волі посідача.**
- 4. Якщо річ придбано на публічних торгах або у продавця, який як професіонал звичайним порядком здійснює продаж товарів, тотожних з цією річчю, її повернення від добросовісного набувача допускається лише за умови відшкодування йому ціни придбання, якщо іншого не встановлено законом.**

	<p>5. Готівкові гроші та цінні папери на пред'явника не можуть бути повернуті від добросовісного набувача, якщо іншого не встановлено законом.</p> <p>6. Приписи цієї статті застосовують з урахуванням приписів цього Кодексу про добросовісне набуття та витребування речі.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 589. Усунення порушення посідання</p> <p>1. У разі порушення посідання, не пов'язаного з позбавленням посідання, посідач має право подати позов про:</p> <p>1) припинення порушення посідання;</p> <p>2) заборону подальшого порушення;</p> <p>3) відшкодування шкоди.</p>	
	<p>2. До позовів, визначених цією статтею, застосовують строк, встановлений частиною другою статті 586 цього Кодексу, якщо іншого не встановлено законом.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 590. Встановлення факту посідання</p> <p>1. Факт набуття, здійснення або втрати посідання може бути встановлений судом порядком, визначеним законом.</p> <p>2. Встановлення факту посідання не є встановленням</p>	

	<p>або підтвердження права на річ і не є підставою для державної реєстрації речового права, якщо іншого не встановлено законом.</p> <p>3. Суд відмовляє у встановленні факту посідання, якщо із заяви або заперечень заінтересованих осіб убачається наявність спору про право на річ.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i> КНИГА ЧЕТВЕРТА ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ</p>	<p>Стаття 591. Відшкодування шкоди при порушенні посідання</p> <p>1. Якщо внаслідок порушення посідання посідачеві завдано шкоди, він має право на її відшкодування на підставі приписів глави 91 цього Кодексу.</p> <p>2. Строк, встановлений частиною другою статті 586 цього Кодексу, не застосовують до вимог про відшкодування шкоди. До таких вимог застосовують загальні приписи про позовну давність, якщо іншого не встановлено законом.</p> <p>КНИГА ЧЕТВЕРТА ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ</p>	
<p>Глава 35. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ</p>	<p>Глава 41. Загальні приписи про права інтелектуальної власності</p>	
<p>Стаття 418. Поняття права інтелектуальної власності</p>	<p>Стаття 592. Поняття та зміст права інтелектуальної власності</p>	

<p>1. Право інтелектуальної власності – це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об’єкт права інтелектуальної власності, визначений цим Кодексом та іншим законом.</p> <p>2. Право інтелектуальної власності становлять особисті немайнові права інтелектуальної власності та (або) майнові права інтелектуальної власності, зміст яких щодо певних об’єктів права інтелектуальної власності визначається цим Кодексом та іншим законом.</p> <p>3. Право інтелектуальної власності є непорушним. Ніхто не може бути позбавлений права інтелектуальної власності чи обмежений у його здійсненні, крім випадків, передбачених законом.</p>	<p>1. Право інтелектуальної власності – це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об’єкт, визначений цим Кодексом та/або іншим законом.</p> <p>2. Право інтелектуальної власності на об’єкт, який є результатом інтелектуальної, творчої діяльності, становлять особисті та майнові права інтелектуальної власності, зміст яких визначає цей Кодекс та/або інший закон.</p> <p>Право інтелектуальної власності на об’єкт, який не є результатом інтелектуальної, творчої діяльності, становлять майнові права інтелектуальної власності, зміст яких визначає цей Кодекс та/або інший закон. У випадках, визначених цим Кодексом та/або іншим законом, на об’єкт права інтелектуальної власності, який не є результатом інтелектуальної, творчої діяльності, можуть виникати особисті права інтелектуальної власності, зміст яких визначає цей Кодекс та/або інший закон.</p> <p>3. Право інтелектуальної власності є непорушним. Ніхто</p>	
--	---	--

	<p>не може бути позбавлений права інтелектуальної власності або обмежений у його здійсненні, крім випадків, визначених законом.</p>	
<p>Стаття 419. Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності</p> <p>1. Право інтелектуальної власності та право власності на річ не залежать одне від одного.</p> <p>2. Перехід права на об'єкт права інтелектуальної власності не означає переходу права власності на річ.</p> <p>3. Перехід права власності на річ не означає переходу права на об'єкт права інтелектуальної власності.</p>	<p>Стаття 593. Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності</p> <p>1. Право інтелектуальної власності та право власності на матеріальний, електронний (цифровий) об'єкт, в якому втілено (зафіксовано) об'єкт права інтелектуальної власності, не залежать одне від одного.</p> <p>2. Відчуження матеріального, електронного (цифрового) об'єкта, в якому втілено (зафіксовано) об'єкт права інтелектуальної власності, не означає передання (відчуження) майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності і навпаки.</p>	
<p>Стаття 420. Об'єкти права інтелектуальної власності</p> <p>1. До об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема, належать:</p> <p>літературні та художні твори; комп'ютерні програми; компіляції даних (бази даних); виконання; фонограми, відеограми, програми організацій мовлення;</p>	<p>Стаття 594. Об'єкти права інтелектуальної власності</p> <p>1. До об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема, належать:</p> <p>літературні та художні твори, комп'ютерні програми, оригінальні бази даних, інші твори; виконання; фонограми, відеограми, програми організацій мовлення, прес-публікації;</p>	

<p>наукові відкриття; винаходи, корисні моделі, промислові зразки; компонування напівпровідникових виробів; раціоналізаторські пропозиції; сорти рослин, породи тварин; комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення; комерційні таємниці.</p>	<p>винаходи, корисні моделі; промислові зразки; компонування напівпровідникових виробів; сорти рослин, породи тварин; комерційні найменування; торговельні марки; географічні зазначення. 2. Закон може визначати засади юридичної охорони наукових відкриттів, раціоналізаторських пропозицій та інших об'єктів права інтелектуальної власності.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 595. Об'єкти права особливого роду (sui generis) 1. Об'єктами права особливого роду (sui generis) є, зокрема: неоригінальні бази даних; неоригінальні об'єкти, згенеровані системами штучного інтелекту. 2. До об'єктів права особливого роду (sui generis) застосовують приписи про право інтелектуальної власності, якщо іншого не визначає закон і це не суперечить природі таких об'єктів.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 596. Комерційні таємниці 1. До нерозкритих ноу-хау та ділової інформації (комерційних таємниць) застосовують приписи про</p>	

	<p>право інтелектуальної власності, якщо іншого не визначає закон і це не суперечить природі таких об'єктів.</p> <p>2. Юридичну охорону комерційних таємниць здійснюють відповідно до цього Кодексу та/або іншого закону.</p>	
<p>Стаття 421. Суб'єкти права інтелектуальної власності</p> <p>1. Суб'єктами права інтелектуальної власності є: творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності (автор, виконавець, винахідник тощо) та інші особи, яким належать особисті немайнові та (або) майнові права інтелектуальної власності відповідно до цього Кодексу, іншого закону чи договору.</p>	<p>Стаття 597. Суб'єкти права інтелектуальної власності</p> <p>1. Суб'єктами права інтелектуальної власності є творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності (автор, виконавець, винахідник тощо), а також інші суб'єкти приватних відносин, які набули прав інтелектуальної власності відповідно до цього Кодексу, іншого закону або правочину.</p> <p>2. Творцем об'єкта права інтелектуальної власності може бути лише фізична особа.</p>	
<p>Стаття 422. Підстави виникнення (набуття) права інтелектуальної власності</p> <p>1. Право інтелектуальної власності виникає (набувається) з підстав, встановлених цим Кодексом, іншим законом чи договором.</p>	<p>Стаття 598. Підстави виникнення (набуття) права інтелектуальної власності</p> <p>1. Право інтелектуальної власності виникає (його набувають) з підстав, визначених цим Кодексом та/або іншим законом, зокрема з правочинів.</p>	

Стаття 423. Особисті немайнові права інтелектуальної власності

1. Особистими немайними правами інтелектуальної власності є:

1) право на визнання людини творцем (автором, виконавцем, винахідником тощо) об'єкта права інтелектуальної власності;

2) право перешкоджати будь-якому посяганню на право інтелектуальної власності, здатному завдати шкоди честі чи репутації творця об'єкта права інтелектуальної власності;

3) інші особисті немайнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

2. Особисті немайнові права інтелектуальної власності належать творцеві об'єкта права інтелектуальної власності.

У випадках, передбачених законом, особисті немайнові права інтелектуальної власності можуть належати іншим особам.

3. Особисті немайнові права інтелектуальної власності не залежать від майнових прав інтелектуальної власності.

4. Особисті немайнові права інтелектуальної власності не

Стаття 599. Особисті права інтелектуальної власності

1. Особистими правами інтелектуальної власності є:

1) право на визнання людини творцем (автором, виконавцем, винахідником тощо) об'єкта права інтелектуальної власності;

2) право перешкоджати будь-якому посяганню на право інтелектуальної власності, здатному завдати шкоди честі **або** репутації творця об'єкта права інтелектуальної власності;

3) інші **особисті права** інтелектуальної власності, встановлені законом.

2. Особисті права інтелектуальної власності належать творцеві об'єкта права інтелектуальної власності.

3. Особисті права інтелектуальної власності не залежать від майнових прав інтелектуальної власності.

4. Особисті права інтелектуальної власності не можуть бути відчужені (передані) **чи в інший спосіб переходити до іншої особи, а також надані у використання іншій особі, за винятками, визначеними законом.**

5. Після смерті творця захист особистих прав інтелектуальної власності можуть здійснювати особи, визначені за життя творцем, або його спадкоємці, а в разі

<p>можуть відчужуватися (передаватися), за винятками, встановленими законом.</p>	<p>їх відсутності – органи державної влади відповідно до закону.</p>	
<p>Стаття 424. Майнові права інтелектуальної власності</p> <p>1. Майновими правами інтелектуальної власності є:</p> <p>1) право на використання об'єкта права інтелектуальної власності;</p> <p>2) виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності;</p> <p>3) виключне право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта права інтелектуальної власності, в тому числі забороняти таке використання;</p> <p>4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.</p> <p>2. Законом можуть бути встановлені винятки та обмеження в майнових правах інтелектуальної власності за умови, що такі обмеження та винятки не створюють істотних перешкод для нормальної реалізації майнових прав інтелектуальної власності та здійснення законних інтересів суб'єктів цих прав.</p> <p>3. Майнові права інтелектуальної власності можуть</p>	<p>Стаття 600. Майнові права інтелектуальної власності</p> <p>1. Майновими правами інтелектуальної власності є:</p> <p>1) виключне право на використання об'єкта права інтелектуальної власності;</p> <p>2) виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності;</p> <p>3) виключне право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта права інтелектуальної власності, в тому числі забороняти таке використання;</p> <p>4) інші майнові права інтелектуальної власності, визначені законом.</p> <p>2. Законом можуть бути визначені винятки та обмеження в майнових правах інтелектуальної власності, за умови що такі винятки та обмеження не створюють істотних перешкод для нормальної реалізації майнових прав інтелектуальної власності та здійснення законних інтересів суб'єктів цих прав.</p> <p>3. Майнові права інтелектуальної власності можуть бути вкладом до статутного капіталу юридичної особи,</p>	

<p>відповідно до закону бути вкладом до статутного капіталу юридичної особи, предметом договору застави та інших зобов'язань, а також використовуватися в інших цивільних відносинах.</p>	<p>предметом договорів застави, управління та інших зобов'язань, а також об'єктом інших приватних відносин.</p>	
<p>Стаття 425. Строк чинності прав інтелектуальної власності</p> <p>1. Особисті немайнові права інтелектуальної власності є чинними безстроково, якщо інше не встановлено законом.</p> <p>2. Майнові права інтелектуальної власності є чинними протягом строків, встановлених цим Кодексом, іншим законом чи договором.</p> <p>3. Майнові права інтелектуальної власності можуть бути припинені достроково у випадках, встановлених цим Кодексом, іншим законом чи договором.</p>	<p>Стаття 601. Строк чинності прав інтелектуальної власності</p> <p>1. Особисті права інтелектуальної власності є чинними безстроково.</p> <p>2. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності визначає цей Кодекс та/або інший закон. У випадках, визначених цим Кодексом та/або іншим законом, майнові права інтелектуальної власності є чинними безстроково.</p> <p>3. Майнові права інтелектуальної власності можуть бути припинені достроково у випадках, визначених цим Кодексом, іншим законом та/абоправочином.</p>	
<p>Стаття 426. Використання об'єкта права інтелектуальної власності</p> <p>1. Способи використання об'єкта права інтелектуальної власності визначаються цим Кодексом та іншим законом.</p>	<p>Стаття 602. Використання об'єкта права інтелектуальної власності</p> <p>1.Способи використання об'єкта права інтелектуальної власності визначає закон.</p> <p>2. Суб'єкт майнових прав інтелектуальної власності</p>	

<p>2. Особа, яка має виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності, може використовувати цей об'єкт на власний розсуд, з додержанням при цьому прав інших осіб.</p> <p>3. Використання об'єкта права інтелектуальної власності іншою особою здійснюється з дозволу особи, яка має виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності, крім випадків правомірного використання без такого дозволу, передбачених цим Кодексом та іншим законом.</p> <p>4. Умови надання дозволу (видачі ліцензії) на використання об'єкта права інтелектуальної власності можуть бути визначені ліцензійним договором, який укладається з додержанням вимог цього Кодексу та іншого закону.</p>	<p>(правоволоділець) може використовувати об'єкт права інтелектуальної власності на власний розсуд, з додержанням при цьому прав інших осіб.</p> <p>3. Інша особа може використовувати об'єкт права інтелектуальної власності з дозволу правоволоділця, крім випадків правомірного використання без такого дозволу, встановлених законом.</p> <p>4. Умови надання дозволу (видачі ліцензії) на використання об'єкта права інтелектуальної власності можуть бути визначені ліцензійним договором, який укладають з додержанням вимог цього Кодексу та іншого закону.</p>	
<p>Стаття 427. Передання майнових прав інтелектуальної власності</p> <p>1. Майнові права інтелектуальної власності можуть бути передані відповідно до закону повністю або частково іншій особі.</p>	<p>Стаття 603. Передання (відчуження) майнових прав інтелектуальної власності</p> <p>1. Майнові права інтелектуальної власності можуть бути передані (відчужені) відповідно до закону повністю або частково іншій особі.</p>	

<p>2. Умови передання майнових прав інтелектуальної власності можуть бути визначені договором, який укладається відповідно до цього Кодексу та іншого закону.</p>	<p>2. Умови передання (відчуження) майнових прав інтелектуальної власності можуть бути визначені договором, що його укладають відповідно до цього Кодексу та/або іншого закону.</p> <p>3. Майнові права інтелектуальної власності переходять до набувача за договором з моменту його укладення, якщо іншого не встановлює договір або закон.</p> <p>Майнові права інтелектуальної власності, набуття яких відповідно до приписів цього Кодексу та/або іншого закону пов'язують із державною реєстрацією, переходять до набувача за договором з моменту державної реєстрації факту передання майнових прав інтелектуальної власності.</p>	
<p>Стаття 428. Здійснення права інтелектуальної власності, яке належить кільком особам</p> <p>1. Право інтелектуальної власності, яке належить кільком особам спільно, може здійснюватися за договором між ними. У разі відсутності такого договору право інтелектуальної власності, яке належить кільком особам,</p>	<p>Стаття 604. Здійснення права інтелектуальної власності, яке належить кільком особам</p> <p>1. Право інтелектуальної власності, яке належить кільком особам спільно, можуть здійснювати за договором між ними. У разі відсутності такого договору право інтелектуальної власності, яке належить кільком особам, здійснюють спільно.</p>	

здійснюється спільно.		
<p>Стаття 429. Права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору (контракту)</p> <p>1. Особисті немайнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив цей об'єкт. У випадках, передбачених законом, окремі особисті немайнові права інтелектуальної власності на такий об'єкт можуть належати юридичній або фізичній особі, де або у якої працює працівник.</p> <p>2. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору (контракту), належать працівникові, який створив цей об'єкт, та юридичній або фізичній особі, де або у якої він працює, спільно, якщо інше не встановлено цим Кодексом або договором.</p> <p>3. Особливості здійснення майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з</p>	<p>Стаття 605. Права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору (контракту) або з проходженням публічної служби</p> <p>1. Особисті права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору (контракту) або у зв'язку з виконанням службових обов'язків під час проходження публічної, у тому числі військової, служби, належать працівникові (державному службовцеві, військовослужбовцеві тощо), який створив цей об'єкт.</p> <p>2. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору (контракту), належать працівникові, який створив цей об'єкт, та юридичній або фізичній особі, де або у якої він працює, спільно, якщо іншого невизначасакон, правочин або трудовий договір (контракт).</p> <p>3. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням службових обов'язків</p>	

<p>виконанням трудового договору, можуть бути встановлені законом.</p>	<p>під час проходження публічної служби, належать суб'єкту, визначеному законом. 4. Особливості здійснення майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору (контракту) або у зв'язку з виконанням службових обов'язків під час проходження публічної служби, можуть бути визначені законом або договором.</p>	
<p>Стаття 430. Права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням 1. Особисті немайнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням, належать творцеві цього об'єкта. У випадках, передбачених законом, окремі особисті немайнові права інтелектуальної власності на такий об'єкт можуть належати замовникові. 2. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням, належать творцеві цього об'єкта та замовникові спільно, якщо інше не встановлено договором або законом.</p>	<p>Стаття 606. Права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням 1. Особисті права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням, належать творцеві цього об'єкта. 2. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням, належать замовнику, якщо іншого не визначає договір або закон.</p>	
<p>Стаття 431. Наслідки порушення права інтелектуальної</p>	<p>Стаття 607. Підстави та порядок захисту права</p>	

<p>власності</p> <p>1. Порухення права інтелектуальної власності, в тому числі невизнання цього права чи посягання на нього, тягне за собою відповідальність, встановлену цим Кодексом, іншим законом чи договором.</p>	<p>інтелектуальної власності</p> <p>1. Порухення, невизнання, оспорювання чи створення загрози порушення права інтелектуальної власності є підставами для його захисту.</p> <p>2. Захист права інтелектуальної власності здійснюють у судовому або в іншому порядку, встановленому договором або законом.</p>	
<p>Стаття 432. Захист права інтелектуальної власності судом</p> <p>1. Кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого права інтелектуальної власності відповідно до статті 16 цього Кодексу.</p> <p>2. Суд у випадках та в порядку, встановлених законом, може постановити рішення, зокрема, про:</p> <p>1) застосування негайних заходів щодо запобігання порушенню права інтелектуальної власності та збереження відповідних доказів;</p> <p>2) зупинення пропуску через митний кордон України товарів, імпорту чи експорту яких здійснюється з порушенням права інтелектуальної власності;</p> <p>3) вилучення з цивільного обороту товарів, виготовлених або введених у цивільний оборот з порушенням права</p>	<p>Стаття 608. Захист права інтелектуальної власності судом</p> <p>1. Кожна особа має право звернутися до суду для захисту свого права інтелектуальної власності відповідно до статті 17 цього Кодексу.</p> <p>2. Способами захисту права інтелектуальної власності можуть бути, зокрема:</p> <p>1) заборона неправомірного використання об'єкта права інтелектуальної власності у певний спосіб (способи);</p> <p>2) вилучення з цивільного обороту товарів, виготовлених або введених у цивільний оборот з порушенням права інтелектуальної власності, та знищення таких товарів за рахунок особи, яка вчинила порушення;</p> <p>3) вилучення з цивільного обороту матеріалів та знарядь,</p>	

<p>інтелектуальної власності, та знищення таких товарів за рахунок особи, яка вчинила порушення;</p> <p>4) вилучення з цивільного обороту матеріалів та знарядь, які використовувалися переважно для виготовлення товарів з порушенням права інтелектуальної власності, або вилучення та знищення таких матеріалів та знарядь за рахунок особи, яка вчинила порушення;</p> <p>41) застосування разової грошової виплати замість застосування способів захисту права інтелектуальної власності, встановлених пунктами 3 та/або 4 цієї частини.</p> <p>Застосування разової грошової виплати здійснюється за заявою відповідача, за умови що право інтелектуальної власності порушено відповідачем ненавмисно і без недбалості та що застосування способів захисту, встановлених пунктами 3 і 4 цієї частини, є неспівмірним шкоді, заподіяній позивачеві. Розмір разової грошової виплати визначається судом як розмір винагороди, яка була б сплачена за надання позивачем дозволу на використання права інтелектуальної власності, щодо якого виник спір, і</p>	<p>які використовували переважно для виготовлення товарів з порушенням права інтелектуальної власності, або вилучення та знищення таких матеріалів та знарядь за рахунок особи, яка вчинила порушення;</p> <p>4) застосування разової грошової виплати замість застосування способів захисту права інтелектуальної власності, встановлених пунктами 1-3 цієї частини.</p> <p>Застосування разової грошової виплати здійснюють за заявою особи, яка вчинила правопорушення, за умови що право інтелектуальної власності порушено такою особою неумисно що застосування способів захисту, встановлених пунктами 1-3 цієї частини, є недомірним шкоді, завданій суб'єкту права інтелектуальної власності. Розмір разової грошової виплати визначає суд як розмір винагороди, яка була б сплачена за надання суб'єктом права інтелектуальної власності дозволу на використання права інтелектуальної власності, щодо якого виник спір, і обґрунтовано задовольняє такого суб'єкта;</p> <p>5) відшкодування збитків, завданих порушенням прав</p>	
--	---	--

<p>обґрунтовано задовольняє позивача; 5) застосування компенсації замість відшкодування збитків за неправомірне використання об'єкта права інтелектуальної власності. Розмір компенсації визначається відповідно до закону з урахуванням вини особи та інших обставин, що мають істотне значення; 6) опублікування за заявою позивача в засобах масової інформації або доведення до загального відома іншим визначеним судом шляхом відомостей про порушення права інтелектуальної власності та зміст судового рішення щодо такого порушення за рахунок особи, яка вчинила правопорушення.</p> <p>Глава 36. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ЛІТЕРАТУРНИЙ, ХУДОЖНІЙ ТА ІНШИЙ ТВІР (АВТОРСЬКЕ ПРАВО)</p>	<p>інтелектуальної власності, включаючи упушену вигоду, або стягнення доходу або прибутку, отриманого порушником внаслідок порушення ним прав інтелектуальної власності, або стягнення компенсації замість відшкодування збитків за неправомірне використання об'єкта права інтелектуальної власності. Розмір компенсації визначають відповідно до закону з урахуванням вини особи, яка вчинила правопорушення, та інших обставин, що мають істотне значення; б) компенсація моральної шкоди у вигляді душевних страждань, яких фізична особа зазнала внаслідок порушення її права інтелектуальної власності, та/або у вигляді приниження честі та/або ділової репутації фізичної особи або приниження ділової репутації юридичної особи; 7) опублікування за заявою суб'єкта права інтелектуальної власності в медіа або доведення до загального відома в інший визначений судом спосіб інформації про порушення права інтелектуальної власності та зміст рішення суду щодо такого порушення за рахунок особи, яка вчинила правопорушення;</p>	
---	--	--

	<p>8) заборона неправомірного використання імені творця або інших знаків індивідуалізації (псевдоніма, авторського знака тощо);</p> <p>9) інший ефективний спосіб захисту прав інтелектуальної власності.</p> <p>3.Суд у випадках та порядком, встановленими законом, може ухвалити рішення, зокрема, про:</p> <p>1) застосування негайних заходів щодо запобігання порушенню права інтелектуальної власності та збереження відповідних доказів;</p> <p>2) зупинення пропуску через митний кордон України товарів, імпорту чи експорту яких здійснюють з порушенням права інтелектуальної власності;</p> <p>3) застосування інших заходів щодо захисту прав інтелектуальної власності, визначених цим Кодексом та/або іншим законом.</p> <p>Глава 42. Право інтелектуальної власності на літературний, художній та інший твір (авторське право)</p>	
<p>Стаття 433. Об'єкти авторського права</p> <p>1. Об'єктами авторського права є твори, а саме:</p> <p>1) літературні та художні твори, зокрема:</p>	<p>Стаття 609. Об'єкти авторського права</p> <p>1. Об'єктами авторського права є твори, а саме:</p> <p>1) літературні та художні твори, зокрема: романи, поеми, статті та інші письмові твори;</p>	

<p>романи, поеми, статті та інші письмові твори; лекції, промови, проповіді та інші усні твори; драматичні, музично-драматичні твори, пантоміми, хореографічні, інші сценічні твори; музичні твори (з текстом або без тексту); аудіовізуальні твори; твори живопису, архітектури, скульптури та графіки; фотографічні твори; твори ужиткового мистецтва; ілюстрації, карти, плани, ескізи і пластичні твори, що стосуються географії, топографії, архітектури або науки; переклади, адаптації, аранжування та інші переробки літературних або художніх творів; збірники творів, якщо вони за добором або упорядкуванням їх складових частин є результатом інтелектуальної діяльності; 2) комп'ютерні програми; 3) компіляції даних (бази даних), якщо вони за добором або упорядкуванням їх складових частин є результатом інтелектуальної діяльності; 4) інші твори. 2. Твори є об'єктами авторського права без виконання будь-яких формальностей щодо них та незалежно від їх</p>	<p>лекції, промови, проповіді та інші усні твори; драматичні, музично-драматичні твори, пантоміми, хореографічні, інші сценічні твори; музичні твори (з текстом або без тексту); аудіовізуальні твори; твори живопису, архітектури, скульптури та графіки; фотографічні твори; твори ужиткового мистецтва; ілюстрації, карти, плани, ескізи і пластичні твори, що стосуються географії, топографії, архітектури або науки; переклади, адаптації, аранжування та інші переробки літературних або художніх творів; збірники творів, якщо вони за добором або упорядкуванням їх складових частин є результатом творчої діяльності; 2) комп'ютерні програми; 3) бази даних, якщо вони за добором або упорядкуванням їх складових частин є результатом творчої діяльності; 4) інші твори. 2. Твори є об'єктами авторського права без виконання будь-яких формальностей щодо них та безвідносно до їх завершеності, призначення, цінності тощо, а також способу чи форми їх вираження. 3. Авторське право не поширюють на технології</p>	
---	--	--

<p>завершеності, призначення, цінності тощо, а також способу чи форми їх вираження.</p> <p>3. Авторське право не поширюється на ідеї, процеси, методи діяльності або математичні концепції як такі.</p> <p>4. Комп'ютерні програми охороняються як літературні твори.</p> <p>5. Компіляції даних (бази даних) або іншого матеріалу охороняються як такі. Ця охорона не поширюється на дані або матеріал як такі та не зачіпає авторське право на дані або матеріал, що є складовими компіляції.</p>	<p>створення та вираження твору, на ідеї, теорії, принципи, методи, процедури, процеси, системи, способи, концепції, відкриття, навіть якщо вони у творі виражені, описані, пояснені, проілюстровані.</p>	
<p>Стаття 434. Твори, які не є об'єктами авторського права</p> <p>1. Не є об'єктами авторського права:</p> <p>1) акти органів державної влади та органів місцевого самоврядування (закони, укази, постанови, рішення тощо), а також їх офіційні переклади;</p> <p>2) державні символи України, грошові знаки, емблеми тощо, затвержені органами державної влади;</p> <p>3) повідомлення про новини дня або інші факти, що мають характер звичайної прес-інформації;</p> <p>4) інші твори, встановлені законом.</p>	<p>Стаття 610. Об'єкти, що не охороняє авторське право</p> <p>1. Не є об'єктами авторського права:</p> <p>1) акти органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування (закони, укази, постанови, рішення тощо), а також їх проекти та офіційні переклади;</p> <p>2) державні символи України, грошові знаки, емблеми тощо, затвержені органами державної влади;</p> <p>3) повідомлення про новини дня або інші факти, що мають характер звичайної прес-інформації;</p> <p>4) інші об'єкти, визначені законом.</p>	

<p>Стаття 435. Суб'єкти авторського права</p> <p>1. Первинним суб'єктом авторського права є автор твору. За відсутності доказів іншого автором твору вважається фізична особа, зазначена звичайним способом як автор на оригіналі або примірнику твору (презумпція авторства).</p> <p>2. Суб'єктами авторського права є також інші фізичні та юридичні особи, які набули прав на твори відповідно до договору або закону.</p>	<p>Стаття 611. Суб'єкти авторського права</p> <p>1. Первинним суб'єктом авторського права є автор твору. За відсутності доказів іншого автором твору вважають фізичну особу, зазначену у звичайний спосіб як автор на оригіналі або копії твору (презумпція авторства).</p> <p>2. Суб'єктами авторського права є також інші суб'єкти приватних відносин, які набули прав на твори відповідно до цього Кодексу, іншого закону або правочину.</p>	
<p>Стаття 436. Співавторство</p> <p>1. Авторське право на твір, створений у співавторстві, належить співавторам спільно, незалежно від того, становить такий твір одне нерозривне ціле чи складається з частин, кожна з яких може мати ще й самостійне значення. Частина твору, створеного у співавторстві, визнається такою, що має самостійне значення, якщо вона може бути використана незалежно від інших частин цього твору.</p> <p>2. Кожен із співавторів зберігає своє авторське право на створену ним частину твору, яка має самостійне значення.</p>	<p>Стаття 612. Співавторство</p> <p>1. Авторське право на твір, створений у співавторстві, належить співавторам спільно, безвідносно до того, становить такий твір одне нерозривне ціле чи включає частини, кожна з яких може мати ще й самостійне значення. Частину твору, створеного у співавторстві, визнають такою, що має самостійне значення, якщо вона може бути використана безвідносно до інших частин цього твору.</p> <p>2. Кожен із співавторів зберігає своє авторське право на створену ним частину твору, яка має самостійне значення.</p>	

<p>3. Відносини між співавторами можуть бути визначені договором. У разі відсутності такого договору авторське право на твір здійснюється всіма співавторами спільно.</p>	<p>3. Відносини між співавторами можуть бути визначені договором. У разі відсутності такого договору авторське право на твір здійснюють усі співавтори спільно.</p>	
<p>Стаття 437. Виникнення авторського права</p> <p>1. Авторське право виникає у його автора в момент створення твору.</p> <p>2. Суб'єкти авторського права для повідомлення про свої майнові права можуть використовувати спеціальний знак, встановлений законом.</p>	<p>Стаття 613. Виникнення авторського права</p> <p>1. Авторське право на твір виникає внаслідок факту його створення. Твір вважають створеним з моменту первинного надання йому будь-якої об'єктивної форми.</p> <p>2. Суб'єкти авторського права для повідомлення про свої майнові права можуть використовувати спеціальний знак, визначений законом.</p>	
<p>Стаття 438. Особисті немайнові права автора</p> <p>1. Автору твору належать особисті немайнові права, встановлені статтею 423 цього Кодексу та іншими законами.</p>	<p>Стаття 614. Особисті права автора</p> <p>1. Автору твору належать такі особисті права інтелектуальної власності:</p> <p>1) право вимагати визнання того, що він є автором відповідного твору (право авторства);</p> <p>2) право на авторське ім'я та використання інших способів індивідуалізації автора, а також право на анонімність;</p> <p>3) право на надання твору назви або декількох назв, а також залишення його без назви (титулізація);</p> <p>4) право на присвоєння твору імені автора (номіналізація);</p>	

	<p>5) право на присвячення твору будь-якій особі, події або даті (сакралізація); 6) право на недоторканність твору; 7) право на репутацію автора твору; 8) інші особисті права інтелектуальної власності, визначені цим Кодексом та/або іншим законом.</p>	
<p>Стаття 439. Забезпечення недоторканності твору</p> <p>1. Автор має право вимагати збереження цілісності твору, протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору, включаючи супроводження твору ілюстраціями, передмовами, післямовами, коментарями тощо без згоди автора.</p> <p>2. У разі смерті автора недоторканність твору охороняється особою, уповноваженою на це автором. За відсутності такого уповноваження недоторканність твору охороняється спадкоємцями автора, а також іншими заінтересованими особами.</p>	<p>Стаття 615. Забезпечення недоторканності твору</p> <p>1. Автор має право вимагати збереження цілісності твору, протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору, включаючи супроводження твору ілюстраціями, передмовами, післямовами, коментарями тощо без згоди автора.</p> <p>2. У разі смерті автора недоторканність твору охороняє особа, уповноважена на це автором. За відсутності такого уповноваження недоторканність твору охороняють спадкоємці автора, а також інші заінтересовані особи.</p>	
<p>Стаття 440. Майнові права інтелектуальної власності на твір</p> <p>1. Майновими правами інтелектуальної власності на твір є:</p>	<p>Стаття 616. Майнові права інтелектуальної власності на твір</p> <p>1. Майнові права інтелектуальної власності на твір визначає стаття 600 цього Кодексу.</p>	

<p>1) право на використання твору; 2) виключне право дозволяти використання твору; 3) право перешкоджати неправомірному використанню твору, в тому числі забороняти таке використання; 4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.</p> <p>2. Майнові права на твір належать його авторів, якщо інше не встановлено договором чи законом.</p> <p>3. Майнові права інтелектуальної власності на твір, створений у зв'язку з виконанням трудового договору (контракту), переходять до юридичної або фізичної особи, де або у якої працює автор, з моменту створення службового твору у повному складі, якщо інше не передбачено договором чи законом.</p> <p>4. Майнові права інтелектуальної власності на твір, створений за замовленням, переходять до замовника з моменту створення твору у повному складі, якщо інше не передбачено договором чи законом.</p>	<p>2. Майнові права на твір належать його авторів, якщо іншого не визначають правочинта/або закон.</p>	
<p>Стаття 441. Здійснення майнових прав інтелектуальної власності на твір</p>	<p>Стаття 617. Здійснення майнових прав інтелектуальної власності на твір</p>	

<p>1. Суб'єкти авторського права можуть здійснювати свої майнові права особисто, через представника чи іншу уповноважену особу або через організацію колективного управління відповідно до закону.</p>	<p>1. Суб'єкти авторського права можуть здійснювати свої майнові права особисто, через представника чи іншу уповноважену особу або через організацію колективного управління відповідно до закону.</p>	
<p>Стаття 442. Оприлюднення твору</p> <p>1. Оприлюдненням твору вважається будь-яка дія, що вперше робить твір доступним для необмеженого кола осіб.</p> <p>2. Твір не може бути оприлюднений, якщо це порушує права людини на таємницю її особистого і сімейного життя, завдає шкоди громадському порядку, фізичному і моральному здоров'ю населення.</p>	<p>Стаття 618. Оприлюднення твору</p> <p>1. Оприлюдненням твору вважають будь-яку дію, що вперше робить твір доступним для необмеженого кола осіб.</p> <p>2. Твір не може бути оприлюднений, якщо це порушує права фізичної особи на таємницю її особистого і сімейного життя, завдає шкоди громадському порядку, фізичному і моральному здоров'ю населення.</p> <p>3. У разі смерті автора його спадкоємці мають право на оприлюднення твору, якщо це не суперечить волі автора.</p>	
<p>Стаття 443. Використання твору з дозволу суб'єкта авторського права</p> <p>1. Використання твору здійснюється виключно з дозволу суб'єкта авторського права або іншої уповноваженої на надання такого дозволу особи, крім випадків правомірного використання твору без такого дозволу, встановлених</p>	<p>Стаття 619. Використання твору з дозволу суб'єкта авторського права</p> <p>1. Використання твору або його частини, яка може бути використана самостійно, здійснюють лише з дозволу суб'єкта авторського права або іншої уповноваженої на надання такого дозволу особи, крім випадків правомірного</p>	

законом.

використання твору без такого дозволу, визначених законом, з урахуванням частини другої цієї статті.

2. Відтворення твору, відтворення і вилучення вмісту бази даних, до яких отримано законний доступ, з метою збирання інформації та подальшого проведення глибокого аналізу тексту та даних, у тому числі для тренування систем штучного інтелекту, з урахуванням додаткових умов, визначених законом, здійснюють без дозволу суб'єкта авторського права, безоплатно та без зазначення імені автора і джерела запозичення:

1) наукові установи, архіви або організації із збереження фондів аудіо-, відеозаписів, заклади освіти для наукового дослідження – за умови що такі дії вчинені без безпосередньої чи опосередкованої комерційної мети;

2) інші суб'єкти – якщо відповідне використання твору не було безпосередньо заборонено суб'єктом авторського права, зокрема за допомогою умов використання цифрового контенту, метаданих тощо.

	<p>3. Для цілей цієї статті, а також статей 631 та 634 цього Кодексу під глибинним аналізом тексту та даних розуміють будь-який автоматизований аналітичний метод, призначений для аналізу тексту та даних у цифровій формі з метою отримання інформації, яка охоплює, серед іншого, моделі, тенденції та кореляції.</p>	
<p>Стаття 444. Публічна ліцензія на використання твору</p> <p>1. Суб'єкт авторського права може надати дозвіл на використання твору будь-якою особою на визначених ним умовах (публічна ліцензія).</p> <p>2. Особа, яка використовує твір на основі публічної ліцензії, зобов'язана дотримуватися визначених суб'єктом авторського права умов, на яких її було видано.</p>	<p>Стаття 620. Публічна ліцензія на використання твору</p> <p>1. Суб'єкт авторського права може надати дозвіл на використання твору будь-якою особою на визначених ним умовах (публічна ліцензія).</p> <p>2. Особа, яка використовує твір на основі публічної ліцензії, зобов'язана дотримуватися визначених суб'єктом авторського права умов, на яких її було видано.</p>	
<p>Стаття 445. Право на справедливую винагороду за використання твору</p> <p>1. Автор має невідчужуване право на справедливую винагороду за використання його твору у випадках, в розмірах і на умовах, передбачених законом. Право на</p>	<p>Стаття 621. Право на справедливую винагороду за використання твору</p> <p>1. Автор має невідчужуване право на справедливую винагороду за використання його твору у випадках, в розмірах і на умовах, визначених законом. Право на</p>	

<p>справедливу винагороду належить автору твору, а після його смерті переходить до спадкоємців автора.</p>	<p>справедливу винагороду належить автору твору, а після його смерті переходить до спадкоємців автора.</p>	
<p>Стаття 446. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір 1. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір спливає через сімдесят років, що відліковуються з 1 січня року, наступного за роком смерті автора чи останнього із співавторів, який пережив інших співавторів, крім випадків, передбачених законом.</p>	<p>Стаття 622. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір 1. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір спливає через сімдесят років, що відліковуються з 1 січня року, наступного за роком смерті автора чи останнього із співавторів, який пережив інших співавторів, крім випадків, визначених законом.</p>	
<p>Стаття 447. Правові наслідки закінчення строку чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір 1. Після закінчення строку чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір він може вільно та безоплатно використовуватися будь-якою особою, за винятками, встановленими законом.</p>	<p>Стаття 623. Юридичні наслідки закінчення строку чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір 1. Після закінчення строку чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір його може вільно та безоплатно використовувати будь-яка особа, за умови дотримання особистих прав інтелектуальної власності на такий твір.</p>	
<p>Стаття 448. Право слідування 1. Автор має невідчужуване право на одержання</p>	<p>Стаття 624. Право слідування 1. Автор має невідчужуване право на одержання справедливої винагороди як частки відрахувань від кожного</p>	

<p>справедливої винагороди як частки відрахувань від кожного продажу оригіналу художнього твору, оригіналу рукопису літературного або музичного твору, наступного за продажом оригіналу, здійсненим автором (право слідування).</p> <p>Для цілей цієї статті до оригіналів творів, зазначених у частині першій цієї статті, прирівнюються їх примірники, виготовлені в обмеженій кількості самим автором або під його керівництвом, які пронумеровані, підписані автором або містять інші позначення, що засвідчують його авторство.</p> <p>2. Право слідування належить автору, а після його смерті переходить до спадкоємців автора та спадкоємців цих спадкоємців і діє до спливу строків чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір.</p> <p>3. Умови здійснення права слідування визначаються законом.</p>	<p>продажу оригіналу художнього твору, оригіналу рукопису літературного або музичного твору, наступного за першим відчуженням оригіналу, здійсненим автором (право слідування).</p> <p>Для цілей цієї статті до оригіналів творів, зазначених у частині першій цієї статті, прирівнюють їх примірники, виготовлені в обмеженій кількості самим автором або під його керівництвом, які пронумеровані, підписані автором або містять інші позначення, що засвідчують його авторство.</p> <p>2. Право слідування належить автору, а після його смерті переходить до спадкоємців автора і діє до спливу строків чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір.</p> <p>3. Умови здійснення права слідування визначає закон.</p>	
<p>Глава 37. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ВИКОНАННЯ, ФОНОГРАМУ, ВІДЕОГРАМУ ТА</p>	<p>Глава 43. Право інтелектуальної власності на виконання, фонограму, відеограму, програму організації мовлення та прес-публікацію (суміжні права)</p>	

<p>ПРОГРАМУ (ПЕРЕДАЧУ) ОРГАНІЗАЦІЇ МОВЛЕННЯ (СУМІЖНІ ПРАВА)</p>		
<p>Стаття 449. Об'єкти суміжних прав 1. Об'єктами суміжних прав без виконання будь-яких формальностей щодо цих об'єктів та незалежно від їх призначення, змісту, цінності тощо, а також способу чи форми їх вираження є: а) виконання; б) фонограми; в) відеограми; г) програми (передачі) організацій мовлення.</p>	<p>Стаття 625. Об'єкти суміжних прав 1. Об'єктами суміжних прав без виконання будь-яких формальностей щодо цих об'єктів та безвідносно до їх призначення, змісту, цінності тощо, а також способу або форми їх вираження є: а) виконання; б) фонограми; в) відеограми; г) програми організацій мовлення. г) прес-публікації.</p>	
<p>Стаття 450. Суб'єкти суміжних прав 1. Первинними суб'єктами суміжних прав є виконавець, виробник фонограми, виробник відеограми, організація мовлення. За відсутності доказів іншого, виконавцем, виробником фонограми, виробником відеограми вважаються особи, імена (найменування) яких зазначені у фонограмі, відеограмі та їх копіях або на упаковці, що містить примірники фонограми, відеограми.</p>	<p>Стаття 626. Суб'єкти суміжних прав 1. Первинними суб'єктами суміжних прав є виконавець, виробник фонограми, виробник відеограми, організація мовлення, видавець прес-публікації. За відсутності доказів іншого виконавцем, виробником фонограми, виробником відеограми, видавцем прес-публікації вважають осіб, імена (найменування) яких зазначені у фонограмі, відеограмі, прес-публікації та їх копіях або на упаковці, що містить примірники фонограми, відеограми. 2. Суб'єктами суміжних прав є також інші суб'єкти</p>	

	<p>приватних відносин, які набули прав на виконання, фонограми, відеограми, програми організацій мовлення, прес-публікації відповідно до цього Кодексу, іншого закону або правочину.</p>	
<p>Стаття 451. Виникнення суміжних прав</p> <p>1. Суміжні права виникають внаслідок факту:</p> <p>1) здійснення виконання;</p> <p>2) вироблення фонограми;</p> <p>3) вироблення відеограми;</p> <p>4) першої трансляції програми організації мовлення.</p>	<p>Стаття 627. Виникнення суміжних прав</p> <p>1. Суміжні права виникають внаслідок факту:</p> <p>1) кожного здійснення виконання;</p> <p>2) вироблення фонограми;</p> <p>3) вироблення відеограми;</p> <p>4) першої трансляції програми організації мовлення;</p> <p>5) першого опублікування прес-публікації.</p> <p>2. Суб'єкти суміжних прав на виконання, фонограму, відеограму для повідомлення про свої майнові права на відповідний об'єкт можуть використовувати спеціальний знак, визначений законом.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 628. Особисті права інтелектуальної власності на об'єкти суміжних прав</p> <p>1. Виконавцеві твору належать право вимагати визнання того, що він є виконавцем відповідного виконання, та інші особисті права, визначені статтею 599 цього Кодексу та іншим законом.</p> <p>2. Виробник фонограми, виробник відеограми мають право вимагати зазначення свого імені (найменування)</p>	

	<p>в оригіналі та кожному примірнику фонограми, відеограми або на її (їх) упаковці поряд із зазначенням назви твору, імені (імен) автора (авторів), виконавця (виконавців), а також згадування свого імені (найменування) у процесі використання фонограми, відеограми (у разі якщо це практично можливо).</p> <p>3. Організація мовлення має право зазначати своє найменування у зв'язку з використанням програми організації мовлення.</p> <p>4. Видавець прес-публікації має право зазначати своє ім'я (найменування) при кожному використанні прес-публікації.</p>	
<p>Стаття 452. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав</p> <p>1. Майновими правами інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав є:</p> <p>1) право на використання об'єкта суміжних прав;</p> <p>2) виключне право дозволяти використання об'єкта суміжних прав;</p> <p>3) виключне право перешкоджати неправомірному</p>	<p>Стаття 629. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав</p> <p>1. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав визначені статтею 600 цього Кодексу.</p> <p>2. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав належать відповідно виконавцеві, виробнику фонограми, виробнику відеограми, організації мовлення чи</p>	

<p>використанню об'єкта суміжних прав, у тому числі забороняти таке використання;</p> <p>4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.</p> <p>2. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав належать відповідно виконавцеві, виробнику фонограми, виробнику відеограми чи організації мовлення, якщо інше не встановлено договором чи законом.</p>	<p>видавцю прес-публікації, якщо іншого не визначають правочинта/або закон.</p>	
<p>Стаття 453. Здійснення майнових прав інтелектуальної власності на виконання, фонограму, відеограму, програму організації мовлення</p> <p>1. Суб'єкти суміжних прав можуть здійснювати свої майнові права особисто, через представника чи іншу уповноважену особу або через організацію колективного управління відповідно до закону.</p> <p>Стаття 454. Використання виконання, фонограми, відеограми, програми організації мовлення з дозволу суб'єкта суміжних прав</p> <p>1. Використання виконання, фонограми, відеограми, програми організації мовлення здійснюється виключно з</p>	<p>Стаття 630. Здійснення майнових прав інтелектуальної власності на виконання, фонограму, відеограму, програму організації мовлення, прес-публікацію</p> <p>1. Суб'єкти суміжних прав можуть здійснювати свої майнові права інтелектуальної власності особисто, через представника чи іншу уповноважену особу або через організацію колективного управління.</p> <p>Стаття 631. Використання виконання, фонограми, відеограми, програми організації мовлення, прес-публікації з дозволу суб'єкта суміжних прав</p> <p>1. Використання виконання, фонограми, відеограми, програми організації мовлення, прес-публікації здійснюють</p>	

<p>дозволу відповідного суб'єкта суміжних прав або іншої уповноваженої на надання такого дозволу особи, крім випадків прав омірного використання, встановлених законом.</p>	<p>виключно з дозволу відповідного суб'єкта суміжних прав або іншої уповноваженої на надання такого дозволу особи, крім випадків правомірного використання без такого дозволу, визначених законом, з урахуванням частини другої цієї статті.</p> <p>2. Відтворення записаного виконання, фонограми, відеограми, записаної програми організації мовлення, прес-публікації, до яких отримано законний доступ, з метою збирання інформації та подальшого проведення глибинного аналізу тексту та даних, у тому числі для тренування систем штучного інтелекту, з урахуванням додаткових умов, визначених законом, здійснюють без дозволу суб'єкта суміжних прав, безоплатно та без зазначення імені (найменування) суб'єкта суміжних прав і джерела запозичення:</p> <p>1) наукові установи, архіви або організації із збереження фондів аудіо-, відеозаписів, заклади освіти – за умови що такі дії вчинені без безпосередньої чи опосередкованої комерційної мети;</p> <p>2) інші суб'єкти – якщо відповідне використання</p>	
---	--	--

	<p>об'єкта суміжних прав не було безпосередньо заборонено суб'єктом суміжних прав, зокрема за допомогою умов використання цифрового контенту, метаданих тощо.</p>	
<p>Стаття 455. Публічна ліцензія на використання об'єкта суміжних прав 1. Суб'єкт суміжних прав може надати дозвіл на використання відповідного об'єкта будь-якою особою на визначених ним умовах (публічна ліцензія). 2. Особа, яка використовує об'єкт суміжних прав на основі публічної ліцензії, зобов'язана дотримуватися визначених суб'єктом суміжних прав умов, на яких її було видано.</p>	<p>Стаття 632. Публічна ліцензія на використання об'єкта суміжних прав 1. Суб'єкт суміжних прав може надати дозвіл на використання відповідного об'єкта будь-якою особою на визначених ним умовах (публічна ліцензія). 2. Особа, яка використовує об'єкт суміжних прав на основі публічної ліцензії, зобов'язана дотримуватися визначених суб'єктом суміжних прав умов, на яких її було видано.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 633.Право на справедливу винагороду за використання виконання, фонограми, відеограми 1. Виконавець, виробник фонограми, виробник відеограми мають невідчужуване право на справедливу винагороду за використання виконання, фонограми, відеограми у випадках, в розмірах і на умовах,</p>	

	<p>визначених законом. Право на справедливу винагороду належить виконавцю, виробнику фонограми, виробнику відеограми, а після смерті (припинення) цих осіб переходить до їх спадкоємців (правонаступників).</p>	
<p>Стаття 456. Строки чинності суміжних майнових прав</p> <p>1. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на виконання спливає через 50 років, що обчислюються з 1 січня року, наступного за роком здійснення виконання. Якщо запис виконання протягом цього строку правомірно оприлюднено, строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на виконання спливає через 50 років, що обчислюються з 1 січня року, наступного за роком такого оприлюднення.</p> <p>2. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на фонограму, відеограму спливає через 50 років, що обчислюються з 1 січня року, наступного за роком вироблення фонограми, відеограми. Якщо фонограму, відеограму протягом цього строку правомірно</p>	<p>Стаття 634. Строки чинності майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти суміжних прав</p> <p>1. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на виконання спливає через п'ятдесят років, що їх обчислюють з 1 січня року, наступного за роком здійснення виконання. Якщо виконання, зафіксоване у відеограмі, було протягом цього строку правомірно опубліковано, строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на виконання спливає через п'ятдесят років, що їх обчислюють з 1 січня року, наступного за роком такого опублікування. Якщо виконання, зафіксоване у фонограмі, було правомірно опубліковано протягом цього строку, строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на таке виконання спливає через сімдесят років, що їх</p>	

оприлюднено, строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на фонограму, відеограму спливає через 50 років, що обчислюються з 1 січня року, наступного за роком такого оприлюднення.

3. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на програму організації мовлення спливає через 50 років, що обчислюються з 1 січня року, наступного за роком першої трансляції програми організації мовлення незалежно від використаних технічних засобів.

обчислюють з 1 січня року, наступного за роком такого опублікування.

2. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на фонограму, відеограму спливає через п'ятдесят років, що їх обчислюють з 1 січня року, наступного за роком вироблення фонограми, відеограми.

Якщо відеограму протягом цього строку правомірно опубліковано, строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на відеограму спливає через п'ятдесят років, що їх обчислюють з 1 січня року, наступного за роком такого опублікування.

Якщо фонограму протягом цього строку правомірно опубліковано, строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на фонограму спливає через сімдесят років, що їх обчислюють з 1 січня року, наступного за роком такого опублікування.

3. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на програму організації мовлення спливає через п'ятдесят років, що їх обчислюють з 1 січня року, наступного за роком першої трансляції програми організації

	<p>мовлення безвідносно до використаних технічних засобів.</p> <p>4. Право інтелектуальної власності на прес-публікацію є чинним з моменту її першого опублікування. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на прес-публікацію спливає через два роки після її опублікування, що їх обчислюють з 1 січня року, наступного за роком такого опублікування.</p> <p>5. Після закінчення строку чинності майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав його можуть вільно та безоплатно використовувати будь-які особи, за умови дотримання особистих прав інтелектуальної власності на такий об'єкт.</p>	
<p>Глава 38. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА НАУКОВЕ ВІДКРИТТЯ</p> <p>Стаття 457. Поняття наукового відкриття</p> <p>1. Науковим відкриттям є встановлення невідомих раніше, але об'єктивно існуючих закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, які вносять докорінні зміни у рівень наукового пізнання.</p>	<p>Глава 44. Право особливого роду (sui generis) на неоригінальну базу даних та неоригінальний об'єкт, згенерований системою штучного інтелекту</p> <p>Стаття 635.Право особливого роду (sui generis) на неоригінальну базу даних</p> <p>1. Неоригінальною є база даних, яка за добром та упорядкуванням її складових частин не є результатом творчої діяльності фізичної особи.</p> <p>2. Суб'єктом права особливого роду (sui generis) на</p>	

	<p>неоригінальну базу даних є виробник бази даних – особа, яка зробила якісно та/або кількісно значний внесок в отримання, перевірку чи подання вмісту такої бази даних.</p> <p>Суб'єктами права особливого роду (<i>sui generis</i>) на неоригінальну базу даних є також інші фізичні та юридичні особи, які набули прав на неї відповідно до договору або закону.</p> <p>3. Право особливого роду (<i>sui generis</i>) на неоригінальну базу даних виникає внаслідок факту завершення вироблення такої бази даних.</p> <p>4. Зміст права особливого роду (<i>sui generis</i>) на неоригінальну базу даних та строк його чинності визначає закон.</p>	
<p>Стаття 458. Право на наукове відкриття</p> <p>1. Автор наукового відкриття має право надати науковому відкриттю своє ім'я або спеціальну назву.</p> <p>2. Право на наукове відкриття засвідчується дипломом та охороняється у порядку, встановленому законом.</p>	<p>Стаття 636. Право особливого роду (<i>sui generis</i>) на неоригінальний об'єкт, згенерований системою штучного інтелекту</p> <p>1. Неоригінальним об'єктом, згенерованим системою штучного інтелекту, є об'єкт, що його відрізняють від існуючих подібних об'єктів та утворений у результаті функціонування системи штучного інтелекту без</p>	

	<p>безпосередньої творчої участі фізичної особи в утворенні цього об'єкта.</p> <p>2. Суб'єктом права особливого роду (<i>sui generis</i>) на неоригінальний об'єкт, згенерований системою штучного інтелекту, є особа, яка здійснює правомірне використання системи штучного інтелекту, якщо іншого не визначає договір або закон.</p> <p>3. Право особливого роду (<i>sui generis</i>) на неоригінальний об'єкт, згенерований системою штучного інтелекту, виникає внаслідок факту генерування цього об'єкта та/або з інших підстав, визначених законом.</p> <p>4. Зміст права особливого роду (<i>sui generis</i>) на неоригінальний об'єкт, згенерований системою штучного інтелекту, та строк його чинності визначає закон.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 637. Використання неоригінальної бази даних, неоригінального об'єкта, згенерованого системою штучного інтелекту, з дозволу суб'єкта права особливого роду (<i>sui generis</i>)</p> <p>1. Використання неоригінальної бази даних, неоригінального об'єкта, згенерованого системою</p>	

штучного інтелекту, у спосіб, визначений законом, здійснюють виключно з дозволу суб'єкта права особливого роду (sui generis) або іншої уповноваженої на надання такого дозволу особи, крім випадків правомірного використання неоригінальної бази даних, неоригінального об'єкта, згенерованого системою штучного інтелекту, без такого дозволу, визначених законом, з урахуванням частини другої цієї статті.

2. Відтворення і вилучення вмісту неоригінальної бази даних, відтворення неоригінального об'єкта, згенерованого системою штучного інтелекту, до яких отримано законний доступ, з метою збирання інформації та подальшого проведення глибокого аналізу тексту та даних, у тому числі для тренування систем штучного інтелекту, з урахуванням додаткових умов, визначених законом, здійснюють без дозволу суб'єкта права особливого роду (sui generis), безоплатно та без зазначення імені (найменування) суб'єкта права особливого роду (sui generis) і джерела запозичення:

	<p>1) наукові установи, архіви або організації із збереження фондів аудіо-, відеозаписів, заклади освіти – за умови що такі дії вчинені без безпосередньої чи опосередкованої комерційної мети; 2) інші суб'єкти – якщо відповідне використання неоригінального об'єкта, згенерованого системою штучного інтелекту, або неоригінальної бази даних не було безпосередньо заборонено суб'єктом права особливого роду (sui generis), зокрема за допомогою умов використання цифрового контенту, метаданих тощо.</p>	
<p>Глава 39. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ВИНАХІД, КОРИСНУ МОДЕЛЬ, ПРОМИСЛОВИЙ ЗРАЗОК</p>	<p>Глава 45. Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель (патентне право)</p>	
<p>Стаття 459. Придатність винаходу для набуття права інтелектуальної власності на нього 1. Винахід вважається придатним для набуття права інтелектуальної власності на нього, якщо він, відповідно до закону, є новим, має винахідницький рівень і придатний для промислового використання. 2. Об'єктом винаходу може бути продукт (пристрій,</p>	<p>Стаття 638. Придатність винаходу для набуття права інтелектуальної власності на нього 1. Винахід є придатним для набуття права інтелектуальної власності на нього, якщо він не суперечить публічному порядку, доброзвичайності та відповідно до закону є новим, має винахідницький рівень і є промислово придатним.</p>	

<p>речовина тощо) або процес у будь-якій сфері технології.</p> <p>3. Законом можуть бути встановлені продукти та процеси, які не є придатними для набуття права інтелектуальної власності на них відповідно до цієї статті.</p>	<p>2. Об'єктом винаходу може бути продукт (пристрій, речовина тощо) або процес (спосіб) у будь-якій сфері технології.</p> <p>3. Законом можуть бути визначені об'єкти, які не є придатними для набуття права інтелектуальної власності на них відповідно до цієї статті.</p>	
<p>Стаття 460. Придатність корисної моделі для набуття права інтелектуальної власності на неї</p> <p>1. Корисна модель вважається придатною для набуття права інтелектуальної власності на неї, якщо вона, відповідно до закону, є новою і придатною для промислового використання.</p> <p>2. Об'єктом корисної моделі може бути пристрій або процес у будь-якій сфері технології.</p> <p>3. Законом можуть бути встановлені продукти та процеси, які не є придатними для набуття права інтелектуальної власності на них відповідно до цієї статті.</p>	<p>Стаття 639. Придатність корисної моделі для набуття права інтелектуальної власності на неї</p> <p>1. Корисну модель вважають придатною для набуття права інтелектуальної власності на неї, якщо вона не суперечить публічному порядку, доброзвичайностіта відповідає умовам патентоздатності, визначеним законом.</p> <p>2. Об'єкт корисної моделі визначає закон.</p> <p>3. Законом можуть бути визначені об'єкти, які не є придатними для набуття права інтелектуальної власності на них відповідно до цієї статті.</p>	
<p>Стаття 461. Придатність промислового зразка для набуття права інтелектуальної власності на нього</p> <p>1. Промисловий зразок вважається придатним для</p>	<p>Стаття 640. Суб'єкти права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель</p> <p>1. Суб'єктами права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель є:</p>	

<p>набуття права інтелектуальної власності на нього, якщо він, відповідно до закону, є новим і має індивідуальний характер.</p> <p>2. Промисловим зразком може бути зовнішній вигляд виробу або його частини, що визначає фтсья, зокрема, лініями, контурами, кольором, формою, текстурою та/або матеріалом виробу, та/або його оздобленням.</p>	<p>1) винахідник; 2) інші суб'єкти приватних відносин, які набули прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель відповідно до цього Кодексу, іншого закону або правочину.</p>	
<p>Стаття 462. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок</p> <p>1. Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок підлягає державній реєстрації, якщо інше не встановлено законом або міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України. Набуття права інтелектуальної власності на винахід і корисну модель засвідчується патентом, на промисловий зразок - свідоцтвом.</p> <p>2. Обсяг правової охорони визначається формулою винаходу, корисної моделі, зображенням промислового зразка.</p>	<p>Стаття 641. Набуття права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель</p> <p>1. Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель набувають на підставі державної реєстрації такого винаходу, корисної моделі, якщо іншого не визначає закон або міжнародний договір, згоду на обов'язковість якого надала Верховна Рада України.</p> <p>2. Обсяг юридичної охорони визначають формулою винаходу, корисної моделі.</p> <p>3. Умови та порядок державної реєстрації винаходу, корисної моделі визначає закон.</p>	

<p>3. Умови та порядок державної реєстрації права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок, а також умови та порядок видачі патенту, свідоцтва встановлюються законом.</p>		
<p>Стаття 463. Суб'єкти права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок 1. Суб'єктами права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок є: 1) винахідник, автор промислового зразка; 2) інші особи, які набули прав на винахід, корисну модель та промисловий зразок за договором чи законом.</p>	<p>Стаття 642. Особисті права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель 1. Винахіднику належить право авторства на винахід, корисну модель, а також інші особисті права інтелектуальної власності, визначені цим Кодексом та/або іншим законом.</p>	
<p>Стаття 464. Майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок 1. Майновими правами інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок є: 1) право на використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка; 2) виключне право дозволяти використання винаходу,</p>	<p>Стаття 643. Майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель 1. Майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель визначає стаття 600 цього Кодексу. 2. Майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель належать суб'єкту права</p>	

<p>корисної моделі, промислового зразка (видавати ліцензії);</p> <p>3) виключне право перешкоджати неправомірному використанню винаходу, корисної моделі, промислового зразка, в тому числі забороняти таке використання;</p> <p>4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.</p> <p>2. Майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок належать володільцю відповідного патенту (свідоцтва), якщо інше не встановлено договором чи законом.</p>	<p>інтелектуальної власності, визначеному статтею 640 цього Кодексу.</p>	
<p>Стаття 465. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок</p> <p>1. Майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок є чинними з дати, наступної за датою їх державної реєстрації, за умови підтримання чинності цих прав відповідно до закону.</p> <p>2. Законом можуть бути встановлені умови тимчасової чинності майнових прав інтелектуальної власності на</p>	<p>Стаття 644. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель</p> <p>1. Майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель є чинними з дати державної реєстрації винаходу, корисної моделі, за умови підтримання чинності цих прав відповідно до закону.</p> <p>2. Законом можуть бути визначені умови тимчасової чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід до набрання ними чинності відповідно до частини першої цієї статті.</p>	

винахід до набрання ними чинності відповідно до частини першої цієї статті.

3. Строк чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід спливає через двадцять років, що відліковуються від дати подання заявки на винахід в установленому законом порядку. Цей строк може бути продовжений в установленому законом порядку щодо винаходу, використання якого потребує спеціальних випробувань та офіційного дозволу.

4. Строк чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на корисну модель спливає через десять років від дати подання заявки на корисну модель в установленому законом порядку.

5. Строк чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на промисловий зразок становить п'ять років від дати подання заявки на промисловий зразок в установленому законом порядку і продовжується за клопотанням власника промислового зразка на один або більше п'ятирічних строків. Загальний строк чинності

3. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід спливає через двадцять років, що їх відліковують від дати подання заявки на винахід у встановленому законом порядку. **У випадках, визначених законом, строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід можуть продовжувати сертифікатом додаткової охорони.**

4. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на корисну модель спливає через десять років від дати подання заявки на корисну модель у **визначеному** законом порядку.

<p>зазначених прав не може перевищувати двадцяти п'яти років від дати подання заявки.</p>		
<p>Стаття 466. Дострокове припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок 1. Чинність майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок може бути припинено достроково за ініціативою особи, якій вони належать, якщо це не суперечить умовам договору, а також в інших випадках, передбачених законом.</p>	<p>Стаття 645. Дострокове припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель 1. Чинність майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель може бути припинено достроково за ініціативою особи, якій вони належать, якщо це не суперечить умовам договору, а також в інших випадках, визначених законом.</p>	
<p>Стаття 467. Правові наслідки припинення чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок 1. У разі припинення чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок ці об'єкти можуть вільно та безоплатно використовуватися будь-якою особою, за винятками, встановленими законом. 2. Якщо у зв'язку з достроковим припиненням чинності</p>	<p>Стаття 646.Юридичні наслідки припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель 1. У разі припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель відповідний об'єкт можуть вільно та безоплатно використовувати будь-які особи, за винятками, визначеними законом. 2. Якщо у зв'язку з достроковим припиненням чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель завдано збитків особі, якій було надано</p>	

<p>виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок завдано збитків особі, якій було надано дозвіл на використання цих об'єктів, такі збитки відшкодовуються особою, яка надала зазначений дозвіл, якщо інше не встановлено договором чи законом.</p>	<p>дозвіл на використання відповідного об'єкта, такі збитки відшкодовує особа, яка надала зазначений дозвіл, якщо іншого не визначає договір або закон.</p>	
<p>Стаття 468. Відновлення чинності достроково припинених виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок 1. Чинність достроково припинених виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок може бути відновлено у порядку, встановленому законом, за заявою особи, якій ці права належали у момент їх припинення. Стаття 469. Визнання прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок недійсними 1. Права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок визнаються недійсними з</p>	<p>Стаття 647. Відновлення чинності достроково припинених майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель 1. Чинність достроково припинених майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель може бути відновлено у порядку, визначеному законом. Стаття 648. Визнання недійсною державної реєстрації винаходу, корисної моделі 1. Визнання недійсною державної реєстрації винаходу, корисної моделі здійснюють з підстав та порядком, визначеним законом. 2. У разі визнання недійсною державної реєстрації винаходу, корисної моделі права інтелектуальної власності на такий винахід, корисну модель вважають</p>	

підстав та в порядку, встановлених законом.	такими, що не набрали чинності.	
<p>Стаття 470. Право попереднього користувача на винахід, корисну модель, промисловий зразок</p> <p>1. Будь-яка особа, яка до дати подання заявки на винахід, корисну модель, промисловий зразок або, якщо було заявлено пріоритет, до дати пріоритету заявки в інтересах своєї діяльності добросовісно використала винахід, корисну модель, промисловий зразок в Україні або здійснила значну і серйозну підготовку для такого використання, має право на безоплатне продовження такого використання або використання, яке передбачалося зазначеною підготовкою (право попереднього користувача).</p> <p>2. Право попереднього користувача може передаватися або переходити до іншої особи тільки разом із підприємством чи діловою практикою або з тією частиною підприємства чи ділової практики, в яких було використано винахід, корисну модель, промисловий зразок або здійснено значну і серйозну підготовку для такого використання.</p>	<p>Стаття 649. Право попереднього користувача на винахід, корисну модель</p> <p>1. Будь-яка особа, яка до дати подання заявки на винахід, корисну модель або, якщо було заявлено пріоритет, до дати пріоритету заявки в інтересах своєї діяльності добросовісно використала винахід, корисну модель в Україні або здійснила значну і серйозну підготовку для такого використання, має право на безоплатне продовження такого використання або використання, що його визначала зазначена підготовка (право попереднього користувача).</p> <p>2. Право попереднього користувача можуть передавати або воно може переходити до іншої особи тільки разом із підприємством чи діловою практикою або з тією частиною підприємства чи ділової практики, в яких було використано винахід, корисну модель або здійснено значну і серйозну підготовку для такого використання.</p>	

<p>Глава 40. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА КОМПОНУВАННЯ НАПІВПРОВІДНИКОВОГО ВИРОБУ</p>	<p>Глава 46. Право інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу</p>	
<p>Стаття 471. Придатність компонування напівпровідникового виробу для набуття права інтелектуальної власності на нього</p> <p>1. Компонування напівпровідникового виробу вважається придатним для набуття права інтелектуальної власності на нього, якщо воно є оригінальним.</p>	<p>Стаття 650. Придатність компонування напівпровідникового виробу для набуття права інтелектуальної власності на нього</p> <p>1. Компонування напівпровідникового виробу є придатним для набуття права інтелектуальної власності на нього, якщо відповідно до закону воно є оригінальним.</p>	
<p>Стаття 472. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу</p> <p>1. Набуття права інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу засвідчується свідоцтвом.</p> <p>2. Обсяг правової охорони компонування напівпровідникового виробу визначається сукупністю пов'язаних зображень цього компонування на матеріальному носії.</p> <p>3. Умови та порядок видачі свідоцтва встановлюються законом.</p> <p>Стаття 473. Суб'єкти права інтелектуальної власності на</p>	<p>Стаття 651. Суб'єкти права інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу</p> <p>1. Суб'єктами права інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу є:</p> <p>1) автор компонування напівпровідникового виробу;</p> <p>2) інші суб'єкти приватних відносин, які набули прав на компонування напівпровідникового виробу відповідно до цього Кодексу, іншого закону або правочину.</p> <p>Стаття 652. Набуття права інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу</p>	

<p>компонування напівпровідникового виробу</p> <p>1. Суб'єктами права інтелектуальної власності на компонентування напівпровідникового виробу є:</p> <p>1) автор компонентування напівпровідникового виробу;</p> <p>2) інші особи, які набули прав на компонентування напівпровідникового виробу за договором чи законом.</p>	<p>1. Право інтелектуальної власності на компонентування напівпровідникового виробу набувають на підставі державної реєстрації такого компонентування напівпровідникового виробу.</p> <p>2. Обсяг юридичної охорони компонентування напівпровідникового виробу визначають сукупністю пов'язаних зображень цього компонентування на матеріальному носії.</p> <p>3. Умови та порядок державної реєстрації компонентування напівпровідникового виробу визначає закон.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 653. Особисті права інтелектуальної власності на компонентування напівпровідникового виробу</p> <p>1. Автору належать право авторства на компонентування напівпровідникового виробу, а також інші особисті права інтелектуальної власності, визначені цим Кодексом та/або іншим законом.</p>	
<p>Стаття 474. Майнові права інтелектуальної власності на компонентування напівпровідникового виробу</p> <p>1. Майновими правами інтелектуальної власності на</p>	<p>Стаття 654. Майнові права інтелектуальної власності на компонентування напівпровідникового виробу</p> <p>1. Майнові права інтелектуальної власності на компонентування напівпровідникового виробу визначає</p>	

<p>компонування напівпровідникового виробу є:</p> <p>1) право на використання компонування напівпровідникового виробу;</p> <p>2) виключне право дозволяти використання компонування напівпровідникового виробу;</p> <p>3) виключне право перешкоджати неправомірному використанню компонування напівпровідникового виробу, в тому числі забороняти таке використання;</p> <p>4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.</p> <p>2. Майнові права інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу належать володільцю відповідного свідоцтва, якщо інше не встановлено законом чи договором.</p>	<p>стаття 600 цього Кодексу.</p> <p>2. Майнові права інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу належать суб'єкту права інтелектуальної власності, визначеному статтею 651 цього Кодексу.</p>	
<p>Стаття 475. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу</p> <p>1. Майнові права інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу є чинними з дати, наступної за датою їх державної реєстрації за умови</p>	<p>Стаття 655. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу</p> <p>1. Майнові права інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу є чинними з дати державної реєстрації компонування напівпровідникового виробу.</p> <p>2. Строк чинності майнових прав інтелектуальної</p>	

<p>підтримання чинності цих прав відповідно до закону.</p> <p>2. Строк чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу спливає через десять років, що відліковуються від найбільш ранньої з таких дат: закінчення календарного року, в якому компонування було вперше використане на комерційній основі будь-де у світі; закінчення календарного року, в якому була подана належним чином оформлена заявка на державну реєстрацію.</p>	<p>власності на компонування напівпровідникового виробу спливає через десять років, що їх відліковують від більш ранньої з таких дат: закінчення календарного року, в якому компонування було вперше використане на комерційній основі будь-де у світі; закінчення календарного року, в якому була подана належним чином оформлена заявка на державну реєстрацію.</p>	
<p>Стаття 476. Дострокове припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу</p> <p>1. Чинність майнових прав інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу може бути припинено достроково за ініціативою особи, якій вони належать, якщо це не суперечить умовам договору, а також в інших випадках, передбачених законом.</p>	<p>Стаття 656. Дострокове припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу</p> <p>1. Чинність майнових прав інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу може бути припинено достроково за ініціативою особи, якій вони належать, якщо це не суперечить умовам договору, а також в інших випадках, визначених законом.</p>	

<p>Стаття 477. Правові наслідки спливу строку чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу</p> <p>1. У разі припинення чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу воно може вільно та безоплатно використовуватися будь-якою особою, за винятками, встановленими законом.</p> <p>2. Якщо у зв'язку з достроковим припиненням чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу завдано збитків особі, якій було надано дозвіл на його використання, такі збитки відшкодовуються особою, яка надала зазначений дозвіл, якщо інше не встановлено договором чи законом.</p>	<p>Стаття 657.Юридичні наслідки припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу</p> <p>1. У разі припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу його можуть вільно та безоплатно використовувати будь-які особи, за винятками, визначеними законом.</p> <p>2. Якщо у зв'язку з достроковим припиненням чинності майнових прав інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу завдано збитків особі, якій було надано дозвіл на його використання, такі збитки відшкодовує особа, яка надала зазначений дозвіл, якщо іншого не визначає договір або закон.</p>	
<p>Стаття 478. Відновлення чинності достроково припинених виключних майнових прав інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу</p> <p>1. Чинність достроково припинених виключних</p>	<p>Стаття 658. Відновлення чинності достроково припинених майнових прав інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу</p> <p>1. Чинність достроково припинених майнових прав інтелектуальної власності на компонування</p>	

<p>майнових прав інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу може бути відновлено у порядку, встановленому законом, за заявою особи, якій ці права належали у момент їх припинення.</p>	<p>напівпровідникового виробу може бути відновлено у порядку, визначеному законом.</p>	
<p>Стаття 479. Визнання прав інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу недійсними</p> <p>1. Права інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу визнаються недійсними з підстав та в порядку, встановлених законом.</p>	<p>Стаття 659. Визнання недійсною державної реєстрації компонування напівпровідникового виробу</p> <p>1. Визнання недійсною державної реєстрації компонування напівпровідникового виробу здійснюють з підстав та порядком, визначеними законом.</p> <p>2. У разі визнання недійсною державної реєстрації компонування напівпровідникового виробу права інтелектуальної власності на таке компонування вважають такими, що не набрали чинності.</p>	
<p>Стаття 480. Право попереднього користувача на компонування напівпровідникового виробу</p> <p>1. Будь-яка особа, яка до дати подання заявки на компонування напівпровідникового виробу або, якщо було заявлено пріоритет, до дати пріоритету заявки в інтересах своєї діяльності добросовісно використала компонування напівпровідникового виробу в Україні або здійснила значну</p>	<p>Стаття 660. Право попереднього користувача на компонування напівпровідникового виробу</p> <p>1. Будь-яка особа, яка до дати подання заявки на компонування напівпровідникового виробу в інтересах своєї діяльності добросовісно використала компонування напівпровідникового виробу в Україні або здійснила значну і серйозну підготовку для такого використання, має право на безоплатне продовження</p>	

<p>і серйозну підготовку для такого використання, має право на безоплатне продовження такого використання або використання, яке передбачалося зазначеною підготовкою (право попереднього користувача).</p> <p>2. Право попереднього користувача може передаватися або переходити до іншої особи тільки разом із підприємством чи діловою практикою або з тією частиною підприємства чи ділової практики, в яких було використано компонування напівпровідникового виробу або здійснено значну і серйозну підготовку для такого використання.</p>	<p>такого використання або використання, що його визначала зазначена підготовка (право попереднього користувача).</p> <p>2. Право попереднього користувача можуть передавати або воно може переходити до іншої особи тільки разом із підприємством чи діловою практикою або з тією частиною підприємства чи ділової практики, в яких було використано компонування напівпровідникового виробу або здійснено значну і серйозну підготовку для такого використання.</p>	
<p>Глава 41. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА РАЦІОНАЛІЗАТОРСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ</p>	<p>Глава 47. Право інтелектуальної власності на промисловий зразок</p>	
<p>Стаття 481. Поняття та об'єкти раціоналізаторської пропозиції</p> <p>1. Раціоналізаторською пропозицією є визнана юридичною особою пропозиція, яка містить технологічне (технічне) або організаційне рішення у будь-якій сфері її діяльності.</p> <p>2. Об'єктом раціоналізаторської пропозиції може бути</p>	<p>Стаття 661. Придатність промислового зразка для набуття права інтелектуальної власності на нього</p> <p>1. Промисловий зразок (промисловий дизайн) є придатним для набуття права інтелектуальної власності на нього, якщо він не суперечить публічному порядку, доброзвичайності та відповідає критеріям</p>	

<p>матеріальний об'єкт або процес.</p>	<p>охороноздатності, визначеним законом. 2. Промисловим зразком може бути зовнішній вигляд виробу або його частини, що визначають відповідно до закону. 3. Законом можуть бути визначені об'єкти, що не є придатними для набуття права інтелектуальної власності на них відповідно до цієї статті.</p>	
<p>Стаття 482. Обсяг правової охорони раціоналізаторської пропозиції 1. Обсяг правової охорони раціоналізаторської пропозиції визначається її описом, а також кресленнями, якщо вони подані.</p>	<p>Стаття 662. Суб'єкти права інтелектуальної власності на промисловий зразок 1. Суб'єктами права інтелектуальної власності на промисловий зразок є: 1) автор промислового зразка; 2) інші суб'єкти приватних відносин, які набули прав на промисловий зразок відповідно до цього Кодексу, іншого закону або правочину.</p>	
<p>Стаття 483. Суб'єкти права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію 1. Суб'єктами права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію є її автор та юридична особа, якій ця пропозиція подана.</p>	<p>Стаття 663. Набуття права інтелектуальної власності на промисловий зразок 1. Право інтелектуальної власності на промисловий зразок можуть набувати: 1) на підставі державної реєстрації промислового зразка; 2) на підставі міжнародної реєстрації, що є чинною на території України;</p>	

	<p>3) на підставі доведення промислового зразка до загального відома.</p> <p>2. Обсяг юридичної охорони промислового зразка визначають зображенням промислового зразка.</p> <p>3. Умови та порядок державної реєстрації промислового зразка визначає закон.</p>	
<p>Стаття 484. Права суб'єктів права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію</p> <p>1. Автор раціоналізаторської пропозиції має право на добросовісне заохочення від юридичної особи, якій ця пропозиція подана.</p> <p>2. Юридична особа, яка визнала пропозицію раціоналізаторською, має право на використання цієї пропозиції у будь-якому обсязі.</p>	<p>Стаття 664. Особисті права інтелектуальної власності на промисловий зразок</p> <p>1. Автору належать право авторства на промисловий зразок, а також інші особисті права інтелектуальної власності, визначені цим Кодексом та іншим законом.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 665. Майнові права інтелектуальної власності на промисловий зразок</p> <p>1. Майнові права інтелектуальної власності на промисловий зразок визначає стаття 600 цього Кодексу.</p> <p>2. Майнові права інтелектуальної власності на промисловий зразок належать суб'єкту права інтелектуальної власності, визначеному статтею 662</p>	

	цього Кодексу.	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 666. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на промисловий зразок</p> <p>1. Майнові права інтелектуальної власності на промисловий зразок, набуті відповідно до пункту 1 частини першої статті 663 цього Кодексу, є чинними з дати державної реєстрації промислового зразка відповідно до закону.</p> <p>2. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на промисловий зразок, набутих відповідно до пункту 1 частини першої статті 663 цього Кодексу, спливає через п'ять років від дати подання заявки на промисловий зразок в установленому законом порядку і може бути продовжено за клопотанням суб'єкта майнових прав інтелектуальної власності на промисловий зразок на один або більше п'ятирічних строків. Загальний строк чинності зазначених прав не може перевищувати двадцяти п'яти років від дати подання заявки.</p> <p>3. Строк чинності майнових прав інтелектуальної</p>	

	власності на промисловий зразок, набутих відповідно до пункту 3 частини першої статті 663 цього Кодексу, спливає через три роки від дати його доведення до загального відома на території України.	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 667. Дострокове припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на промисловий зразок 1. Чинність майнових прав інтелектуальної власності на промисловий зразок, набутих відповідно до пункту 1 частини першої статті 663 цього Кодексу, може бути достроково припинено на підставі закону.	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 668. Юридичні наслідки припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на промисловий зразок 1. У разі припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на промисловий зразок його можуть вільно та безоплатно використовувати будь-які особи. 2. Якщо у зв'язку з достроковим припиненням чинності майнових прав інтелектуальної власності на промисловий зразок завдано збитків особі, якій було	

	надано дозвіл на його використання, такі збитки відшкодовує особа, яка надала зазначений дозвіл, якщо іншого не визначає договір або закон.	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 669. Відновлення чинності достроково припинених майнових прав інтелектуальної власності на промисловий зразок 1. Чинність достроково припинених майнових прав інтелектуальної власності на промисловий зразок може бути відновлено порядком, встановленим законом.	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 670. Визнання недійсною державної реєстрації промислового зразка 1. Визнання недійсною державної реєстрації промислового зразка здійснюють з підстав та порядком, визначеним законом. 2. У разі визнання недійсною державної реєстрації промислового зразка права інтелектуальної власності на такий промисловий зразок вважають такими, що не набрали чинності.	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 671. Право попереднього користувача на промисловий зразок	

	<p>1. Будь-яка особа, яка до дати подання заявки на промисловий зразок або, якщо було заявлено пріоритет, до дати пріоритету заявки в інтересах своєї діяльності добросовісно використала промисловий зразок в Україні або здійснила значну і серйозну підготовку для такого використання, має право на безоплатне продовження такого використання або використання, що його визначала зазначена підготовка (право попереднього користувача).</p> <p>2. Право попереднього користувача можуть передавати або вони можуть переходити до іншої особи тільки разом із підприємством чи діловою практикою або з тією частиною підприємства чи ділової практики, в яких було використано промисловий зразок або здійснено значну і серйозну підготовку для такого використання.</p>	
<p>Глава 42. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА СОРТ РОСЛИН, ПОРОДУ ТВАРИН</p>	<p>Глава 48. Право інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин</p>	
<p>Стаття 485. Види прав інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин</p>	<p>Стаття 672. Придатність сорту рослин для набуття права інтелектуальної власності на нього</p>	

<p>1. Право інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин становлять:</p> <p>1) особисті немайнові права інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин, засвідчені державною реєстрацією;</p> <p>2) майнові права інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин, засвідчені патентом.</p>	<p>1. Сорт рослин є придатним для набуття права інтелектуальної власності на нього, якщо він відповідно до закону за проявом ознак, породжених певним генотипом або певною комбінацією генотипів, є новим, відмінним, однорідним та стабільним.</p> <p>2. Різновидами сорту, на які можуть набувати прав, є клон, інбредна лінія, гібрид першого покоління, популяція.</p> <p>3. Назва сорту має відповідати вимогам, визначеним законом.</p>	
<p>Стаття 486. Суб'єкти права інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин</p> <p>1. Суб'єктами права інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин є:</p> <p>1) автор сорту рослин, породи тварин, селекціонер сорту рослин, породи тварин;</p> <p>2) інші особи, які набули майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин за правочином чи законом.</p>	<p>Стаття 673. Суб'єкти права інтелектуальної власності на сорт рослин</p> <p>1. Суб'єктами права інтелектуальної власності на сорт рослин є:</p> <p>1) автор сорту рослин, селекціонер сорту рослин;</p> <p>2) інші суб'єкти приватних відносин, які набули майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин відповідно до цього Кодексу, іншого закону або правочину.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 674. Набуття права інтелектуальної власності на сорт рослин</p>	

	<p>1. Право інтелектуальної власності на сорт рослин набувають на підставі державної реєстрації.</p> <p>2. Набуття особистих прав інтелектуальної власності на сорт рослин засвідчують свідоцтвом про авторство.</p> <p>3. Умови та порядок державної реєстрації прав на сорт та державної реєстрації сорту визначає закон.</p>	
Стаття відсутня	<p>Стаття 675.Особисті права інтелектуальної власності на сорт рослин</p> <p>1. Автору належать право авторства на сорт рослин, а також інші особисті права інтелектуальної власності, визначені цим Кодексом та/або іншим законом.</p>	
<p>Стаття 487. Майнові права інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин, засвідчені патентом</p> <p>1. Майновими правами інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин, засвідченими патентом, є:</p> <p>1) право на використання сорту рослин, породи тварин, придатних для поширення в Україні;</p> <p>2) виключне право дозволяти використання сорту рослин, породи тварин;</p>	<p>Стаття 676.Майнові права інтелектуальної власності на сорт рослин</p> <p>1. Майнові права інтелектуальної власності на сорт рослин визначає стаття 600 цього Кодексу.</p> <p>2. Майнові права інтелектуальної власності на сорт рослин належать суб'єкту права інтелектуальної власності, визначеному статтею 673 цього Кодексу.</p>	

<p>3) виключне право перешкоджати неправомірному використанню сорту рослин, породи тварин, у тому числі забороняти таке використання;</p> <p>4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.</p> <p>2. Майнові права інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин належать володільцю патенту, якщо інше не встановлено договором чи законом.</p>		
<p>Стаття 488. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин</p> <p>1. Майнові права інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин, засвідчені патентом, є чинними з дати, наступної за датою їх державної реєстрації, за умови підтримання чинності таких прав відповідно до закону.</p> <p>2. Законом можуть бути встановлені умови тимчасової чинності майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин до набрання ними чинності відповідно до частини першої цієї статті.</p> <p>3. Строк чинності виключних майнових прав</p>	<p>Стаття 677. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин</p> <p>1. Майнові права інтелектуальної власності на сорт рослин є чинними з дати їх державної реєстрації.</p> <p>2. Законом можуть бути визначені умови тимчасової чинності майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин до набрання ними чинності відповідно до частини першої цієї статті.</p> <p>3. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин є закінченим в останній день:</p> <p>а) тридцятого календарного року, що його відліковують з 1 січня року, наступного за роком</p>	

<p>інтелектуальної власності на породу тварин закінчується в останній день тридцятого року, що відліковується після року державної реєстрації таких прав.</p> <p>4. Строк чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин встановлюється законом.</p>	<p>державної реєстрації таких прав, – для сортів деревних та чагарникових культур і винограду;</p> <p>б) двадцять п'ятого календарного року, що його відліковують з 1 січня року, наступного за роком державної реєстрації таких прав, – для всіх інших сортів.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 678. Дострокове припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин</p> <p>1. Чинність майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин може бути припинено достроково за ініціативою суб'єкта майнових прав інтелектуальної власності, якщо це не суперечить умовам договору, а також в інших випадках, визначених законом.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 679. Юридичні наслідки припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин</p> <p>1. У разі припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин його можуть вільно та безоплатно використовувати будь-які особи, за</p>	

	<p>винятками, визначеними законом.</p> <p>2. Якщо у зв'язку з достроковим припиненням чинності майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин завдано збитків особі, якій було надано дозвіл на використання відповідного об'єкта, такі збитки відшкодовує особа, яка надала зазначений дозвіл, якщо іншого не визначає договір або закон.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 680. Відновлення чинності достроково припинених майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин</p> <p>1. Чинність достроково припинених майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин може бути відновлено порядком, встановленим законом.</p>	
<i>Стаття відсутня</i>	<p>Стаття 681. Визнання недійсною державної реєстрації права інтелектуальної власності на сорт рослин</p> <p>1. Визнання недійсною державної реєстрації права інтелектуальної власності на сорт рослин здійснюють з підстав та порядком, визначеними законом.</p> <p>2. У разі визнання недійсною державної реєстрації прав на сорт рослин права інтелектуальної власності</p>	

	вважають такими, що не набрали чинності.	
<i>Стаття відсутня</i>	Стаття 682. Право інтелектуальної власності на породу тварин 1. Закон може визначати право інтелектуальної власності на породу тварин.	
Глава 43. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА КОМЕРЦІЙНЕ НАЙМЕНУВАННЯ	Глава 49. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування	
Стаття 489. Правова охорона комерційного найменування 1. Правова охорона надається комерційному найменуванню, якщо воно дає можливість вирізнити одну особу з-поміж інших та не вводить в оману споживачів щодо справжньої її діяльності. 2. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування є чинним з моменту першого використання цього найменування та охороняється без обов'язкового подання заявки на нього чи його реєстрації і незалежно від того, є чи не є комерційне найменування частиною торговельної марки. 3. Відомості про комерційне найменування можуть	Стаття 683. Комерційне найменування 1. Комерційним найменуванням є позначення, що дає можливість вирізнити юридичну особу як суб'єкта підприємницької діяльності з-поміж інших та не вводить в оману споживачів щодо справжньої її діяльності. Таким позначенням можуть бути слово (слова), літери, а також їх комбінація з цифрою (цифрами). 2. Комерційне найменування може бути частиною найменування юридичної особи, у тому числі її скороченого найменування, або його можуть використовувати самостійно. 3. Юридичні особи можуть мати однакові абосхожі до ступеня змішування комерційні найменування, лише якщо це не вводить в оману споживачів щодо товарів, які	

<p>вноситися до реєстрів, порядок ведення яких встановлюється законом.</p> <p>4. Особи можуть мати однакові комерційні найменування, якщо це не вводить в оману споживачів щодо товарів, які вони виробляють та (або) реалізують, та послуг, які ними надаються.</p>	<p>вони виробляють та/або реалізують, та послуг, що вони надають, і такі юридичні особи мають різні предмет та/або територію діяльності.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 684.Суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційне найменування</p> <p>1. Суб'єктами права інтелектуальної власності на комерційне найменування є юридичні особи, що є підприємницькими товариствами.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 685.Набуття права інтелектуальної власності на комерційне найменування</p> <p>1. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування набувають на підставі факту першого використання цього найменування без обов'язкового подання заявки на нього або його реєстрації і безвідносно до того, чи є комерційне найменування частиною торговельної марки.</p> <p>2. Відомості про комерційне найменування можуть вносити до реєстру порядком, визначеним законом.</p>	

Стаття 490. Майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування

1. Майновими правами інтелектуальної власності на комерційне найменування є:

- 1) право на використання комерційного найменування;
- 2) право перешкоджати іншим особам неправомірно використовувати комерційне найменування, в тому числі забороняти таке використання;
- 3) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

2. Майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування передаються іншій особі лише разом з цілісним майновим комплексом особи, якій ці права належать, або його відповідною частиною.

Стаття 491. Припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування

1. Чинність майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування припиняється у разі ліквідації юридичної особи та з інших підстав, встановлених законом.

Стаття 686. Майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування

1. Майновими правами інтелектуальної власності на комерційне найменування є:

- 1) **виключне** право на використання комерційного найменування;
- 2) **виключне** право перешкоджати іншим особам неправомірно використовувати комерційне найменування, в тому числі забороняти таке використання;
- 3) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

2. Майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування можуть бути надані іншій юридичній особі відповідно до приписів глави 84 цього Кодексу.

Стаття 687. Припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування

1. Чинність майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування **припиняють** у разі **припинення юридичної особи.**

<p>Глава 44. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ТОРГОВЕЛЬНУ МАРКУ</p>	<p>Глава 50. Право інтелектуальної власності на торговельну марку</p>	
<p>Стаття 492. Торговельна марка 1. Торговельною маркою може бути будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень, які придатні для вирізнення товарів (послуг), що виробляються (надаються) однією особою, від товарів (послуг), що виробляються (надаються) іншими особами. Такими позначеннями можуть бути, зокрема, слова, літери, цифри, зображувальні елементи, комбінації кольорів.</p> <p>Стаття 493. Суб'єкти права інтелектуальної власності на торговельну марку 1. Суб'єктами права інтелектуальної власності на торговельну марку є фізичні та юридичні особи. 2. Право інтелектуальної власності на певну торговельну марку може належати одночасно кільком фізичним та (або) юридичним особам.</p>	<p>Стаття 688. Торговельна марка 1. Торговельною маркою може бути будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень, що придатні для вирізнення товарів або послуг одних осіб від товарів або послуг інших осіб. Такими позначеннями можуть бути, зокрема, слова, в тому числі власні імена, малюнки, літери, цифри, кольори, звуки, форми товарів або їх пакування.</p> <p>2. Торговельну марку вважають придатною для набуття права інтелектуальної власності на неї, якщо вона не суперечить публічному порядку, доброзвичайності та на яку не поширюють підстави для відмови в наданні юридичної охорони, визначені законом.</p> <p>3. Види позначень, які не можуть бути об'єктами торговельної марки, визначає закон.</p> <p>Стаття 689. Суб'єкти права інтелектуальної власності на торговельну марку 1. Суб'єктами права інтелектуальної власності на</p>	

	<p>торговельну маркує:</p> <p>1) фізичні та юридичні особи, за якими зареєстровано торговельну марку відповідно до частини першої статті 690 цього Кодексу;</p> <p>2) інші суб'єкти приватних відносин, які набули прав на торговельну марку відповідно до цього Кодексу, іншого закону або правочину.</p> <p>2. Право інтелектуальної власності на певну торговельну марку може належати одночасно кільком фізичним та/або юридичним особам.</p>	
<p>Стаття 494. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на торговельну марку</p> <p>1. Набуття права інтелектуальної власності на торговельну марку засвідчується свідоцтвом. Умови та порядок видачі свідоцтва встановлюються законом.</p> <p>2. Обсяг правової охорони торговельної марки визначається наведеними у свідоцтві її зображенням та переліком товарів і послуг, якщо інше не встановлено законом.</p> <p>3. Набуття права інтелектуальної власності на</p>	<p>Стаття 690. Набуття права інтелектуальної власності на торговельну марку</p> <p>1. Право інтелектуальної власності на торговельну марку можуть набувати:</p> <p>1) на підставі державної реєстрації торговельної марки;</p> <p>2) на підставі міжнародної реєстрації, що є чинною на території України;</p> <p>3) з інших підстав, визначених законом.</p> <p>2. Обсяг юридичної охорони торговельної марки визначають представленням торговельної марки та переліком товарів і послуг, внесених до відповідного</p>	

<p>торговельну марку, яка має міжнародну реєстрацію або визнана в установленому законом порядку добре відомою, не вимагає засвідчення свідоцтвом.</p>	<p>реєстру. 3. Умови та порядок національної реєстрації торговельної марки встановлює закон. 4. Наслідки недобросовісного набуття майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку визначає закон.</p>	
<p>Стаття 495. Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку</p> <p>1. Майновими правами інтелектуальної власності на торговельну марку є:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) право на використання торговельної марки; 2) виключне право дозволяти використання торговельної марки; 3) виключне право перешкоджати неправомірному використанню торговельної марки, в тому числі забороняти таке використання; 4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом. <p>2. Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку належать володільцю відповідного свідоцтва, володільцю міжнародної реєстрації, особі, торговельну марку якої визнано в установленому законом</p>	<p>Стаття 691. Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку</p> <p>1. Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку визначає стаття 600 цього Кодексу.</p> <p>2. Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку належать суб'єкту права інтелектуальної власності, визначеному статтю 689 цього Кодексу.</p>	

<p>порядку добре відомою, якщо інше не встановлено договором.</p>		
<p>Стаття 496. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку</p> <p>1. Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку є чинними протягом десяти років з дати подання заявки на торговельну марку в установленому законом порядку, якщо інше не встановлено законом. Зазначений строк може бути продовженим щоразу на десять років у порядку, встановленому законом.</p>	<p>Стаття 692. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку</p> <p>1. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку, набутих відповідно до пункту 1 частини першої статті 690 цього Кодексу, спливає через десять років від дати подання заявки на торговельну марку і може бути продовжено щоразу на десять років порядком, установленим законом.</p>	
<p>Стаття 497. Дострокове припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку</p> <p>1. Чинність майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку припиняється в установленому законом порядку достроково у зв'язку з перетворенням торговельної марки у загальноживане позначення певного виду товарів чи послуг.</p> <p>2. Чинність майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку може бути припинено достроково за</p>	<p>Стаття 693. Дострокове припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку</p> <p>1. Чинність майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку припиняють порядком, установленим законом, достроково у зв'язку з перетворенням торговельної марки у загальноживану назву в торгівлі для товару чи послуги, щодо яких її було зареєстровано, а також в інших випадках, визначених законом.</p> <p>2. Чинність майнових прав інтелектуальної власності на</p>	

<p>ініціативою особи, якій вони належать, якщо це не суперечить умовам договору, а також в інших випадках, передбачених законом.</p> <p>3. Якщо у зв'язку з достроковим припиненням чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку завдано збитків особі, якій було надано дозвіл на її використання, такі збитки відшкодовуються особою, яка надала зазначений дозвіл, якщо інше не встановлено договором чи законом.</p>	<p>торговельну марку може бути припинено достроково за ініціативою суб'єкта цих прав, якщо це не суперечить умовам договору, а також в інших випадках, визначених законом.</p> <p>3. Якщо у зв'язку з достроковим припиненням чинності майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку завдано збитків особі, якій було надано дозвіл на її використання, такі збитки відшкодовує особа, яка надала зазначений дозвіл, якщо іншого не визначає договір або закон.</p>	
<p>Стаття 498. Відновлення чинності достроково припинених виключних майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку</p> <p>1. Чинність достроково припинених виключних майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку може бути відновлено у порядку, встановленому законом, за заявою особи, якій ці права належали у момент їх припинення.</p>	<p><i>Виключено</i></p>	
<p>Стаття 499. Визнання прав інтелектуальної власності на торговельну марку недійсними</p>	<p>Стаття 694. Визнання недійсною державної реєстрації торговельної марки</p>	

<p>1. Права інтелектуальної власності на торговельну марку визнаються недійсними з підстав та в порядку, встановлених законом.</p>	<p>1. Визнання недійсною державної реєстрації торговельної марки здійснюють з підстав та порядком, визначеними законом.</p> <p>2. У разі визнання недійсною державної реєстрації торговельної марки права інтелектуальної власності на таку торговельну марку вважають такими, що не набрали чинності.</p>	
<p>Стаття 500. Право попереднього користувача на торговельну марку</p> <p>1. Будь-яка особа, яка до дати подання заявки на торговельну марку або, якщо було заявлено пріоритет, до дати пріоритету заявки в інтересах своєї діяльності добросовісно використала торговельну марку в Україні або здійснила значну і серйозну підготовку для такого використання, має право на безоплатне продовження такого використання або використання, яке передбачалося зазначеною підготовкою (право попереднього користувача).</p> <p>2. Право попереднього користувача може передаватися або переходити до іншої особи тільки разом із</p>	<p>Стаття 695. Право попереднього користувача на торговельну марку</p> <p>1. Будь-яка особа, яка до дати подання заявки на торговельну марку або, якщо було заявлено пріоритет, до дати пріоритету заявки в інтересах своєї діяльності добросовісно використала торговельну марку в Україні або здійснила значну і серйозну підготовку для такого використання, має право на безоплатне продовження такого використання або використання, що його визначала зазначена підготовка (право попереднього користувача).</p> <p>2. Право попереднього користувача можуть передавати або воно може переходити до іншої особи тільки разом із підприємством чи діловою практикою або з тією частиною</p>	

<p>підприємством чи діловою практикою або з тією частиною підприємства чи ділової практики, в яких було використано торговельну марку або здійснено значну і серйозну підготовку для такого використання.</p>	<p>підприємства чи ділової практики, в яких було використано торговельну марку або здійснено значну і серйозну підготовку для такого використання.</p>	
<p>Глава 45. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ГЕОГРАФІЧНЕ ЗАЗНАЧЕННЯ</p>	<p>Глава 51. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення</p>	
<p>Стаття 501. Набуття права інтелектуальної власності на географічне зазначення 1. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення виникає з дати державної реєстрації цього права, якщо інше не встановлено законом. 2. Обсяг правової охорони географічного зазначення визначається характеристиками товару (послуги) і межами географічного місця його (її) походження, зафіксованими державною реєстрацією права інтелектуальної власності на географічне зазначення.</p>	<p>Стаття 696. Географічне зазначення 1. Географічним зазначенням є найменування місця, що ідентифікує товар, який походить з певного географічного місця та має особливу якість, репутацію чи інші характеристики, зумовлені головним чином цим географічним місцем походження, і хоча б один з етапів виробництва якого (виготовлення (видобування) та/або переробка, та/або приготування) здійснюють на визначеній географічній території. 2. Назва місця походження товару є видом географічного зазначення, який означає найменування, що ідентифікує товар, який походить з певного географічного місця та який має особливі якості або властивості, виключно або головним чином зумовлені</p>	

	<p>конкретним географічним середовищем з притаманними йому природними і людськими факторами, і всі етапи виробництва якого (виготовлення (видобування) та/або переробка, та/або приготування) здійснюють на визначеній географічній території.</p>	
<p>Стаття 502. Суб'єкти права інтелектуальної власності на географічне зазначення</p> <p>1. Суб'єктами права інтелектуальної власності на географічне зазначення є виробники товарів, об'єднання виробників, інші особи, визначені законом.</p> <p>Стаття 503. Права інтелектуальної власності на географічне зазначення</p> <p>1. Правами інтелектуальної власності на географічне зазначення є:</p> <p>1) право на визнання позначення товару (послуги) географічним зазначенням;</p> <p>2) право на використання географічного зазначення;</p> <p>3) право перешкоджати неправомірному використанню географічного зазначення, в тому числі забороняти таке використання.</p>	<p>Стаття 697. Суб'єкти права інтелектуальної власності на географічне зазначення</p> <p>1. Суб'єктами права інтелектуальної власності на географічне зазначення є виробники товарів та/або об'єднання таких виробників, які відповідають умовам, визначеним законом.</p> <p>2. Будь-яка особа, яка виробляє товар у певному географічному місці, може набути право інтелектуальної власності на географічне зазначення, що вже є об'єктом юридичної охорони, за умов і порядком, визначеними законом.</p> <p>Стаття 698.Набуття права інтелектуальної власності на географічне зазначення</p> <p>1. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення набувають на підставі державної реєстрації</p>	

<p>2. Права інтелектуальної власності на географічне зазначення, що належать окремим суб'єктам права інтелектуальної власності на географічне зазначення, встановлюються законом.</p>	<p>такого географічного зазначення, якщо іншого не визначає закон або міжнародний договір, згоду на обов'язковість якого надала Верховна Рада України.</p> <p>2. Обсяг юридичної охорони географічного зазначення визначають характеристиками товару і межами географічного місця його походження, внесеними до відповідного реєстру.</p> <p>3. Умови та порядок державної реєстрації географічного зазначення визначає закон.</p>	
<p>Стаття 504. Строк чинності права інтелектуальної власності на географічне зазначення</p> <p>1. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення є чинним з дати, наступної за датою державної реєстрації, і охороняється безстроково за умови збереження характеристик товару (послуги), позначених цим зазначенням.</p> <p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 699. Майнові права інтелектуальної власності на географічне зазначення</p> <p>1. Майновими правами інтелектуальної власності на географічне зазначення є:</p> <p>1) право на використання географічного зазначення;</p> <p>2) право перешкоджати неправомірному використанню географічного зазначення, в тому числі забороняти таке використання;</p> <p>3) інші майнові права інтелектуальної власності, визначені законом.</p> <p>Стаття 700. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на географічне зазначення</p>	

	<p>1. Майнові права інтелектуальної власності на географічне зазначення є чинними з дати державної реєстрації географічного зазначення, і їх охороняють безстроково, крім випадків дострокового припинення дії реєстрації географічного зазначення, встановлених законом.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i></p>	<p>Стаття 701. Припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на географічне зазначення</p> <p>1. Чинність майнових прав інтелектуальної власності на географічне зазначення припиняють з підстав і порядком, визначеними законом.</p>	
<p><i>Стаття відсутня</i> Глава 46. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА КОМЕРЦІЙНУ ТАЄМНИЦЮ</p>	<p>Стаття 702. Визнання недійсною державної реєстрації географічного зазначення</p> <p>1. Визнання недійсною державної реєстрації географічного зазначення здійснюють з підстав та порядком, визначеними законом.</p> <p>2. У разі визнання недійсною державної реєстрації географічного зазначення майнові права інтелектуальної власності на таке географічне зазначення вважають такими, що не набрали чинності.</p> <p>Глава 52. Комерційна таємниця</p>	

Стаття 505. Поняття комерційної таємниці

1. Комерційною таємницею є інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію.

2. Комерційною таємницею можуть бути відомості технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру, за винятком тих, які відповідно до закону не можуть бути віднесені до комерційної таємниці.

Стаття 703. Поняття комерційної таємниці

1. Комерційною таємницею є інформація, яка відповідає всім таким вимогам: є таємною у тому розумінні, що вона у цілому або в певній формі та сукупності її складових не є загальновідомою або легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації, до якої вона належить; має комерційну цінність, оскільки є таємною; була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її таємності, вжитих особою, яка правомірно контролює цю інформацію. Видами комерційної таємниці є нерозкриті ноу-хау та ділова інформація.

2. Ноу-хау є сукупність практичної інформації, отриманої завдяки досвіду та випробуванням, яка є: таємною у тому розумінні, що вона не є загальновідомою або легкодоступною; істотною у тому розумінні, що вона є важливою та корисною для виробництва продукції; визначеною у тому розумінні, що вона є описаною достатньо вичерпно, щоб можливо було перевірити її відповідність критеріям таємності та істотності.

	<p>3. Види інформації, що не може бути віднесена до комерційної таємниці, можуть бути визначені законом.</p>	
<p>Стаття 506. Майнові права інтелектуальної власності на комерційну таємницю</p> <p>1. Майновими правами інтелектуальної власності на комерційну таємницю є:</p> <p>1) право на використання комерційної таємниці;</p> <p>2) виключне право дозволяти використання комерційної таємниці;</p> <p>3) виключне право перешкоджати неправомірному розголошенню, збиранню або використанню комерційної таємниці;</p> <p>4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.</p> <p>2. Майнові права інтелектуальної власності на комерційну таємницю належать особі, яка правомірно визначила інформацію комерційною таємницею, якщо інше не встановлено договором.</p>	<p>Стаття 704. Права на комерційну таємницю</p> <p>1. Правами на комерційну таємницю є:</p> <p>1) право на використання комерційної таємниці;</p> <p>2) право дозволяти використання комерційної таємниці;</p> <p>3) право перешкоджати неправомірному отриманню, використанню та розкриттю комерційної таємниці;</p> <p>4) інші права, визначені законом.</p> <p>2. Права на комерційну таємницю належать особі, яка законно контролює комерційну таємницю, якщо іншого не визначає закон.</p> <p>3. Права на комерційну таємницю можуть бути вкладом до статутного капіталу юридичної особи, предметом зобов'язань, а також їх можуть використовувати в інших приватних відносинах.</p> <p>4. Розпорядження правами на комерційну таємницю здійснюють відповідно до приписів цього Кодексу та/або іншого закону.</p>	
<p>Стаття 507. Охорона комерційної таємниці органами</p>	<p>Стаття 705. Охорона комерційної таємниці органами</p>	

<p>державної влади 1. Органи державної влади зобов'язані охороняти від недобросовісного комерційного використання інформацію, яка є комерційною таємницею та створення якої потребує значних зусиль і яка надана їм з метою отримання встановленого законом дозволу на діяльність, пов'язану з фармацевтичними, сільськогосподарськими, хімічними продуктами, що містять нові хімічні сполуки. Ця інформація охороняється органами державної влади також від розголошення, крім випадків, коли розголошення необхідне для забезпечення захисту населення або не вжито заходів щодо її охорони від недобросовісного комерційного використання.</p> <p>2. Органи державної влади зобов'язані охороняти комерційну таємницю також в інших випадках, передбачених законом.</p>	<p>державної влади 1. Органи державної влади зобов'язані охороняти від недобросовісного комерційного використання інформацію, що є комерційною таємницею та створення якої потребує значних зусиль і яка надана їм з метою отримання встановленого законом дозволу на діяльність, пов'язану з фармацевтичними, сільськогосподарськими, хімічними продуктами, що містять нові хімічні сполуки. Цю інформацію органи державної влади охороняють також від розголошення, крім випадків, якщо розголошення необхідне для забезпечення захисту населення або не вжито заходів щодо її охорони від недобросовісного комерційного використання, а також в інших випадках, встановлених законом.</p> <p>2. Органи державної влади зобов'язані охороняти комерційну таємницю також в інших випадках, встановлених законом.</p>	
<p>Стаття 508. Строк чинності права інтелектуальної власності на комерційну таємницю</p>	<p>Стаття 706. Строк чинності прав на комерційну таємницю</p>	

<p>1. Строк чинності права інтелектуальної власності на комерційну таємницю обмежується строком існування сукупності ознак комерційної таємниці, встановлених частиною першою статті 505 цього Кодексу.</p>	<p>1. Строк чинності прав на комерційну таємницю обмежують строком існування сукупності ознак комерційної таємниці, визначених законом.</p>	
---	---	--